2025/2370

2025.12.16.

A BIZOTTSÁG (EU) 2025/2370 HATÁROZATA

(2025. február 21.)

a Belgium által két atomreaktor (Doel 4 és Tihange 3) élettartamának meghosszabbítása céljából végrehajtani tervezett SA.106107 (2024/N) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2025) 1070. számú dokumetnummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az említett rendelkezéseknek megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ([1]), és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) 2024. június 21-én kelt levelében Belgium értesítette a Bizottságot két belgiumi atomreaktor (Doel 4 [a továbbiakban: D4] és Tihange 3 [a továbbiakban: T3]) – együttesen a hosszú távú üzemeltetésű (LTO) blokkok – élettartamának meghosszabbítását támogató intézkedésről. A Bizottság 2024. július 4-i információkérését követően 2024. július 9-én és 10-én kelt levelében Belgium további információkat nyújtott be a Bizottsághoz.

(2) A Bizottság a 2024. július 22-én kelt levelében tájékoztatta Belgiumot, hogy a támogatás tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat).

(3) Belgium 2024. augusztus 22-én nyújtotta be az eljárás megindításáról szóló határozatra vonatkozó észrevételeit.

(4) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot közzétették *az Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([2]). A Bizottság felkérte az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket.

(5) A Bizottsághoz észrevételek érkeztek az érdekelt felektől. Ezeket továbbította Belgiumnak, amelynek lehetősége volt megjegyzéseket fűzni az észrevételekhez; megjegyzései a 2024. október 30-án kelt levelében érkeztek.

(6) Belgium 2024. szeptember 2-án, 2024. október 23-án, 27-én és 30-án, 2024. november 8-án, 14-én, 18-án, 22-én, 25-én, 27-én és 30-án, 2024. december 2-án, 4-én, 5-én, 12-én, 13-án, 17-én és 20-án, 2025. január 7-én, 9-én, 17-én, 18-án, 20-án, 27-én, 29-én, 30-án és 31-én, valamint 2025. február 1-jén további információkat nyújtott be ([3]).

(7) 2024. október 24-én kelt levelében Belgium beleegyezett abba, hogy kivételes jelleggel lemondjon az EUMSZ-nek az 1/1958 rendelet ([4]) 3. cikkével összefüggésben értelmezett 342. cikkéből eredő jogairól, és hogy e határozat elfogadása és az arról szóló értesítés angol nyelven történjen.

([1]) Állami Támogatás – Belgium – SA.106107 (2024/N) számú állami támogatás – Két atomreaktor (Doel 4 és Tihange 3) élettartamának meghosszabbítása – Felhívás észrevételek benyújtására az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése értelmében (HL C, C/2024/4921, 2024.8.8., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4921/oj).
([2]) Vö. az 1. lábjegyzettel.
([3]) Egyes műszaki, pénzügyi, gazdasági vagy működési adatok összeállítása az Electrabel által szolgáltatott információk alapján történt.
([4]) 1. rendelet az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról (HL 17., 1958.10.6., 385. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1958/1(1)/oj).

2. A HÁTTÉR RÉSZLETES ISMERTETÉSE

2.1. Belgium atomerőmű-állománya

(8) 2022-ig Belgium atomerőmű-állománya hét atomreaktorból állt, amelyek közül négy Flandriában (Doel), három pedig Vallóniában (Tihange) található. Valamennyi reaktor 1975 és 1985 között kezdte meg működését ([5]), és azokat közművek (az Ebes, az Intercom és az Unerg) építették, amelyek végül 1990-ben egyesültek Electrabel SA néven (a Tractebel többségi tulajdonában) (a továbbiakban: Electrabel). 1996-ban a Société Générale de Belgique (a továbbiakban: SGB) lett a Tractebel többségi részvényese, 1999-ben pedig a Suez felvásárolta az SGB közel 100 %-át. A Suez és a Gaz de France (a továbbiakban: GDF) 2008-as egyesülését követően az Electrabel végső tulajdonosa az Engie S.A. (a továbbiakban: Engie) lett.

(9) Az Engie 100 %-os tulajdonában álló leányvállalata, az Electrabel volt a hét belga atomreaktor üzembe lépése óta az atomerőművek üzemeltetője és többségi tulajdonosa. Jelenleg a belga atomreaktorok tulajdoni viszonyai a következők:

— az Electrabel a Doel 1 és a Doel 2 100 %-os tulajdonosa, a Doel 3, a Doel 4, a Tihange 2 és a Tihange 3 89,807 %-os tulajdonosa, továbbá a Tihange 1 50 %-os tulajdonosa,

— az EDF Belgium leányvállalata, a Luminus a Tihange 2, a Tihange 3, a Doel 3 és a Doel 4 10,193 %-os tulajdonosa,

— a Tihange 1 fennmaradó 50 %-a az EDF Belgium ([6]) tulajdonában van.

(10) Az LTO-blokkok teljesítményét illetően (lásd: 2. táblázat):

— a Doel 4 jelenleg 2022-ben 1 038 MW (2023-ban 1 026 MW) névleges teljesítménnyel rendelkezik, 2022-ben pedig 8,940 TWh villamos energiát termelt ([7]), ami a 2022. évi teljes belgiumi villamosenergia-kereslet (82,9 TWh) ([8]) mintegy 11 %-ának felel meg,

— a Tihange 3 jelenleg 2022-ben 1 038 MW (2023-ban 1 030 MW) névleges teljesítménnyel rendelkezik, 2022-ben pedig 7,366 TWh villamos energiát termelt ([9]), ami a 2022. évi teljes belgiumi villamosenergia-kereslet (82,9 TWh ([10])) mintegy 9 %-ának felel meg.

(11) Belgium kifejti, hogy valamennyi belga atomreaktort, beleértve az LTO-blokkokat is, a nyomottvizes reaktorok (PWR) technológiáján alapuló, alapterhelést biztosító blokknak tervezték és akként üzemeltetik. A kialakítás az 1970-es évekből származik, és világszerte jellemző az alapterhelést biztosító blokkokra, például a régebbi atomreaktorokra. Ezeket a blokkokat a hálózatra kötés során általában maximális névleges kapacitáson üzemeltetik, ellentétben az újabb (III. generációs) technológiákkal, amelyek képesek rugalmasan működni, beleértve a teljesítménykimenet idővel történő módosítását („terhelésváltoztatás” vagy „terheléskövetés”), valamint a frekvenciaszabályozás és az üzemeltetési tartalékok biztosítását ([11]). Alapterhelést biztosító üzem esetén a teljesítményt általában csak akkor csökkentik vagy állítják le, ha az a tervezett töltéshez és/vagy időszakos karbantartáshoz, az erőmű-berendezésekkel kapcsolatos problémák kijavítására irányuló, nem tervezett sürgős karbantartáshoz, illetve a váratlan tervezési és/vagy biztonsági korlátozások miatt szükséges. Ezért a teljesítménykimenet csökkentését inkább az atomerőmű-üzemeltető vagy az átvitelirendszer-üzemeltető (TSO) igényei, nem pedig a piaci jelzések vezérlik.

([5]) A Doel 1, a Doel 2 és a Tihange 1 1975-ben; a Doel 3 és a Tihange 2 1982-ben, illetve 1983-ban; a Doel 4 és a Tihange 3 1985-ben.
([6]) Az EDF Belgium és a Luminus különálló jogalanyok. Mindkettő az EDF-csoport tagja. Az EDF Belgium a Luminus 68,6 %-os részvényese. A Luminus többi részvényese az Ethias, a Publilec, a Socofe és a Nethys.
([7]) Forrás: Nukleáris Világszövetség (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([8]) Forrás: Megfelelőségi és rugalmassági tanulmány Belgium részére (2024–2034), Elia Group – Issuu (42. o.).
([9]) Forrás: Nukleáris Világszövetség (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([10]) Forrás: Megfelelőségi és rugalmassági tanulmány Belgium részére (2024–2034), Elia Group – Issuu (42. o.).
([11]) Forrás: J.D. Jenkins, Z. Zhou, R. Ponciroli, R.B. Vilim, F. Ganda, F. de Sisternes, A. Botterud, „The benefits of nuclear flexibility in power system operations with renewable energy”, *Applied Energy*, 222. kötet, 2018, 872–884. o.

(12) Belgium pontosítja, hogy a belgiumi atomreaktorokat műszakilag korlátozza a kialakításuk, ami erősen behatárolja a teljesítmény modulációjának – hosszú ideig a hálózati szabályozásra korlátozódott – lehetőségeit. Ennek oka, hogy a belga atomreaktorok kizárólag fekete szabályozó rudakkal vannak felszerelve, amelyek – a szürke szabályozó rudakkal ellentétben – erősen korlátozzák a modulációs képességet ([12]). Ezzel szemben például a legújabb francia atomreaktorok némelyike egyaránt rendelkezik fekete és szürke szabályozó rudakkal, így azok kialakítása és felépítése a modulációt és a terheléskövetést is lehetővé teszi. A belga atomreaktorokban a fekete szabályozó rudakon alapuló kialakítás eredményeként a belga Nukleáris Biztonsági Ügynökség (AFCN/FANC) egészen a közelmúltig tiltotta a gazdasági okokból történő modulációt ([13]). A moduláció csak műszaki okokból vagy a belga átvitelirendszer-üzemeltető (Elia) kérésére, az áramkimaradás elkerülése érdekében volt elfogadható ([14]).

(13) Belgium azonban azt állítja, hogy a villamosenergia-piacok általános fejlődésére és a saját működése rugalmasságának szükségességére reagálva tanulmányok készültek a gazdasági okokból történő moduláció (a továbbiakban: gazdasági moduláció) egyes eseteinek lehetővé tételéről. 2015-ben az Engie, az Electrabel és a belga szabályozó hatóságok biztonsági tanulmányokat ([15]) kezdeményeztek annak elemzésére, hogy milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy lehetővé tegyenek bizonyos, gazdasági okokból történő modulációkat, többek között az ilyen moduláció a nukleáris üzemanyagra gyakorolt hatását vizsgálva. A tanulmány megállapította, hogy nukleáris üzemanyagciklusonként legfeljebb 30 gazdasági moduláció fogadható el a Tihange 3 és a Doel 4 esetében, feltéve, hogy számos – főként a fűtőelem felmelegítéséhez és lehűtéséhez kapcsolódó – műszaki feltétel teljesül:

— a teljesítménycsökkentési és -növelési sebesség percenként 1 %-ra korlátozott,

— a minimális teljesítmény a névleges teljesítmény 50 %-a ([16]),

— egy adott moduláció időtartama legalább 2 óra (3 óra, ha a moduláció adott napon belül aktiválódik) és legfeljebb 72 óra, valamint

— egy adott reaktorban két moduláció között legalább 72 óra telik el, stabilizálás céljából.

(14) Ezenkívül bizonyos időszakokban nem lenne lehetőség modulációra ([17]), például ekkor:

a) a nukleáris üzemanyagciklus végén, az utolsó két hónapban, amikor a primer körön belül alacsony a bór koncentrációja (kevesebb mint 200 ppm bórsavkoncentráció); valamint

b) ha a reaktor üzemeltetője a moduláció mellőzését kéri, hogy egy adott helyzetben (pl. havi neutronfluxus-vizsgálatok, potenciális szelepszivárgás, a reaktorépület bejárása stb.) elkerülje az emberi mozgást vagy műszaki problémák miatt.

([12]) A „fekete” reaktorszabályozó rudak (amelyek bór-karbidból készültek) az összes beeső neutront felveszik. E rudakat a reaktor leállítására tervezték, ezért a moduláció során erős hőmérséklet gradienst és hőstresszt okozhatnak a fűtőelemben. A „szürke” (ezüst-indium-kadmiumból készült) szabályozó rudak a beeső neutronoknak csak egy részét veszik fel, és rugalmas reaktorteljesítményt biztosítanak, mivel a rudak közelében sokkal kisebb depressziót okoznak a neutronfluxus és az energia eloszlásában, ezért esetükben nem jelentkeznek fűtőelem-túlhevülési problémák.

([13]) Agence Fédérale de Contrôle Nucléaire (AFCN) / Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).

([14]) Az Elia ilyen modulációs kérései a helyzet kritikusságától függően két kategóriába sorolhatók: „riasztási szakasz”: az Elia által kért, egy héttel előre jelzett moduláció, mivel kritikus helyzet várható a hálózaton; „kényszerhelyzeti szakasz”: az Elia által közvetlenül a nukleáris blokkok vezérlőtermétől, a hálózat azonnali tehermentesítése érdekében kért moduláció.

([15]) Forrás: Femke Flachet, Jinzhao Zhang, Ruben Van Parys, Daniel Vantroyen, Christophe Schneidesch, „Core and fuel feasibility study for better flexibility on the Belgian Nuclear Powers”, itt: *Proceedings of WRFPM*, 2014, 100136. sz. dokumentum, Sendai, Japán, szeptember 14–17.

([16]) A gyakorlatban az erőművek üzemeltetőinek kérésére általában 400 MW-ig terjedő teljesítményt kínálnak gazdasági moduláció céljára, nem pedig 500 MW teljesítményt (a névleges teljesítmény 50 %-a), ami több manuális műveletet igényel, és ezáltal növeli az automatikus leállás kockázatát.

([17]) Lásd: *Operational procedure, Fleet procedure nuclear modulation*, ZST.10010883175.000_06, Q1. melléklet, 3.1. és 3.2. szakasz, 4–6. o.

(15) E tanulmányokat követően az AFNC/FANC engedélyezte az üzemeltető számára, hogy ciklusonként legfeljebb 30 modulációt végezzen ([18]), ami megfelel az aktuális működési engedély határain belül elvégezhető modulációk maximális számának. Tekintettel ezekre a korlátokra, az Engie jelezte, hogy az üzemeltető a modulációra vonatkozó minden döntést körültekintően mérlegel, mivel az számos kockázattal jár (pl. a moduláció következtében folyékony szennyező anyagok keletkezése, a létesítmények gyorsabb elöregedése, automatikus leállás kiváltásának kockázata, potenciális károk, amelyek akadályoznák a reaktor újraindítását stb.), amelyeket a szakirodalom széles körben dokumentált ([19]).

(16) Belgium szerint (az Electrabel adatai alapján) a jelenlegi ismeretek szerint nem állnak rendelkezésre olyan technológiai megoldások, amelyek észszerű költségek mellett és észszerű időn belül növelnék a rugalmasságot. Az alapterhelést biztosító reaktor terheléskövető erőművé történő átalakítására és a nagyobb rugalmasság lehetővé tételére irányuló műszaki korszerűsítés a kialakítás teljes megváltoztatását és különösen a nyomásálló reaktortartály fejének cseréjét tenné szükségessé, ami nagyon hosszadalmas és összetett művelet. Emellett új biztonsági elemzési jelentés (SAR) vizsgálatokra és működési engedélyük jelentős módosítására is szükség lenne, amelyet a belga nukleáris biztonsági hatóságoknak kellene kiadniuk.

(17) Belgium továbbá (az Electrabel adatai alapján) kifejti, hogy a reaktorok rugalmasságát az üzemanyaguk sajátosságai és a leállások kezelése is korlátozza:

a) Az üzemanyagot meghatározott ciklusidőre és bizonyos számú lehetséges modulációra határozzák meg. A reaktorok rugalmasságának növeléséhez az üzemanyag dúsításának megváltoztatására lenne szükség, ami nem lehetséges, mivel az üzemanyagot már a projekt teljes időtartamára megrendelték. Ha az LTO-blokkokat a rendelkezésre álló modulációk számának növelése érdekében „korszerűsítenék”, az üzemanyagot ismét meg kellene rendelni, ami észszerűtlenül költséges lenne.

b) Az AFNC/FANC által meghatározott műszaki és jogi korlátozások ([20]) mellett az atomerőmű-üzemeltetőnek csak nagyon korlátozott mozgástere van a karbantartáshoz, építési munkálatokhoz és üzemanyag-feltöltéshez szükséges leállások megtervezésére. A tervezett leállások végrehajtása nagyon összetett feladat, és azokat hónapokkal vagy akár évekkel korábban elő kell készíteni. A nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló rendelet ([21]) keretében a piaci szereplőnek időben közzé kell tennie a leállások időpontját – például a NordPool sürgős szakmai üzenetküldő (UMM) platformján ([22]) keresztül –, a gyakorlatban általában három évvel előbb. Ezenkívül a leállások időpontját a bejelentés után igen nehezen lehet módosítani (tekintettel az olyan üzemeltetési korlátokra, mint például az alkatrészek és a vállalkozók rendelkezésre állása), és ezeket a változásokat az átvitelirendszer-üzemeltető meg is támadhatja, amely – ha úgy ítéli meg, hogy az eltérés hálózati zavart okoz – kártérítést kérhet az atomerőmű-üzemeltetőtől. Mindenesetre a leállások időpontját az előző év július közepe után az átvitelirendszer-üzemeltető előzetes jóváhagyása nélkül nem lehet módosítani.

c) Az üzemeltetési oldalon az LTO-blokkok 12 hónapos nukleáris üzemanyagciklusokban fognak üzemelni (a jelenlegi 18 hónapos nukleáris üzemanyagciklusok helyett). Ez a döntés a gazdasági szempontok mérlegelésének eredménye:

— Először is az LTO-blokkok termelési idejének a következő telek során történő maximalizálása érdekében, amikor a villamos energia iránti kereslet a legmagasabb – ahogyan az árak is –, míg a megújuló villamosenergia-termelés alacsonyabb. Ezért megállapodás született arról, hogy az LTO-blokkokat 12 hónapos üzemanyagciklusban üzemeltetik, így az üzemanyag-feltöltés miatti időszakos leállásokat össze lehet hangolni, és azokra minden évben a nyár folyamán kerülhet sor.

([18]) Belgium az AFNC/FANC egyik leányvállalata, a BelV vezérigazgatója általi, gazdasági modulációira vonatkozó engedélyeket ciklusonként legfeljebb 30-szor adta meg:
A Doel 4 esetében lásd: BelV, 3078/2739/POI.851, „Kerncentrale Doel – Eenheid Doel 4 – gedeeltelijke keuring voor ontvangst van wijziging aan de vergunde installaties”, 2017. július 26.
A Tihange 3 esetében lásd: BelV, 2018–0330, „Approbation MNI O3/14/03, Modulations de puissance étendues”, 2018. augusztus 28.

([19]) Lásd például: i. SFEN/RGN, „9. Parc nucléaire: la manoeuvrabilité au détriment de la performance?”, 2023. július 25., ii. C. Cany, C. Mansilla, G. Mathonnière, P. da Costa, „Nuclear power supply: Going against the misconceptions. Evidence of nuclear flexibility from the French experience”, *Energy*, 151. kötet, 2018, 289–296. o., iii. Alexey Lokhov, „Suivi de charge dans les centrales nucléaires”, *AEN Infos*, 2011, 29.2. szám.

([20]) Lásd a 18. lábjegyzetet.

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról (HL L 326., 2011.12.8., 1. o.), 2. cikk 1. bekezdés b) pont.

([22]) A következő linken érhető el a Tihange 3 és a Doel 4 valamennyi UMM-je a jövőben: https://umm.nordpoolgroup.com/#/messages?publicationDate=all&eventDate=custom&eventDateStart=2024-01-01&eventDateStop=2124-08-01&units=22WTIHANG000242R&units=22WDOELX40000793.

— Másodszor, a közép- és hosszú távú piaci jelzések figyelembevétele érdekében az atomenergia-iparban bevett gyakorlat a leállásoknak az alacsonyabb árakkal jellemzett hónapokra történő ütemezése. Ezért kezdettől fogva optimalizálták a Doel 4 és a Tihange 3 leállásainak átfogó tervezését, hogy a 18 hónapos üzemanyagciklusról a 12 hónapos üzemanyagciklusra való áttérésnek köszönhetően a lehető legnagyobb mértékben korlátozzák a piaci árra gyakorolt hatást (a fenti –. pontban kifejtettek szerint).

2.2. Az atomenergia fokozatos kivezetése Belgiumban

(18) Az eljárás megindításáról szóló határozat 2.1. szakaszában leírtak szerint 2003-ban a belga szövetségi parlament elfogadott egy törvényt, amely megtiltotta olyan új atomerőmű-blokkok építését, amelyek célja az atommaghasadással történő ipari villamosenergia-termelés Belgiumban, és 40 évre korlátozta a már meglévő reaktorok üzemeltetését, így meghatározta az atomenergia 2015 és 2025 között történő fokozatos kivezetését (a továbbiakban: 2003. évi törvény vagy az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény) ([23]). Amint azt az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény eredetileg előirányozta, a Doel 3 és a Tihange 2 2022. szeptember 23-án, illetve 2023. január 31-én véglegesen le lett kapcsolva a hálózatról. A 2013. december 18-i és a 2015. június 28-i törvénnyel ([24]) módosították az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvényt, és a három legrégebbi reaktor, a Tihange 1, a Doel 1 és a Doel 2 élettartamát 10 évvel, 2025. szeptember 30-ig, 2025. február 14-ig, illetve 2025. november 30-ig meghosszabbították (10 éves élettartam-meghosszabbítás) ([25]).

(19) Az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény szerint a Doel 4-et és a Tihange 3-at 2025-ig kell bezárni. Következésképpen 2020 óta az Engie nukleáris tevékenységekre vonatkozó stratégiai célkitűzései a következők voltak: i. kivonulni a belgiumi atomenergia-termelési tevékenységekből, hogy csökkentse atomerőmű-üzemeltetőként a piaci áringadozásnak való kitettségét, továbbá hogy ii. az atomenergia-termelést többé ne az Engie fő üzleti tevékenységének részeként pozicionálja. 2020 óta ez a kivonulás az Engie atomerőműveinek bővítésével kapcsolatos valamennyi tanulmány leállítását eredményezte (mindegyik atomerőmű Belgiumban található). Az Engie pénzügyi kommunikációja 2020 óta összhangban van ezzel a kivonulásra irányuló stratégiai célkitűzéssel, amelyet az összevont pénzügyi beszámolók elkészítéséhez használt számviteli feltételezésekben is figyelembe vettek, különösen az értékvesztési tesztek során ([26]).

(20) Az 1. táblázat áttekintést nyújt a hét belga atomreaktorról, beleértve azok tulajdonosi helyzetét, nettó kapacitását, valamint az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény és az azt követő felülvizsgálatok szerinti eredeti leállítási időpontokat.

1. táblázat

A belgiumi atomerőművek áttekintése

Atomreaktor	Tulajdonos	2023. évi nettó kapacitás (MWe)	Leállítás időpontja (az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény)	Leállítás időpontja (felülvizsgált)
Doel 1	Electrabel (100 %)	445	2015. február 15.	2025. február 14.
Doel 2	Electrabel (100 %)	433	2015. december 1.	2025. november 30.

([23]) Lásd: 2003. január 31., Wet houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie/Loi sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité. Az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény szerint a belgiumi atomerőművek bezárásának időpontja 2015. február 15. (Doel 1), 2015. december 1. (Doel 2), 2022. október 1. (Doel 3), 2025. július 1. (Doel 4), 2015. október 1. (Tihange 1), 2023. február 1. (Tihange 2) és 2025. szeptember 1. (Tihange 3).

([24]) 2020. március 5-én a 2015. június 28-i törvényt az alkotmánybíróság (34/2020. sz. ügy) – az Európai Unió Bíróságának előzetes döntését (C-411/17. sz. ügy) követően – megsemmisítette, mivel a környezeti hatásvizsgálattal kapcsolatos kötelezettségeket nem tartották tiszteletben, ugyanakkor a törvény joghatásai 2022. december 31-ig fennmaradtak. 2022. október 11-én egy környezeti hatásvizsgálatot követően elfogadták a leállítás időpontjait módosító „helyesbítő törvényt". A helyesbítő törvény 2025-re halasztotta a Doel 1, a Doel 2 és a Tihange 1 leállítását.

([25]) Lásd: a Bizottság 2017. március 17-i határozata, SA.39487 (2016/NN), Belgium, A Tihange 1, a Doel 1 és a Doel 2 atomerőművek élettartamának meghosszabbítása (HL C/2017/142, 2017.5.5., 1. o.).

([26]) Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 7. és 8. lábjegyzetében szereplő bizonyítékokat.

Atomreaktor	Tulajdonos	2023. évi nettó kapacitás (MWe)	Leállítás időpontja (az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény)	Leállítás időpontja (felülvizsgált)
Doel 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 006	2022. október 1.	*Leállítás 2022. szeptember 23-án*
Doel 4	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 026	2025. július 1.	2035. október 31. (*)
Tihange 1	Electrabel (50 %) EDF Belgium (50 %)	962	2015. október 1.	2025. szeptember 30.
Tihange 2	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 008	2023. február 1.	*Leállítás 2023. január 31-én*
Tihange 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 030	2025. szeptember 1.	2035. október 31. (*)

Forrás: Belga hatóságok – Lásd a szövetségi gazdasági közszolgálat (FPS Economy) weboldalát a belgiumi atomenergia-termelésről, legutóbbi megtekintés: 2024. június 18.: Parc de production de centrales nucléaires en Belgique | SPF Economie. A fentieknek megfelelően a Doel 3-at és a Tihange 2-t leállították. A következő jelentés a korábbi nettó kapacitásukat tartalmazza: Nemzetközi Atomenergia-ügynökség, Operating Experience with Nuclear Power Stations in Member States, Operating Experience with Nuclear Power Stations in Member States, NAÜ, Bécs (2022) (elérhető az FPS Economy honlapján).

(*) A leállítás felülvizsgált időpontja, ahol az atomreaktorok 2025. november 1-jén még működnek; a leállítás utolsó lehetséges időpontja 2037. december 31.

2.3. **Belgium döntése az atomenergia fenntartásáról**

(21) 2022. március 18-án a belga szövetségi kormány (a továbbiakban: belga kormány) úgy határozott, hogy felülvizsgálja az atomenergia fokozatos kivezetését oly módon, hogy lehetővé teszi a két legfiatalabb atomreaktor – a Doel 4 és a Tihange 3 – üzemeltetési élettartamának (hosszú távú üzemeltetés, a továbbiakban: LTO) 10 évvel történő meghosszabbítását (a továbbiakban: LTO-projekt). Belgium az Ukrajna elleni orosz háborúra és az abból eredő gázválságra adott európai válasszal (amely annak szükségességére is felhívta a figyelmet, hogy az uniós tagállamok csökkentsék gázfogyasztásukat és gázfüggőségüket), valamint a belgiumi ellátásbiztonsággal kapcsolatban már régebb óta fennálló aggályokkal (lásd még az alábbi 2.4. szakaszt) összefüggésben hozta meg döntését, tekintettel a megnövekedett (az energetikai átállás lehetővé tevő) villamosítási igényekre, valamint a francia atomerőmű-állomány 2021–2022. évi csökkent rendelkezésre állására (előre nem látható korróziós problémák és a működési élettartam meghosszabbítását célzó kiterjedt karbantartás miatt) ([27]).

(22) Ezt követően 2022-ben a belga kormány tárgyalásokat kezdett a belga atomerőmű-üzemeltetővel, az Electrabellel az élettartam meghosszabbításának végrehajtásáról. Az eljárás megindításáról szóló határozat (38) preambulum-bekezdése említi azokat az okokat, amelyek miatt Belgium nem írt ki pályázati felhívást, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem vetett fel kétségeket az eljárás megindításáról szóló határozatban, és amelyek többek között a következőket tartalmazzák:

a) A szükséges know-how és engedélyek megléte: a nukleáris termelési kapacitáshoz való hozzáférés különleges, többek között országspecifikus know-how-t igényel, amely nem áll minden piaci szereplő rendelkezésére, amit a Bizottság korábban különösen az Electrabel (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 30. lábjegyzetét) és általánosságban az atomerőmű-üzemeltetők (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 31. lábjegyzetét) tekintetében is elismert; a belgiumi nukleáris létesítményekkel kapcsolatos know-how, szellemi tulajdon és a vonatkozó engedélyek egyediek, és jelenleg csak az Electrabel rendelkezik ezekkel.

([27]) Lásd: a Bizottság 2023. szeptember 29-i határozata, SA.104336 (2023/N), Belgium, A kapacitásmechanizmus módosításai (HL C/2023/265, 2023.10.18., 1. o.).

b) Időzítés: a belga kormány LTO-projektre vonatkozó határozata és az LTO-blokkok újraindításának tervezett időpontja közötti idő nagyon rövid, és a 2025. szeptemberben (a Tihange 3 esetében) és novemberben (a Doel 4 esetében) történő újraindításhoz bizonyos előkészítő munkálatok és megvalósíthatósági tanulmányok (a továbbiakban: fejlesztési tevékenységek [lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 32. lábjegyzetét]) elvégzésére van szükség a munkálatok tényleges megkezdése előtt. Az Electrabel volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely Belgiumban egyedüli atomerőmű-üzemeltetőként rendelkezett az említett tevékenységek gyors és hatékony elvégzéséhez szükséges egyedülálló ismeretekkel, erőforrásokkal és eszközökkel. Ezért az Electrabelen kívül egyetlen gazdasági szereplőt sem lehetett volna közbeszerzési eljárás keretében kiválasztani, és az LTO-blokkok üzemeltetőjének kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás megindítása nem vezetett volna érdemi eredményre, tekintettel az LTO-projekt sajátosságaira és korlátaira.

(23) Az Engie, az Electrabel anyavállalata kezdetben vonakodott attól, hogy tárgyalásokat kezdjen Belgiummal az LTO-projektről, azt állítva, hogy a nukleáris technológia túl költségessé és kockázatossá vált, és hivatkozott az Engie azon szándékára, hogy 2025 után beszüntesse a belgiumi nukleáris műveleteit (lásd a (19) preambulumbekezdést). Ezért a belga állam megállapodott az Engie-vel egy olyan mechanizmus létrehozásáról, amelynek célja, hogy kiegyensúlyozott és átlátható módon ossza meg a két reaktor élettartamának meghosszabbításával összefüggő kockázatokat és hasznot. Belgium szerint az Engie kezdettől fogva egyértelművé tette, hogy kockázatmegosztási mechanizmus és a hét belgiumi atomerőmű üzemeltetéséből származó nukleáris hulladékra vonatkozó megállapodás nélkül nem áll érdekében a két atomreaktor élettartamának meghosszabbítása, amely az Engie-t a vállalati stratégiájának és kockázati kitettségének jelentős módosítására kényszeríti ([28]).

(24) A tárgyalási folyamatot az eljárás megindításáról szóló határozat 3.1. szakasza részletesen ismerteti, és 2023. december 13-án végrehajtási megállapodás megkötésével zárult, amelynek célja, hogy még a 2025–2026-os téli időszak előtt újrainduljon a LTO-blokkok üzemeltetése. Az eljárás megindításáról szóló határozat (36) preambulumbekezdésében említettek szerint a végrehajtási megállapodás három fő komponensből áll, amelyek mindegyike az LTO-projekt végrehajtását támogatja:

a) „1. komponens”: a két atomreaktor esetében stabil bevételeket lehetővé tevő díjazással és pénzügyi rendelkezésekkel kapcsolatos alintézkedések, valamint a részvényesi struktúrában a BE-NUC létrehozása révén bekövetkezett változások (lásd a 3.3.1. szakaszt);

b) „2. komponens”: az atomerőművek leszerelésével, valamint az átadott nukleáris hulladék és kiégett fűtőelemek hosszú távú tárolásával és végleges elhelyezésével kapcsolatos alintézkedések (beleértve a biztonsági csomag módosítását, amelynek célja az atomerőmű-üzemeltető pénzügyi helyzetének nyomon követése az elfogadott felső határ miatt módosított kockázati profil alapján) (lásd a 3.3.2. szakaszt);

c) „3. komponens”: bizonyos jogszabályi változások esetén a kockázatmegosztásról és a kártalanításról szóló megállapodások (lásd a 3.3.3. szakaszt).

(25) A végrehajtási megállapodást 2024 folyamán kétszer módosították ([29]). Tartalmát részletesebben a 3. szakasz ismerteti.

(26) Az LTO-projekt néhány fontos mérföldköve közé tartoznak a következők:

a) A megállapodás lezárását követően további előkészületekre kerül sor a termelés legkésőbb 2025. szeptember 1-jén (a Tihange 3 esetében) és november 1-jén (a Doel 4 esetében) történő újraindítása érdekében.

b) A reaktorok eredeti leállításának időpontja (az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló 2003. évi törvényben meghatározottak szerint, azaz a Doel 4 esetében 2025. július 1. és 2025. szeptember 1. a Tihange 3 esetében – lásd: 1. táblázat) és a termelés újraindításának időpontja közötti időszakot az LTO-blokkok újraindításra való előkészítéséhez fogják felhasználni, a továbbiakban ez a „leállítási időszak”.

([28]) Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 10. lábjegyzetében szereplő bizonyítékokat.

([29]) Az első, 2024. május 10-i módosító megállapodás a következő témákat érintette: az RFP értékelési szakértőre vonatkozó egyes feltételek módosítása, a lezárási céldátum elhalasztása, bizonyos megerősítések, technikai módosítások, a II. részvényvásárlási megállapodásban (SPA) ejtett hiba kijavítása, az ASA és az EMSA megkötésére rendelkezésre álló további idő. A második, 2024. július 15-i módosító megállapodás a következő témákat érintette: a legvégső határnap 2025. február 21-re történő elhalasztása, megállapodás az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárás feltételeiről, bizonyos megerősítések, a SPA I technikai módosítása.

c) A 2025 szeptemberétől 2028. december 31-ig („true-up időpont” ([30])) tartó hároméves időszak az „újraindítási szakasz”, amelyet arra fognak felhasználni, hogy biztosítsák a LTO-blokkok Belga Nukleáris Biztonsági Hatóság követelményeinek való megfelelését.

d) 2029. január 1-jétől az LTO-blokkok az „üzemeltetési szakaszban” 2035. november 1-jéig várhatóan teljes kapacitással üzemelnek.

(27) Ennek eredményeként a 2026–2028-as időszakban a villamosenergia-termelés viszonylag alacsony lesz a két reaktornak az újraindítási szakaszban jellemző, a szokásosnál több leállása miatt (a továbbiakban: tervezett LTO-leállások ([31])). Az LTO-blokkok a tervezett LTO-leállások idején várhatóan évente 24 hétig és az LTO újraindításának időpontját követő első három évben nem lesznek elérhetők.

(28) A tervezett LTO-leállásokon felül az atomerőművek évi rendes leállása (a továbbiakban: tervezett nem LTO-leállások ([32])) az élettartam meghosszabbításának teljes időtartama során (azaz az újraindítási és az üzemeltetési szakaszban egyaránt) várható, a Doel 4 üzemeltetésének vége előtt legfeljebb egy évig, valamint a Tihange 3 üzemeltetésének utolsó évéig. Minden tervezett nem LTO-leállás várhatóan hat hétig tart. Ennek eredményeként az LTO újraindítását követő első három évben a két atomreaktor várhatóan évi 30 hétre leáll.

(29) A tervezett (LTO- és nem LTO-) leállások mellett előfordulhatnak nem tervezett és előre nem látható problémák is, amelyek az LTO-blokkok további leállítását teszik szükségessé. A díjazási megállapodás (Remuneration Agreement, RA) alapjául szolgáló aláírási pénzügyi modellben ([33]) 10 %-os kényszerkiesési arányt feltételeztek. Ez azt jelenti, hogy mind a Doel 4, mind a Tihange 3 rendelkezésreállási célértéke 10 éven át 90 %-os, leszámítva a tervezett LTO- és nem LTO-leállásokat.

(30) Az összes tervezett és nem tervezett leállás figyelembevételével a Doel 4 és a Tihange 3 rendelkezésreállási célértéke körülbelül 68,4 %, illetve 67,4 %.

(31) A névleges villamosenergia-termelési kapacitást, az éves villamosenergia-termelést és a belga nemzeti villamosenergia-keresletben való részesedést a Doel 4 és Tihange 3 esetében – az élettartam meghosszabbítása előtti és utáni időszakra – a 2. táblázat foglalja össze. Amint az a 2. táblázatból kitűnik, az LTO-blokkok becsült éves villamosenergia-termelése az újraindítási szakaszt követően várhatóan megkétszereződik.

2. táblázat

A Doel 4 és a Tihange 3 fő jellemzői (LTO előtt és után)

	Doel 4	Tihange 3
Az élettartam meghosszabbítása előtt		
Névleges kapacitás (*2022. évi adatok*)	1 038 MWe	1 038 MWe
Éves villamosenergia-termelés (*2022. évi adatok*)	8 940 GWh	7 366 GWh
A belga villamosenergia-keresletből való részesedés (*2022. évi adatok*)	11 %	9 %

([30]) A „true-up” olyan eljárás, amely biztosítja, hogy valamennyi számla és nyilvántartás pontos és kiegyenlített legyen. Ez magában foglalja a becsült vagy kezdeti számadatoknak a tényleges és végleges adatokkal való összehasonlítását, valamint a szükséges kiigazítások elvégzését.

([31]) „Tervezett LTO-leállások”: azok a tervezett leállások, amelyek annak biztosításához szükségesek, hogy az LTO-blokkok megfeleljenek a biztonsági hatóság követelményeinek.

([32]) „Tervezett nem LTO-leállások”: az éves normál (főként üzemanyag-feltöltést szolgáló) leállások, amelyeket a Doel 4 és a Tihange 3 esetében már az LTO újraindításának időpontját követő 1. évtől, 2. évtől, illetve 3. évtől terveznek, a Doel 4 esetében a működés befejezése előtt egy évvel, a Tihange 3 esetében pedig a működés utolsó évéig.

([33]) Az aláírási pénzügyi modell a 2023. december 13-án aláírt díjazási megállapodás alapjául szolgáló pénzügyi modell.

	Doel 4	Tihange 3
Az élettartam meghosszabbítása után		
Névleges kapacitás (*2023. évi adatok*)	1 026 MWe	1 030 MWe
Éves villamosenergia-termelés (*becslés*)	2026–2028: 3 435 GWh 2029 után: 7 158 GWh	2026–2028: 3 435 GWh 2029 után: 7 186 GWh
A belga villamosenergia-keresletből való részesedés (*becslés*)	2026–2028: 3 %–4 % 2029 után: 6 %–8 %	2026–2028: 3 %–4 % 2029 után: 6 %–8 %

Forrás: NAÜ PRIS, Nukleáris Világszövetség; Az Elia Belgiumra vonatkozó megfelelőségi és rugalmassági tanulmánya (2024–2034).

2.4. **Az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok Belgiumban**

(32) Az eljárás megindításáról szóló határozat (17) preambulumbekezdésében említettek szerint 2019 óta a belga átvitelirendszer-üzemeltető, az Elia három nemzeti erőforrás-megfelelőségi tanulmányt készített (a továbbiakban: 2019. évi NRAA, 2021. évi NRAA és 2023. évi NRAA), amelyek mindegyike megállapította, hogy a 2025–2026-os téli időszakban új kapacitásra lesz szükség a belgiumi nukleáris létesítmények (részleges) fokozatos kivezetése miatt, amely a Doel 3 és a Tihange 2 leszerelésével kezdődött 2022-ben és 2023-ban (lásd: 1. táblázat), amit a szomszédos országok hőtermelő kapacitásainak leszerelése és a francia nukleáris eszközökkel kapcsolatos problémák tovább fokoztak.

(33) Az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok kezelése érdekében Belgium kapacitásmechanizmust hozott létre, amelyet a Bizottság 2021-ben hagyott jóvá, és amelyet azóta kétszer módosítottak ([34]). A kapacitásmechanizmus olyan piaci szintű intézkedés, amely kompenzálja az erőművek arra való felkészültségét, hogy előre meghatározott időszakokban villamos energiát szolgáltassanak, függetlenül attól, hogy termelnek-e vagy sem. A kapacitásmechanizmus célja, hogy kezelje a villamos energia erőforrás-megfelelőségével kapcsolatos aggályokat, miközben támogatja az energetikai átállást, 2025 telétől lép életbe, amikor is a két LTO-blokk várhatóan újraindul (lásd a (26) preambulumbekezdést).

2.5. **A villamosenergia-piac Belgiumban**

(34) Belgium energiaszerkezetét jelenleg a gáz- és nukleáris alapú villamosenergia-termelés uralja, bár a megújuló energiaforrások aránya az elmúlt években folyamatosan nőtt. 2023-ban a nukleáris energia, a gáz és a megújuló energiaforrások részaránya a termelési szerkezetben 39,9 %, 21,4 %, illetve 32,7 % volt ([35]).

(35) Belgium szerint a villamosenergia-termelési piac fő szereplői az átviteli hálózat szintjén csatlakoztatott beépített kapacitás tekintetében az Electrabel (2023-ban 9,3 GW – 65 %), a Luminus (2023-ban 2,2 GW – 15 %), az RWE (2023-ban 0,7 GW – 5 %), az Eneco (2023-ban 0,7 GW – 5 %) és a TotalEnergies (2023-ban 0,6 GW – 4 %). Belgium azt állítja, hogy a piaci koncentrációra vonatkozó HHI ([36])-mutató a 2016. évi 5 510-ről 2023-ban 4 431-re csökkent, ami részben a megújuló energiaforrások (napenergia és szélenergia) új (nem inkumbens) piaci szereplők ([37]) általi fokozott fejlesztésével magyarázható.

([34]) Lásd: a Bizottság 2021. augusztus 27-i határozata, SA.54915 (2020/C) (korábbi 2019/N), Belgium, Kapacitásmechanizmus (HL L/2022/117, 2022.4.19., 40. o.). Első módosító határozat: A Bizottság 2023. szeptember 29-i határozata, SA.104336 (2023/N), Belgium, A kapacitásmechanizmus módosításai (HL C/2023/265, 2023.10.18., 1. o.). Második módosító határozat: A Bizottság 2024. szeptember 17-i határozata, SA.114003 (2024/N), Belgium, A kapacitásmechanizmus második módosítása (HL C/2024/6138, 2024.10.14., 1. o.).

([35]) Belga energetikai adatok áttekintése (SPF Economie 2024). A belgiumi nagykereskedelmi és kiskereskedelmi villamosenergia-piacra és a főbb szereplők piaci helyzetére vonatkozó további (a 2022. évi adatok alapuló) részletek az eljárás megindításáról szóló határozat 2.2.1. és 2.2.2. szakaszában találhatók.

([36]) A Herfindahl-Hirschman index a piaci koncentráció mérőszáma, amelyet az egyes konkurens vállalkozások piaci részesedésének négyzetre emelésével, majd az így kapott számok összeadásával számítanak ki. A 2 500 feletti HHI-val rendelkező piacok általában erősen koncentrált piacoknak minősülnek. A HHI-értékek az éves CREG-jelentésekből származnak, és a beépített kapacitáson, valamint az átviteli hálózat szintjén csatlakoztatott létesítményekből származó termelésen alapulnak.

([37]) CREG éves jelentés (2024).

(36) Belgium szerint az átviteli hálózathoz csatlakoztatott létesítményekből történő villamosenergia-termelés fő szereplői Belgiumban az Electrabel (2023-ban 39,1 TWh – 70 %), a Luminus (2023-ban 6,8 TWh – 12 %), az Eneco (2023-ban 2,5 TWh – 4 %), a TotalEnergies (2023-ban 2,4 TWh – 4 %) és az RWE (2023-ban 2 TWh – 4 %). Belgium azt állítja, hogy a piaci koncentrációra vonatkozó HHI-mutató a 2016. évi 6 372-ről 2023-ban 5 143-ra csökkent a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés növekedésének köszönhetően ([38]).

(37) Belgium szerint 2023-ban kiskereskedelmi szinten összesen 16 villamosenergia-szolgáltató volt Belgiumban. A szolgáltatott villamos energia tekintetében a fő szolgáltatók: az Electrabel (2023-ban 47 %), a Luminus (2023-ban 18,2 %), a TotalEnergies (2023-ban 5,5 %) és az Eneco (2023-ban 5,3 %), ugyanakkor sok piaci szereplő igen kicsi ([39]).

3. AZ INTÉZKEDÉS RÉSZLETES ISMERTETÉSE

3.1. Az intézkedés célkitűzései és a piaci hiányosságok

(38) A két LTO-blokk élettartamának meghosszabbítása meg fogja könnyíteni a gazdasági tevékenység fejlesztését, és hozzá fog járulni az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok kezeléséhez Belgiumban (lásd a 2.4. szakaszt). Emellett Belgium azt állítja, hogy az atomreaktorok élettartamának meghosszabbítása arra is irányul, hogy csökkentse általánosságban az importtól és különösen az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget (a REPowerEU célkitűzéseivel összhangban), ezáltal hozzájáruljon a belga villamosenergia-rendszer dekarbonizációjához, valamint az alapterhelési kapacitás közeljövőben történő biztosításához Belgium megnövekedett villamosítási szükségleteivel összefüggésben.

(39) Belgium azt állítja, hogy a támogatási intézkedés célja számos olyan piaci hiányosság leküzdése, amelyek megakadályozzák az Electrabelt abban, hogy a belga kormány további hozzájárulása nélkül folytassa a belgiumi atomreaktorok üzemeltetését ([40]).

a) Először is, Belgium azt állítja, hogy számos jól dokumentált villamosenergia-piaci hiányosság van, amelyek általánosságban megakadályozzák a piacokat abban, hogy megfelelő beruházási ösztönzőket biztosítsanak az erőforrások megfelelőségére vonatkozó előírások teljesítéséhez szükséges termelési kapacitások terén, amint azt a belga kapacitásmechanizmussal foglalkozó bizottsági határozatok részletesebben is ismertetik (lásd a 34. lábjegyzetet).

b) Másodszor, Belgium azt állítja, hogy a villamosenergia- és szén-dioxid-piacok további piaci hiányosságokat mutatnak, amelyek különösen az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba való beruházásra irányuló ösztönzőket érintik, mint például a hosszú távú fedezeti lehetőségek hiánya (ez különösen a tiszta technológiákat érinti, amelyek az ingadozó bevételi forrásoknak való kitettségük miatt tőkeigényesek), az üvegházhatást okozó gázok negatív externáliáinak elégtelen lefedettsége (pl. az európai kibocsátáskereskedelmi rendszerben [ETS] a szén-dioxid-kibocsátás társadalmi költsége alatt maradó szén-dioxid-ár, valamint a hosszú távon kiszámítható szén-dioxid-árjelzésnek az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer strukturális volatilitásából fakadó hiánya), valamint a villamosenergia-piacokon a fosszilis (gázüzemű) erőművek ármeghatározó jellege miatt a diverzifikált energiatermelési szerkezetbe való beruházásra irányuló ösztönzők hiánya.

c) Harmadszor, Belgium azt állítja, hogy a nukleáris beruházások számos olyan sajátos kockázattal szembesülnek, amelyeket a kereskedelmi befektetők különösen nehezen tudnak fedezni vagy kezelni, mint például: i. műszaki és projektirányítási kockázatok, ii. a hulladékgazdálkodással és a leszereléssel kapcsolatos kockázatok, valamint iii. szabályozási és politikai kockázatok.

(40) Belgium azzal érvel, hogy ezek a villamosenergia-piacokon az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházásokhoz kapcsolódó általános piaci hiányosságok, valamint az atomerőmű-üzemeltetőt érintő további kockázatok fényében a belga kormánynak kötelezettséget kell vállalnia az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítására. Belgium ezért azt állítja, hogy a bejelentett intézkedés célja e piaci hiányosságok leküzdése.

([38]) CREG éves jelentés (2024).
([39]) Rapport Commun sur l'évolution des marchés de l'électricité et du gaz naturel en Belgique (CREG, CWaPE, Brugel, VREG 2024).
([40]) A piaci hiányosságok részletesebb ismertetése az eljárás megindításáról szóló határozat (23) és (24) preambulumbekezdésében található.

3.2. Az intézkedés Belgium általi módosítása az eljárás megindításáról szóló határozatot követően

(41) A Bizottság által az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kételyekre (lásd a 3.8. szakaszt) reagálva Belgium módosította az intézkedés bizonyos részeit.

(42) E módosítások különösen a következőkre vonatkoznak:

a) A belga állam és az Electrabel BE-NUC elnevezésű közös vállalkozása (az a jogalany, amely az LTO-blokkok 89,807 %-os tulajdonosa lesz, és amely eredetileg szerződésben vállalta, hogy modulációt hajt végre, valahányszor teljesülnek a megállapodásokban meghatározott feltételek) gazdasági modulációval kapcsolatos döntési jogkörének átruházása az energiagazdálkodási szolgáltatásokról szóló megállapodásban (a továbbiakban: EMSA) részes partnerre (amely a nukleáris villamos energia piaci értékesítését végzi), valamint pénzügyi ösztönzők bevezetése az EMSA-partnernek nyújtandó díjazásba a modulációkészletek hatékony felhasználásának további biztosítása érdekében (lásd a 3.3.1.5. szakaszt). Következésképpen az előre meghatározott mínusz 20 EUR/MWh modulációs küszöbértéket törölték, mivel az EMSA-partner megfelelő ösztönzőkkel fog rendelkezni annak eldöntésére, hogy az atomreaktor modulációja mikor a leghatékonyabb. A módosított díjazási struktúrát a felülvizsgált ajánlattételi és kiegyenlítetlenségi stratégia (Bidding and Imbalance Strategy, BIS) is figyelembe vette.

b) A veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmusának (piaciár-kockázati kiigazítás vagy MPRA) erősítése annak érdekében, hogy a pénzügyi támogatás szorosabban kövesse a piaci árak változásait (a projekt tényleges megtérülési rátájának kiigazítása révén) (lásd a 3.3.1.3.2. pontot).

c) A minimális működési költségek és tőkekifizetés (Minimum OPEX and capital payment, MOCP) felső határának megállapítása annak elkerülése érdekében, hogy a MOCP belga államra háruló költsége túlzott mértékű legyen (lásd a 3.3.1.3.3. pontot).

(43) Az előzőekben említett módosításokat e határozat 3.3. szakasza részletesen ismerteti.

3.3. Az intézkedés komponenseinek részletes leírása

(44) Ez az alszakasz ismerteti az LTO-projekt támogatási csomagjának különböző komponenseit, beleértve azokat a módosításokat, amelyeket Belgium a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban olvasható kétségeire reagálva hajtott végre (lásd a 3.3.1., 3.3.2. és 3.3.3. szakaszt), valamint a Belgium által mérlegelt alternatív finanszírozási lehetőségeket (lásd a 3.3.4. szakaszt).

3.3.1. *1. komponens: Pénzügyi és strukturális intézkedések*

(45) A két atomreaktor élettartama időben történő és biztonságos meghosszabbításának finanszírozása érdekében pénzügyi támogatási mechanizmusokat irányoztak elő. Az 1. komponens valamennyi alintézkedését e szakasz többi része ismerteti részletesen.

(46) A hivatalos vizsgálat során Belgium ismertette a pénzügyi támogatás valamennyi része mögött meghúzódó indokokat:

a) Belgium emlékeztet arra, hogy a nukleáris beruházások több évszázadra kiterjedő hatással bíró, nagy léptékű infrastrukturális beruházások, amelyeket jelentős kezdeti beruházási költségek és jelentős kockázatokkal és bizonytalanságokkal járó építési időszak, valamint hosszú megtérülési időszak jellemez ([41]). Mivel a nukleáris eszközökbe történő kereskedelmi beruházások a szakpolitikával, szabályozással és technológiával összefüggő ellenőrizhetetlen és potenciálisan nagy hatású kockázatoknak vannak kitéve, és túlnyomórészt állandó költségszerkezettel bírnak, pénzügyi teljesítményük különösen érzékeny a tényleges rendelkezésre állásra és az esetleges költségtúllépésekre. Ezért az atomreaktorokat mindig is állami tulajdon és/vagy támogató szabályozási rendszer keretében finanszírozzák, ami csökkenti a kockázatoknak való kitettséget és biztosítja a kormányzat részéről a hosszú távú elköteleződést.

([41]) Lásd: Nukleáris Világszövetség, „Financing Nuclear Energy”, 2024. május 2., https://world-nuclear.org/information-library/economic-aspects/financing-nuclear-energy.

b) A nukleáris eszközökbe történő beruházások legutóbbi eseteinek többségében a finanszírozást a piaci kockázatok potenciális hatásának enyhítését célzó szabályozási intézkedések, valamint az atomenergia-specifikus technológiáknak, szakpolitikai és szabályozási kockázatoknak való kitettséget korlátozó célzott mechanizmusok révén támogatták. Egyes projekteket például szabályozott eszközalap (regulated asset base, RAB) modell ([42]) keretében alakítanak ki, amelyet Belgium magas szintű védelemnek tekint. Belgium kétirányú különbözeti szerződés (Contract for Differences, CfD) alkalmazása mellett döntött. A projekt gazdasági életképességének biztosítása érdekében az LTO-projekt intézkedéscsomagját a szóban forgó nukleáris beruházás igényeihez igazították.

c) A díjazási megállapodásban előirányzott intézkedések segítségével Belgium kifejtette, hogy a különálló különbözeti szerződés rendszeréhez képest további védelmet szándékozik biztosítani, hogy biztosítékot nyújtson az esetleges fizetésképtelenséggel vagy csőddel szemben. Belgium azonban pontosítja, hogy:

— a díjazási megállapodás nem garantálja a közös vállalkozás pénzügyi teljesítményét, különösen a rendelkezésre állással kapcsolatos kiterjedt problémák vagy jelentős költségtúllépések esetén, például bizonyos szabályozási kockázatok következtében, valamint

— a részvényesek továbbra is jelentős kockázatoknak vannak kitéve, továbbá a teljesítményt és a piackonform magatartást elősegítő pénzügyi ösztönzők vonatkoznak rájuk, ami eltér a tipikus RAB-modellektől, amelyek a megfelelő finanszírozás és likviditás mellett általában erős garanciákat nyújtanak a költségek megtérülése és a beruházások megtérülése tekintetében.

d) Belgium megjegyzi továbbá, hogy a nukleáris beruházásokat a pénzügyi intézmények szigorúan ellenőrzik, a különböző típusú kockázatok és bizonytalanságok potenciális hatásának értékelésére vonatkozó átfogó átvilágítási követelmények mellett, továbbá kiemelt hangsúlyt fektetnek az átfogó projektstrukturálásra. Az európai tapasztalatok főként arra utalnak, hogy a megfelelő védelmi mechanizmusok hiányában különösen nagy kihívást jelent a nukleáris beruházásoknál a finanszírozáshoz jutás ([43]).

3.3.1.1. Közös fejlesztési megállapodás (Joint Development Agreement, JDA)

(47) A (22) preambulumbekezdésben említettek szerint az LTO újraindításának szigorú időzítése miatt az Electrabel atomerőmű-üzemeltető azonosított bizonyos fejlesztési tevékenységeket – és megállapodott Belgiummal ezek elvégzésében –, amelyek az LTO időben történő újraindításához szükségesek, továbbá amelyekre a Biztonsági Hatóság követelményeinek és elvárásainak teljesítéséhez is szükség van a végső ügylet megkezdése előtt. Ezeket a fejlesztési tevékenységeket a legutóbb 2024. július 18-án módosított közös fejlesztési megállapodás (JDA++) ([44]) határozta meg.

(48) A JDA++ meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett Belgium előfinanszírozza az Electrabel fejlesztési tevékenységekkel kapcsolatos költségeit és kiadásait ([45]) mindaddig, amíg az összes szükséges jogalkotási módosítást el nem fogadják és azok hatályba nem lépnek (a továbbiakban: jogalkotási feltétel). Röviddel a jogalkotási feltétel teljesítését követően (2024. július 15-én) az Electrabel megkezdte a fejlesztési tevékenységekkel kapcsolatos saját költségeinek és kiadásainak finanszírozását, és ezt mindaddig folytatja, amíg az Electrabel finanszírozásának összege meg nem egyezik a belga állam által (2025 elejére várható) előfinanszírozott összeggel, amelyet követően az Electrabel és a belga állam fele-fele arányban finanszírozza a fejlesztési tevékenységek költségeit és kiadásait.

([42]) A szakirodalom részletesen ismerteti a RAB-modelleket. Lásd például: Meshkat, Mustafa. „Building and Upgrading of Nuclear Power Plant Projects: Evaluation of Engineering, Procurement, Construction (EPC) and Regulated Asset Base (RAB) Models", *Comparative Law Review*, 14.2. (2023): 1001–1022. o.; Thomas, Steve et al. „The proposed RAB financing method", *Nuclear Consult* (2019).

([43]) Belgium azt állítja, hogy a kereskedelmi bankok nem hajlandók és a befektetők gyakran vonakodnak attól, hogy – még az állammal kötött kockázatmegosztási megállapodások esetén is – ki legyenek téve a nukleáris eszközöknek, azaz annak, hogy a bizonytalan politika és szabályozás, továbbá technológiai kockázatok mellett vállalják a nukleáris ágazatba történő jelentős beruházásokhoz kapcsolódó kockázatot.

([44]) A JDA++ 1. mellékletében leírt fejlesztési tevékenységek elsősorban a létesítmények tervezésével és elöregedésével, a kialakítás fejlesztésével, a vezetőség hatásköreivel, a tesztelési és ellenőrzési programokkal, a környezeti hatásvizsgálattal (beleértve a szükséges engedélyezési dokumentumok elkészítését) és az LTO-blokkok időszakos biztonsági felülvizsgálatával kapcsolatos műszaki tanulmányokra vonatkoznak.

([45]) Ez a teljes költség 89,807 %-ának (azaz az LTO-blokkokban fennálló tulajdoni hányadnak) felel meg, a fennmaradó 10,193 %-ot pedig a Luminus viseli.

(49) Belgium azt állítja, hogy a fejlesztési tevékenységek költségeihez és kiadásaihoz a belga állam által biztosított előfinanszírozás az Electrabel által ténylegesen viselt (későbbi) költségekre és kiadásokra korlátozódik, amelyek a fejlesztési tevékenységek teljes költségének 89,807 %–át teszik ki. Ellenőrzési mechanizmust hoznak létre, valamint a szerződéses időszak végén elszámolásra („true-up") kerül sor. Belgium azt is állítja, hogy a JDA++ szerinti finanszírozási megállapodások a szokásos piaci feltételek és az ár-érték arány elvén alapulnak.

3.3.1.2. Közös vállalkozás (JV) és részvényesi finanszírozás

(50) A belga állam az Electrabel atomerőmű-üzemeltetővel együtt befektet egy BE-NUC nevű közös vállalkozásba (JV), amely az LTO-blokkokban 89,807 %-os tulajdoni hányaddal fog rendelkezni (az Electrabel jelenlegi helyzetéhez hasonlóan). Az LTO-blokkok fennmaradó 10,193 %-a Luminus kezében marad. Az Electrabel és a belga állam egyaránt a BE-NUC 50–50 %-os tulajdonosa, és a pénzügyi részesedés (sajáttőke és részvényesi kölcsönök nyújtása), valamint az energiaértékesítésből származó bevételekből való részesedés tekintetében egyenlő részvényesként jár el. A BE-NUC társtulajdonosként viseli az üzemeltetés meghosszabbításához szükséges beruházások 89,807 %-át, így közvetve a belga állam viseli az LTO-projekthez kapcsolódó beruházási költségek 44,9035 %-át. A fennmaradó 10,193 %-ot a Luminus viseli.

(51) Továbbra is az Electrabel marad a két atomreaktor egyedüli üzemeltetője az üzemeltetési és karbantartási (Operations and Maintenance, O&M) megállapodás révén (lásd a 3.3.1.4. szakaszt). A BE-NUC nem lesz atomerőmű-üzemeltető, de az üzemeltetési és karbantartási megállapodás révén ellenőrzési jogokkal rendelkezik a működési költségek felett.

(52) Belgium azt állította, hogy az LTO-projekt finanszírozásához nem számít külső hitelfelvétel lehetőségére. Az LTO-projektet teljes mértékben a részvényesei finanszírozzák a sajáttőke és a részvényesi kölcsönök révén (lásd az alábbi 3.3.1.2.2. szakaszt).

3.3.1.2.1. Közös vállalkozás

(53) Az eljárás megindításáról szóló határozat (49) preambulumbekezdésében leírt lépéseknek megfelelően a belga állam nem vásárol tulajdoni részesedést az LTO-blokkokban, hanem az Electrabelről a közös vállalkozásra történő átruházásra (az érintett eszközök részleges szétválasztására) kerül sor.

(54) Az Electrabel átruházza az LTO-blokkokra vonatkozó 89,807 %-os tulajdonjogát (valamint a kapcsolódó engedélyeket és minden egyéb szükséges eszközt) a BE-NUC-ra, cserébe a BE-NUC részvényeinek az Engie (az Electrabel egyedüli részvényese) részére történő kiosztásáért. Az Electrabel BE-NUC-hoz való hozzájárulásának értékelése az épület hulladékárának, a földterület értékének és az ingatlanlétesítmények értékének figyelembevételével történik, az eljárás megindításáról szóló határozat (51) preambulumbekezdésében leírtak szerint.

(55) Az Electrabel hozzájárulásának ezen értékelése megjelenik a belga állam által az új részvények megszerzéséért és a BE-NUC-ban való 50 %-os részesedés megtartásáért fizetendő 24,7 millió EUR vételárban (esetleges kiigazításoktól függően). A BE-NUC igazgatótanácsa felkér egy (törvényes) ellenőrt vagy hiteles könyvvizsgálót, hogy készítsen jelentést a természetbeni hozzájárulásról, amelyben felmérik különösen az alkalmazott értékelést és az e célból alkalmazott értékelési módszereket.

(56) Belgium azt állítja, hogy az eszközértékelés nincs hatással a kontrafaktuális forgatókönyv elemzésére, és bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy az eszközök (épületek és földterület) LTO-projekt keretében történő átruházása semleges. Belgium szerint a (hulladékértéken vagy valós értéken alapuló) konzervatív eszközértékelési módszerek alkalmazása biztosítja, hogy az Engie-nek ne származzon előnye az eszközök átruházásából.

(57) Ezenkívül az ingatlanlétesítmények olyan LTO-berendezéseknek felelnek meg, amelyek megvétele az LTO-szolgáltatások, az üzemeltetési és karbantartási szolgáltatások és a JDA-szolgáltatások keretében történik, és amelyeket a részleges szétválás előtt telepítettek és építettek be az LTO-blokkokba. A belga tulajdoni renddel összefüggő okokból és a kettős elszámolás elkerülése érdekében az LTO-berendezések e konkrét tételeit nem közvetlenül fizetik ki, hanem a részleges szétválás során, a földterülettel és az épületekkel együtt veszik figyelembe. Belgium továbbá megerősíti, hogy az ilyen típusú LTO-berendezésekhez kapcsolódó pénzforgalmat az aláírási pénzügyi modell már tartalmazza.

(58) Az Electrabel, a belga kormány és a BE-NUC között részvényesi megállapodás jött létre a BE-NUC vállalatirányításának és valamennyi részvényesi jogának létrehozásáról. E megállapodás szerint a BE-NUC igazgatótanácsa négy igazgatóból áll, akik közül kettőt a belga kormány jelölése, kettőt pedig az Electrabel jelölése alapján neveznek ki. A BE-NUC elnökét és pénzügyi igazgatóját mindig a belga kormány nevezi ki. Az igazgatótanács határozatképessége egyszerű többségen alapul, határozatairól pedig egyszerű többséggel szavaz. Összeférhetetlenségi rendelkezéseket is bevezettek.

(59) Az eljárás megindításáról szóló határozat (55) preambulumbekezdésében említettek szerint a jelenleg az Electrabel tulajdonában lévő nem európai eszközöket átruházzák az Engie-re. Az Engie mint az Electrabel anyavállalata garantálja, hogy az ügylet lezárásakor legalább 4 milliárd EUR értékű eszköz maradjon az Electrabelben (a 2023. június 30-i tőkeérték alapján). Ezenkívül a lezárást követően más biztosítékok is érvényesek, mint például a CPN/CNV által az atomerőmű-üzemeltető pénzügyi helyzetének folyamatos és fokozott figyelemmel kísérése, valamint az Engie által az atomerőmű-üzemeltető bizonyos kötelezettségeire nyújtott, felső határ nélküli és visszavonhatatlan anyavállalati garancia.

(60) Belgium azzal érvel, hogy a közös vállalkozás egyenrangú (*pari passu*) beruházásnak minősül, mivel a két részvényes egyenlő feltételek mellett, részvényesként pedig azonos szintű kockázattal és haszonnal lép be a közös vállalkozásba.

3.3.1.2.2. Részvényesi finanszírozás: Tőkeinjekció és részvényesi kölcsön

(61) A belga állam részvényesi szerepe feltételezi többek között a BE-NUC tőkeköltségeinek (CAPEX) és működési költségeinek (OPEX) finanszírozását, a részvények kezelését és a részvényesi jogok (pl. szavazati jogok) gyakorlását, valamint a BE-NUC belga állam jelölése alapján kinevezett két igazgatójának támogatását (lásd az (58) preambulumbekezdést).

(62) A részvénytőke-hozzájárulás a következőkből áll:

a) tőkeinjekció: a belga kormány és az Electrabel – mint a BE-NUC részvényesei – részvénytőke-emelés révén saját tőkét biztosítanak a BE-NUC számára a részvényesi megállapodásban előirányzott költségek finanszírozása érdekében; valamint

b) részvényesi kölcsön: Az Electrabel és a belga kormány egyaránt a BE-NUC részvényesi kölcsönt (a továbbiakban: Electrabel részvényesi kölcsön, illetve a belga kormány részvényesi kölcsön) bocsát ki a részvényesi megállapodásban előirányzott költségek finanszírozására.

(63) Belgium kifejti, hogy az Electrabel részvényesi kölcsön és a belga kormány részvényesi kölcsönének feltételei azonosak. Mindkét részvényesi kölcsönt piaci feltételek mellett nyújtják, egyelőre még nem meghatározott kamatlábakon, amelyeket a részvényesi kölcsönmegállapodások szerint a BE-NUC igazgatótanácsa határoz meg a részvényesi megállapodással összhangban, figyelembe véve az aktuális piaci kamatlábakat és bármely hasonló, harmadik fél által nyújtott, az adott időpontban elérhető hitelfinanszírozást. A belga kormány és az Engie közötti megállapodás szerinti eljárás keretében az Engie elkészítette a két részvényesi kölcsön feltételeit meghatározó szerződési feltételeket. A feltételjegyzék ismerteti a kamatláb megállapításának módszertanát. Belgium azt állítja, hogy ez a módszertan összhangban van az Engie transzferárazási hitelpolitikájával, és összhangban van az OECD BEPS elvével ([46]), ami biztosítja, hogy az általa meghatározott kamatláb a szokásos piaci ár szintjén legyen. A feltételjegyzék szerint a kamatláb várhatóan változó kamatláb lesz, amelyet a hat hónapos EURIBOR kamatlábbal (0 %-os kamatlábpadló mellett) és egy körülbelül [0–3] %-os várható kamatfelárral határoznak meg.

(64) Belgium azt állítja, hogy a tőkeinjekción felüli részvényesi kölcsön szükségessége pénzügyi és ügyleti megfontolásokból következik. Egyrészt a kölcsön nagyobb rugalmasságot biztosít a lehívási és visszafizetési ütemezések kialakításában. Különösen fontos, hogy a kölcsön törlesztésére vonatkozó szabályozás kevésbé korlátozó, mint az osztalékfizetésre vagy a saját tőke visszafizetésére vonatkozó. Másrészt a kölcsön optimalizálhatja a pénzügyi struktúrát az adóköteles jövedelem tekintetében (az EBITDA akár 30 %-kal csökkenthető a kamatfizetések levonásával).

([46]) A BEPS az adóalap-eróziót (egy adott országban az adóköteles jövedelem [vagy adóalap] csökkentését) és a nyereségátcsoportosítást (nyereség áthelyezése olyan országokba, ahol az adók jóval alacsonyabbak vagy nincsenek) jelent. Az OECD adóalap-erózióval és nyereségátcsoportosítással kapcsolatos elvei olyan nemzetközi iránymutatásokra hivatkoznak, amelyek célja a multinacionális vállalatok általi adókikerülés kezelése. Biztosítják, hogy a vállalatok ott fizessenek adót, ahol ténylegesen nyereségre tesznek szert, és tényleges üzleti tevékenységeiket folytatják ahelyett, hogy nyereségüket az alacsony adómértéket alkalmazó országokba helyeznék át.

(65) Az aláírási pénzügyi modell előzetes számításai alapján a teljes részvénytőke-hozzájárulás (tőkeinjekció és részvényesi kölcsönök) [2 000–2 500] millió EUR-t tesz ki ([47]), amelynek 89,807 %-át a belga kormány és az Electrabel egyenrangú feltételek mellett, […], […]-tól/-től […]-ig terjedő részletben nyújtja, többek között az LTO-projekt CAPEX-ének finanszírozására (a fennmaradó 10,193 %-ot a Luminus finanszírozza). A részvénytőke-hozzájárulást egy sor részvénytőke-csökkentés és a részvényesi kölcsön visszafizetése útján kell visszafizetni a BE-NUC részvényeseinek, továbbá osztalékfizetéssel és részvényesi kölcsön után fizetendő kamattal kell ellentételezni. A részvénytőke-hozzájárulás ([2 000–2 500] millió EUR) tőkeinjekcióra és részvényesi kölcsönre való felosztásáról még nem született döntés.

(66) Belgium azt állítja, hogy a részvényesi finanszírozási kötelezettségek és a részvényesi kölcsön egyenrangú finanszírozásnak tekinthetők, és hogy a részvényesi kölcsönt piaci feltételek mellett fogják nyújtani, így a részvényesi finanszírozás nem biztosít szelektív előnyt a kedvezményezetteknek.

3.3.1.3. Díjazási megállapodás

(67) Díjazási megállapodás (RA) jött létre a BE-NUC, a Luminus és a díjazási megállapodásban részes fél között, amely a belga államon belül számviteli szempontból független önálló szolgáltatás lesz (a továbbiakban: BE-WATT). A díjazási megállapodás célja a piaci ár bizonytalanságának kezelése és az LTO-projektből származó bevételek kockázatmentesítése az LTO-blokkok, a BE-NUC és a Luminus tulajdonosai számára. Ezért a BE-NUC-nak és a Luminusnak elegendő bevételhez kell jutnia az LTO-blokkok működéséből ahhoz, hogy biztosítsák azok biztonságos és megbízható működését és gazdasági életképességét, miközben lehetővé teszik a részvényesek számára, hogy mérlegeljék a szükséges piackonform pénzügyi megtérülést.

(68) Belgium különösen azt pontosítja, hogy az ügylet finanszírozási elvei a következők:

a) Az LTO-projekt CAPEX-követelményeit elsősorban a BE-NUC részvényesei finanszírozzák azonos feltételek mellett (a Luminus a társtulajdonosi hányadával arányosan), akár saját tőkén, akár részvényesi kölcsönökön keresztül (lásd a 3.3.1.2. szakaszt).

b) Az LTO-projekt üzemeltetési és fenntartási költségeit elsősorban az LTO működési bevételeiből finanszírozzák, ahol a működési bevételek forrását a különbözeti szerződés biztosítja (amennyiben az LTO-blokkok rendelkezésre állnak) (lásd a 3.3.1.3.2. szakaszt). A különbözeti szerződés kötési árát olyan szintre becsülik, amely lehetővé teszi, hogy az LTO-projekt várható belső megtérülési rátája (IRR) elérje a 7 %-os (névleges és adózás utáni) IRR-célt, a 6–8 %-os intervallum küszöbértékén belül (lásd a 3.3.1.3.1. szakaszt).

c) Az MOCP és a leállítási időszak költségeire vonatkozó („Shut-Down period Cost” vagy SDC) kölcsönök kiegészítik az LTO működési bevételeket, és olyan védelmi intézkedéseket tartalmaznak, amelyek biztosítják, hogy a BE-NUC mindenkor elegendő likviditással rendelkezzen az üzemeltetési, karbantartási és üzemanyag-költségek fedezéséhez, hogy lehetővé tegye az LTO-blokkok biztonságos és megbízható üzemeltetését.

— Az SDC-hitelek célja az LTO-blokkok újraindítása előtti költségek finanszírozása, valamint a hároméves indulási időszakban (2028. december 31-ig) elegendő készpénz biztosítása, amikor még jelentős munkálatok várhatók, és az LTO-blokkok nem tudnak teljes kapacitással működni.

— Az MOCP-t csak abban az esetben aktiválják, ha az LTO-blokkok (jelentősen) korlátozottan állnak rendelkezésre, ezáltal biztosítva a hosszú távú pénzügyi stabilitást az élettartam meghosszabbításának teljes időtartama alatt. Egy működőtőke-keret (working capital facility, WCF) szolgál évközi áthidaló eszközként az éves MOCP felé.

(69) A pénzügyi támogatási mechanizmusokat (különbözeti szerződés, MOCP és SDC-kölcsönök) az alábbi 3.3.1.3.2., 3.3.1.3.3. és 3.3.1.3.4. szakasz fejti ki részletesebben.

([47]) Héa nélkül. Az aláírási pénzügyi modell adatai nem tartalmazzák a héát.

3.3.1.3.1. Az LTO-projekt megtérülési rátája

(70) Általánosságban a belső megtérülési ráta (célértéke) az a minimális megtérülési szint, amelynél a befektetők elfogadják, hogy egy adott beruházási projekt bizonyos kockázati szintjéért kompenzációban részesüljenek. A belső megtérülési ráta célértékét gyakran „elvárt hozamnak” nevezik: ez az a küszöbérték, amelyet a projekt végrehajtása előtt a projekt belső megtérülési rátájának el kell érnie vagy meg kell haladnia. Elméletileg az elvárt hozam megegyezik a tőkeköltség (pl. súlyozott átlagos tőkeköltség vagy WACC) és hozamprémium összegével. Más szóval ez a hasonló projektekből/eszközökből származó megtérülési ráták és az adott kockázati profilhoz való igazodást célzó kiigazítások kombinációja, beleértve a további nem diverzifikálható kockázatok fedezésére szolgáló projektspecifikus felárakat is.

(71) A jelen ügyben az energiatermelés teljes költsége (LCOE) megfelel az átlagos villamosenergia-ár (vagy a CfD-tervben szereplő kötési ár) azon minimumszintjének, amelyet az LTO-projektnek az IRR-célérték eléréséhez kell teljesítenie. Az eljárás megindításáról szóló határozat (72) preambulumbekezdésében említettek szerint az aláírási pénzügyi modellben szereplő előzetes kötési ár, amely az LTO-blokkok korszerűsítésének körülbelül [2–2,5] milliárd EUR összegű költségén alapul, [80–90] EUR/MWh-ban került meghatározásra (2022-es értéken). Belgium azt állítja, hogy a (megerősített) veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmus (MPRA) alkalmazásának mérlegelésekor az aláírási pénzügyi modellen alapuló kötési ár [80–90] EUR/MWh és [80–90] EUR/MWh között változhat (2022-es értéken).

(72) Belgium azzal érvel, hogy az IRR-célérték egy konzervatív megtérülési ráta, tekintettel az LTO-projekt kockázati kitettségére, a következők alapján: i. az egyéb globális nukleáris beruházások és más belgiumi villamosenergia-ágazati eszközök megtérülési rátáinak összehasonlító értékelése (benchmarking gyakorlat, lásd a 3.3.1.3.1.1. szakaszt), ii. a BE-NUC tőkeköltségének (mind a WACC, mind a sajáttőke-költség [CoE]) értékelése a CAPM árazási modell alapján (lásd a 3.3.1.3.1.2. szakaszt), valamint iii. a várható, MPRA-val kiigazított IRR szimulációja az aktualizált piaci körülményekre tekintettel, amely azt mutatja, hogy az LTO-projekt várható IRR-je csökkent a végrehajtási megállapodás tárgyalásának időpontjához képest (lásd a 3.3.1.3.1.3. szakaszt).

3.3.1.3.1.1. Benchmarking gyakorlat

(73) Belgium nemzetközi referenciaértéket (benchmarkot) adott meg a különböző földrajzi területeken atomerőműveket üzemeltető vállalatok, továbbá a belga kapacitásmechanizmus keretében fizetett gáztüzelésű erőművek, valamint a Belgiumban más típusú energiaátviteli és -tárolási infrastruktúrát üzemeltető vállalatok megtérülési és tőkeköltség-célértékére vonatkozóan. A benchmarking gyakorlatot az eljárás megindításáról szóló határozat elfogadását követően pontosították, különösen a szabályozási keretek jellegének további leírása, valamint a figyelembe vett vállalatok és projektek kockázatmegosztását befolyásoló lehetséges további programok tekintetében. A 3. táblázat áttekintést nyújt a benchmarking alapjául szolgáló projektekre és vállalatokra vonatkozó nyilvános megtérülési célrátáról vagy WACC-becslésekről.

3. táblázat

A benchmarking alapjául szolgáló projektekre/vállalatokra vonatkozó nyilvános WACC-becslések

Figyelembe vett vállalat/projekt és tulajdoni viszonyok	Szabályozási keret és a vonatkozó időszak	Adózás utáni megtérülési célráta/WACC és a döntéshozatal éve ([1])	A kockázatmentes kamatláb feletti prémium ([2])
Vertikálisan integrált amerikai közművek (Georgia Power és Duke Energy), többnyire magántulajdonban	RAB-modell (hároméves időszak, 2023–2025 között a Georgia Power esetében, 2023-tól a Dél-Karolinai Duke Energy esetében, 2024-től az Észak-Karolinai Duke Energy esetében [záróév felülvizsgálattól függően])	6,36 %– 7,06 % (2022 és 2023)	2,8 %– 4,2 %

Figyelembe vett vállalat/projekt és tulajdoni viszonyok	Szabályozási keret és a vonatkozó időszak	Adózás utáni megtérülési célráta/WACC és a döntéshozatal éve ([1])	A kockázatmentes kamatláb feletti prémium ([2])
Állami tulajdonban lévő kanadai közüzemi OPG (energiatermelési portfólió, beleértve többek között az atomerőműveket és a vízerőműveket)	RAB-modell (ötéves időszak, 2022–2026)	5,6 % (2021)	3,5 %– 4,3 %
Felújított, magántulajdonban lévő Bruce A kanadai atomerőmű	Kétirányú különbözeti szerződés, IRR-célértéken alapuló kötési árral (25 évre szóló szerződés, az üzemeltetés újrakezdésétől számítva)	10,6 %– 13,8 % (2007)	6,0 %– 9,7 %
Hinkley Point C új atomerőmű (Egyesült Királyság), az államnak nincs tulajdonrésze	Kétirányú különbözeti szerződés, IRR-célértéken alapuló kötési árral (35 évre szóló szerződés, az üzembe helyezéstől számítva)	9,25 %– 9,75 % (2014)	5,8 %– 7,5 %
A magyarországi új Paks II. atomerőmű, 100 %-ban államilag finanszírozott konstrukció	Piaci alapú díjazás, 100 %-ban CAPEX-finanszírozáshoz nyújtott állami támogatás	7,38 %– 8,4 % (2017)	3,9 %– 5,2 %
A meglévő franciaországi EDF nukleáris eszközök, az EDF 100 %-ban állami tulajdonban van	Részleges árszabályozás (ARENH – átalakítás alatt); 2026-ig többnyire ki van téve a piacnak, ezt követően ismeretlen	7,6 % (2022)	4,9 %– 6,2 %
A belgiumi Tihange 1 atomreaktor kibővítése, a belga állam nem rendelkezik tulajdonrésszel	Piaci alapú díjazás extraprofitadóval (2025-ig)	9,3 % (2013)	5,9 %– 6,9 %
Belga kapacitásmechanizmus (gáztüzelésű erőművek)	Kapacitásszerződés (legfeljebb 15 év újonnan létesített kapacitások esetében)	7,6 %– 8,6 % (2023) ([3])	5,5 %– 6,5 %

Forrás: Memo Compass Lexecon, 2024. november 29., „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment”.

([1]) Egyes esetekben az érintett vállalatra/projektre vonatkozó szabályozói döntés a megtérülési ráta célértékére hivatkozik (pl. a CfD kötési árának meghatározása céljából), más esetekben a WACC-ra (pl. a RAB-modellben az engedélyezett bevételek meghatározásához figyelembe vett értékként). A feltüntetett, figyelembe vett vállalatoknál/projekteknél a vonatkozó szabályozási rendben figyelembe vett megtérülési ráta vagy WACC látható. A zárójelben szereplő év a megtérülési rátára/WACC-ra vonatkozó értékelés/döntés éve.

([2]) Az eredmények összehasonlíthatósága érdekében a kockázatmentes kamatláb feletti prémiumra, vagyis az értékelt adózás utáni megtérülési célráta/WACC és az ugyanabban az időpontban érvényes kockázatmentes kamatláb közötti különbözetre (a figyelembe vett eszközzel/vállalattal kapcsolatos értékelés/szabályozói döntés időpontjában érvényes kockázatmentes kamatláb feletti prémiumra) koncentrálunk.

([3]) Az adózás utáni WACC kiszámítása (a CREG és az Elia által javasolt, az energiaügyi miniszter által meghatározott) a kapacitásmechanizmus aukciós paramétereinek meghatározására alkalmazott technológiaspecifikus adózás előtti WACC alapján történt.

(74) A 4. táblázat áttekintést nyújt a benchmarking alapjául szolgáló projektek vagy vállalatok kockázatait érintő elemekről.

4. táblázat

A benchmarking alapjául szolgáló projektek/vállalatok kockázatait érintő elemek

	Bruce A	Tihange 1	Hinkley Point-C	Belga CM	Meglévő francia EDF nukleáris eszközök	Paks II	LTO-blokkok	(*) OPG	(*) Georgia Power, Duke Energy Dél- és Észak-Karolina
Portfólió/ kockázatok	4 felújított nukleáris blokk	1 felújított nukleáris blokk	1 új atomerőmű (2 blokk)	/	Nukleáris állomány (57 blokk)	1 új atomerőmű (2 blokk)	2 felújított nukleáris blokk	Felújított nukleáris blokkok és vízerőmű	Vertikálisan integrált, beleértve a hálózatokat, a nukleáris és egyéb technológiákat.
Építési	Kötési ár kiigazítása	–	–	–	–	100 %-ban államilag finanszírozott + egyösszegű EPC	Kötési ár kiigazítása	RAB	RAB
Piaci	Kétirányú CfD	–	Kétirányú CfD	Kapacitásszerződés	ARENH (részleges árszabályozás)	–	Kétirányú CfD	RAB	RAB
Működési	Kötési ár indexálása/ kiigazítása; Üzemanyagköltségek áthárítása	–	Kötési ár indexálása/ kiigazítása	–	–	–	Kötési ár indexálása/ kiigazítása+ MOCP	RAB	RAB
Finanszírozási	–	–	Hitelgarancia	Kapacitásszerződés	Állami tulajdonú	100 %-ban állami finanszírozás	MOCP/SDC-kölcsön	RAB	RAB
Politikai	–	Jogvédelem	Jogvédelem	–	Állami tulajdonú	100 %-ban állami finanszírozás	Jogvédelem	RAB	RAB

Forrás: Memo Compass Lexecon, 2024. november 29., „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment".

(*) A Compass Lexecon megjegyzi, hogy nem tudják értékelni az egyesült államokbeli és kanadai közművekre vonatkozó, szabályozási kereten alapuló pontos kockázati profilt, mivel nem állnak rendelkezésükre kellően részletes információk.

(75) Belgium szerint ez a benchmarking gyakorlat három elemre mutat rá:

a) A benchmarkingban szereplő szabályozott vállalatok és projektek nem hasonlíthatók össze közvetlenül a BE-NUC-kal, mivel eltérnek egymástól a szabályozási keret/finanszírozási rendszer és az ebből eredő kockázatmegosztás tekintetében, és/vagy azért, mert más típusú eszközöket foglalnak magukban (ami diverzifikálja és mérsékli az atomenergiával összefüggő kockázatokat). Nincs közvetlenül összehasonlítható vállalat, de a benchmarking releváns egyedi jellemzőkkel rendelkező – mint a földrajzi helyzet, az eszköztechnológia, a meglévő/új eszközök, a piac és a szabályozási/támogatási keret – vállalatokat és projekteket foglal magában. Ezek az összehasonlítható vállalatok és projektek azonban nem minden tekintetben hasonlítanak a BE-NUC-ra. E korlátok ellenére a benchmarking gyakorlat még így is releváns információkkal szolgál a díjazási paraméterek (megtérülési célráta/WACC) értékeléséhez, szem előtt tartva az egyes vállalatok vagy projektek sajátosságait és a kapcsolódó kockázati profilokat. Ezért a bemutatott benchmarking gyakorlatot a díjazási paraméterek észszerű piaci alapú tartományainak értékelése és kontextusba helyezése szempontjából relevánsnak kell tekinteni.

b) A benchmarking gyakorlat kiemeli, hogy a kockázatmentes kamatlábat meghaladó prémiumok csökkennek a portfólió-diverzifikálás, az alacsonyabb kockázati (építési, piaci, működési, finanszírozási és politikai kockázatoknak való) kitettség és valószínűleg a tulajdonos/üzemeltető jellege miatt, ahol a meglévő, az állami tulajdonú vagy az államilag finanszírozott közművek potenciálisan alacsonyabb finanszírozási költségeket tapasztalhatnak (lásd: 3. táblázat és 4. táblázat).

— Az alsó kategóriát tekintve az észak-amerikai közművek (OPG, Georgia Power és Duke Energy), amelyek diverzifikált eszközportfólióval rendelkeznek, és átfogó kockázatfedezetet nyújtó RAB-modell alatt működnek, viszonylag alacsony (körülbelül 2,8–4,3 % közötti) prémiumot mutatnak a kockázatmentes kamatlábhoz képest.

— A Paks II. nukleáris projekt és az EDF meglévő nukleáris állománya magasabb prémiumot mutat (körülbelül 3,9–6,2 %). Díjazásuk legalább részben kereskedelmi jellegű, és a vizsgált eszközök kizárólag atomerőművek. Az állami tulajdon/finanszírozás azonban bizonyos mértékben csökkentheti a finanszírozási költségeket.

— A belga kapacitásmechanizmus hatálya alá tartozó új gáztüzelésű erőművek viszonylag magas kockázati prémiumot mutatnak (5,5–6,5 %). Ezek az újonnan épített hőerőművek építési, működési és szakpolitikai kockázatoknak vannak kitéve, míg a piaci kockázatok általában csökkenni szoktak a több évre szóló kapacitásszerződések és kifizetések miatt.

— A felső kategóriát tekintve a Tihange 1 különálló nukleáris blokk magas prémiumot (5,9–6,9 %) mutat, mivel a tulajdonosok beruházási és működési kockázatokat viselnek, míg a piaci bevételek bizonytalanok, és a piaci felárak maximáltak. A Hinkley Point C szintén viszonylag magas prémiumot (5,8–7,5 %) mutat, ami az eszközök jellegével (új különálló atomerőmű) és a részvényesek által a CfD és más védelem ellenére viselt jelentős építési/működési kockázatokkal magyarázható. Hasonlóképpen, a CfD-ben (beleértve az egyéb kockázatmegosztási rendszereket is) részes magánvállalkozás, a Bruce Power kizárólag atomenergiával foglalkozó piaci szereplő kockázati prémiuma viszonylag magas (6,0–9,7 %). Ennek megfelelően 2007-ben, más finanszírozási és piaci környezetben határozták meg az erőműre vonatkozó díjazást.

c) Összességében Belgium rámutat arra, hogy a BE-NUC kockázati kitettsége a különböző dimenziókban a RAB-modellben részesülő eszközök és közművek kockázati kitettsége, valamint a különbözeti szerződésben és/vagy más piaci alapú díjazásban részesülő eszközök és közművek kockázati kitettsége között helyezkedik el. A BE-NUC 7 %-os, adózás utáni nominális IRR-célértéke (a továbbiakban: projekt IRR) (és annak 6–8 %-os küszöbérték-tartománya) 3–5 %-os prémiumot mutat, körülbelül 3 %-os átlagos kockázatmentes kamatlábat figyelembe véve. Az empirikus bizonyítékok alapján a projekt IRR vélelmezhető prémiuma a díjazási megállapodásban a benchmarking alapjául szolgáló projektekre/vállalatokra vonatkozó befektetői követelmények alsó végén és a RAB-rendszerek keretében a diverzifikált közüzemi eszközökre vonatkozóan becsült prémiumok közelében helyezkedik el, amelyek kevésbé vannak kitéve a nukleáris kockázatoknak, és amelyeknél várhatóan kisebb a kockázata annak, hogy a befektetők elveszítik beruházásukat és megtérülésüket.

(76) Ezért Belgium úgy véli, hogy a projekt 6–8 %-os belső megtérülési rátája a piaci alapú megtérülés valószínű tartományán belül van, ami nem eredményez túlkompenzációt.

3.3.1.3.1.2. Az IRR-célérték összehasonlítása a BE-NUC tőkeköltségével

(77) Annak megerősítése érdekében, hogy a 7 %-os IRR-célérték a piackonform hozamok valószínű tartományába esik-e, Belgium a benchmarking gyakorlaton kívül két mérőszám, a WACC és a tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költség (CoE) felhasználásával mérte fel a tőkeköltséget, tekintettel arra, hogy a BE-NUC nem részesül hitelfinanszírozásban.

(78) Belgium a 6,2 % és 7,4 % közötti tartományban becsülte a WACC-t és a tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költséget (ami a projekt esetében a kockázatmentes kamatlábat 3,1–4,3 %-kal meghaladó kockázati prémiumnak felel meg). Belgium szerint ez bizonyítja és megerősíti, hogy a 7 %-os IRR-célérték arányos, és nem eredményez túlkompenzációt. Az alábbi szakaszok részletesebben kifejtik, hogyan becsülték meg a WACC és a sajáttőke-költség tartományát.

3.3.1.3.1.2.1. Az LTO-projekt súlyozott átlagos tőkeköltségének (WACC) becslése

(79) A tőkeköltség becslésére szolgáló első mérőszám a WACC, amely azt a minimális megtérülési rátát jelenti, amelyet a projektnek kínálnia kell ahhoz, hogy tőkéhez tudjon jutni. Ez a minimális megtérülés azt a megtérülést jelenti, amelyet a potenciális befektetők akkor érhetnek el, ha úgy döntenek, hogy egy másik, pénzforgalom, időzítés és kockázat szempontjából azonos jellemzőkkel rendelkező projektbe fektetnek be. Az adózás utáni WACC kiszámítása az alábbi képlettel történik:

WACC = w_E * (kockázatmentes kamatláb + β_E * részvénykockázati prémium) + (1– w_E) * adózás utáni hitelköltség

w_E:	részesedés a sajáttőke-bevonásból
B_E:	saját tőke tőkeáttételes bétája, azaz a vállalat piaci kockázatoknak való kitettsége

(80) A WACC tehát a következők összege: i. a teljes tőkén belül a saját tőke piaci értékével arányosan súlyozott sajáttőke-költség (w_E) és ii. az adósság (adózás utáni) költsége, amelyet az adósság piaci értékének a teljes tőkéből való részesedésével súlyoznak (1-w_E). A sajáttőke-költség kiszámítása a tőkeeszköz-árazási modell (CAPM), azaz egy olyan standard modell alapján történik, amely a befektető által egy meghatározott befektetési horizonton a pénz értéke alternatív költségének fedezéséhez szükséges hozam (kockázatmentes kamatláb) mérésére és a piaci kockázatnak való kitettségre szolgál ([48]). A piaci kockázatnak való kitettséget a saját tőke tőkeáttételes bétája (β_E) méri. A paraméterek volatilitása miatt a CAPM bemeneti adatait tartományként számították ki.

(81) Ami a saját tőke tőkeáttételes bétájának kiszámítását illeti, Belgium azzal érvel, hogy mivel a közös vállalkozás két meglévő, várhatóan tízéves energiatermelésű nukleáris LTO-blokkal rendelkező, új és magántulajdonban lévő vállalat, béta-értékét nem lehet piaci vagy múltbeli adatokból kiszámítani, ezért azt az összehasonlítható, tőzsdén jegyzett társaságok csoportján keresztül kell megbecsülni. Tekintettel azonban arra, hogy nincs olyan hasonló közművállalat, amely 100 %-ban az atomenergia-termelésnek van kitéve, Belgium egy olyan mintát vett figyelembe, amely öt, a nukleáris tevékenységeknek leginkább kitett, tőzsdén jegyzett európai közművállalatból áll, azaz olyan hasonló projekteket vizsgált, amelyek diverzifikált portfóliójukon belül 15–65 %-ban atomerőműveket használnak az energiatermelésre (lásd: 5. táblázat).

([48]) A CAPM modellt a szakirodalom és az ágazati szakemberek széles körben elismerik és elfogadják, mint a sajáttőke-költség becslésének megbízható megközelítését.

5. táblázat

Különböző nukleáris kitettséggel rendelkező, hasonló közművállalatok eszközeire vonatkozó bétaértékek

Vállalat	A 2022/23. évi nukleáris mix %-os aránya	Eszközök bétaértéke (tőkeáttétel nélkül)
ČEZ csoport	[60–70] %	[0,40–1,00]
Fortum Oyj	[50–60] %	[0,40–1,00]
UPM-Kymmene Oyj	[40–50] %	[0,40–1,00]
Endesa, S.A.	[40–50] %	[0,40–1,00]
Iberdrola, S.A.	[10–20] %	[0,40–1,00]
Számtani átlag	–	[0,40–1,00]
Medián	–	[0,40–1,00]

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment, Compass Lexecon, 2024. november 29.

(82) Belgium kifejtette, hogy mindegyik közműszolgáltató diverzifikált, nyilvánosan működő közüzemi vállalat, amely jelentős mértékben ki van téve a RAB által szabályozott hálózati eszközöknek és/vagy támogatott megújulóenergia-eszközöknek, ellentétben a közös vállalkozással, amely a díjazási megállapodás hatálya alá tartozó nukleáris energiatermelésnek van 100 %-ban kitéve. Ezért az ezen összehasonlítható vállalatok alapján becsült rendszerszintű kockázatok valószínűleg a BE-NUC rendszerszintű kockázatához képest alábecslést jelentenének.

(83) Belgium a 6. táblázatban szereplő paramétereket használta fel a WACC-képlethez, valamint ezek és további, 2023 folyamán megfigyelt inputok alapján egy olyan elméleti WACC-t ért el, amely a 6,2–7,4 % közötti tartományban van, a kockázatmentes kamatlábat meghaladó, 3,1–4,3 %-os prémiumot is beleértve.

6. táblázat

A BE-NUC WACC-becslése és fő mögöttes paraméterek

Paraméter	Feltételezés/megközelítés	Becslés (*)
Kockázatmentes ráta	A tízéves futamidejű belga államkötvények (OLO-k) hozamainak 2023-as tartománya	2,5–3,6 %
Részvénypiaci kockázati prémium	Az érett piacokra vonatkozó szakértői becslések	4,6–6,0 %
Béta-együttható (tőkeáttétel nélkül)	Az összehasonlítható adatok mediánja és átlaga	[0,40–1,00]–[0,40–1,00]
Tőkeáttétel célértéke	Az összehasonlítható adatok mediánja és átlaga	53,0–54,4 %
Béta-együttható (tőkeáttétellel)	Hamada-képlet a tőkeáttétel célértékével	[0,40–1,00]–[1,00–1,60]
Sajáttőke-költség (tőkeáttétellel)	CAPM	7,4–9,3 %
Adózás előtti hitelköltség	Kockázatmentes ráta + a villamosenergia-ágazat vállalati kockázati prémiuma	5,3–5,5 %
A teljes tőke adósságrésze	A tőkeáttétel célértékéből származtatva	34,6–35,2 %

Paraméter	Feltételezés/megközelítés	Becslés (*)
Adómérték	A belga társasági adó mértéke	25 %
Adózás előtti WACC	Tőkeáttételes sajáttőke-költség és az adósság adózás előtti költségének alkalmazása	6,7–7,9 %
Adózás utáni WACC	Tőkeáttételes sajáttőke-költség és az adósság adózás utáni költségének alkalmazása	**6,2–7,4 %**

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment, Compass Lexecon, 2024. november 29.

(*) A tartomány a 2023 eleje és vége közötti fejlődésnek felel meg.

3.3.1.3.1.2.2. Az LTO-projekt sajáttőke-költségének becslése

(84) A második módszertan a sajáttőke-költségen alapul, amely a projekt szükséges részvényesi megtérülését méri, feltételezve, hogy nem áll rendelkezésre hitelfinanszírozás, mint az LTO-projekt esetében. Bár a sajáttőkeköltség-megközelítés szintén a CAPM-et használja, a tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költségre ([49]) támaszkodik. A tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költség kiszámítása a következőképpen történik:

CoE (tőkeáttétel nélkül) = Kockázatmentes kamatláb + β_A × részvénykockázati prémium

β_A: tőkeáttétel nélküli béta vagy „eszközök béta értéke”

(85) Az CoE-egyenlet egyes paramétereinek becsléséhez a következő megközelítést alkalmazták (lásd: 7. táblázat):

a) A kockázatmentes kamatláb a tízéves futamidejű belga államkötvények (OLO-k ([50])) hozamával közelíthető meg, amely 2023-ban 2,5 % és 3,6 % között ingadozott. A részvénykockázati (részvénypiaci kockázati) prémium becsléséhez különböző külső forrásokat vettek figyelembe, amelyek alapján a 4,6–6 % közötti tartományt tartották meg:

— Damodaran-féle becslések: 2023 januárjában 5,9 %, 2024 januárjában pedig 4,6 %.

— A Kroll-féle becslések 2023-ban 5,5 % és 6 % között mozognak.

b) Az eszközök (tőkeáttétel nélküli) bétájára vonatkozó becslés ugyanazokon a feltételezéseken alapult, mint a fenti WACC-számítás esetében, ami [0,40–1,00] és [0,40–1,00] mediánt és átlagot eredményezett öt olyan tőzsdén jegyzett közüzemi vállalat esetében, amelyek valamennyire ki vannak téve az atomenergia-termelésnek (lásd: 5. táblázat).

(86) A fenti becsléseknek a CoE-egyenletben való feltüntetése 6,2 % és 7,5 % közötti becsült értéket ad a tőkeáttétel nélküli CoE-re (lásd: 7. táblázat), amely a kockázatmentes kamatláb feletti 3,1–4,3 %-os prémiumot is tartalmazza, és összhangban van a WACC esetében kapott eredményekkel.

([49]) Ellentétben a „tőkeáttételes béta” értékével, amelyet „bétaként” is említenek, amely összehasonlítja egy társaság adósságából és saját tőkéjéből származó hozam volatilitását a tágabb piacéval (például egy 1,4-es béta-értékű vállalat 140 %-os volatilitással rendelkezik, mint az a piac, amellyel összehasonlítják), az „eszközök bétaértékének” is nevezett „tőkeáttétel nélküli béta” a társaság piaci kockázatát méri az adósság hatása nélkül, hogy elkülönítse a kizárólag a társaság eszközeiből eredő kockázatot.
A tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költséget általában a kizárólag saját tőkéből finanszírozott projektek vagy beruházások értékelésére használják. Így a WACC és a tőkeáttétel nélküli tőkeköltség összehasonlítása betekintést nyújt az adósságnak a vállalat tőkeköltségére gyakorolt hatásába.

([50]) OLO: Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie.

7. táblázat

A BE-NUC tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költségére vonatkozó becslések és az alapul szolgáló paraméterek (teljes tartomány)

Paraméter	Feltételezés/megközelítés	Becslés
Kockázatmentes ráta	A tízéves futamidejű OLO-k hozamainak 2023. évi tartománya	2,5–3,6 %
Részvénypiaci kockázati prémium	Az érett piacokra vonatkozó szakértői becslések	4,6–6,0 %
Béta-együttható (tőkeáttétel nélkül)	Az összehasonlítható adatok mediánja és átlaga	[0,40–1,00]–[0,40–1,00]
Sajáttőke-költség (tőkeáttétel nélkül)	CAPM	6,2–7,5 %

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Updated analysis of risk allocation and return on investment, Compass Lexecon, 2024. november 29.

(87) Figyelembe véve a fenti becslés szerinti paramétereket (a 2023. évi lehetséges tartományokra vonatkozóan), Belgium a felek közötti megállapodás idejére 2023-ban három lehetséges forgatókönyvet becsül a tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költség (CoE) tekintetében, ami 6,8 % és 7,3 % közötti tartománynak felel meg (lásd: 8. táblázat).

8. táblázat

A BE-NUC tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költségére vonatkozó három forgatókönyv (csökkentett tartomány)

	Lefelé kerekített érték	Alapeset	Felfelé kerekített érték
Kockázatmentes kamatláb (2023-as átlag)	3,11 %		
Részvénykockázati prémium (2023-as átlag)	5,27 % (Damodaran-féle 2023-as átlag)	5,51 % (Damodaran és Kroll-féle átlag)	5,75 % (Kroll-féle 2023-as átlag)
Tőkeáttétel nélküli béta (összehasonlítható átlag)	[0,40–1,00] (számtani átlag az Iberdrola nélkül)	[0,40–1,00] (öt vállalat mediánja)	[0,40–1,00] (a Fortum és a CEZ számtani átlaga)
Tőkeáttétel	0 %		
Sajáttőke-költség (tőkeáttétel nélkül)	**6,8 %**	**7,1 %**	**7,3 %**

Forrás: SA.106107 Supplementary note Additional explanations on the range of cost of capital estimates, Compass Lexecon, 2024. december 5.

3.3.1.3.1.2.3. A BE-NUC tőkeköltségére vonatkozó CAPM-alapú becslések korlátai

(88) Belgium elismeri a BE-NUC tőkeköltségének becsléséhez használt CAPM-megközelítés korlátait, tekintettel a közvetlenül összehasonlítható, tőzsdén jegyzett társaságok hiányára, valamint a projekt kockázati profiljának és finanszírozási megközelítésének sajátosságaira ([51]). Belgium különösen a nukleáris ágazat sajátosságaira és az egyéb eszközcsoportokkal való korlátozott összehasonlíthatóságra hivatkozik.

([51]) Nem mindig végezhető el az összes lehetséges piaci kockázat egyetlen paraméterrel történő kifejezése, különösen olyan magánberuházások esetében, amelyek bétaértékét csak korlátozottan összehasonlítható eszközök azonos csoportjából kiindulva lehet megbecsülni.

(89) Emellett Belgium a CAPM-megközelítés alkalmazásával származtatott WACC-becsléshez képest olyan különféle prémiumokat vitat meg, amelyeket a befektetők jellemzően elvárnak a hasonló hosszú távú beruházási projektekbe való befektetéshez. Belgium egy lehetséges indokot terjeszt elő arra vonatkozóan, hogy ezt a prémiumot a WACC-becsléshez képest kell figyelembe venni az olyan hosszú távú beruházási projektek tőkebezáródási kockázatával kapcsolatban, amelyek nem diverzifikálhatók és a CAPM keretében nem ellensúlyozhatók ([52]). Ezenkívül a prémium beszámításának szükségességét alátámasztó másik érv az európai energiapolitikai célok eléréséhez szükséges tőke hiányához kapcsolódik, mivel a rendelkezésre álló projektek között jelentős verseny van a beruházásokért, ami növeli a tőkebevonáshoz szükséges megtérülési rátát. Belgium azzal érvel, hogy a közüzemi vállalatok körében bevett gyakorlat, hogy 1,5 % és 4 % közötti prémiumot számítanak be, és ennek bizonyítására példákkal szolgál ([53]). Végezetül Belgium azt is állítja, hogy a WACC-becslésen felüli finanszírozási prémium beszámításának másik indoka az illikviditási prémium ([54]), tekintettel e beruházás jellegére, amelyet tudományos tanulmányok (amelyek 0,7 % és 7,3 % közötti tartományra hivatkoznak) ([55]) és ágazati szakemberek ([56]) egyaránt alátámasztanak. Ezek a prémiumok hozzáadhatók a WACC-ra vagy a sajáttőke-költségre vonatkozó, a CAPM-megközelítésből származó becslésekhez, amint azt az előző szakaszok is kifejtették, és indokolhatják Belgium azon érvelését, hogy az IRR-célérték a projekt kockázati kitettsége miatt konzervatív megtérülési ráta.

3.3.1.3.1.3. Várható MPRA-kiigazítású IRR az aktuális piaci árra vonatkozó várakozások alapján

(90) Belgium kifejti, hogy az MPRA-nak az a hatása, hogy az IRR-célérték az MPRA-kiigazítást követően a 6 % és 8 % közötti tartományon belül dinamikusan változik. Belgium azzal érvel, hogy még akkor is, ha az IRR-célértéket az MPRA-kiigazítás előtt 7 %-ban határozzák meg, a jelenlegi piaci körülmények között (a várható piaci árak alacsonyabbak, mint az aláírási pénzügyi modell idején) alacsonyabb belső megtérülési rátára lehet számítani, mint a díjazási megállapodás tárgyalásakor.

(91) Ennek bizonyítása érdekében Belgium különböző forrásokon alapuló elemzést nyújtott be a piaci várakozásoknak a díjazási megállapodásról folytatott tárgyalások óta a 2025–2035 közötti időszakban történő alakulásáról, valamint e felülvizsgált előrejelzéseknek az LTO-projekt várható belső megtérülési rátájára gyakorolt hatásáról (az MPRA alkalmazása révén).

(92) Az 1. ábra a kezdeti árgörbéket mutatja 2023 végén (azaz a megállapodások aláírásának időpontjában). A különböző ár-előrejelzésekben a piaci árak – a folytonos vonallal ábrázolt központi forgatókönyv szerint – 2025-ben 120 EUR/MWh értéken kezdődnek, és a 2033-ig tartó időszakban 87 EUR/MWh átlagértékre csökkennek.

([52]) Belgium szerint a CAPM-alapú elemzésből származó, az adott összehasonlítási alapból származó becsült hozam a következők tekintetében nem fogja ellensúlyozni a kockázatokat: i. a közös vállalkozásba történő beruházás magánpiaci jellege, ii. az atomenergia-termelésre jellemző kockázatok, és iii. a díjazási megállapodás által meghatározott kockázati profil.

([53]) Lásd pl. CEER, 2017: 115–119. o.: „*A villamosenergia-hálózatok tőkeköltség-prémiuma a beruházás korától (azaz az új beruházástól) és az ellátás minőségétől függően 0,6–3,5 % között mozgott*”. Elia, Adequacy and Flexibility Study for Belgium 2024–2034 (Belgiumra vonatkozó megfelelőségi és rugalmassági tanulmány), 382. o.: A Belgiumra vonatkozó megfelelőségi rugalmassági tanulmány a befektetői magatartást kockázatkerülő megközelítéssel modellezte, és a WACC-t 3,0–8,0 %-os hozamprémiummal egészítette ki a további kockázatok ellensúlyozása érdekében. Különösen a nukleáris projektek esetében az Oxera 2,0–4,0 %-os kiegészítő prémiumot becsült, amelynek fele bármely villamosenergia-termelő sajáttőke-költségének tulajdonítható „liberalizált villamosenergia-piacokat feltételezve”, a másik fele pedig a „technológiai és építési kockázatoknak” (Oxera, 2005:4). Az Engie a WACC-nál [0–5] %-kal magasabb átlagos realizált, tőkeáttétel nélküli IRR-t ír elő. A Fortum technológiától függően [0–5]-[0–5] %-os prémiumot igényel. Az Iberdrola WACC-hoz viszonyított célérték-különbözete [0–5] %.

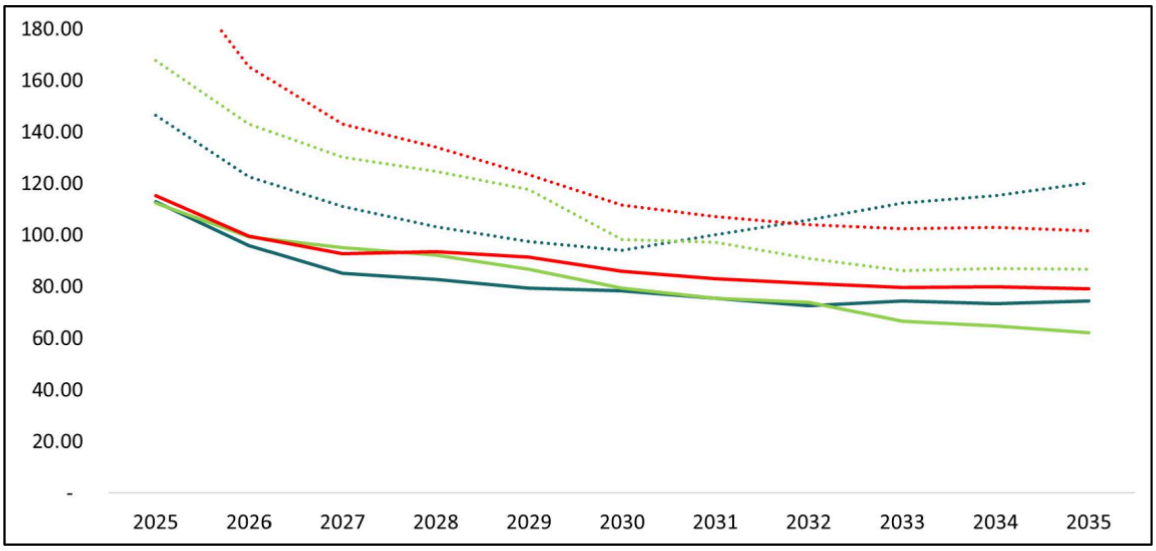
([54]) Egy eszköz értékesíthetősége vagy likviditása arra utal, hogy az eszköz milyen mértékben váltható át gyorsan készpénzre anélkül, hogy az jelentős tranzakciós költségekkel vagy árengedményekkel járna. Belgium szerint az illikviditás fontos a befektetők számára, mivel magasabb hozamot követelnek a kevésbé likvid eszközöktől, mint az egyébként hasonló likvidebb eszközöktől. Más szóval magasabb hozamra van szükség, hogy ellentételezze a forgalomképes eszközbe való befektetés elmaradásával járó alternatív költséget, valamint az illikvid befektetéssel járó veszteség kockázatának viselését.

([55]) Tudományos tanulmányokból származó bizonyítékok azt mutatják, hogy a befektetők a befektetés illikviditásának mértékéért cserébe megtérülést igényelnek. A belga állam széles körű tudományos referenciákkal szolgált ebben a kérdésben, többek között: Nair és Radcliffe (1998), Damodaran (2005), Ibbotson (2013), Pemberton (2017), Torchio és Surata (2014), Ilmanen, Chandra és McQuinn (2020), BNP Paribas (2023).

([56]) A belga szabályozók illikviditási prémiummal egészítették ki a szabályozott gázeszközök hozamának biztosítását. A közelmúltban a CREG az illikviditás és az LNG-létesítmény üzemeltetője tőzsdei jegyzésének hiánya miatt 1,2-es tényezőt alkalmazott a 2020–2023-as szabályozási időszakra vonatkozó kockázatmentes kamatlábra és kockázati prémiumra.

1. ábra

Kezdeti alapterhelési árgörbék az aláírási pénzügyi modellben (EUR/MWh) (2022-es értékek)

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA, Compass Lexecon, 2024. december 11.

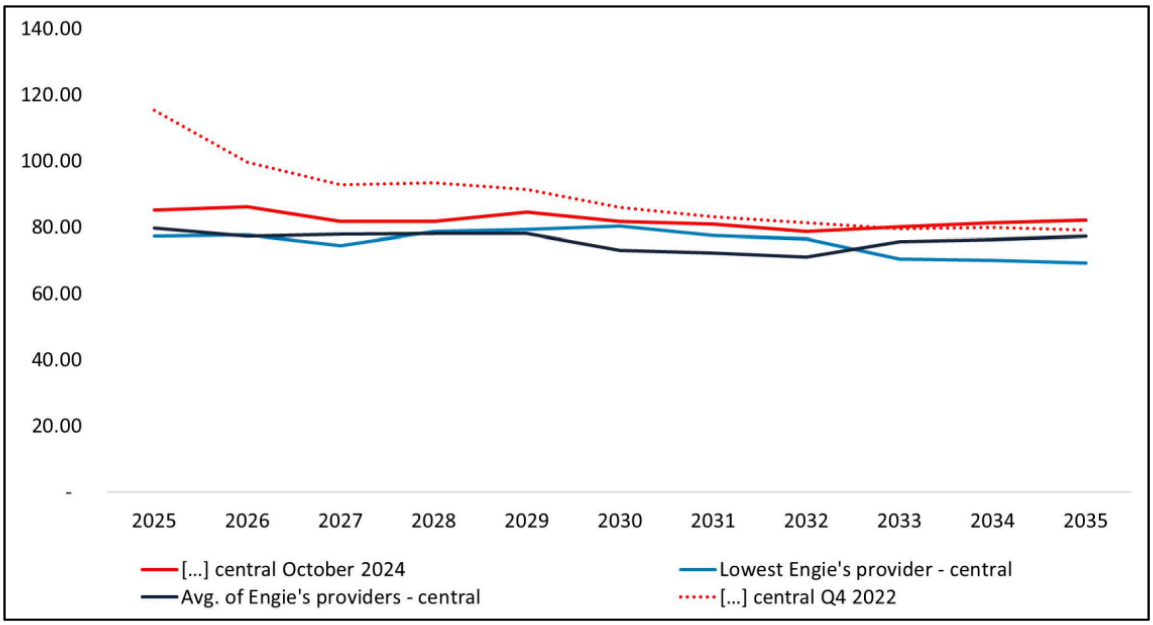
Megjegyzés: Az egyes szolgáltatók neve titoktartási okokból nem jeleníthető meg. A folytonos vonal a különböző szolgáltatók központi forgatókönyv szerinti ár-előrejelzéseit mutatja, a pontozott vonal pedig a felfelé mutató forgatókönyvnek felel meg. A szürke terület [titoktartási okokból eltávolítva] a kötési ár MPRA-kiigazításának árfolyosóját jelenti, azaz azt a piaci ártartományt, amelyen belül a kötési árat kiigazítják, ahogyan azt a díjazási megállapodás eredetileg előirányozta, a 3.3.1.3.2. szakaszban említett aktualizálás figyelembevétele nélkül. E tartomány felett (alatt) a kötési árat a felső (alsó) határhoz kell igazítani.

(93) A 2. ábra azt mutatja, hogy a jelenlegi központi forgatókönyv szerinti, folytonos vonallal ábrázolt villamosenergiaár-előrejelzések ([57]) csökkentek az aláírási pénzügyi modell idején használtakhoz képest. A központi forgatókönyvben szereplő, 2022 negyedik negyedévére vonatkozó, többek között az aláírási pénzügyi modellben referenciagörbeként használt […] ár-előrejelzés például piros pontozott vonallal szerepel ezen az ábrán. Bár 2022 végén az árat a 2025. évre 120 EUR/MWh-ra prognosztizálták, a jelenlegi előrejelzések szerint 2025-ben 85 EUR/MWh vagy még alacsonyabb lesz. A 2022 óta bekövetkezett piaci fejlemények a következő évtizedre csökkentették a nagykereskedelmi villamosenergia-árakat, különösen a nyersanyagárakra (gáz és CO_2) vonatkozó csökkenő előrejelzések miatt. A 2. ábra azt is mutatja, hogy a jelenlegi központi forgatókönyv szerinti előrejelzések 2025 és 2035 között viszonylag változatlan árat prognosztizálnak, amelyek 69 EUR/MWh és 86 EUR/MWh között mozognak.

([57]) 2022 harmadik és negyedik negyedévére, a szolgáltatótól függően.

2. ábra

Alapterhelési árgörbék 2024 őszén (EUR/MWh) (2022-es értékek)

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA, Compass Lexecon, 2024. december 11.

Megjegyzés: A folytonos vonal a 2024. őszi központi forgatókönyvben szereplő árelőrejelzéseket tükrözi. Összehasonlításképpen a pontozott vonal az aláírási pénzügyi modellben használt, 2022 negyedik negyedévére vonatkozó, a(z) […] ár-előrejelzésének felel meg. A szürke terület [titoktartási okokból eltávolítva] a kötési ár MPRA-kiigazításának árfolyosóját mutatja, azaz azt a piaci ártartományt, amelyen belül a kötési árat kiigazítják, ahogyan azt a díjazási megállapodás eredetileg előirányozta, a 3.3.1.3.2. szakaszban említett aktualizálás figyelembevétele nélkül. E tartomány felett (alatt) a kötési árat a felső (alsó) határhoz kell igazítani.

(94) Belgium a fenti adatok alapján megállapítja, hogy a piaci árakra vonatkozó várakozások csökkentést mutatnak.

(95) Belgium azt állítja, hogy a fenti számokban szereplő szürke terület az IRR-célérték MPRA-kiigazításainak árfolyosóját jelenti (ahogyan azt a díjazási megállapodás eredetileg előirányozta), azaz azt a piaci ártartományt, amelyen belül az IRR-célértéket kiigazítják ([58]). Az alacsonyabb piaci árra vonatkozó várakozások ezért az MPRA-val kiigazított várható IRR csökkenésére utalnak. A megállapodásban eredetileg előirányzott MPRA-paraméterek szerint az LTO-projekt várható belső megtérülési rátája 2024 harmadik negyedévében várhatóan 6,7 % lesz (ha az aláírási pénzügyi modell valamennyi feltételezése teljesül). Az aktualizált MPRA-paraméterekkel (lásd a 3.3.1.3.2. szakaszt), amelyek szerint a BE-NUC bevételei és a belső megtérülési rátája érzékenyebbé válik a piaci árfeltételekre, a várható IRR 6,5 %-ra csökkenne (ha az aláírási pénzügyi modellben szereplő valamennyi feltételezés teljesül), ugyanazon ár-előrejelzések figyelembevételével (lásd: 9. táblázat).

([58]) Az árfolyosón kívüli árak ugyanazt a kiigazítást mutatják, mint a folyosó legközelebbi külső határa. Ez a kiigazítás összhangban van az IRR-célértékkel, ahol az árfolyosó felső határa 8 %, az alsó határ pedig 6 %.

9. táblázat

Várható IRR (az eredeti és aktualizált MPRA-val) szemben az IRR-célértékével (2024 harmadik negyedéve)

IRR-célérték az MPRA-kiigazítás előtt	Kitekintés	Átlagos piaci ár (EUR/MWh) (2022-es értékek)	Előzetes kötési ár (EUR/MWh) (2022-es értékek)	Várható IRR az eredeti MPRA-paraméterekkel (+/–30 %)	Várható IRR az aktualizált MPRA-paraméterekkel (+/–20 %)
7 %	A szolgáltatók átlaga; központi forgató-könyv; 2024 har-madik negy-edéve	[70–80]	[80–90]	6,7 %	6,5 %

Forrás: Assessment of Aid Proportionality: Supplementary Note – Updated market price projections and IRR impact through the MPRA, Compass Lexecon, 2024. december 11.

3.3.1.3.2. Kétirányú különbözeti szerződés (CfD)

(96) A kétirányú különbözeti szerződést a belga állam és a BE-NUC, valamint a belga állam és Luminus, a két atomreaktor másik társtulajdonosa között kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a belga állam az LTO-blokkok összesített mért villamosenergia-teljesítményére vonatkozóan egy előre meghatározott irányárat (a továbbiakban: kötési ár) garantál, amelyet a díjazási megállapodás időtartama alatt indexálnak. Ha a piaci referenciaár (MRP) magasabb a kötési árnál, a BE-NUC és a Luminus kifizeti a belga államnak a tényleges mért teljesítménnyel megszorzott pozitív különbözetet. Ha a piaci referenciaár az alacsonyabb, a belga állam fizeti ki a BE-NUC-nak és a Luminusnak a tényleges mért teljesítménnyel megszorzott negatív különbözetet. A különbözetek kifizetése az első áramszolgáltatás időpontjában (azon a napon, amikor az érintett LTO-blokk – az eredeti, jogszabály szerinti zárónapot követően – első alkalommal táplál villamos energiát a nagyfeszültségű hálózatba) válik esedékessé, és a BE-NUC-nak és a Luminusnak az LTO-blokkok által termelt villamos energiából való részesedésével arányosan kell teljesíteni.

(97) A különbözeti szerződés fő paraméterei a következők:

a) A piaci referenciaár, amely a belga ajánlattételi övezet másnapi piaci azonnali árára vonatkozik.

b) A BE-NUC által a díjazási megállapodásban részes fél által jóváhagyandó pénzügyi modell alapján meghatározott kötési ár, amely az LTO meghosszabbítása tekintetében 2022. július 21-től kezdődően tükrözi a BE-NUC tényleges működési, tőke- és finanszírozási költségeit (tehát az energiatermelés teljes költségeként (LCOE) becsült érték). A kötési árat kezdetben úgy határozzák meg, hogy elérje a (névleges és adózás utáni) 7 %-os átlagos belső megtérülési rátát (IRR) (lásd a 3.3.1.3.1. szakaszt).

(98) Belgium szerint a Compass Lexecon független elemzése ([59]) alapján a különbözeti szerződésben a másnapi piaci ár piaci referenciaárként történő eredeti kiválasztása a megfelelő az LTO-projekt összefüggésében, különösen az LTO-munkálatok időszakában (a 2028. december 31-ig tartó újraindítási szakaszban). Belgium továbbá azzal érvel, hogy a díjazási megállapodásba beépített rugalmasság lehetőséget nyújt ahhoz, hogy a szerződés időtartama alatt alternatív piaci referenciaárat válasszanak ki, a belga piaci környezet és igények alakulásától függően, ugyanakkor fenntartsák az eredeti különbözeti szerződési forma szerinti kockázat-megtérülési egyensúlyt. Belgium továbbá a következő elemek alapján indokolja a másnapi piac alkalmazását:

a) A másnapi piac megfelelő hivatkozási alap Belgiumban, mivel átlátható, megbízható és más belgiumi piacokhoz képest viszonylag likvid. Belgium megjegyzi továbbá, hogy a másnapi piac nem teremt mérlegelési lehetőséget a vásárlók kiválasztását illetően, mivel a mennyiséget anonim aukción kínálják eladásra. Emellett a másnapi piaci aukció egyetlen időszakra koncentrálja a kínálatot és a keresletet, ami maximalizálja a piac mélységét.

([59]) Compass Lexecon, 2024. május 28-i feljegyzés, „*Analysis of the market reference price and balancing cost allocation, and comment on CREG's advice*”.

b) A kiválasztott piaci referenciaár a különbözeti szerződés néhány konkrét rendelkezésével – például az MPRA-val és a modulációs ösztönzőkkel – kombinálva fenntartja a villamosenergia-piacon való hatékony működésre és részvételre irányuló ösztönzőket azáltal, hogy a lehető legnagyobb mértékben előmozdítja a termelést a magas piaci árak idején és a modulációt az alacsony árak idején.

c) A másnapi piac piaci referenciaárként való kezdeti kiválasztása, valamint az ajánlattételi és kiegyenlítetlenségi stratégiában előírt forgalmazási intézkedések (lásd a 3.3.1.5. szakaszt) lehetővé teszik a BE-NUC megfelelő piaci kockázatkezelését, mivel részletes, és biztosítja a piaci referenciaár és a rögzített másnapi piaci árak összehangolását. E tekintetben a másnapi piaci ár különösen alkalmas a piaci referenciaárként történő használatra az LTO-munkálatok kezdeti szakaszában, főként a hosszú távú termékekhez képest. Belgium szerint a másnapi piacon történő értékesítés a határidős ügyletek használatához képest csökkenti a BE-NUC piaci kockázatát, mivel jobban igazodik a konkrét elérhetőségi mintákhoz az LTO-munkálatok kezdeti időszakában. A határidős ügyletek alkalmazása további piaci kockázatokat idézhet elő a BE-NUC számára, mivel az LTO-munkálatok kezdeti időszakában nagyobb a nem tervezett leállások kockázata (azaz ha az előzetesen eladott villamos energiát nem lehet leszállítani, és vissza kell vásárolni, esetleg magasabb piaci áron, például a másnapi piacon).

(99) A szövetségi gazdasági közszolgálat (FPS Economy) tanulmányt készíttet a BE-WATT (a különbözeti szerződésben a másik részes fél) piaci kockázatkezelési stratégiájáról. A folyamatban lévő tanulmány célja, hogy előkészítő lépéseket tegyen a BE-WATT működőképessé tétele érdekében, különös tekintettel e szervezet kockázatkezeléssel kapcsolatos feladataira. Konkrétan:

a) A tanulmány azonosítani és elemezni fogja azokat a fő piaci kockázatokat, amelyekkel a BE-WATT a soron következő nukleáris és tengeri szélenergiával kapcsolatos különbözeti szerződések összefüggésében szembesül, a mennyiségi és árkockázatokra összpontosítva.

b) A tanulmány azonosítani és elemezni fogja a BE-WATT lehetséges kockázatkezelési stratégiáit (fedezeti eszközök/termékek portfóliója, részesedés, időtartam, fedezeti időzítés, kialakítási lehetőségek), különös tekintettel i. azok potenciális szerepére a BE-WATT különbözeti szerződések miatti nyitott pozíciójából eredő piaci kockázatok kezelésében, valamint ii. a piaci likviditáshoz és a piac fejlődéséhez való potenciális hozzájárulásukra. A tanulmány elsősorban a fedezeti termékek két típusát vizsgálja: i. PPA-k és ii. forward ügyletek; az utóbbiak főként olyan szabványosított eszközök formáját öltik, amelyekkel szervezett helyszíneken kereskednek, általában „határidős ügyletek” néven ismertek. Mindkét esetben figyelembe kell venni a pénzügyi szerződéseket.

c) A határidős ügyleteken alapuló fedezeti stratégiák különféle lejáratú (hét, hónap, év) szerződések révén hozzájárulnak a belga határidős piac likviditásához, tekintettel a szóban forgó jelentős mennyiségekre (több GW nukleáris és tengeri szélenergia-kapacitás a különbözeti szerződés keretében). A határidős piaci likviditásra gyakorolt pontos hatás a BE-WATT által a különböző lejáratokra értékesített szerződések volumenétől függ.

(100) A belga kormány mint a díjazási megállapodásban részes fél – a BE-NUC és a Luminus megállapodásától függően – az LTO-munkálatok kezdeti időszakának végétől a szerződés időtartama alatt legfeljebb háromszor felülvizsgálhatja a piaci referenciaár eredeti kiválasztását – például a belga piaci környezet és szükségletek alakulásától függően –, fenntartva ugyanakkor a különbözeti szerződés eredeti kialakításában foglalt kockázat-megtérülési egyensúlyt.

(101) A kötési árat a súlyozott indexálási számítás alapján évente indexálják, és bizonyos időpontokban felülvizsgálható:

a) „Előzetes kötési ár”: Az alapforgatókönyv szerint Belgium azt feltételezi, hogy az LTO-blokkok korszerűsítésének költségei körülbelül [2–2,5] milliárd EUR-t tesznek ki, ami az LTO-projekttel kapcsolatos egyéb költségekkel (pl. az LTO-időszak alatti üzemeltetési és karbantartási költségekkel) együtt [80–90] EUR/MWh előzetes kötési árat eredményez.

b) „Kezdeti kötési ár”: A kötési ár tényleges értékét a BE-NUC határozza meg a díjazási megállapodásban részes fél által 2025 folyamán, az LTO újraindításának időpontja előtt jóváhagyott pénzügyi modell alapján, az üzemeltetés nukleáris biztonsági követelmények (amelyek hatályát a belga nukleáris biztonsági ügynökség határozza meg) szerinti meghosszabbításának költsége, valamint a nem biztonsági vonatkozású költségek alapján, mind a vállalkozók által benyújtott árajánlatok, mind az atomerőmű-üzemeltető műszaki csoportjai által értékelt becslések alapján.

c) „Felülvizsgált kötési ár”: A kezdeti kötési árat 2028. december 31. („true-up” időpont) után a lehető leghamarabb újraszámítják annak érdekében, hogy az tükrözze az újraindítás tényleges ütemezését, az LTO-leállásokat, a működési, tőke- és finanszírozási költségeket az említett időpontig (a tényleges számlák alapján), valamint az e költségekre vonatkozó felülvizsgált előrejelzéseket a tízéves meghosszabbítási időszak hátralevő részére, a BE-NUC és a díjazási megállapodásban részes fél közötti írásbeli megállapodás révén.

d) „Újranyitó események”: A „true-up” időpont után a kötési árat elvileg rögzítik, és azt nem számítják ki újra, kivéve a különleges kiváltó eseményeket, az újranyitó eseményeket.

(102) A kötési árat a Belgium által bejelentett paramétereken belül a BE-NUC által készített és aktualizált részletes pénzügyi modellből származó információk felhasználásával számítják ki. A pénzügyi modellt (és annak esetleges aktualizálásait) a díjazási megállapodásban részes félnek jóvá kell hagynia. Amennyiben ezt a jóváhagyást megtagadják, a BE-NUC és a díjazási megállapodásban részes fél az ilyen pénzügyi modell meghatározását – külön szakértői meghatározási eljárásnak megfelelően – független szakértőhöz utalhatja.

(103) Belgium azt állítja, hogy a különbözeti szerződés csökkenti a BE-NUC piaci kockázatnak és piaci árváltozásoknak való kitettségét.

a) A díjazási megállapodásban részes fél által a BE-NUC-nak teljesített kifizetésekre akkor kerül sor, amikor a piaci referenciaár a kötési ár alatt van, és a BE-NUC felel a díjazási megállapodásban részes fél részére történő kifizetésekért, ha a piaci referenciaár magasabb a kötési árnál.

b) A díjazási megállapodás szerinti modell észszerű megtérülési rátát ír elő az LTO-projektre: a kötési ár úgy van meghatározva, hogy elérje a 6 %-tól 8 %-ig terjedő IRR-célértéket, ami összhangban van az ágazati referencia-értékekkel (lásd: 3. táblázat) és az LTO-projekt WACC-jára (lásd: 6. táblázat) és a sajáttőke-költségre (lásd: 7. táblázat) vonatkozó becslésekkel.

(104) Belgium azt állítja, hogy bár a különbözeti szerződés csökkenti a BE-NUC piaci kockázatoknak és piaci árváltozásoknak való kitettségét, kockázatmegosztási mechanizmusokat is tartalmaz, amelyek biztosítják, hogy a BE-NUC továbbra is ki legyen téve bizonyos piaci kockázatoknak és ösztönzőknek. A díjazási megállapodás különösen abban az esetben tartalmaz veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmust (MPRA), ha a piaci árak a kötési árnál alacsonyabbnak vagy magasabbnak bizonyulnak.

a) Ha a piaci referenciaár a kötési ár és egy meghatározott alsó határ között helyezkedik el, a megtérülési célérték (alacsony kötési ár formájában) 7 %-ról 6 %-os minimális belső megtérülési rátára csökken.

b) Ha a piaci referenciaár a kötési ár és egy meghatározott felső határ közé esik, a megtérülési célérték (magasabb kötési ár formájában) 8 %-os maximális belső megtérülési rátára emelkedik.

(105) Az MPRA célja, hogy ösztönözze a BE-NUC-ot arra, hogy optimalizálja költségstruktúráját a kötési ár meghatározása és felülvizsgálata (2025/2029) előtt, maximalizálja a reaktorok teljesítményét, amikor magas árak várhatók, és a villamosenergia-rendszer a szűkösséghez közelít, továbbá csökkentse az extraprofitot.

(106) Az MPRA képzése és kiszámítása a következők szerint történik:

a) Először is, a kötési árat 7 %-os névleges, adózás utáni belső megtérülési rátával (IRR), 6 %-os IRR-célértékkel (alsó küszöbérték) rendelkező hipotetikus alacsonyabb kötési árral, valamint 8 %-os IRR-célértékkel rendelkező hipotetikus felső kötési árfolyammal (felső küszöbérték) számítják ki.

b) Ezt követően a kötési ár és a felső (viszonylag alacsonyabb) küszöbérték közötti tartományt 20 pozitív (viszonylag negatív) értékre kell osztani („MPRA-értékek”). Ezek az értékek a kötési árnak a különbözet különbözeti szerződés szerinti kiegyenlítése céljából történő kiigazítására szolgálnak.

c) A kötési ár kiigazítása a piaci referenciaár (MRP) és a kötési ár közötti aránytól függ (MRP-arány):

— ha az arány 1,20 vagy annál magasabb, az MPRA kötési árfolyamát a 20 pozitív MPRA-értéknek a kötési árhoz való hozzáadásával emelik a felső küszöbértékre,

— ha az arány 0,80 vagy annál alacsonyabb, az alacsonyabb küszöbértékre csökkentik,

— e küszöbértékek között az MPRA-val kiigazított kötési árat a számított tartományon belül kell kiigazítani. Például az 1,19-es arány 19 MPRA-értékkel felfelé történő kiigazítást eredményez, míg az 1,10-es arány 10 MPRA-értékkel történő kiigazítást eredményez.

d) Ennek eredményeként, ha a piaci referenciaár magasabb a kötési árnál, az MPRA-val kiigazított kötési ár a projekt belső megtérülési rátájának 8 %-ra való emelését eredményezi, ugyanazon alapeseti feltételezések alapján.

e) Alternatív megoldásként, ha a piaci referenciaár alacsonyabb a kötési árnál, az MPRA-val kiigazított kötési ár a projekt belső megtérülési rátájának 6 %-ra történő csökkenését eredményezi.

(107) Az MPRA kezdeti kialakításánál („kezdeti MPRA") a kötési ár és a felső (viszonylag alacsonyabb) küszöbérték közötti tartományt 30 pozitív (viszonylag negatív) „MPRA-értékre" kellett osztani. A „kezdeti MPRA-hoz" képest az „aktualizált MPRA" gyorsabban aktiválódik, azaz a veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmus ±30 % helyett ±20 % intervallumú piaciár-folyosónak felel meg.

(108) Ennek eredményeként Belgium azt állítja, hogy az (aktualizált) MPRA erős(ebb) ösztönzőket biztosít a BE-NUC számára, hogy:

a) Optimalizálja költségstruktúráját a kötési ár meghatározása és felülvizsgálata előtt. A kötési ár felülvizsgálatára az LTO újraindításának időpontja (2025), illetve a true-up időpont (2028) előtt kerül sor. Belgium azt állítja, hogy az alacsonyabb költség alacsonyabb kötési árat eredményez, és nagyobb valószínűségét annak, hogy a piaci ár magasabb lesz, mint a kötési ár, ami így magasabb IRR-t eredményez (és csökkenti a belga állam által a különbözeti kifizetések címén esetlegesen fizetendő összeget).

b) A karbantartást a várható legalacsonyabb ár időszakára ütemezze.

c) Csökkentse a potenciális extraprofitot. Amint azt Belgium kifejtette, az MPRA-t egy előre meghatározott tartományon belül (MRP arány 0,80 és 1,20 között) határozzák meg. Az e tartományon kívüli MRP nem vezet a kötési ár további kiigazításához, és ezért teljes mértékben a különbözeti kifizetés részévé válik. Így a magas piaci árakból nem realizálható extraprofit.

(109) Belgium továbbá azt állítja, hogy a módosított különbözeti szerződésben a gazdasági modulációra vonatkozó döntéshozatali hatáskör átkerül az EMSA-partnerhez (lásd a 3.3.1.5. szakaszt). Az EMSA szerinti díjazás nemcsak az eredeti terveknek megfelelően kerül rögzítésre, hanem a rögzített részen felül módosíthatóvá válik, ezért ösztönzőket fog biztosítani az üzemanyag-ciklusonként korlátozott mennyiségű, 30 moduláció legjobb kihasználására (lásd a (13) preambulumbekezdést). A különbözeti szerződés eredeti kialakításához képest, amelyben a modulációs döntéseket rögzített modulációs küszöbérték alapján hozták meg, a különbözeti szerződés módosított kialakítása már nem egy rögzített modulációs küszöbértéken alapul, hanem arra ösztönöz, hogy a modulációkat olyan időpontokban hajtsák végre, amikor azok a legnagyobb mértékben megtérülnek (azaz amikor az árak kellően hosszú ideig várhatóan igen negatívak lesznek). Az EMSA szerinti díjazást a 3.3.1.5.2. szakasz részletezi.

(110) Végezetül Belgium azt állítja, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat (80) preambulumbekezdésében ismertetett okok miatt a különbözeti szerződés megfelelő és arányos eszköz az azonosított piaci hiányosságok és sajátos nukleáris kockázatok kezelésére, ezáltal megvalósítja az intézkedés célkitűzéseit, ugyanakkor megőrzi a hatékony piaci jelzéseket. Belgium egyértelművé teszi, hogy a különbözeti szerződésből származó bevételek az általános állami költségvetésbe folynak be, de külön elszámolás tárgyát képezik. Ezeket a bevételeket elsősorban a díjazási megállapodásban részes fél különbözeti szerződés szerinti kifizetéseinek finanszírozására fogják felhasználni. Amennyiben a különbözeti szerződés bevételei meghaladják a különbözeti szerződés költségeinek finanszírozásához szükséges összegeket, azok felhasználhatók egy másik különbözeti szerződés költségeinek finanszírozására. Belgium kötelezettséget vállal arra, hogy a különbözeti szerződésből származó fennmaradó bevételeket a vállalkozásoknak történő szétosztásra fordítja. Belgium továbbá azt is vállalja, hogy előzetesen tájékoztatni fogja a Bizottságot arról, ha a különbözeti szerződésből származó bevételeket kiosztja a vállalkozások részére, és szükség esetén bejelenti az ilyen intézkedést. Belgium azt is megerősíti, hogy a különbözeti szerződés indokolatlan egyoldalú, idő előtti felmondása esetére kötbérkikötéseket vezetett be.

3.3.1.3.3. Az MOCP és a WCF

(111) Ha a BE-NUC bevételei nem elegendőek az üzemeltetési és karbantartási megállapodás alapján bármely hónapban fizetendő költségek, valamint az LTO-blokkok működtetéséhez szükséges egyéb működési, üzemanyag- és karbantartási CAPEX-költségek fedezésére, a díjazási megállapodásban részes félnek ki kell fizetnie a különbözetet a BE-NUC-nak, hogy elegendő pénzforgalmat biztosítson e költségek fedezéséhez, a közös vállalkozás hosszú távú gazdasági életképességének biztosítása érdekében ([60]).

([60]) A BE-NUC-nak e tekintetben éves adategyeztetési jelentést kell benyújtania. Ha az ebben a jelentésben szereplő összeg alacsonyabb, mint az összesített minimális működési költségek összege, akkor a díjazási megállapodásban részes fél a vonatkozó hiány abszolút értékével megegyező összeget fizet a BE-NUC-nak. A Luminus részére ezzel egyenértékű kifizetést kell teljesíteni.

(112) Az MOCP két komponensből áll: Minimális OPEX: i. bevételkiesés kifizetése az LTO-blokkok működtetéséhez szükséges költségek fedezéséhez és a közös vállalkozás hosszú távú gazdasági életképességének megőrzéséhez elegendő cash flow biztosítása érdekében, valamint ii. a befektetett tőke 50 %-os költségvédelme az LTO meghosszabbításának amortizált tőkeköltségeire vonatkozóan (háromévente).

(113) Belgium azzal érvel, hogy minden olyan esemény, amely az év során jelentős ideig csökkentené az LTO-blokkok elérhetőségét és/vagy több éven keresztül ismétlődő leállásokat eredményezne, jelentős veszteségeket okozhat a BE-NUC számára.

(114) Belgium felkérte az Electrabelt, hogy múltbeli adatok alapján értékelje a jelentős váratlan események kockázatát az LTO-blokkok teljes élettartama alatt. Az Electrabel azzal érvel, hogy nagy a valószínűsége annak, hogy az LTO-blokkok élettartama meghosszabbításának 10 éves időszakában jelentős nem tervezett esemény ([61]) következik be. Ennek bizonyítása érdekében az Electrabel mind a hét atomreaktor esetében azonosította azokat a múltbeli eseteket, amikor a 2012 és 2022 közötti, 11 éves időszakban a reaktorok nem voltak elérhetők (lásd: 10. táblázat). Az Electrabel azt állítja, hogy ez a múltbeli adatokon alapuló megközelítés hasznos betekintést nyújt a következő okok miatt:

a) nincs egységes meghatározás/módszer a nem tervezett üzemszünetek valószínűségének becslésére vagy kiszámítására, sem az ilyen eseményekhez kapcsolódó üzemszünet időtartamának becslésére;

b) csak a 2012–2022-es időszakra vonatkozóan állnak rendelkezésre homogén adatok; a belga nukleáris állomány azonban a működés megkezdése óta mindig is szembesült jelentős üzemszünetekkel/üzemszüneti időszakokkal;

c) a belga jog előírja, hogy a biztonsági értékelést attól az időponttól számítva kell tízévente elvégezni, amikor az atomerőmű megkapja a teljes teljesítményű működésre vonatkozó engedélyt. Ez az értékelés „időszakos biztonsági felülvizsgálat" (PSR) vagy „tízéves felülvizsgálat" néven ismert ([62]). A Tihange 3 és a Doel 4 legutóbbi időszakos biztonsági felülvizsgálatára a kockázatelemzés céljából figyelembe vett időszak (2012–2022) során 2015-ben került sor. Mivel a 2012–2022 közötti 11 éves időszak, amelynek során minden reaktor esetében elvégezték az időszakos biztonsági felülvizsgálatot, többé-kevésbé megfelel az LTO-blokkok élettartama meghosszabbítása időtartamának, ezért ez az időszak összehasonlítási pontként megfelelőnek tekinthető.

10. táblázat

Váratlan üzemszünetek a hét belga atomerőmű-blokkban (2012–2022)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
D1	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[10–15] %	[0–5] %	[60–70] %	[0–5] %	[5–10] %	[0–5] %	[0–5] %
D2	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[10–15] %	[0–5] %	[0–5] %
D3	[40–50] %	[40–50] %	[60–70] %	[90–100] %	[0–5] %	[10–20] %	[50–60] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %
D4	[0–5] %	[5–10] %	[30–40] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[30–40] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %
T1	[10–20] %	[0–5] %	[0–5] %	[5–10] %	[40–50] %	[50–60] %	[0–5] %	[0–5] %	[40–50] %	[0–5] %	[30–40] %
T2	[20–30] %	[40–50] %	[60–70] %	[90–100] %	[0–5] %	[5–10] %	[10–20] %	[60–70] %	[0–5] %	[10–20] %	[0–5] %
T3	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[60–70] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %

Forrás: SA.106107 – Szakmai egyeztetés az Európai Bizottsággal: Az SDC-kölcsön és az MOCP szükségessége, megfelelősége és arányossága, 2024. október 8.

([61]) A „jelentős nem tervezett üzemszünet" minden olyan nem tervezett esemény, amelynek eredményeként az erőmű üzemeltetése az év több mint 30 %-os időszakában – vagyis több mint 3,6 hónapig – szünetel.

([62]) A tízévente elvégzendő átfogó időszakos biztonsági felülvizsgálatról részletes információk találhatók a FANC/AFCN honlapján: https://afcn.be/fr/dossiers/centrales-nucleaires-en-belgique/surete/revisions-decennales.

(115) A 10. táblázat adatai azt mutatják, hogy a 2012–2022-es időszakban mind a hét nukleáris blokkban előfordult az atomerőmű-üzemeltető befolyásán kívül eső, jelentős nem tervezett üzemszünet, blokkonként átlagosan 59 %-os teljesítménykiesést eredményezve (a tervezett leállásokon felül); ez eseményenként átlagosan hét hónapnyi üzemszünetnek felel meg. A hét belga nukleáris blokk esetében a 2012–2022-es időszakban 11 alkalommal fordult elő jelentős nem tervezett üzemszünet. A váratlan üzemszünetek okai közé tartozott a nyomásálló reaktortartályban található hidrogénlerakódás, a beton (fontos javításokat igénylő) károsodása, a berendezések meghibásodása, a szivárgás és a szabotázs. Belgium ezért azt állítja, hogy reaktoronként átlagosan körülbelül 1,6 (11/7) jelentős nem tervezett üzemszünetre került sor évtizedenként.

(116) Belgium azt állítja, hogy amennyiben több nukleáris blokk (vagy több nukleáris létesítmény) működik, az egyes blokkok meghibásodása miatti átmeneti bevételkiesést részben ellensúlyozhatja a többi blokk által termelt bevétel. Az LTO-projekt esetében azonban ezek a rendszerszintű kockázatok (az egy időben a blokkok többségét érintő üzemszünetek miatt) várhatóan fokozódni fognak, mivel Belgium nukleáris létesítményeinek száma és diverzitása 2025-től kezdődően csökken, amihez az is hozzájárul, hogy a két LTO-blokk azonos technológiájú. Ezért a két LTO-blokk egyidejű, az év tekintélyes részét érintő jelentős üzemszünete nem tekinthető valószínűtlennek.

(117) A blokk üzemszünetének 59 %-os valószínűsége, amely körülbelül hét hónapnak felel meg, egy jelentős nem tervezett üzemszünet átlagos időtartamának felel meg. Az Electrabel az LTO-blokkok belgiumi üzemeltetésével kapcsolatos saját tapasztalatai alapján úgy véli, hogy ez az időtartam reális becslés, mivel a jelentős események jelentős mérnöki munkálatokat, pótalkatrészek beszerzését, biztonsági hatásvizsgálatot és a nukleáris biztonsági hatósággal az atomreaktorok újbóli beindítása előtt folytatott kiterjedt megbeszéléseket igényelnek.

(118) Belgium kifejti továbbá, hogy a NAÜ SSG-25 iránymutatásán ([63]) alapuló, a működés megkezdésétől tízévente végrehajtott rendszeres időszakos biztonsági felülvizsgálatok jelentős tervezési fejlesztéseket és beruházásokat eredményeztek a nukleáris blokkok elöregedésének és elavulásának kezelése, valamint biztonságuk és megbízhatóságuk fenntartása érdekében. Mindazonáltal ezen időszakos felülvizsgálatok ellenére az atomerőmű-üzemeltető nem zárhatja ki annak lehetőségét, hogy olyan új problémák merülnek fel, amelyek a nukleáris blokkok számára jelentős üzemszüneti időszakokat eredményeznek.

(119) Annak érdekében, hogy megbecsülje az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítása során bekövetkező jelentős nem tervezett üzemszünet BE-NUC-ra gyakorolt hatását, valamint az MOCP hatását, Belgium a 10. táblázat adatai alapján mérlegelte a jelentős üzemszünetek valószínű forgatókönyveit (lásd: 11. táblázat). Más értékelésekhez hasonlóan a szemléltető számítások tekintetében Belgium a 2023. december 13-i aláírási pénzügyi modellre támaszkodott.

a) Az 1. forgatókönyv a tervezett leállásokon felül átlagosan 59 %-os üzemszünetet feltételez külön-külön a Doel 4 és a Tihange 3 esetében, különböző években (2030 és 2033). Ebben a forgatókönyvben az MOCP-t nem aktiválnák. Az LTO-projekt még így is [0–200] millió EUR összegű többletbevételt generálna (a költségeken felül) a Doel 4 és [0–200] millió EUR-t a Tihange 3 esetében, de a projekt belső megtérülési rátája nem haladná meg a [0–5] %-ot.

b) A 2. forgatókönyv egy olyan forgatókönyvre vonatkozik, amikor a 2029–2035 közötti időszakban (azaz az LTO-munkálatok utáni teljes energiatermelés során) mindkét LTO-blokk egyidejűleg nem érhető el egy teljes évig. Ebben az esetben az MOCP aktiválódik, és az a BE-NUC-nak történő, [700–1 000] millió EUR és [1 000–1 300] millió EUR közötti éves kifizetéseknek felelhet meg, az üzemszünet évétől függően. Belgium két konkrét példát (több-kevésbé negatív forgatókönyvet) adott az LTO-projektre gyakorolt hatás szimulálására:

— 2029-ben (negatívabb forgatókönyv) az LTO-projekt [0–200] millió EUR negatív nettó jelenértéket (NPV) generálna, ami [0–5] %-os belső megtérülési rátát eredményezne.

— 2034-ben (kevésbé negatív forgatókönyv) egy jelentős nem tervezett üzemszünetnek a közös vállalkozás részvényeseire és a BE-NUC-ra gyakorolt hatása viszonylag alacsonyabb lenne, mivel az LTO-projekt elérte a tízéves időszak végét. Az LTO-projekt [0–200] millió EUR negatív nettó jelenértéket generálna, ami [5–10] %-os belső megtérülési rátát eredményezne.

([63]) IAEA Safety Standards, *Periodic Safety Review for Nuclear Power Plants* (NAÜ biztonsági előírások, Atomerőművek időszakos biztonsági felülvizsgálata), STI/PUB/1588.

c) A 3. forgatókönyv egy olyan forgatókönyvre vonatkozik, amikor az újraindítási szakaszban, azaz a 2026–2028 közötti időszakban (amelyet az LTO-val összefüggő munkálatok során nyújtott korlátozott termelés jellemez) mindkét LTO-blokk egyidejűleg nem érhető el egy teljes évig. Ebben az időszakban az LTO-blokkok a kapacitásuk kevesebb mint 50 %-án üzemelnek, és (az üzemeltetési szakaszhoz képest) nagyobb a valószínűsége annak, hogy az LTO-blokkok egész évre elérhetetlenné válnak, így az esetleges veszteségeket először az SDC-kölcsön fedezi. Ebben az esetben az MOCP aktiválódik, de várhatóan sem a BE-NUC, sem a Luminus nem termel nyereséget az újraindítási szakaszban; a nem tervezett események nem gyakorolnának további hatást a jövedelmezőségére.

11. táblázat

A jelentős nem tervezett üzemszünetek három lehetséges forgatókönyvének szemléltető hatása a BE-NUC-ra és a díjazási megállapodásban részes félre, az aláírási pénzügyi modell alapján

	A BE-NUC-ra gyakorolt hatás		Az MOCP díjazási megállapodásban részes fél általi kifizetésére gyakorolt hatás
	LTO-teljesítmény	IRR	
1. forgatókönyv 59 %-os üzemszünet a T3 esetében 2030-ban, a D4 esetében pedig 2033-ban	2030: [0–200] millió EUR költségeket meghaladó többletbevétel 2033: [0–200] millió EUR költségeket meghaladó többletbevétel (mínusz [100–300] millió EUR NPV)	[0–5] %	Nincs aktiválva
2. forgatókönyv A két blokkot egy teljes éven keresztül érintő átterjedés az üzemeltetési időszakban	**2029**		
	2029-ben nincs realizált piaci bevétel (mínusz [0–200] millió EUR NPV)	[0–5] %	Aktiválva: [700–1 000] millió EUR Az MOCP hiányában: a BE-NUC csődje
	2034		
	2034-ben nincs realizált piaci bevétel (mínusz [0–200] millió EUR NPV)	[5–10] %	Aktiválva: [1 000–1 300] millió EUR Az MOCP hiányában: a BE-NUC csődje
3. forgatókönyv Mindkét blokkot egyszerre, egy teljes éven keresztül (2028) érintő átterjedés az indulási időszakban	2028-ban realizált piaci bevétel (0 millió EUR NPV)	[5–10] %	Aktiválva: [600–800] millió EUR Az MOCP hiányában: a BE-NUC csődje

Forrás: SA.106107 – Szakmai egyeztetés az Európai Bizottsággal: Az SDC-kölcsön és az MOCP szükségessége, megfelelősége és arányossága, 2024. október 8.; SA.106107 – Belgium válasza a 2024. október 1-jei információkérésre, 2024. november 1. (frissített változat).

(120) A Belgium által benyújtott fenti elemzés azt mutatja, hogy az MOCP célja, hogy lefedje a közös vállalkozás gazdasági életképességét fenyegető potenciális jelentős események hatásait, és a közös vállalkozásra hárítsa az üzemszünetből fakadó számos kockázatot: az 1. forgatókönyv szerint az MOCP nem aktiválódik, ha egy átlagos jelentős eseményre kerül sor, és nem garantálja a megtérülést a részvényesek számára, akik továbbra is viselik annak kockázatát, hogy befektetéseik nem térülnek meg.

(121) A MOCP bizonyos forgatókönyvek szerint viszonylag jelentős költségekkel járhat a belga állam számára, mivel a fentiekben ismertetett, nagy hatású üzemszünetek kezeléséhez fogják aktiválni. Ezen aggály kezelése érdekében Belgium felső határt vezetett be az MOCP-kifizetésekre vonatkozóan. Ennek megfelelően a díjazási megállapodásban részes fél (a belga állam) gyakorolni fogja a díjazási megállapodás szerinti felmondási jogát ([64]) abban az esetben, ha az MOCP eléri a 2 milliárd EUR kifizetett összeget („MOCP aktiválás"), feltéve, hogy ez megfelelőnek tűnik többek között az alábbiak fényében:

— az MOCP aktiválásának okai,

— ennek rövid és hosszú távú lehetséges hatása,

— az MOCP-kifizetésekre vonatkozó kilátások a díjazási megállapodással összhangban (felmondás hiányában),

— az esedékes felmondási díj (várható) összege, valamint

— az ellátás biztonságára gyakorolt hatások.

(122) Belgium azt állítja, hogy vannak olyan körülmények, amelyek esetében a felmondás nem lenne megfelelő:

— ha – attól függően, hogy melyik felmondási jog érvényes – a vonatkozó felmondási díj (ha van ilyen) meghaladja a várható jövőbeli MOCP-kifizetéseket,

— ha a helyettesítő kapacitás – többek között a belga államra háruló – terhei és költségei meghaladják a várható MOCP-kifizetéseket, valamint

— ha nem áll rendelkezésre helyettesítő kapacitás.

(123) Amennyiben a díjazási megállapodásban részes fél úgy dönt, hogy nem gyakorolja felmondási jogát/jogait, Belgium értékelési célból benyújtja indokolását a Bizottságnak.

(124) Az MOCP aktiválásának összege az MOCP-kifizetések felső határának felel meg abban az esetben, ha a két LTO-blokk egyidejűleg két egymást követő évben nem üzemel. A kétéves lezárással összefüggő MOCP-kifizetések ténylegesen attól fognak függeni, hogy a szóban forgó lezárásra melyik évben kerül sor. Belgium számításokat nyújtott be a kétéves időszakokra vonatkozó éves és összesített MOCP-kifizetésekről (lásd: 12. táblázat) az aláírási pénzügyi modell 2023. december 13-i előzetes előrejelzései alapján.

12. táblázat

MOCP-kifizetések szimulációja

100 %-os üzemszüneti időszak	MOCP-költség az 1. évben (millió EUR)	MOCP-költség a 2. évben (millió EUR)	Teljes MOCP-költség (millió EUR)
2026–2027	[600–800]	[600–800]	[1 100–1 300]
2027–2028	[600–800]	[600–800]	[1 200–1 400]
2028–2029	[600–800]	[800–1 000]	[1 400–1 600]
2029–2030	[800–1 000]	[800–1 000]	[1 600–1 800]
2030–2031	[800–1 000]	[1 000–1 100]	[1 800–2 000]
2031–2032	[900–1 100]	[800–1 000]	[1 800–2 000]
2032–2033	[800–1 000]	[800–1 000]	[1 800–2 000]
2033–2034	[800–1 000]	[1 000–1 200]	[1 900–2 100]
2034–2035	[1 000–1 200]	[600–800]	[1 700–1 900]

Forrás: Belga hatóságok.

([64]) Belgium részletes áttekintést nyújtott a díjazási megállapodás szerinti felmondási jogokról, és kijelentette, hogy a díjazási megállapodás a felmondási jogokon kívül egy „egységes LTO-blokk protokollt" is tartalmaz, amely számos módon tartalmazza a felmondási jogok rendszerét, de kizárólag egyetlen LTO-blokknak a díjazási megállapodás hatálya alóli, az LTO újraindításának időpontja előtti kivonására vonatkozik.

(125) Az MOCP javasolt 2 milliárd EUR-s felső határának kiszámításához használt kétéves referencia-időszak becsléséhez Belgium néhány példát mutat be olyan atomreaktorokra, amelyeket műszaki okokból tartósan le kellett állítani az Egyesült Államokban (mivel ez eddig soha nem történt meg Európában) ([65]). Belgium szerint ezek a példák azt mutatják, hogy a kétéves referencia-időszak összhangban van az ágazati valósággal, mivel a két LTO-blokk leállítását igénylő probléma észlelését követő kétéves időszak általában észszerű határpontnak tekinthető a javítások folytatásának kérdése vagy a végleges leállítás mérlegelése szempontjából.

(126) Az MOCP működőképessé tétele érdekében a BE-NUC a részvényesektől vagy egy külső féltől legkésőbb az LTO újraindításának első időpontjában működőtőke-keretet (WCF) szerez be. A WCF az LTO-blokkok működéséből eredő működőtőke-szükséglet finanszírozását szolgálja. A BE-NUC akkor hívhatja le a WCF-et, ha a pénzbeáramlásai és -kiáramlásai közötti különbözet kisebb, mint a következő kiadási időszakra vonatkozóan a díjazási megállapodásban meghatározott becsült operatív kiadások. A WCF összege legalább a három hónapos időszakra becsült átlagos összesített operatív kiadások összege. A WCF valójában évközi áthidaló eszközként szolgál az éves MOCP felé, rulírozó hitelkeretként működik, amelyet lehívás esetén a Belgium által biztosított MOCP fog évente törleszteni.

(127) Még nem ismertek a működőtőke-keret (WCF) feltételei, amelyet legkésőbb az LTO újraindításának első időpontjában, piaci feltételek mellett kell beszerezni. Belgium azonban azt is tisztázta, hogy a WCF kamatlábát a részvényesi kölcsönökkel kapcsolatban elfogadott módszerrel fogják meghatározni (lásd a (63) preambulum-bekezdést).

3.3.1.3.4. SDC-kölcsönök

(128) Az MOCP-n kívül, amely pénzügyi stabilitást biztosít az élettartam meghosszabbításának teljes tízéves időszaka alatt, az LTO-projekt első három évében (újraindítási szakasz) a belga kormány azonos feltételek mellett nyújt kölcsönt a BE-NUC és a Luminus számára. A kölcsönök méretezése az LTO-blokkokban való arányos részesedésük, és következésképpen 2025. július 1-jén érvényes, a leállítási és működési költségekből való részesedésük alapján történik. Amint azt Belgium is említette, az SDC-kölcsönöket a likviditás 2028-ig történő biztosítása érdekében nyújtják, mivel a működési költségek az LTO-munkálatok miatt nem finanszírozhatók a pénzforgalomból.

(129) Az SDC-kölcsönök, amelyeket maximált kamatláb mellett nyújtanak és egy meghatározott törlesztési ütemterv szerint törlesztendők, két különböző (LTO-blokkonként egy) eszközből tevődnek össze, amelyek mindegyike két részletből áll:

a) Az érintett blokk leállításával kapcsolatban a BE-NUC-nál és a Luminusnál felmerült költségekhez kapcsolódó részlet, a jogszabály szerinti leállítás időpontjától az adott blokk újraindításának időpontjáig: ez a részlet finanszírozza és fedezi azokat a költségeket, amelyek az LTO-blokkoknak az újraindítás időpontjáig történő karbantartásához szükségesek. Amennyiben a leállítási időszak költségei a vártnál magasabbak, a díjazási megállapodásban részes félnek gondoskodnia kell a részlet átméretezéséről.

b) A működési költségek fedezéséhez és az érintett blokk tekintetében a 2028. december 31-i határidőig felmerült tőkekiadások egy részéhez kapcsolódó részlet: ezt a részletet a 2028. december 31. előtt felmerülő működési cash flow-hiányok fedezésére kell felhasználni. A nem tervezett leállások által okozott további veszteségeket azonban az MOCP-nek kell fedeznie.

(130) Az SDC-kölcsönök feltételeit az eljárás megindításáról szóló határozat (96) preambulumbekezdése ismerteti, és azóta sem módosultak. Az SDC-kölcsönöket legfeljebb 6 %-os kamat mellett és a részvényesi hozammal azonos feltételek mellett visszafizetni. Ami a kamatláb meghatározásához használt módszert illeti, Belgium kifejti, hogy ez a díjazási megállapodásban részes felek közötti tárgyalás eredménye volt, és hogy a 6 %-os maximális kamatláb megfelel az IRR-célérték 6–8 % közötti tartománya alsó határának (az MPRA-t figyelembe véve).

([65]) Például a Crystal River 3-at 2013-ban, 3,5 évvel egy súlyos probléma észlelése után állították le véglegesen. Hasonlóképpen, a San Onofre 2-t és 3-at 2013-ban, másfél évvel egy súlyos probléma észlelése után állították le.

(131) Az eljárás megindításáról szóló határozat (97) preambulumbekezdésében foglaltak szerint az SDC-kölcsönöket összesen [500–700] millió EUR összegben, […]-tól/-től […]-ig […] részletben kell lehívni, törleszteni pedig három részletben, […]-tól/-től […]-ig kell, tőkésített kamatokkal együtt. Ezeket a számításokat és összegeket a díjazási megállapodásban részes fél által 2025 folyamán, az LTO újraindításának időpontja előtt jóváhagyott pénzügyi modellben kell aktualizálni, az üzemeltetés nukleáris biztonsági követelmények (amelyek hatályát a belga nukleáris biztonsági ügynökség határozza meg) szerinti meghosszabbításának költsége, valamint a nem biztonsági vonatkozású költségek alapján, mind a vállalkozók által benyújtott árajánlatok, mind az atomerőmű-üzemeltető műszaki csoportjai által értékelt becslések alapján.

(132) Belgium azzal érvel, hogy az SDC-kölcsönök nem kedveznek aránytalanul a részvényeseknek: a várható hozamok nem realizálásának kockázatai arányosan megoszlanak a közös vállalkozás részvényesei és a díjazási megállapodásban részes fél között, mivel az alacsonyabb nyereséggel mind az LTO-projekt belső megtérülési rátája, mind az SDC-kölcsönök csökkenni fognak. Valójában az SDC-kölcsönöket csak akkor nem fizetik vissza (egyáltalán), ha az LTO-projekt nem termel elegendő nyereséget ahhoz, hogy a részvényesek befektetéséből bármilyen hozamot fizessenek ([66]). Következésképpen Belgium úgy érvel, hogy az SDC-kölcsönök az LTO-projekt teljesítményének és jövedelmezőségének kockázatán túl nem jelentenek további kockázatot a díjazási megállapodás szerinti szolgáltató számára, mivel az eszközt nem a tőkekiadások finanszírozására használják (csak az LTO meghosszabbításának amortizált tőkeköltségeire az újraindítási szakaszban).

3.3.1.4. Üzemeltetési és karbantartási megállapodás

(133) Az üzemeltetési és karbantartási megállapodás értelmében az Electrabel a BE-NUC részére a következőket teljesíti:

a) „LTO-szolgáltatások”: az ügylet zárónapjától kezdődően az egyes LTO-blokkok működési élettartamának tíz évvel történő meghosszabbításához szükséges munkálatok és szolgáltatások; valamint

b) „üzemeltetési és karbantartási szolgáltatások”: az egyes LTO-blokkok jogszabály szerinti eredeti élettartamának végétől az LTO-blokkok üzemeltetéséhez és karbantartásához szükséges szolgáltatások, a közös rendszerek és a közös eszközök az LTO-blokkokkal összefüggésben használt mértékben (beleértve a hulladékgazdálkodási szolgáltatásokat is).

(134) Bizonyos szolgáltatások kifejezetten ki vannak zárva az üzemeltetési és karbantartási megállapodás hatálya alól, beleértve az LTO-blokkok leszerelésével és bontásával kapcsolatos szolgáltatásokat, munkálatokat vagy tevékenységeket, amelyek továbbra is az Electrabel felelősségi körébe tartoznak (lásd a 3.3.2.4. szakaszt).

(135) Az üzemeltetési és karbantartási megállapodás 12. cikkének (1) bekezdése értelmében, valamint bizonyos kiigazításoktól és kivételektől függően, a BE-NUC fizeti az Electrabel részére az LTO-szolgáltatások és az üzemeltetési és karbantartási szolgáltatások nyújtása során felmerült összes költség vonatkozó árréssel növelt összegének 89,807 %-át (ami tükrözi a Luminus 10,193 %-os részesedését), amely a következő:

— [0–5] % biztosítási költségekre és adókra,

— [0–5] % az Engie csoport tagjai által szállított árukra és szolgáltatásokra, valamint

— [10–20] % az összes többi költségre.

(136) Belgium azt állítja, hogy az árrés-szintek összhangban vannak a Luminusszal kötött LTO partnerségi megállapodás keretében alkalmazott mértékekkel (amely maga is a szolgáltatások széles körére terjed ki, beleértve többek között az üzemeltetést és karbantartást). A harmadik félnek, a Luminusnak nyújtott hasonló szolgáltatásokra vonatkozó, 2003. június 26-án kötött és 2023. december 13-án újból megerősített eredeti megállapodás releváns referencia azon álláspont alátámasztására, hogy az üzemeltetési és karbantartási megállapodás a nukleáris műveletek szokásos piaci ár elvének megfelelő költségeit tükrözi. Belgium továbbá azzal érvel, hogy az Electrabel által viselt pénzügyi kockázatok nagyobbak, mint a Luminusszal kötött partnerségi megállapodásból eredőek, mivel az üzemeltetési és karbantartási megállapodás értelmében az Electrabel árrése csökken a költségek (nem indokolható) túllépése (azaz az Electrabel által javasolt és a felek által jóváhagyott költségvetésben nem szereplő költségek) esetén, továbbá az erőműnek a megcélzott mértéket meghaladó üzemszünete esetén.

(137) Belgium továbbá azt állítja, hogy az üzemeltetési és karbantartási megállapodás előír bizonyos költségellenőrzéseket, többek között a BE-NUC azon jogát, hogy ellenőrizze az Electrabel által a szolgáltatások díjai és teljesítése tekintetében végzett számítást, és kérje az Electrabel által a kapcsolódó műszaki szolgáltatásokért felszámított árak referenciaértékekkel való összevetését.

([66]) Ez csak akkor lenne így, ha több éven át jelentős üzemszünet állna fenn, például 2029 és 2035 között minden évben, kevesebb mint 60 %-os.

(138) Végezetül az LTO-blokkok (egyedüli) üzemeltetőjeként és az üzemeltetési és karbantartási megállapodás keretében a BE-NUC szolgáltatójaként az Electrabelt ösztönözni fogják az LTO-blokkok műszaki és gazdasági teljesítményének elérésére. Az üzemeltetési és karbantartási megállapodás értelmében különösen:

a) az Electrabel köteles kötbér fizetésére, ha az LTO-blokkok elérhetősége valamely szerződéses évben nem éri el a [90–100] %-ot (kivéve az LTO leállásokat, a rendes leállásokat és a mentesített eseményeket). E kötbérek megfizetésének következményeként az Electrabel által az adott szerződéses évre elért árrés progresszív skálán [10–20] %-ról [0–5] %-ra csökken;

b) költségtúllépés esetén az Electrabel nem jogosult releváns árrésre az esetleges költségtúllépés tekintetében és annak mértékéig, kivéve a mentesített költségtúllépéseket; valamint

c) a kizárólag az újraindítási szakaszban bekövetkező költségtúllépések esetén a szankciók az Electrabel árrésére alkalmazandók (az üzemeltetési és karbantartási szolgáltatások árrésének [50–60] %-áig és az LTO-szolgáltatások árrésének [70–80] %-áig).

(139) Következésképpen Belgium megállapítja, hogy az üzemeltetési és karbantartási megállapodás a felmerült költségek fedezésére korlátozódik, és hogy az üzemeltetési és karbantartási megállapodás pénzügyi feltételei a piaci feltételeket tükrözik.

3.3.1.5. Energiagazdálkodási szolgáltatásokról szóló megállapodás (EMSA)

(140) Bár a BE-NUC lesz az LTO-blokkok által termelt villamos energia 89,807 %-ának műszaki tulajdonosa (a fennmaradó 10,193 % a Luminus tulajdonában lesz), e villamos energia tulajdonjogát átruházza az energiagazdálkodóra, aki a villamos energiát értékesíteni fogja ([67]). E célból a BE-NUC energiagazdálkodási szolgáltatásokról szóló megállapodást (EMSA) köt egy olyan partnerrel, amely megvásárolja a villamos energiát a BE-NUC-tól, és értékesíti azt.

(141) Az EMSA meghatározza a legfontosabb feltételeket és a kockázatmegosztást, következésképpen részletesen meghatározza az ajánlattételi és kiegyenlítetlenségi stratégiát (BIS) és az energiaértékesítési vezető (EMSA-partner) ezzel kapcsolatos szerepét, a meghatározott paramétereken belül. Az EMSA keretében kijelölt EMSA-partner lesz az LTO-blokkok által termelt villamos energia BE-NUC-ra eső részének vevője és tulajdonosa, és egy előre meghatározott BIS hatálya alá tartozik. A BIS időről időre felülvizsgálható és módosítható a díjazási megállapodásban részletezett eljárás alapján. A belga kormány (BE-WATT) mint a díjazási megállapodásban részes fél előírhatja a BIS-t, amennyiben az megfelel a díjazási megállapodásban meghatározott BIS-feltételeknek. Az EMSA-partner tanácsadói szerepet tölt be az ügyben.

(142) Annak érdekében, hogy az előállított villamos energia versenyképes és átlátható módon kerüljön a nagykereskedelmi villamosenergia-piacra, az Electrabel és a belga állam vállalta, hogy e szolgáltatásokra vonatkozóan közbeszerzési eljárást indít, biztosítva az átláthatóságot és a versenyt (lásd a 3.3.1.5.1. szakaszt). A közbeszerzési jog és az összes kapcsolódó szükséges biztosíték alkalmazandó a közbeszerzési eljárásra.

3.3.1.5.1. Közbeszerzési eljárás

(143) Belgium azt állítja, hogy a közbeszerzési eljárásra a közbeszerzésről szóló 2016. június 17-i belga törvénnyel és a közüzemi ágazatok közbeszerzéseiről szóló, 2017. június 18-i királyi rendelettel ([68]) összhangban, önkéntes alapon kerül sor.

([67]) A Luminus az LTO-blokkok által termelt villamos energia rá eső (10,193 %-os) részének tulajdonosa. A Luminus önállóan kezeli a villamos energia értékesítését, és nincs köze az EMSA-hoz, amelynek az a célja, hogy értékesítse a BE-NUC-nak az LTO-blokkok termeléséből való részesedését.

([68]) Loi relative aux marches publics. Elérhető a következő internetcímen: https://etaamb.openjustice.be/fr/loi-du-17-juin-2016_n2016021053.html. A közbeszerzési szerződésekről szóló 2016. június 17-i törvény ülteti át a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet.

(144) Az EMSA-szerződést hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás keretében ítélik oda ([69]), amely a közüzemi ágazatban szokásos eljárás. Az ajánlattételi felhívást az érintett belga ([70]) és uniós platformokon ([71]) tették közzé, lehetővé téve valamennyi potenciális pályázó számára, hogy részt vegyen a közbeszerzési eljárásban.

(145) Tekintettel a közbeszerzési eljárás tárgyát képező szolgáltatás fontosságára és a verseny szempontjából mutatkozó érzékenységére, Belgium további rendelkezéseket és biztosítékokat vezetett be annak biztosítása érdekében, hogy az EMSA célkitűzései megvalósuljanak, és hogy a várt szolgáltatásokat megfelelően nyújtsák:

a) A közbeszerzési dokumentumok kidolgozása előtt 2024. szeptember 3-án (2024. október 2-ig tartó) információkérést indítottak az EMSA-val kapcsolatban, hogy összegyűjtsék a piac véleményét számos, az EMSA-val kapcsolatos témában ([72]). Az információkérés két fő célt szolgált: i. a piac előzetes értesítése a soron következő közbeszerzési eljárásról, ezáltal elegendő idő biztosítása az érdekelt pályázók számára részvételük előkészítésére ([73]), és további átláthatóság biztosítása, ii. az információkérés eredményeit adott esetben figyelembe veszik a közbeszerzési dokumentumok elkészítésekor, amelyek így segítik a BE-NUC-ot abban, hogy részletesen kidolgozott, piaci tesztelésen alapuló ajánlatot tegyen, továbbá javítják a szempontok egyértelműségét, és biztosítják, hogy az előírt feltételek vagy szempontok megkülönböztetésmentesek legyenek. Az információkérés feltárta például, hogy nem kell minden egyes LTO-blokkra külön közbeszerzési eljárást szervezni, hanem blokkban is lehet pályázni.

b) 2024. december 11-én közzétételre került a részvételi szándék kifejezése iránti kérelem, amelyben felszólították az érdekelt feleket, hogy 2025. január 13-ig jelezzék a közbeszerzési eljárásban való részvételi szándékukat. Több fél kérésére a benyújtási határidőt 2025. február 3-ra halasztották annak érdekében, hogy a közbeszerzési eljárás során biztosított legyen a megfelelő verseny. Ezt követően felkérik az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be ajánlataikat a jövőbeli szerződéses dokumentumok alapján (beleértve a módosított díjazási struktúrát is, a 3. ábránál leírtak szerint). Belgium azt állítja, hogy az ajánlati felhívásban szereplő szolgáltatások részletes leírása lehetővé teszi számára, hogy egyetlen, az áron alapuló odaítélési szempontot vegyen figyelembe. Mivel a szerződést tárgyalásos eljárás keretében ítélik oda, az ajánlatkérő szerv – amint a részvételre jelentkezők benyújtották ajánlataikat az ajánlattételi felhívásra (beleértve az EMSA szerződéstervezetét és az esetleges kiegészítő dokumentumokat is) – felhívhatja a részvételre jelentkezőket, hogy nyújtsanak be jobb ajánlatot, ami biztosítja a legversenyképesebb eredményt.

(146) Ezenkívül Belgium azt állítja, hogy az ajánlat több kiválasztási szempontot is tartalmaz annak biztosítása érdekében, hogy az EMSA szabályos végrehajtásához szükséges szakmaiság és infrastruktúra feltételei minden ajánlattevő esetében teljesüljenek. Ezek a minősítési szempontok azonban a lehető legkisebb mértékre korlátozódnak, minden esetben a kívánt szolgáltatásokhoz szükséges követelményre vonatkoznak, hogy az ajánlat során biztosított legyen a maximális verseny.

(147) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor a Bizottság rendelkezésére álló információkhoz képest Belgium további részletekkel szolgált a minősítési szempontokról. Az ajánlattevőnek (önállóan vagy az alábbiakban ismertetett első négy szempont esetében egy másik szervezet kapacitásaira támaszkodva):

a) legalább két, az Európai Unió, az Egyesült Királyság vagy az EFTA országaiban található, (az összes referenciát figyelembe véve) legalább 1 000 MW összteljesítményű hő- vagy atomenergia-termelő eszközportfólióval végzett energiagazdálkodás terén szerzett tapasztalatokat igazoló (legalább egyéves üzemeltetésre vonatkozó) referenciát kell benyújtania ([74]);

([69]) A 2016. június 17-i belga közbeszerzési törvény 120. cikkével összhangban.
([70]) Bulletin der Aanbestedingen / Bulletin des Adjudications.
([71]) Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* kiegészítése.
([72]) E témák közé tartozik többek között a kockázati profil, a partnerrel és a partnerkockázattal kapcsolatos garanciák, az ármechanizmus, a fizetési feltételek, a számlázás gyakorisága és a késedelmi kamatok, a BIS, a belső portfóliókiegyenlítő tartalékok, az eljárás két részre bontása (teljesítményeszközönként egy), a hitel és a kapcsolódó garanciaszerkezet, valamint az egyensúlyért felelős fél (BRP) összevonása.
([73]) A belga állam aktívan azonosította azokat az érintett piaci szereplőket, amelyekkel kapcsolatba kíván lépni, és amelyeket ösztönözni kíván az információkérésben, valamint az azt követő közbeszerzési eljárásban való részvételre.
([74]) Az 1 000 MW-os kritérium biztosítja, hogy a minősített/kiválasztott résztvevők pénzügyileg képesek legyenek kezelni a kiosztásra váró kérelmeket, amelyek 1 000 és 2 000 MW közötti tartományban lesznek.

b) legalább két referenciát kell benyújtania a hő- vagy atomenergia-termelőeszközökkel folytatott energiagazdálkodás (vagy legalább egyéves üzemeltetés) területén. Minden referencia egy legalább 350 MW teljesítményű, az Európai Unió, az Egyesült Királyság vagy az EFTA országaiban található eszközre vonatkozik ([75]);

c) be kell nyújtania legalább egy, az Európai Unió, az Egyesült Királyság vagy az EFTA országaiban található, (az összes referencia figyelembe véve) legalább 350 MW energiatermelő eszközzel harmadik fél részére végzett energiagazdálkodásra (legalább egyéves üzemeltetésre) vonatkozó referenciát ([76]);

d) „befektetési fokozatú" hitelminősítéssel kell rendelkeznie, amely a következő (vagy azzal egyenértékű) hitelminősítő intézetek valamelyikétől kapott hitelminősítést jelenti: i. Fitch: legalább BBB-, ii. S&P: legalább BBB-, iii. Moody's: legalább Baa3 ([77]); valamint

e) érvényes tagsággal kell rendelkeznie legalább egy, Belgiumban működő kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőnél (Nemo) a villamosenergia-kereskedelem területén ([78]).

(148) Az EMSA-szerződés időtartama alatt többek között a következő feltételek vonatkoznak az EMSA-partnerre:

a) rendelkezik Belgiumban az Elia-val kötött, egyensúlyért felelős fél (BRP) szerződéssel;

b) „befektetési fokozatú" hitelminősítéssel rendelkezik, amely a következő (vagy azzal egyenértékű) hitelminősítő intézetek valamelyikétől kapott hitelminősítést jelenti: i. Fitch: legalább BBB-, ii. S&P: legalább BBB-, iii. Moody's: legalább Baa3;

c) érvényes tagsággal rendelkezik legalább egy, Belgiumban működő Nemóban a villamosenergia-kereskedelem területén.

(149) Ami a közbeszerzési eljárás időzítését illeti, Belgium azt állítja, hogy célja az eljárás kellő időben, legkésőbb 2025. május 15-ig történő lezárása annak érdekében, hogy az EMSA-partnernek elegendő idő álljon rendelkezésére a szükséges előkészületek megtételére az LTO-blokkok újraindítása előtt.

(150) A pályáztatott szolgáltatások a villamosenergia-eszközökkel kapcsolatban többek között a következők: i. „határidős és realizált energiatermelő-eszközök képviseleti szolgáltatásai", ii. „másnapi és napon belüli optimalizálási és üzemeltetési szolgáltatások", iii. a piaci szabályozási kötelezettségekhez kapcsolódó szolgáltatások, iv. a belga TSO-k szerződtetéses szolgáltatásai, valamint v. kereskedés, piacra jutás és piacelemzés. Tekintettel a különböző felsorolt feladatok közötti kölcsönös függőségre, valamint arra a szokásos piaci gyakorlatra, hogy ezeket a szolgáltatásokat a működési hatékonyság biztosítása érdekében egyetlen kereskedelmi szerződésben egyesítik, ezeket a szolgáltatásokat egyetlen EMSA-szolgáltatásmeghatározásba fogják integrálni.

3.3.1.5.2. Az LTO villamos energia értékesítése és az EMSA-partner díjazása

(151) Belgium egyértelművé tette, hogy az EMSA-partner nem megbízottként vagy a BE-NUC nevében kereskedik, hanem a megvásárolt villamos energiát értékesíti, mivel annak a tulajdonosa. Emellett a különbözeti szerződés módosított kialakításában az EMSA-partner megkapja a gazdasági modulációkra vonatkozó döntéshozatali hatáskört annak érdekében, hogy ösztönözze a korlátozott számú moduláció hatékony felhasználását, és jobban reagáljon a piaci jelzésekre (lásd a (153) és az azt követő preambulumbekezdést).

([75]) A piacon az egyedi hibapontok kezeléséhez sajátos működési struktúrára és célzott személyzeti képzésre van szükség. Míg a kisebb méretű, decentralizált eszközökre vonatkozó standard megközelítésben a teherelosztásért felelős személyt – probléma felmerülése esetén – egyszerűen arra utasítják, hogy a napon belüli piacon a lehető leghamarabb szerezze be a hiányzó mennyiséget, ez a megközelítés nem megfelelő a nagyobb méretű eszközök esetében.

([76]) Ez a szempont biztosítja, hogy a partner képes legyen harmadik fél részére műveleteket végezni, és megbízható szerződéses kerettel rendelkezzen.

([77]) A szempont bevezetésének célja annak biztosítása, hogy az EMSA-partner kellően erős kapacitással rendelkezzen a pénzügyi kötelezettségvállalásainak teljesítésére.

([78]) A Nemóban (Belgiumban az Epexspotban és a Nord Poolban), azaz a másnapi és napon belüli integrált villamosenergia-piacok működtetésével megbízott szervezetben való tagság biztosítja a villamosenergia-piacokhoz való piaci hozzáférést. Ez a szempont biztosítja, hogy a jelölt időben hozzáférjen a kereskedési piacokhoz, továbbá elegendő és naprakész tapasztalattal rendelkezzen az európai piac működéséről.

(152) Belgium azt állítja, hogy az EMSA-partner és a BE-NUC közötti elszámolás a másnapi piacon alapul a BE-NUC báziskockázatának korlátozása érdekében, mivel ez azt jelenti, hogy a BE-NUC kapja a kötési árat a BE-NUC egy olyan különbözeti szerződésen keresztül teljesített különbözet-kifizetésével együtt, ahol a piaci referenciaár a másnapi piaci ár (lásd a 3.3.1.3.2. szakaszt) ([79]). Belgium megerősíti, hogy az EMSA-partner szabadon kereskedhet a saját választása szerinti piacon, és nem köteles a másnapi piacon ajánlatot tenni.

(153) Amint azt a 2.1. szakasz és a (109) preambulumbekezdés kifejti, mivel az LTO-blokkok ciklusonként 30 modulációra korlátozottak, és ezért nincs műszaki és szabályozási lehetőségük arra, hogy teljesítményüket bármikor módosítsák, az EMSA-partner díjazása módosult annak érdekében, hogy ösztönözzék a korlátozott számú engedélyezett modulációk lehető legjobb kihasználását. A módosított díjazási képlet nem csupán rögzített (a közbeszerzési eljárásban meghatározott) díjat, hanem változó díjat is tartalmaz (amely előre meghatározott képleten alapul, a modulációtól és a korrekciós kiegyenlítési kifizetéstől függően). Ez a díjazás az EMSA-partnert a negatív árak idején a modulációból származó potenciális bevételnövekedés egy részének teszi ki (továbbá adott esetben pozitív árak idején a modulációkból származó potenciális bevételcsökkenés egy részének), miközben az EMSA-partnert közvetlenül az egyensúlyhiánynak és a napon belüli költségeknek teszi ki, az alábbiak szerint. Ezért a változó díj a másnapi piacon modulációt kiváltó bevételnövekedés rögzített százalékos arányából („alfa") és a napon belüli és kiegyensúlyozatlan költségek és bevételek differenciált százalékos arányából („béta") áll, azaz a korrekciós kiegyenlítési kifizetésekből (amelyek a napon belüli moduláció aktiválásából eredő bevételnövekedést is magukban foglalhatják), ahol:

a) Az alfa előzetesen meghatározott értéke 20 %. Az alfa-érték elég magas ahhoz, hogy elegendő ösztönzést nyújtson az optimális modulációs döntésekhez, ugyanakkor nem túl magas ahhoz, hogy elkerülhető legyen a kockázatkerülő ajánlattételi résztvevők elrettentése.

b) A modulációból származó bevételnövekedést utólag számítják ki a másnapi piacon történő, modulációs célú visszavásárlás mennyiségének, valamint a nulla és a másnapi piaci ár közötti különbségnek a szorzataként.

c) A béta differenciált, ugyanakkor előre meghatározott, és az EMSA-partner egyensúlyért felelős félként fennálló pénzügyi felelősségét tükrözi egyensúlyhiány esetén. E tekintetben Belgium azzal érvel, hogy a reaktorok viszonylag régiek, és az LTO-projekthez szükséges munkálatok, valamint a modulációk potenciálisan növelik a nem tervezett leállások kockázatát, ami kiegyenlítetlenséget okoz. Ezen túlmenően az erőművekre különösen szigorú biztonsági követelmények vonatkoznak, ami tovább növeli a leállás kockázatát. Ugyanakkor bár a belga napon belüli és kiegyenlítő piacok egyre inkább integrálódnak a szomszédos piacokkal, a két reaktor méretéhez képest továbbra is meglehetősen kicsik. Ennek eredményeként az esetleges leállás csökkenti az egyensúlyért felelős fél esélyét arra, hogy partnereket találjon a leállás hatásának enyhítésére, és aránytalanul növeli a leállás miatti áremelkedések kockázatát. Belgium ezért azzal érvel, hogy a béta értékeinek a kiegyenlítetlenséghez vezető esemény jellegétől és hatásától függően eltérőnek kell lenniük, ugyanakkor megfelelő ösztönzőket kell fenntartaniuk az EMSA-partner (mint egyensúlyért felelős fél) számára a kiegyenlítetlenség enyhítésére ([80]). Az EMSA-partner azonban pénzügyileg továbbra is teljes mértékben ki van téve minden olyan kiegyenlítetlenségnek, amely főként az előre jelzett teljesítményhez viszonyított teljesítmény-eltérésekből vagy kereskedési hibákból ered.

d) A korrekciós kiegyenlítés a napon belüli és a kiegyenlítő kifizetések összege, és a béta mindkettőre vonatkozik. Egy adott órán keresztül pozitív és/vagy negatív is lehet.

([79]) Az energiagazdálkodók megállapodás-nyilvántartási és pozíciókezelési rendszereket alkalmaznak a munkafolyamatok észszerűsítésére, beleértve az előrejelzést, az optimalizálást, az aukciós ajánlattételt, a valós idejű teherelosztást és az ügyletek kiegyenlítését. Ezek a rendszerek naplózzák a BE-NUC és az EMSA-partner közötti valamennyi tranzakciót, továbbá a piachoz kapcsolódó értékesítéseket és az átvitelirendszer-üzemeltetővel folytatott cseréket. A rögzített adatokat egy elszámolási modulon keresztül dolgozzák fel, amely a tranzakciós volumeneket előre meghatározott szerződéses képletek alapján pénzügyi elszámolássá alakítja át. A rendszer által generált elszámolásokat elektronikus úton nyújtják be a BE-NUC-nak felülvizsgálat céljából. A BE-NUC összevetheti ezeket az elszámolásokat, és szükség esetén kiigazításokat kérhet.

([80]) Különösen „alapterhelést biztosító termelés" esetén a béta 100 %-ot, „gazdasági modulációs" helyzetekben, azaz évente legfeljebb 30 alkalommal 20 %-ot, nem tervezett leállítási események, azaz olyan rendkívüli, nagy hatású események esetén, amelyek jellemzően évente és blokkonként kevesebb mint egyszer fordulnak elő, pedig 8 %-ot fog kitenni.

3. ábra

Az EMSA szerinti díjazás módosított képlete

EMSA-partner díjazása = rögzített díj + változó díj

Változó díj = alfa*bevételnövekedés + béta*korrekciós kiegyenlítés
Bevételnövekedés = visszavásárlás mennyisége * (0 – másnapi ár)
Korrekciós kiegyenlítés = napon belüli és kiegyenlítetlenségi költségek vagy bevételek

(154) A 3. ábrában szereplő képlet a modulációk során a teljes volumenre vonatkozik, beleértve azt is, ha a modulációra pozitív árak esetén kerül sor (például a felfutási/leépítési időszakokban), és nem csak a negatív áridőszakokban ([81]). A változó díjat az EMSA keretében a BE-NUC fizeti, de ezeket a költségeket és/vagy bevételeket a díjazási megállapodás keretében továbbadja a BE-WATT-nak.

(155) Belgium szerint a módosított díjazási képlet révén az EMSA-partnert többek között arra ösztönzik, hogy optimális módon, a másnapi és a napon belüli időtávon belül alkalmazza a gazdasági modulációt, és csökkentse a napon belüli és a kiegyenlítetlenségi költségeket. Belgium azt állítja, hogy az alfa- és béta paramétereket úgy választották ki, hogy megőrizzék a piac hatékony működését, elkerülve ugyanakkor a közbeszerzési eljárások kockázatkerülő résztvevőinek elrettentését.

(156) A módosított díjazási képlet befolyásolja a közbeszerzési eljárásban részt vevők rögzített díjra vonatkozó ajánlattételi magatartását. Az ajánlattevők ajánlataikban figyelembe veszik a modulációból eredő várható költségeket (opciós érték), valamint a napon belüli és kiegyenlítő kifizetésekkel kapcsolatos költségeket és potenciális bevételeket. Belgium azt állítja, hogy a közbeszerzési dokumentáció kifejti a díjazási (ösztönző) szerkezetet, hogy a módosított díjazási képlet növekedési/csökkenési potenciálja átlátható legyen az ajánlattevők számára. Belgium értékelni fogja az EMSA-partner (módosított) díjazási képletének megfelelőségét, valamint a különböző piacokon kínált ösztönzők piaci megfelelőségét és hatékonyságát. Az értékelést legkésőbb a működés megkezdését követő két éven belül el kell végezni annak érdekében, hogy lehetővé váljon a szerződés időben történő felülvizsgálata vagy egy új közbeszerzési eljárás megszervezése, ami 3,5 év elteltével lehetséges ([82]). Annak érdekében azonban, hogy az EMSA-partner továbbra is megfelelő ösztönzőket kapjon, csak az alfa és a béta paraméterek felfelé történő módosítása lehetséges ([83]).

(157) Belgium azzal érvel, hogy az EMSA szerinti díjazás kiigazítása összehangolja a gazdasági modulációra vonatkozó döntéshozatali hatáskörrel rendelkező EMSA-partner ösztönzőit (az üzemeltető végső döntésétől függően, pl. biztonsági vagy szabályozási aggályok esetén) a piaci jelzésekkel, ami eloszlatja a Bizottság ezzel kapcsolatos aggályait. Ugyanakkor az EMSA-partner megfelelő ösztönzőkkel rendelkezik ahhoz, hogy az egyensúlyért felelős félként rá háruló feladatot anélkül teljesítse, hogy teljes mértékben ki lenne téve a saját befolyásán kívül eső kiegyenlítetlenségeknek. Belgium továbbá azt állítja, hogy a BE-NUC, az atomerőmű-üzemeltető és az EMSA-partner között folyamatos és pontos információmegosztásra kerül sor (beleértve az LTO-blokkok rendelkezésre állására, műszaki kapacitásaira stb. vonatkozó, rendszeresen aktualizált információkat), hogy az EMSA-partner megalapozott gazdasági modulációs döntéseket hozhasson, amely így képes lesz a hatékony döntések meghozatalára.

([81]) Ez a modulációkkal kapcsolatos műszaki korlátokkal függ össze (lásd a (13) preambulumbekezdést).
([82]) Az EMSA-t a BE-NUC egyoldalúan felmondhatja az első nukleáris blokk újraindítását követően 3,5 évvel (42 hónappal). A BE-NUC ezt követően eltérő feltételek mellett új megállapodást köthet egy új közbeszerzési eljárást követően.
([83]) Az alfa és béta paraméterek értékelése a következőkön alapul: i. a közbeszerzési eljárásban való részvétel és eredmény értékelése (a mutatók lehetnek: az ajánlattevők száma és típusa, a közbeszerzési eljárás eredménye az ár/költségek stb. tekintetében), a (nem) modulációs döntések értékelése, beleértve azoknak az érintett felekre gyakorolt (pénzügyi) következményeit, figyelembe véve a (várható és megvalósult) piaci feltételeket és a működési/modulációs korlátokat, valamint iii. a másnapi és a napon belüli piacon hozott kereskedési döntések, valamint az ebből eredő kiegyenlítetlenség értékelése az egyensúlyért felelős fél hatókörén belül. Az értékelés alapjául szolgáló információk az EMSA-partnertől az EMSA-szerződés során gyűjtött adatokon, valamint az üzemeltető Electrabeltől a BE-NUC-on és az üzemeltetési és karbantartási megállapodáson keresztül származó adatokon, továbbá a fentiekkel kapcsolatos releváns nyilvános/piaci információkon alapulnak.

(158) Belgium azt is megerősíti, hogy a különbözeti szerződés részes fele (a BE-WATT) a jogszabályban előirányzottaknak megfelelően kockázatkezelési stratégiát fog kidolgozni nyitott pozíciójára vonatkozóan, és hogy annak végrehajtása hozzá fog járulni a határidős villamosenergia-piacok likviditásához (lásd a (99) preambulumbekezdést). A stratégia elfogadása a szabályozó javaslatától függ, amely tartalmazni fogja a stratégia érintett villamosenergia-piacokra gyakorolt hatásának értékelését.

3.3.1.5.3. Az energiagazdálkodóra vonatkozó további biztosítékok

(159) Az EMSA-partnert elvben átlátható, nyílt és versenyeztetéses közbeszerzési eljárás útján választják ki (lásd a 3.3.1.5.1. szakaszt). Az Engie kereskedési egysége, a GEMS (Global Energy Management & Sales) – amely az Engie-csoportnak a nukleáris üzletágtól irányítási szempontból független üzletága, – is részt vehet a közbeszerzési eljárásban. A tisztességes eljárás biztosítása érdekében konkrét rendelkezéseket és intézkedéseket irányoztak elő arra az esetre, ha a GEMS részt vesz a közbeszerzési eljárásban.

(160) Belgium azt állítja, hogy az esetleges összeférhetetlenségek hatékony azonosítása és megelőzése érdekében megfelelő intézkedéseket hoznak, fognak hozni és végrehajtani. Ezek az intézkedések a következőkben foglalhatók össze:

a) Az információkérés lehetővé tette a piaci vizsgálatot, és ebben az összefüggésben bármely érdekelt fél javasolhatott különböző feltételeket és javaslatokat, biztosítva, hogy a közbeszerzési eljárás ne tartalmazzon olyan akadályokat, amelyek a GEMS-szel (vagy az Engie-csoport bármely vállalatával) szemben hátrányos helyzetbe hozzák az érdekelt feleket. Az Electrabel (vagy az Engie csoport bármely vállalata) nem vesz részt és nem is fog részt venni a közbeszerzési dokumentumoknak (közbeszerzési dokumentumok hosszú változatának) az információkérést (vagy annak eredményeit) követő elkészítésében.

b) A közbeszerzési eljárás során, ha a GEMS abban akár alvállalkozóként vagy bármely más minőségben részt vesz, az Electrabel (vagy az Engie-csoport bármely vállalata) és annak igazgatói vagy ügynökei nem vehetnek részt a BE-NUC közbeszerzési eljárással kapcsolatos döntéseiben és/vagy tanácskozásában (pl. a kiválasztásról és az odaítélésről szóló döntésben).

c) Összességében az Electrabel szervezetén belül szigorú információs akadályokat és etikai korlátokat hoztak létre és fognak létrehozni a GEMS-en belül az ajánlatok benyújtásáért felelős személyek és a BE-NUC irányításában részt vevő személyek között. Ugyanezek a biztosítékok lesznek érvényben arra az esetre is, ha a GEMS-t végül sikeres közbeszerzési eljárás keretében EMSA-partnernek választják ki.

d) Ha a GEMS-t választják ki EMSA-partnernek, ugyanazok a kötelezettségek, valamint ugyanazok a piaci ösztönzők vonatkoznak rá az egyensúlyért felelős félként és EMSA szerződéses partnerként, mint bármely más jelöltre. Konkrétan, EMSA-partnerként rögzített és változó díjazásban is részesül, ami ösztönözni fogja a modulációs lehetőségek és a villamosenergia-értékesítésből származó bevételek piackonform optimalizálását. Emellett a GEMS a BIS által meghatározott pontos megbízás alapján részes félként járhat el, amelytől nem térhet el. Ezek a biztosítékok biztosítják, hogy a GEMS – amennyiben megnyeri az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárást – ugyanúgy járjon el, mint az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárás bármely más résztvevője, és – az EMSA-megállapodás kialakítása és a módosított díjazási képlet révén – ösztönzést kapjon arra, hogy a piaci jelzéseknek megfelelően járjon el.

(161) Amennyiben a közbeszerzési eljárás során nem sikerül megfelelő jelöltet kijelölni, pótmegoldásként és amennyiben az EMSA-t nem kötik meg kellő időben, azaz legkésőbb 2025. május 15-ig, ideiglenesen a GEMS látja el az EMSA szolgáltatásokat. Ezeket a szolgáltatásokat a felek által meghatározott feltételek szerint, korlátozott ideig fogja nyújtani annak érdekében, hogy a BE-NUC egy másik közbeszerzési eljárás keretében oda tudja ítélni az EMSA-t. Sikeres közbeszerzési eljárás esetén a sikeres pályázó átveszi az EMSA szolgáltatásainak teljesítését a GEMS-től, amint lejárt az az időszak, amelynek során a GEMS ezeket a szolgáltatásokat teljesítette. Az ismételt közbeszerzések száma nem korlátozott.

(162) Belgium azzal érvel, hogy ez a megoldás szükséges és megfelelő a közszolgáltatás (az atomerőmű-blokkok által termelt villamos energia értékesítése) folytonosságának biztosításához, de ez a megoldás időben és a szükséges minimumra egyaránt szigorúan korlátozva van.

(163) Következésképpen Belgium azt állítja, hogy biztosítani fogja, hogy a BE-NUC szigorúan kövesse a közbeszerzési jogszabályokat és elveket. A mindenre kiterjedő konzultációs folyamat további biztosítékokat nyújt ahhoz, hogy e szolgáltatások beszerzésére versenyeztetéses, átlátható, megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli közbeszerzési eljárás keretében kerüljön sor. Belgium ezért úgy véli, hogy elkerülhető a piaclezárás és az Engie által folytatott egyéb lehetséges versenyellenes gyakorlatok kockázata, és hogy minden intézkedést és biztosítékot elfogadtak annak biztosítása érdekében, hogy független EMSA-partnert jelöljenek ki. A GEMS csak pótmegoldásként, ideiglenesen nyújtaná ezeket a szolgáltatásokat, ami a közszolgáltatás folytonosságának biztosításához szükséges és megfelelő.

3.3.1.6. Egyéb alintézkedések

(164) Az ügylet részét képező két másik alintézkedés az Electrabel és a BE-NUC közötti adminisztratív szolgáltatási megállapodás (ASA), valamint egy olyan megállapodás, amely kártalanítási intézkedéseket ír elő a költségfedezeti veszteségek fedezésére abban az esetben, ha a megállapodást nem kötik meg. Ezeket az alintézkedéseket az eljárás megindításáról szóló határozat 3.3.10. és 3.3.11. szakasza ismerteti.

3.3.2. *2. komponens: A nukleáris hulladék és a kiégett fűtőelemek hosszú távú tárolása és végleges elhelyezése tekintetében az atomerőmű-üzemeltető kötelezettségére vonatkozó felső korlát*

3.3.2.1. A nukleáris hulladék kezelésének általános elvei

(165) Az eljárás megindításáról szóló határozat (121) preambulumbekezdésében kifejtettek szerint az EU-ban a radioaktív hulladékokra és a kiégett fűtőelemekre alkalmazandó jogi keret a következő két alapelven nyugszik: i. a „szennyező fizet” elv ([84]), és ii. a tagállamok végső felelőssége (beleértve a pénzügyi felelősséget is) a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelős és biztonságos kezeléséért (beleértve a végleges elhelyezést is) ([85]).

(166) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat 3.4.2. szakasza kifejti, a jelenlegi belgiumi szabályozás értelmében az atomerőmű-üzemeltető pénzügyileg (a Synatom nukleáris céltartalékot biztosító vállalaton keresztül, valamint az EDF Belgiummal és a Luminus-szal [a továbbiakban: közreműködő vállalatok] együtt) és operatíve felel a hét atomerőmű leszereléséért, valamint a radioaktív hulladékok és kiégett fűtőelemek kondicionálásáért és kezeléséért, továbbá azok hosszú távú tárolásáért, az ONDRAF/NIRAS általi befogadásukat követően azok végleges elhelyezéséig. A kiégett fűtőelemekre és a leszerelési hulladékokra vonatkozó nukleáris céltartalékokat az Electrabel és a közreműködő vállalatok finanszírozzák, e céltartalékokat a Synatom kezeli, és azok egy független hatóság, a Nukleáris Céltartalék-bizottság (CPN/CNV) prudenciális ellenőrzése alatt állnak. Amint az az eljárás megindításáról szóló határozat (123)–(125) preambulumbekezdésében szerepel, Belgium azt állítja, hogy az Electrabel – i. az európai és a belga jogszabályokból, valamint ii. a végrehajtási megállapodás szerződéses kötelezettségeiből eredően – az LTO-blokkok egyedüli üzemeltetőjeként megtart bizonyos feladatokat, ezáltal tiszteletben tartja a „szennyező fizet” elvet.

(167) Belgiumban a CPN/CNV és az ONDRAF/NIRAS a felügyeleti hatóságok:

a) Az ONDRAF/NIRAS (5 évente) átfogó leltárjelentést készít valamennyi belgiumi radioaktívhulladék-termelőről, és értékeli a megfelelő nukleáris kötelezettségek kezelésére szánt forrásokat.

b) A CPN/CNV (háromévente) felülvizsgálja a nukleáris céltartalékok kiszámításához használt módszereket, valamint azok megfelelőségét és a jövőbeli kötelezettségek nettó jelenértékét a Synatom számláiban (a módszertan, a referencia-forgatókönyv stb. ellenőrzésével).

([84]) A Tanács 2011/70/Euratom irányelve (2011. július 19.) a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról (HL L 199., 2011.8.2., 48. o.), 4. cikk (3) bekezdés e) pont, amely előírja, hogy „*a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésének költségeit azoknak kell viselniük, akiknél ezek az anyagok keletkeznek*”.

([85]) A 2011/70/Euratom irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és 9. cikke.

(168) Az eljárás megindításáról szóló határozat (129) preambulumbekezdésében és 4. táblázatában említettek szerint a CPN/CNV legutóbbi, 2023. júliusi hároméves felülvizsgálata alapján a nukleáris kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalékok jelenlegi teljes összege 18 225 millió EUR, amely a bontási tevékenységekre (8 122 millió EUR), a kiégett fűtőelemek kezelésére (9 070 millió EUR) és az üzemi hulladékokra (1 033 millió EUR) vonatkozó céltartalékokból áll ([86]).

3.3.2.2. „Hulladékplafon" megállapodás

(169) Az LTO-projektről folytatott tárgyalások részeként az Engie és a belga állam megállapodott az atomenergia útján történő villamosenergia-termelésből származó radioaktívhulladék-termelők hosszú távú kötelezettségének felső határáról (a továbbiakban: hulladékplafon-megállapodás), az ezzel kapcsolatos bizonytalanság csökkentése érdekében (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 3.4.3. szakaszát). A „hulladékplafon" megállapodás előírja, hogy a kondicionált radioaktív hulladékok és kiégett fűtőelemek előállításával, tárolásával vagy tulajdonjogával kapcsolatos pénzügyi kötelezettségeket – a vonatkozó szerződéses átruházási kritériumok betartása mellett és azok teljesítését követően – a nukleáris létesítmény üzemeltetője (Electrabel) bizonyos átalányösszeg megfizetése ellenében a belga államra ruházza ([87]).

(170) Ezt az átalányösszeget a nukleárishulladék-kategóriák szerint állapították meg. Az eljárás megindításáról szóló határozat (131) preambulumbekezdésében kifejtettek szerint a radioaktív nukleáris hulladék az ONDRAF/NIRAS korábbi radiológiai osztályozásával és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) osztályozásával összhangban három kategóriába sorolható: A kategóriájú hulladék (kis vagy közepes radioaktivitású, rövid élettartamú hulladék), B kategóriájú hulladék (kis vagy közepes radioaktivitású, hosszú élettartamú hulladék) és C kategóriájú hulladék (nagy aktivitású rövid és hosszú élettartamú hulladék) és kiégett fűtőelemek.

(171) A 13. táblázat az alábbiakban bemutatja a meglévő 18 225 millió EUR összegű céltartalék elosztását az Electrabel (8 410 millió EUR) és a belga kormány (9 815 millió EUR) között, a hulladékplafon-megállapodás szerint, és tartalmazza a hulladékkategória szerinti elosztást.

13. táblázat

A hulladékplafon-megállapodás bontása

Összeg (millió EUR)	Belga állam kötelezettsége (átruházást követően)				Engie kötelezettsége	Céltartalékok (2022 év vége)
	A kat.	B kat.	C kat.	Összesen		
Alapköltség-becslés (*vésztartalék nélkül*)	1 465	496	4 797	6 758	7 171	13 929
Vésztartalék	145	179	2 732	3 056	1 240	4 296
Alapösszeg	**1 611**	**675**	**7 528**	**9 815**	**8 410**	**18 225**
Kockázati prémium	1 889	325	2 972	5 185		5 185
Maximált összeg	**3 500**	**1 000**	**10 500**	**15 000**	**8 410**	**23 411**

Forrás: A belga hatóságok válasza a Bizottság 2024. október 1-jei információkérésére.

([86]) Az üzemi hulladékra vonatkozó céltartalékokat az Engie külső ellenőrei (Deloitte) ellenőrzik éves ellenőrzési felülvizsgálatuk részeként.

([87]) Ebben a határozatban a „hulladékplafon-megállapodás" az atomenergia útján történő villamosenergia-termelésből származó radioaktív hulladékot termelők hosszú távú felelősségének felső határára utal, míg a „hulladékmegállapodás" a 2. komponens összes alintézkedésének kombinációjára utal, beleértve a bontásról és leszerelésről szóló megállapodást stb.

(172) A hulladékplafon-megállapodás elvei nem módosultak, és azokat az eljárás megindításáról szóló határozat (133) preambulumbekezdése ismerteti. Ezek a következőképpen foglalhatók össze:

a) „Maximált összegek”: A szerződéses átruházási kritériumoknak megfelelő minden egyes radioaktívhulladék-kategóriára átalánykifizetés került megállapításra, amely 2022. december 31-én évi 3 %-ban indexált kockázati prémiumot is magában foglal, összesen 15 milliárd EUR összegben (3,5 milliárd EUR az A kategória, 1 milliárd EUR a B kategória és 10,5 milliárd EUR a C kategória esetében – lásd: 13. táblázat). Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (134) és (135) preambulumbekezdése említi, és amint az a 13. táblázatban is szerepel, Belgium azt állítja, hogy:

— a maximált összegek alapjául szolgáló mennyiségek a nukleáris céltartalékok CPN/CNV általi 2022. évi felülvizsgálatához használt hulladékleltáron, valamint az ONDRAF/NIRAS és az atomerőmű-üzemeltető ipari referencia-forgatókönyvén alapulnak (amelyek a hét atomerőmű által termelt (és termelendő) kondicionált nukleáris hulladék és kiégett fűtőelemek mennyiségének jelenlegi legjobb becslései egy LTO nélküli forgatókönyv szerint), és

— a maximált összegek értéke a meglévő nukleáris céltartalékokra alkalmazott kockázati prémium eredménye.

b) „Mennyiségi jóváírások”: A hulladékkategória szerint maximált (átalány) összeg az előre meghatározott mennyiségekre vonatkozó mennyiségi jóváírásnak felel meg, ami arra ösztönzi az atomerőmű-üzemeltetőt, hogy minimalizálja a nukleáris hulladék termelését.

c) „Mennyiség-kiigazítási díjak”: Ha egy hulladékkategóriára vonatkozó mennyiségi jóváírást teljes mértékben felhasználtak, minden egyes további mennyiségi jóváírás után plusz összeget kell fizetni. A mennyiségek a következők számtani átlagaként kerülnek meghatározásra: i. a hulladékkategória „maximált összege” osztva az adott kategóriába tartozó „mennyiségi jóváírások” számával, valamint ii. egy további mennyiségi jóváírás határköltsége.

d) „Szerződéses átruházási kritériumok” (CTC): Minden egyes nukleárishulladék-csomag esetében szerződéses átruházási kritériumokat határoztak meg, amelyek megnevezik azokat a kritériumokat, amelyeknek minden egyes hulladékcsomagnak és kiégett fűtőelemnek meg kell felelnie ahhoz, hogy a pénzügyi felelősség a Hedera állami szervre háruljon (lásd az alábbi (178) preambulumbekezdést). A radioaktív hulladék szerződéses átruházási kritériumokkal való összehangolásának felelőssége (és a kapcsolódó költségek) továbbra is az atomerőmű-üzemeltetőt terheli.

(173) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (107) preambulumbekezdésének a) pontja említi, 3.4.5.1. és 3.4.5.2. szakasza pedig részletesen kifejti, a 15 milliárd EUR maximált összeg megállapítása az atomerőmű-üzemeltető nukleáris céltartalékainak jelenlegi összegén (alapösszeg) és a kockázati prémiumon alapul. Belgium egyértelművé tette, hogy az alapösszeg már magában foglalja a bontással, a radioaktív hulladékok kezelésével és a kiégett fűtőelemek kezelésével kapcsolatban felmerülő váratlan eseményekre, bizonytalanságokra és egyéb kockázatokra vonatkozó tartalékokat. A maximált összegek kifizetésére vonatkozó rendelkezéseket az eljárás megindításáról szóló határozat 3.4.5.3. szakasza ismerteti, és azóta sem módosultak.

(174) Belgium egyértelművé tette, hogy a belga államnak folyósítandó maximált összegek már tartalmazzák a nukleáris hulladékkal kapcsolatos valamennyi múltbeli és becsült jövőbeli kötelezettséget (az összes belga atomerőmű 2025-ös, eredeti jogszabály szerinti zárónapjáig). Ezért a belga erőművek által a jogszerű működésük során termelt vagy termelendő összes nukleáris hulladékot és kiégett fűtőelemet már figyelembe veszik a maximált összegekben.

(175) Belgium azt is egyértelművé teszi, hogy a hulladék tényleges mennyisége csak akkor válik ismertté, ha a hulladékot kondicionálták és fizikailag átadták a belga államnak. A 15 milliárd EUR összegű átalány ezért csak az érintett hulladéknak a végrehajtási megállapodásban megállapított, előre meghatározott mennyiségét (mennyiségi jóváírást) fedezi. Ha az érintett hulladék tényleges mennyisége meghaladja a mennyiségi jóváírásokat, az Engie minden további mennyiségi jóváírás után mennyiség-kiigazítási díjat fizet (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (133) preambulumbekezdését).

(176) Hasonlóképpen az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbításából származó összes üzemi hulladékot (LTO-hulladék) és kiégett fűtőelemeket (kiégett LTO-fűtőelem) a BE-NUC és a Luminus finanszírozza minden egyes többlethulladék-mennyiség tekintetében. Az LTO-hulladék és a kiégett LTO-fűtőelem minden egyes növekménye után két kifizetésre lesz szükség:

a) LTO-hulladék: az üzemeltetési és karbantartási megállapodásban meghatározott LTO-üzemihulladék-költségek kétféle költséget fedeznek:

— az LTO hulladékkezelési költségeinek az Electrabel részére történő kifizetése az üzemi hulladék LTO hulladékkezeléséért és kondicionálásért (LTO-hulladékkezelési szolgáltatások), az LTO-hulladékcsomag összeállítása érdekében, valamint

— az LTO hulladékmennyiség-kiigazítási díjak, amelyek a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségek Hedera-ra történő átruházását követően felmerült költségek kifizetését fedezik ([88]).

b) Kiégett LTO-fűtőelemek kezelésével kapcsolatos szolgáltatások: a kiégett fűtőelemek back-end költségeit az LTO-projektből származó kiégett fűtőelemek esetleges növekménye után fizetendő indexált díj alapján fizetik ki ([89]).

(177) Belgium továbbá azt is egyértelművé teszi, hogy az aláírási pénzügyi modell figyelembe veszi az LTO-hulladék és a kiégett LTO-fűtőelemek kezelésének költségeit vagy a back-end költségeket, amelyek összeállításonként (2022-es értéken) mintegy 0,9 millió EUR-ra becsülhetők, amelyből összeállításonként mintegy 0,3 millió EUR a helyszíni tárolásra, összeállításonként mintegy 0,6 millió EUR pedig a kiégett fűtőelemek LTO hulladékmennyiség-kiigazítási díjra szolgál.

(178) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat 3.4.4. szakasza kifejti, Belgium létrehozta a Hedera nevű új *sui generis* közintézményt, amely kettős szerepet tölt be:

a) a belga állam nukleáris hulladékkal és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos hosszú távú kötelezettségvállalásainak finanszírozására szánt eszközök kezelése és biztosítása; valamint

b) a nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó átruházott kötelezettségek kezelési költségeinek nyomon követése és ellenőrzése egy független hatóság (CPN/CNV) ellenőrzése mellett.

(179) A Hedera által átvett hulladékplafon-összegeket biztosítani kell és be kell fektetni annak érdekében, hogy az átadott hulladék kezelésével kapcsolatos költségek esedékességkor történő kifizetéséhez szükséges megtérülés keletkezzen. A Hedera a CPN/CNV felügyeleti ellenőrzése alatt álló elkülönített alap, amely az erre a célra létrehozott nemzeti szerv, és kulcsszerepet játszik a pénzeszközök megfelelő kezelésének, ellenőrzésének és felhasználásának biztosításában és garantálásában ([90]). Ez tükröződik a Hedera kettős szerepében is, ami biztosítja, hogy: i. a kapott

([88]) Az ilyen indexált LTO-hulladékmennyiség-kiigazítási díjakat az Electrabel részére kell megfizetni, amint elkészült az LTO-hulladékcsomag, vagy amikor annak elkészülte bizonyossá vált. Ez a díj fedezi az LTO-hulladék tárolását. A Phoenix-törvény 16–18. cikke már rendelkezik az LTO hulladékkiigazítási díjról minden egyes hulladékkategóriára vonatkozóan.

([89]) Ez a díj a következőket foglalja magában: i. az Electrabelnél 2050-ig felmerült valamennyi helyszíni tárolási költség, mielőtt a helyszínt átruházták volna a belga államra, és ii. az ONDRAF/NIRAS-hoz kapcsolódó valamennyi költség a Hedera részére fizetendő átruházást követően. A helyszíni tárolás költségeinek egy összeállításra vonatkozó becslése már megtörtént, és a kiégett fűtőelemekre vonatkozó mennyiség-kiigazítási díjat is meghatározták; erről a Phoenix-törvény 16–18. cikke rendelkezik.

([90]) A nukleáris létesítmények leszerelésére, illetve a kiégett fűtőelemek és radioaktív hulladékok kezelésére szolgáló pénzügyi források kezeléséről szóló, 2006. október 24-i 2006/851/Euratom bizottsági ajánlás, valamint a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény alkalmazása.

összegek biztosítva legyenek és a szükséges megtérülést generálják ([91]), valamint ii. a hulladék és a kiégett fűtőelemek kezelésének költségeit, valamint az átruházott kötelezettségeket megfelelően ellenőrizzék ([92]). Ezenkívül a pénzügyi forrásokat (a Hedera-törvény rendelkezéseinek megfelelően) kellő mértékben el kell különíteni a belga állam általános költségvetésétől annak érdekében, hogy azokat csak a hosszú távú tárolás és a végső tárolás költségeinek fedezésére használják fel, és nem használhatók fel más célokra vagy a jövőbeli költségvetési hiányok fedezésére.

(180) Belgium azt állítja, hogy a hulladékplafon-megállapodás egyéb, azt kiegészítő kockázatcsökkentő intézkedéseket tartalmaz, beleértve a következőket:

a) Szigorú szerződéses átruházási kritériumok (CTC) beillesztése: A nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségek átruházása a szerződéses átruházási kritériumoknak való megfeleléstől függ. A hulladékplafon átalányösszegű kifizetésére a jövőbeli nukleárishulladék-csomagok belga államnak történő tényleges átruházása előtt kerül sor, és annak feltétele, hogy az atomerőmű-üzemeltető tiszteletben tartsa a szerződéses átruházási kritériumokat. Ez azt jelenti, hogy az atomerőmű-üzemeltető továbbra is felelős a nukleáris hulladék azon költségeiért, amelyek a szerződéses átruházási kritériumoknak való meg nem feleléshez kapcsolódnak.

b) A szerződéses átruházási kritériumok az A, B és C kategóriájú hulladékok hulladékáramának szintjén kerültek meghatározásra: Bár a mennyiségi jóváírásokat hulladékkategóriánként határozzák meg, a szerződéses átruházási kritériumoknak való megfelelés a hulladékáram szintjén van előírva. Ez korlátozza a belga államot érintő azon kockázatot, hogy a jövőben előre nem látható hulladékáramokat kelljen kezelnie, ugyanakkor biztonságot nyújt az atomerőmű-üzemeltetőnek a következő évtizedekre.

c) X kategóriájú hulladék: Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat 69. lábjegyzete említi, a belga államnak az atomreaktorok leszerelése során esetlegesen felmerülő, előre nem látható hulladékáramokkal szembeni további védelme érdekében a hulladékmegállapodás egy mechanizmust is előír valamennyi, 2022. december 31-én nem azonosított nukleáris hulladék kezelésére. Ezt a hulladékot „X kategóriájú hulladéknak" nevezik. Létrejött egy olyan mechanizmus, amely lehetővé teszi az X kategóriájú hulladékok átruházását, miután megállapodás született az átruházás pénzügyi és műszaki feltételeiről.

d) A nemzeti szereplők részére biztosított tudásmegőrzés és kapacitásépítés: az atomerőmű-üzemeltető és a belga nukleárishulladék-kezelő ügynökség (ONDRAF/NIRAS) közötti tudástranszfer fontos téma volt a hulladékmegállapodásban. A belga állam számára prioritás, hogy az atomerőmű-üzemeltető tudását az energiatermelés 2035-ös és az SF2 műveletek 2050-es végleges leállítása előtt megszerezze és megőrizze ([93]). A régebben keletkezett hulladék átruházása a már előállított hulladékcsomagokra vonatkozó valamennyi rendelkezésre álló információ és az előállításukkal kapcsolatos valamennyi információ átadásával jár, beleértve többek között a műszaki jelentéseket, a műszaki rajzokat és a számítógépes számításokhoz használt modellt. Megállapodás született arról, hogy záráskor az ONDRAF/NIRAS-nak és az üzemeltetőnek már rendelkeznie kell az ilyen átruházás keretéről szóló megállapodással. Az ONDRAF/NIRAS munkatársai know-how-jának megosztása és képzésük közös célkitűzésnek tekinthető a nukleáris hulladéknak és a kiégett fűtőelemeknek az atomerőmű-üzemeltető és a belga állam általi biztonságos, hosszú távú kezelése szempontjából. A nukleáris ismeretek hosszú távú megőrzése és a nemzeti szereplők kapacitásépítése fontos szerepet fog játszani abban, hogy a nukleáris hulladék és a kiégett fűtőelemek hosszú távú kezelésének költségei összhangban legyenek a hulladékmegállapodásban foglalt feltételezésekkel.

([91]) Annak biztosítása érdekében, hogy az átalányösszeg idővel kellő mértékben növekedjen, a Hederán belül létrehoznak egy beruházási bizottságot (három független pénzügyi szakértőből, az SPF Economy igazgatási bizottságának elnökéből, a Hedera befektetési igazgatójából, a belga adósságügynökség képviselőjéből és az SPFIM egy képviselőjéből), hogy tanácsot adjon a Hedera igazgatási bizottságának többek között a befektetési stratégiával és a kockázatkezeléssel kapcsolatban.

([92]) Az ONDRAF/NIRAS ötévenként tervet nyújt be jóváhagyásra a Hederának, amelyben meghatározza azokat a szolgáltatásokat, amelyekért a Hedera pénzügyi felelősséget vállalt, valamint azokat a forrásokat és beruházásokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy e tervet végre tudják hajtani, a kapcsolódó költségszámításokkal együtt. A Hedera elemzi a tervet, szakvéleményt kér a CPN/CNV-től, majd az ötéves tervet jóváhagyja/nem hagyja jóvá. Az ONDRAF/NIRAS minden évben (az ötéves terv időtartama során) jóváhagyásra benyújtja a Hederának a következő naptári évre vonatkozó részletes éves tervet. A Hedera, újfent a CPN/CNV szakvéleményét követően jóváhagyja a tervet. Ezenkívül a Hedera csak a következő feltételek mellett fizeti ki az ONDRAF/NIRAS által neki címzett számlákat: i. az igényelt összegek összhangban vannak az alkalmazandó ötéves tervvel és a részletes éves tervvel, ii. az igényelt összegeket tényleges teljesítmény indokolja, és iii. az igényelt összegek az elvégzett tevékenységek tényleges költségeihez kapcsolódnak.

([93]) A 2011/70/Euratom irányelvben előírtak szerint. Ez az irányelv előírja a tagállamok számára, hogy gondoskodjanak az oktatásról és képzésről, valamint a kutatási és fejlesztési tevékenységekről a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelésére vonatkozó nemzeti programokban megfogalmazott szükségletek kielégítésére a szaktudás és a szakmai képességek elsajátítása, fenntartása és fejlesztése érdekében, és ily módon tegyék lehetővé a nukleáris hulladék és a kiégett fűtőelemek biztonságos és védett hosszú távú kezelését.

e) Az átruházott pénzeszközök prudenciális felügyelete: A maximált összegek kifizetése egyszeri kifizetés, amelynek a belgiumi végső nukleárishulladék-tároló 2100 utáni bezárásáig az összes átruházott nukleáris kötelezettséget fedeznie kell. Az átruházott összeg kiadásainak és befektetési megtérülésének ellenőrzése ezért fontos az összes érintett pénzügyi kötelezettség fedezéséhez szükséges pénzügyi források meglétének, rendelkezésre állásának és elégségességének biztosításához. A belga állam e tekintetben követte a CPN/CNV 2006/851/Euratom bizottsági ajánláson alapuló véleményét (lásd a 93. lábjegyzetet):

— a nukleáris hulladékra vonatkozó céltartalékokat kezelő állami alap, a Hedera egy független közintézmény, amely közvetlenül a belga parlamentnek tartozik beszámolási kötelezettséggel, ez biztosítja az átláthatóságot és a függetlenséget,

— a Hedera pénzügyi forrásait elkülönítették: csak arra a célra használhatók fel, amelyre létrehozták és kezelték őket (lásd a (179) preambulumbekezdést),

— a Hedera költségvetési tervezése a CPN/CNV ellenőrzése és felügyelete alá tartozik,

— a Hedera diverzifikált és kockázatkerülő befektetési politikával rendelkezik, amely hosszú időn keresztül biztosítja a pozitív megtérülést, valamint

— a Hedera a költségelszámolásokat a CPN/CNV-nek nyújtja be annak biztosítása érdekében, hogy kellő időben megfelelő pénzügyi forrásokat lehessen az ONDRAF/NIRAS rendelkezésére bocsátani.

f) A nem maximált nukleáris kötelezettségekre vonatkozó biztonsági csomag: lásd a 3.3.2.4. szakaszt.

(181) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (172) preambulumbekezdése megjegyzi, Belgium elismeri, hogy a nukleáris hulladékra vonatkozó megállapodás pozitív hatással van az atomerőmű-üzemeltető kockázati profiljára, mivel nukleáris kötelezettségeinek jelentős részére a maximált összegek vonatkoznak, és hogy ez az eltérő kockázati profil indokolja és szükségessé teszi az intézkedéscsomag felülvizsgálatát az atomerőmű-üzemeltető pénzügyi helyzetének biztonsága és felügyelete érdekében: a Hedera részére történő 15 milliárd EUR-s átalányösszegű kifizetés indokolja az Electrabel nem európai eszközeinek az Electrabel általi elidegenítését (és annak CPN/CNV általi nyomon követést). Az Engie mint az Electrabel francia anyavállalata biztosítani fogja, hogy a belga állam és az Electrabel közötti megállapodás lezárásakor legalább 4 milliárd EUR értékű eszköz (2023. június 30-i sajáttőke-érték) maradjon az Electrabelben. Emellett az Engie első kérésre korlátlan és visszavonhatatlan anyavállalati garanciát nyújt i. az Electrabel leszerelési kötelezettségeire (amely magában foglalja annak kockázatát is, hogy a céltartalékok értéke nem elegendő), ii. a hulladékplafon alatti mennyiségi kockázatra és iii. a (jelenlegi vagy jövőbeli) Synatom-kölcsönök visszafizetésére.

(182) Belgium úgy véli, hogy a nukleáris hulladékkal kapcsolatos átruházott kötelezettségek és az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek nem biztosítanak gazdasági előnyt az Electrabel és a közreműködő vállalatok számára, mivel megfelelően tükrözik az állam által átvállalt későbbi költségingadozások kockázatát, és a kockázatátruházás olyan jellegű, hogy azt egy magánbefektető is vállalta volna.

3.3.2.3. A diszkonttényezővel és a kockázati prémiummal kapcsolatos további indokolások

3.3.2.3.1. Diszkonttényező

(183) Belgium azt állítja, hogy az atomerőmű-üzemeltető/Synatom által a hulladékplafon-megállapodás előtt összegyűjtött nukleáris céltartalékokat a bontási tevékenységekre (beleértve a bontási hulladékot is) vonatkozó 2,5 %-os diszkonttényező és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos valamennyi tevékenységre vonatkozó 3 %-os diszkonttényező alkalmazásával számították ki (a CPN/CNV által a 2022. végi hároméves felülvizsgálat során hozott döntésnek megfelelően).

(184) Belgium egyértelművé teszi, hogy a céltartalékok kiszámításához két különböző diszkontrátát (bontási kontra a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek) az időtartam különbsége indokolja, és tükrözi a pénz időértékét ([94]).

([94]) A bontásra képzett céltartalékokat a rövidebb (11,4 éves) időhorizontjuk miatt 2,5 %-os diszkontrátával diszkontálják. Ezzel szemben a kiégett fűtőelemekre képzett céltartalékokra magasabb, 3 %-os diszkontrátát kell alkalmazni, hogy az megfeleljen a hosszabb (30 éves) időhorizontnak.

(185) A (198) preambulumbekezdésben említettek szerint a hulladékplafon-megállapodás csak az átadott nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek belga államra történő átruházását vonja maga után, míg a leszerelési és bontási kötelezettségek továbbra is az atomerőmű-üzemeltetőt terhelik (kivéve az LTO-projekt által okozott diszszinergiákat, lásd a (199) preambulumbekezdést). Belgium ezért azzal érvel, hogy az átadott nukleáris hulladékkal és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek jelenértékének kiszámításához egyedi, 3 %-os diszkonttényezőt (1 %-os reálkamatláb + 2 %-os infláció) alkalmaztak annak figyelembevétele érdekében, hogy a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek hosszabb időtartamra szólnak, mint a leszerelési kötelezettségek (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (148) preambulumbekezdését).

(186) Belgium kikérte a CPN/CNV szakvéleményét a hulladékplafon kiszámításához alkalmazandó legmegfelelőbb diszkonttényezővel kapcsolatban ([95]). Az eljárás megindításáról szóló határozat (149) preambulumbekezdésében említettek szerint a CPN/CNV a nukleáris hulladékkal/leszereléssel és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó diszkonttényező kiigazítását javasolta, kétlépcsős megközelítést alkalmazva, amely az első 30 évben a tényleges 30 éves 3,17 %-os OLO-kamatlábon alapuló diszkonttényező, valamint az azt követő 30 évre vonatkozó kockázatmentes OLO-kamatlábon alapuló becslésen alapuló 2,17 %-os diszkonttényező alkalmazásából áll.

(187) Belgium emlékeztet arra, hogy a tárgyalási időszak hosszú volt (1,5 év), és hogy az egyetlen 3 %-os diszkonttényező kiválasztását az indokolta, hogy bizonyos fokú kiszámíthatóságot kellett biztosítani az Engie-vel folytatott tárgyalások során alkalmazott diszkonttényező tekintetében. Ennek az az oka, hogy a diszkonttényező közvetlen hatással van az átutalandó átalányösszeg kiszámítására. Belgium kifejti, hogy a CPN/CNV által a 2023. évi szakvéleményében használt módszertant később az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) ([96]) végső határidős kamatlábával (UFR) együtt alkalmazták annak utólagos megerősítéseként, hogy a 3 %-os diszkonttényező prudens hosszú távú kamatláb volt.

(188) Először is, Belgium független tanácsadót kért fel, hogy számítsa ki a CPN/CNV kétlépcsős megközelítésével egyenértékű „egyetlen” diszkonttényezőt, a CPN/CNV által javasolt kockázatmentes kamatlábak, valamint különböző egyéb OLO-kamatlábak adatainak felhasználásával ([97]). Az elemzés azt mutatja, hogy a CPN/CNV által javasolt megközelítés különösen érzékeny a számításhoz figyelembe vett időszakra. A kétlépcsős megközelítés például a CPN/CNV által javasolt kockázatmentes kamatlábak alkalmazásával 2,8 %-os egyenértékű diszkonttényezőt, a CPN/CNV módszertanának az eljárás megindításáról szóló határozat időpontjában rendelkezésre álló OLO-kamatlábak alapján történő alkalmazása esetén 3,1 %-os, a végrehajtási megállapodás aláírásának időpontjában pedig 3,2 %-os egyenértékű kamatlábat eredményez. Amint azt a 14. táblázat is mutatja, a CPN/CNV által javasolt kétlépcsős megközelítés két egyenértékű diszkontrátát eredményez, 40 bázispontos különbséggel, két különböző időszakra, mindössze kilenc hónap eltéréssel.

(189) Másodszor, a 14. táblázat a rátát az EIOPA végső határidős kamatlábával (UFR) is összeveti, mivel azt a precedensként szolgáló német ügyben (SA.45296 ([98])) is alkalmazták, ahol a 4,58 %-os diszkonttényezőt arányosnak találták.

([95]) A CPN/CNV 2023. március 7-i szakvéleménye az energiaügyi miniszter számára, 4–6. o. („*Advies van de Commissie voor Nucleaire Voorzieningen aan de Minister van Energie betreffende de overdracht van de financiële verantwoordelijkheid van ENGIE aan de Belgische staat van het beheer van het radioactief afval en de verbruikte splijtstof van de zeven Belgische kerncentrales*”).

([96]) Az EIOPA havonta közzéteszi a kockázatmentes hozamgörbét. Ezt az EGT-n belüli biztosítótársaságok a kötelezettségeiknek a Szolvencia II. keretszabályozás szerinti értékelésére használják. Az EIOPA görbéje a legfeljebb 150 éves futamidőkre vonatkozó kockázatmentes kamatlábak hozamgörbéje az EGT-országok esetében. A legfeljebb 20 éves futamidők kamatlábait a csereügyleti kamatlábak alapján számítják ki (ezek azok a rögzített kamatlábak, amelyeken a piaci szereplők hajlandóak változó kamatlábú kötelezettségeket cserélni). A hosszabb futamidőre szóló kamatlábakat extrapolálják, és nagyon hosszú távon közelítik a végső határidős kamatlábhoz (UFR).

([97]) Lásd a Compass Lexecon 2024. november 28-i feljegyzését– „*Response to the EC concerns on discount rate - 281124*”.

([98]) A Bizottság 2017. június 16-i SA.45296 (2017/N) határozata, Németország, Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany (HL C/2017/254, 2017.8.4., 1. o.).

14. táblázat

A CPN egyenértékű kamatlába és az EIOPA-kamatláb alakulása a CPN 2023. márciusi szakvéleménye óta

	CPN/CNV szakvélemény 2023. március 7.	Aláírás 2023. december 13.	Értesítés 2024. június 21.	Az eljárás megindításáról szóló határozat 2024. július 22.
CPN/CNV egyenértékű kamatláb	2,82 %	3,23 %	3,04 %	3,08 %
UFR	3,45 %	3,45 %	3,30 %	3,30 %

Forrás: Compass Lexecon elemzés az investing.com adatai alapján.

(190) Amint az a 14. táblázatból kitűnik, a megtartott 3 %-os diszkonttényező a következő tényezők között helyezkedik el:

a) a CPN/CNV javaslata a CPN energiaügyi miniszternek adott szakvéleményének időpontjában (2023. március 7.), amely alsó határnak minősül; valamint

b) a végső határidős kamatláb (UFR), amelyet optimistább referenciának tekintenek ([99]).

(191) Emellett a 3 %-os ráta konzervatívabbnak tűnik, mint a CPN/CNV javaslata és a végső határidős kamatláb a megállapodás aláírásakor és azt követően.

(192) Belgium továbbá azt állítja, hogy a reálértéken 1 %-os diszkonttényező konzervatívnak tűnik ahhoz a megtérülési rátához képest, amelyre a Hedera megfelelő prudens eszköz-forrás gazdálkodási megközelítést alkalmazva számíthat. Összehasonlító példaként Belgium az EDF célzott eszközportfóliójára hivatkozik a hosszú távú nukleáris kötelezettségei biztonságos finanszírozásának biztosítása érdekében, amelyet az EDF 2023. évi egyetemes regisztrációs okmánya ismertet ([100]). Ezt a portfóliót eszköz-forrás megközelítés alapján kezelik, és diverzifikált eszközöket tartalmazó portfólióból áll, amely összehasonlítható a Hedera által kezelt hipotetikus portfólió leírásával, és ezért észszerűen feltételezhető a hasonló megtérülés.

(193) Végezetül Belgium a hulladékplafon kiszámítása során 2 %-os tartós inflációs rátát feltételez, amely az Európai Központi Bank (EKB) kifejezett hosszú távú inflációs célja. Az EKB úgy véli, hogy a fogyasztói árindex (CPI) az infláció megfelelő mérőszáma. Az eljárás megindításáról szóló határozat (150) preambulumbekezdésének b) pontjában említettek szerint a CPN/CNV aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az atomerőművek építési költségeinek tényleges inflációja (az ABEX-index alapján) magasabb lehet, mint a fogyasztóiár-infláció. Belgium azzal érvel, hogy az EKB 2 %-os inflációs célértéke a hulladékplafon kiszámításánál az infláció megfelelő helyettesítője, a következő okok miatt:

a) Először is, Belgium azt állítja, hogy az ABEX-index a belgiumi házak és lakóépületek építésének költségeire terjed ki, és ezért csak gyenge helyettesítője az atomerőművek építési költségeinek, tekintettel a nukleáris projekt megépítése és a házépítés közötti lényeges különbségekre. Belgium hozzáteszi továbbá, hogy a nukleáris hulladék kezelésére szolgáló jövőbeli nukleáris létesítmények költségnövekedési kockázatai az ONDRAF/NIRAS ipari forgatókönyvének vésztartalékai között szerepelnek, és ezért az alapösszeg részét képezik.

b) Másodszor, Belgium azt állítja, hogy az ABEX-index történeti alakulása nem tér el lényegesen a fogyasztói árindexszel mért inflációtól, és hogy a két ráta közötti különbségeket számos tényező okozza, mint például az energia- és nyersanyagköltség, a munkaerőköltség és az építési kereslet. Belgium azt állítja, hogy ezek az eltérések helyzetbeliek, nem pedig strukturálisak.

(194) A fent említett okok miatt Belgium úgy véli, hogy a 3 %-os diszkonttényező megfelelő és konzervatív ráta a hosszú lejáratú kötelezettségek diszkontálásához.

([99]) Az EIOPA megközelítése csak a rövid (legfeljebb 20 éves) futamidő esetében biztosít piaci feltételeket. E futamidőn túl a módszertan nem a csereügyleti kamatlábakon, hanem a múltbeli átlagokon alapul, amelyek nem feltétlenül tükrözik a jelenlegi gazdasági valóságot, ami a hosszabb futamidejű kötelezettségek jelentős alulbecsléséhez vezethet. A végső határidős kamatláb (UFR) tehát a nyugdíjalapok számára megfelelő, nominális értéken nagyon hosszú távú kockázatmentes kamatláb helyettesítője. Tekintettel azonban a nukleáris kötelezettségek időtartamára és arra a tényre, hogy e kötelezettségek fedezésére kezdeti prémiumot fizetnek anélkül, hogy további hozzájárulásokra számítanának (a nyugdíjalapokkal ellentétben), ez a szóban forgó esetben nem feltétlenül releváns.

([100]) A 2023. évi egyetemes regisztrációs okmányban (354. o.) az EDF megjegyzi, hogy e portfólió várható megtérülési rátája a következő 20 évben magasabb, mint az EDF által a nukleáris kötelezettségei diszkontálásához használt 4,5 %-os ráta, amely 1,5 százalékponttal magasabb, mint a Belgium által megtartott diszkontráta.

3.3.2.3.2. Kockázati prémium

(195) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (153) preambulumbekezdése megjegyzi, Belgium azt állítja, hogy a 9 815 millió EUR összegű alapösszeghez a fennmaradó bizonytalanságok fedezésére jelentős, 5 185 millió EUR összegű kiegészítő kockázati prémiumot adtak hozzá. Az eljárás megindításáról szóló határozat (154) preambulumbekezdésében foglaltak szerint a kockázati prémium az ONDRAF/NIRAS műszaki feljegyzésén ([101]) alapul, amely elemzi a radioaktív hulladékok és kiégett fűtőelemek kezelésével kapcsolatos pénzügyi felelősségnek a hét belga atomerőműről a belga államra történő átruházásával kapcsolatos bizonytalanságokat és kockázatokat (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat 80. lábjegyzetét). Az eljárás megindításáról szóló határozat (156) preambulumbekezdésében foglaltak szerint Belgium azzal érvel, hogy az 52,83 %-os kockázati prémium megfelelő, és meghaladja a német ügyben (SA.45296 [lásd a 101. lábjegyzetet]) alkalmazott 35,47 %-os kockázati prémiumot.

(196) Az eljárás megindításáról szóló határozat (154) preambulumbekezdésében a kockázati prémiumra vonatkozóan meghatározott pontosítások mellett Belgium a hivatalos vizsgálat során részletesebben is kifejtette, hogy a kockázati prémiumot hogyan számították ki az ONDRAF/NIRAS műszaki feljegyzése alapján. A 15. táblázat a kockázati prémium részletes pontosítását és összetételét tartalmazza, amely 5 033 millió EUR-t és 5 133 millió EUR-t eredményezett alsó, illetve felső határként. A hulladékplafon-megállapodásról szóló tárgyalások részeként a kockázati prémiumot valamivel magasabb összegben, 5 185 millió EUR-ban állapították meg, így jön ki a 15 milliárd EUR átalányösszeg (lásd: 13. táblázat).

15. táblázat

A kockázati prémium részletes összetétele és számítása

Kockázati prémium elemei (millió EUR-ban)	A kat.	B kat.	C kat.	Leírás
A kat. hulladék elfogadhatóság	900			Az A kategória szerződéses átruházási kritériumainak megfelelő összes hulladék A kategóriájú hulladékként átadható a belga államnak, és valószínűleg A kategóriájú tároló létesítményben fogják tárolni. Azonban azon kockázat fedezéséhez, amely szerint e hulladék egy része esetleg nem felel meg az A kategória befogadási kritériumainak, a belga állam követte az ONDRAF/NIRAS ajánlását, hogy kellően felkészüljön erre a kockázatra, amely eredetileg nem szerepelt a 2022-es nukleáris céltartalékban, amely egy sor olyan lépést tartalmaz, mint például a hulladék utókezelése, további K+F, a felszíni tárolók mérnöki gátjainak módosítása, hogy a tároló igazodjon a problémás hulladékok sajátos tulajdonságaihoz, valamint a hulladék módosítása, hogy igazodjon a tárolóhelyhez. A kockázati prémium ezen része együtt jár a kockázati prémium „Szabályozási kockázat A kat.-ból B kat.-ba történő áthelyezés" komponensének összegével.
Tároló létesítmények kockázatai	500			A referencia-forgatókönyv és azon összeg közötti különbség, amely a fennmaradó kockázatokra és bizonytalanságokra vonatkozik.
Szabályozási kockázat – A kat.-ból B kat.-ba történő áthelyezés	500	-500		Az A kategória szerződéses átruházási kritériumainak megfelelő hulladék A kategóriájú hulladékként átadható a belga államnak/BeGovnak, hogy azt az A kategóriájú tároló létesítményben fogják tárolni. Azonban azon kockázat fedezésének, amely szerint e hulladék egy része esetleg nem felel meg az A kategória befogadási kritériumainak, és geológiai tárolóban kell véglegesen elhelyezni, az A kategória kockázati prémiuma tartalmaz egy komponenst e kockázat fedezéséhez. Együtt jár az „A kat. hulladék elfogadhatóság" kockázati prémiumának összegével.
Kiégett fűtőelemek tároló létesítménye (Száraz forgatókönyv a DE épület helyett)			-367	A kiégett fűtőelemek belga államnak, életciklus végi létesítményekbe történő átadásával járó kockázatok csökkentése érdekében az Electrabelnek ki kell váltania a „DE épületet" (azaz a Tihange-ban található kiégettfűtőelem-tárolóhelyet), és a hulladékot stabil formában kell átadnia. A DE épület kiváltására vonatkozó céltartalék, beleértve a 2050-i történő üzemeltetésre, majd az azt követő leszerelésre vonatkozó céltartalékokat, kizárható a belga államra történő átruházásból.
B hulladék tárolóépület		-100		A TSC tárolóépületet kizárták a hulladékplafonból, a kialakítási követelményekkel kapcsolatos bizonytalanságok miatt. Ezen épület költségei még nem szerepeltek a 2022-es nukleáris céltartalékokban.
Kombinált költségtúllépések és a 600 m-es alternatív forgatókönyv (B kat. és C kat. hulladék)				Az ONDRAF/NIRAS által készített becslés a 600 m-es alternatív forgatókönyvvel összefüggő kockázatokról szakértői véleményen alapult [x1,21], nem pedig valószínűségi modellen. A belga állam ezért a szakvéleményt használta fel, hogy figyelembe vegye mind a 70 percentilis valószínűséget (P70), valamint az alternatív 600 m-es forgatókönyvvel összefüggő költségtúllépéseket, amelyhez nem állt rendelkezésre P70 kalkuláció, hogy meghatározza a P70 költség-forgatókönyvet és azt 3 %-on diszkontálta (elismerve, hogy a 400 m-es forgatókönyvet jóváhagyta az ONDRAF/NIRAS és a CPN/CNV is, és elismerve, hogy az alternatív 600 m-es forgatókönyv költségvalószínűség-eloszlásai nem ismertek, és hogy ezt a forgatókönyvet mindkét intézmény „inkább kevésbé valószínűnek" minősítette. Ez a kockázati prémium felső határhoz és alsó határhoz közelítő becslését eredményezte. Ez az összeg K+F-re fordítandó 10 %-os céltartalékot tartalmaz.
Alsó határ		4100		
Felső határ		4200		
Összesen kockázati prémium				
Alsó határ	**5033**			
Felső határ	**5133**			

Forrás: A belga hatóságok válasza a Bizottság 2024. október 1-jei információkérésére.

([101]) NIRAS/ONDRAF, Műszaki feljegyzés (bizalmas), 2023. március, „*Note technique documentant une analyse des incertitudes et des risques associés au transfert de la responsabilité financière de la gestion des déchets radioactifs et du combustible usé des sept centrales nucléaires belges d'Engie à l'État belge*".

(197) Belgium azt állítja, hogy az ONDRAF/NIRAS műszaki feljegyzésében foglalt véleménye felsorolja a nukleáris kötelezettségek belga államra történő átruházásával kapcsolatos kockázatokat, amelyeket az ONDRAF/NIRAS szakértőinek segítségével hozzáadták a 2022. évi céltartalékképzési anyaghoz, hogy megbecsüljék az összes ismert kockázat fedezéséhez szükséges minimális kockázati prémiumot. Belgium ezért azzal érvel, hogy a hulladékplafon-megállapodásban szereplő kockázati prémium célja, hogy fedezze az ONDRAF/NIRAS feljegyzésben azonosított valamennyi „inkább kevésbé valószínű" kockázatot, valamint a tárgyalás során azonosított további kockázatokat, amelyek az Electrabellel és a szakértők véleményeivel való interakciókból származtak. Végezetül Belgium emlékeztet arra, hogy az ONDRAF/NIRAS szakértői részt vettek a hulladékplafon-megállapodásra irányuló tárgyalásokon, hogy segítsék a belga kormányt a 2023. márciusi műszaki feljegyzésükben foglalt ajánlásaik figyelembevételének miként tjében.

3.3.2.4. Leszerelési és bontási kötelezettségek

(198) Az eljárás megindításáról szóló határozat (163) preambulumbekezdésében említettek szerint a nukleáris hulladékkal és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos átruházott kötelezettségekkel ellentétben az atomerőmű-üzemeltető továbbra is kizárólagos felelősséggel tartozik a teljes nukleáris park leszereléséért és bontásáért (ahol a hozzájáruló vállalatok pénzügyileg hozzájárulnak a leszerelési és bontási költségekhez). A leszerelési és bontási kötelezettségeknek így nincs felső határa.

(199) Az ügylet részeként azonban a belga állam vállalta a pénzügyi felelősséget „az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségekért" vagy „leszerelési diszszinergiákért". A figyelembe vett két fő kategória az üzemeltetési szakasz utáni költségek (működési és projektköltségek), valamint a leszerelési és bontási költségek növekedése (működési, projekt- és beruházási költségek), amelyeket az LTO-projekt okoz. Az eljárás megindításáról szóló határozat 85. és 86. lábjegyzete példákat tartalmaz arra, hogy pontosan mit jelentenek ezek a leszerelési diszszinergiák. A „leszerelési diszszinergiák" végső összege az LTO-projekt által kifejtett hatás értékelésének eredménye, és nem fedezi a napi irányítással vagy a szokásos tevékenységekkel kapcsolatos működési költségeket. A „leszerelési diszszinergiák" végső összege az LTO-projekt által a különböző költség-alkategóriákra kifejtett hatás értékelésének eredménye, mivel két reaktor leszerelésének módosítása hatással van bizonyos beruházások adott időpontban történő tervezésére, megszervezésére, időzítésére és szükségességére ([102]). Sem a BE-NUC, sem a belga állam nem visel egyéb felelősséget a leszerelési kötelezettségekért.

(200) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (168) preambulumbekezdése kifejti, mivel az Electrabel és a belga állam nem értett egyet a leszerelési diszszinergiák összegének mértékét illetően, a CPN/CNV-t bízták meg a döntés meghozatalával, és a végső összeg az eljárás megindításáról szóló határozat időpontjában még nem volt ismert. 2024. június 24-én a CPN/CNV (névértéken) [100–500] millió EUR összeget hagyott jóvá, és 2024. október 16-án a CPN/CNV értesítette Belgiumot és az Engie-t, hogy a fizetendő végső összeg 2024 végén [100–500] millió EUR-t tesz ki ([103]). A belga kormány által fizetendő leszerelési diszszinergiák összege rögzített átalányösszeg, amely nem növelhető abban az esetben, ha a többletköltségek a tervezettnél magasabbak; ha azonban az LTO-projekt nem a várakozásoknak megfelelően halad, a belga állam visszatérítést kap.

(201) Belgium azt állítja, hogy a hulladékmegállapodás átfogó biztonsági csomagot is előirányoz annak biztosítása érdekében, hogy a „nem maximált nukleáris kötelezettségeket" egy gazdaságilag életképes atomerőmű-üzemeltető viselje:

a) A leszerelési kötelezettségeknek az LTO-projektből eredően bekövetkező növekedése (az LTO-blokkok és a nem LTO-blokkok esetében egyaránt), amelyért továbbra is a belga állam felelős, olyan egyszeri végső kifizetés, amely garantálja, hogy a leszereléssel és bontással kapcsolatos valamennyi kockázatot továbbra is az atomerőmű-üzemeltető viselje (lásd a (200) preambulumbekezdést).

b) A nem maximált nukleáris kötelezettségek továbbra is a CPN/CNV prudenciális ellenőrzése alá tartoznak, hasonlóan a hulladékmegállapodás előtti helyzethez (azaz a leszerelési költségek, beruházások stb. háromévenként felülvizsgálata).

([102]) Belgium azt állítja, hogy az LTO-projektnek a meglévő leszerelési programra gyakorolt hatása lehet negatív (diszszinergia) vagy pozitív (szinergia). A teljes összeget negatívnak (diszszinergiának) számították, bár a pozitív hatásokat is figyelembe vették.

([103]) Ha az ügylet lezárására 2024. december 31-nél későbbi időpontban kerül sor, az összeg havi [0–0,500] millió EUR-val emelkedik a megfelelő éves [0–5] %-os növekedés beszámítása érdekében.

c) Az atomerőmű-üzemeltető gazdasági életképességének biztosítása érdekében többek között a következő intézkedésekre kerül sor:

— az Electrabelnél maradó eszközök körének biztosítása (lásd a (181) preambulumbekezdést),

— a CPN/CNV jóváhagyásához kötött tőkebefektetési döntések küszöbértékeinek csökkentése (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (175) preambulumbekezdését),

— a csoporton belüli kölcsönök feltételei,

— anyavállalati garancia (lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (57) és (174) preambulumbekezdését), valamint

— Kiterjesztett tájékoztatási kötelezettségek.

3.3.2.5. A hulladékmegállapodás hatása az 1. komponens pénzügyi intézkedéseire

(202) Belgium azt állítja, hogy a hulladékmegállapodás az intézkedés többi részétől elkülönítve is értékelhető.

(203) Először is, Belgium azt állítja, hogy a hulladékmegállapodás nemcsak az LTO-blokkokra vonatkozik, hanem mind a hét belgiumi atomreaktorra. A maximált mennyiségek alapját képező nukleáris rendelkezések figyelembe veszik a hét atomreaktor eredeti, jogszabály szerinti zárónapjáig meghozandó valamennyi nukleáris rendelkezést (lásd: 1. táblázat).

(204) Másodszor, az eljárás megindításáról szóló határozat (170) preambulumbekezdésében említettek szerint az LTO-blokkok által az LTO-időszak során előállított üzemi hulladékkal és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos költségeket az LTO-blokkok társtulajdonosai (a BE-NUC és a Luminus) fizetik, amelyek magukban foglalják az üzemi hulladék CTC-nek való megfelelésével járó költségeket, valamint az e további mennyiségekre vonatkozó mennyiségkiigazítási díjat. Az Electrabel és a közreműködő vállalatok a radioaktív üzemi hulladékra vonatkozó céltartalékokat az alkalmazandó számviteli szabályoknak megfelelően állapítják meg. Ezek a többletköltségek tükröződnek az aláírási pénzügyi modellben, amelyen az LTO-projekt 1. komponensének pénzügyi támogatási intézkedései alapulnak, és ezért azokat az 1. komponens alintézkedéseinek kalibrálása során is figyelembe kell venni.

(205) Harmadszor, továbbra is az atomerőmű-üzemeltető felelős mind a hét belgiumi atomreaktor leszereléséért és bontásáért. Ezek a költségek nem tükröződnek sem a hulladékmegállapodásban, sem az aláírási pénzügyi modellben. Egy kivétel van a leszerelési kötelezettségeknek (az LTO-blokkok és a nem LTO-blokkok esetében) az LTO-projektből eredő növekedésével kapcsolatban, amelyre vonatkozóan a CPN/CNV rögzített átalányösszeget állapított meg és hagyott jóvá, és amelyet a belga hatóságok egyszeri intézkedésként fognak kifizetni. E diszszinergiák összegét figyelembe vették az aláírási pénzügyi modellben.

3.3.3. *3. komponens: Jogvédelem*

(206) Amint az az eljárás megindításáról szóló határozat 3.5. szakaszában szerepel, a belga állam és az Engie közötti megállapodás jogvédelmi rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek meghatározzák a kockázatmegosztást bizonyos jövőbeli jogszabályi változások esetén. A Phoenix-törvény 4. fejezete biztosítja a jogalapot az Engie bizonyos jogszabály-módosításokkal szembeni védelméhez. A felek közötti, az érintett jogszabály-módosítások esetén fizetendő kártérítésekkel összefüggő kapcsolatra azonban kizárólag a végrehajtási megállapodás rendelkezései az irányadók.

(207) Ezek az Engie-vel és az Electrabellel kötött rendelkezések előírják, hogy amennyiben a belga szövetségi kormány vagy a belga szövetségi parlament olyan új szabályokat fogad el, amelyek kifejezetten a belgiumi atomerőmű-üzemeltetőkre vagy az Electrabel nukleáris tevékenységeire vonatkoznak, és amelyek negatív hatással vannak az ügylet anyagi feltételeire, a belga állam kártalanítja az Engie-t (vagy az Engie csoport érintett vállalatát) az ennek következtében ténylegesen elszenvedett veszteségekért. Ideértendők azok a kifizetések is, amelyeket az Engie-nek e kártalanítással összefüggésben a Luminus részére kell teljesítenie. A belga joggal összhangban a felperesnek a követelést kell bizonyítania, míg a kártalanítás összegét bíróság vagy választottbírósági eljárás határozza meg. A belga bíróságok az illetékesek, de az UNCITRAL választottbírósági eljárás esetében kölcsönös választottbírósági lehetőség is létezik.

(208) Ez a rendelkezés nem alkalmazandó, ha a jogszabály-módosítás az európai vagy nemzetközi jog átültetéséből ered, kivéve, ha a belga szövetségi kormány vagy a belga szövetségi parlament más (nemzetközi, szupranacionális, európai regionális, önkormányzati stb.) szinten ösztönözte, illetve aktívan előmozdította az átültetendő jog megalkotását és tartalmát, vagy ösztönözte, illetve aktívan előmozdította valamely bírósági határozat meghozatalát.

(209) Az eljárás megindításáról szóló határozat (180) preambulumbekezdésében foglaltak szerint Belgium azt állítja, hogy a Bizottság határozathozatali gyakorlata arra enged következtetni, hogy a jogszabályi változásokkal szembeni védelem állami támogatásnak minősülhet. Belgium e tekintetben a három másik belgiumi atomreaktor élettartamának meghosszabbításáról szóló bizottsági határozatra hivatkozik, amelyben a Bizottság megvizsgálta a belga állam és az atomerőművek tulajdonosai között létrejött megállapodásokban foglalt kártalanítási záradékokat. Következésképpen Belgium megállapítja, hogy a belga állam és az Engie közötti jogvédelmi megállapodás szelektív gazdasági előnyt biztosíthat az Engie számára.

3.3.4. *Alternatív finanszírozási lehetőségek*

(210) Belgium azt állítja, hogy a két atomreaktor élettartamának meghosszabbítása sajátos támogatási csomagot igényel, tekintettel az atomenergia sajátos gazdasági helyzetére és sajátos kockázati profiljára.

(211) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (22) preambulumbekezdése megjegyzi, az Electrabel az LTO-ra vonatkozóan nem képzett tartalékot, mivel 2022 márciusáig az a terv volt érvényben, hogy valamennyi belga nukleáris eszközt az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvényt követően – legkésőbb 2025-ig – leállítanak. A Doel 4 és a Tihange 3 élettartamának meghosszabbításáról szóló határozatot követően sürgősen szükség volt az LTO-blokkok felújítására. Tekintettel a szoros ütemtervre, valamint az üzemanyag és más szükséges alkatrészek elmúlt években megnövekedett költségeire, az LTO-projekt beruházási költségeivel kapcsolatos bizonytalanságok jelentősek.

(212) A belga hatóságok olyan alternatív támogatási mechanizmusokat vizsgáltak meg, mint például a nukleáris technológia részvétele a belga kapacitásmechanizmusban, a rögzített betáplálási felár, az egyirányú különbözeti szerződés vagy a RAB-modell.

(213) A belga hatóságok szerint a 3.1. szakaszban említett piaci hiányosságok miatt ezeket az alternatívákat a következő okokból az LTO-projekt támogatására kevésbé megfelelőnek minősítették:

a) Az LTO-blokkok potenciális finanszírozási hiányát és sajátos kockázati profilját nem lehet megfelelően kezelni a kapacitásmechanizmusban való részvétellel, mivel: i. a kapacitásmechanizmus olyan versenyeztetéses folyamatból áll, amely éves aukciókkal jár, és amelyek természetüknél fogva bizonytalan eredményt jelentenek a résztvevők számára, ez pedig összeegyeztethetetlen Belgium azon döntésével, hogy energiaszerkezete részeként nukleáris energiát használjon, ii. a kapacitásmechanizmus-aukciókon keresztül történő díjazás összeegyeztethetetlen az élettartam meghosszabbításának ütemezésével, ahol a beruházásokat a lehető leghamarabb meg kell kezdeni annak érdekében, hogy az LTO-blokkok 2025 novemberéig újra rendelkezésre álljanak, és iii. a kapacitásmechanizmus csak a beruházási projekt finanszírozási hiányát oldja meg, anélkül, hogy kezelné azokat a sajátos kockázatokat, amelyeknek az atomerőmű-üzemeltető ki van téve.

b) A rögzített betáplálási felár (a nagykereskedelmi árszinttől függetlenül) minden egységnyi villamos energia után azonos összeget fizetne, ami potenciálisan túl- vagy alulkompenzációhoz vezetne, és túlzott reziduális piaci kockázatot róna az üzemeltetőre.

c) Az egyirányú különbözeti szerződés nem követelné meg a termelőktől, hogy a kötési áron túl visszafizessék a piaci bevételeket, ami potenciális túlkompenzációt tenne lehetővé.

d) A nukleáris blokkokra vonatkozó RAB-modell alkalmasabb arra, hogy a nukleáris kapacitásba történő új beruházások esetében az építési időszakot és a nagy tőkekiadásokat kockázatmentesítsék.

(214) Belgium azt állítja, hogy a kétirányú különbözeti szerződés a támogatási csomag többi alintézkedésével együtt az alternatív díjazási támogatási mechanizmusokhoz képest alacsonyabb fogyasztói költségek mellett biztosítja a szükséges támogatást.

3.4. **Kedvezményezettek**

(215) Az eljárás megindításáról szóló határozat (181) preambulumbekezdésében említettek szerint a bejelentett intézkedés végső kedvezményezettjei a következők: i. az Engie mint az Electrabel anyavállalata, amely az LTO-blokkok egyedüli üzemeltetője és társtulajdonosa (89,807 %), és közvetlenül részes fele a belga kormánnyal kötött végrehajtási megállapodásnak, valamint ii. az EDF S.A. (EDF) mint a Luminus legfelső szintű anyavállalata, amely az LTO-blokkok társtulajdonosa (10,193 %) és a közreműködő vállalatok része, továbbá mint az EDF Belgium anyavállalata, a közreműködő vállalatok részeként. A Bizottság nem talált okot arra, hogy a hivatalos vizsgálat során megváltoztassa a fő kedvezményezettekkel kapcsolatos értékelését.

(216) A Bizottság azonban egyetért Belgium álláspontjával az intézkedés 1. komponense kedvezményezettjeinek azonosítása tekintetében. Belgium az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben különösen azzal érvelt, hogy a különbözeti szerződés, az SDC-kölcsönök, az MOCP és a WCF közvetlen kedvezményezettje a BE-NUC (a belga állam és az Electrabel közös vállalkozása) és a Luminus, nem pedig az Electrabel és a Luminus. Az Electrabel mint a BE-NUC részvényese és az LTO-blokkok jelenlegi társtulajdonosa mindazonáltal szintén az 1. komponens ezen alintézkedései fontos kedvezményezettjének tekinthető. Ami az 1. komponenshez tartozó többi alintézkedést illeti, amelyek az LTO-blokkok üzemeltetéséhez és karbantartásához nyújtanak támogatást, az Electrabel atomerőmű-üzemeltetőként és a belga állammal együtt a BE-NUC részvényeseként közvetlen kedvezményezett, míg a Luminus közvetett kedvezményezett az LTO-blokkok társtulajdonosaként. A támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény 115. és 116. pontja értelmében olyan vállalkozások is előnybe hozhatók, amelyek nem részesülnek közvetlenül állami forrásokból (közvetett előny). A Luminus az LTO-projekttel összefüggő működési és fizetésképtelenségi kockázatok csökkentése révén részesül az 1. komponens szerinti alintézkedések kombinációjából, anélkül, hogy maga is közvetlenül részt venne ezekben az alintézkedésekben. Ezért úgy tekinthető, hogy a Luminus közvetett előnyhöz jut ezekből az alintézkedésekből. Ez a közvetett előny nem vonatkozik az EMSA-ra, mivel a Luminus az LTO-blokkok által termelt villamos energia rá eső részének tulajdonosa, és önállóan fogja irányítani a villamos energia értékesítését, sem pedig az Electrabel és a BE-NUC között kötendő adminisztratív szolgáltatási megállapodásra (ASA).

(217) Ami a bejelentett intézkedés 2. komponensét illeti, a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átruházása és a leszerelési kötelezettségekről szóló megállapodás az atomerőmű-üzemeltető, az Electrabel, valamint a Luminus és az EDF Belgium mint közreműködő vállalatok javát szolgálja, amelyek az atomerőmű-üzemeltetővel együtt pénzügyileg felelősek a nukleáris hulladékkal és a leszereléssel kapcsolatos kötelezettségekért.

(218) A bejelentett intézkedés 3. komponensét illetően a jogvédelem gondoskodik arról, hogy a belga állam által elfogadott egyoldalú intézkedések, amelyek kifejezetten érintik a belgiumi atomerőmű-blokkok üzemeltetőit vagy rájuk vonatkoznak, és hátrányosan módosítják az ügylet lényeges feltételeit, kártalanításhoz való jogot keletkeztetnek. Ezért a közvetlen kedvezményezettek az Engie mint az Electrabel anyavállalata, a belgiumi atomreaktorok üzemeltetője (és társtulajdonosa), valamint a BE-NUC. Az 1. komponens egyes alintézkedéseihez hasonlóan, bár a Luminus közvetlenül nem érintett a 3. komponens jogvédelmi intézkedéseiben, közvetett előnyhöz jut, így az LTO-projektet érintő jogi változások esetén szintén kártalanításban részesül (lásd a 3.3.3. szakaszt). Ezért a Luminus az intézkedés 3. komponensének közvetett kedvezményezettje.

3.5. **Jogalap és átláthatóság**

(219) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat 3.7. szakasza kifejti, az LTO-projekt számos jogszabályi változtatást igényel, amelyeket e szakasz foglal össze.

3.5.1. *Az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény módosítása*

(220) 2003 óta az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény szervezi meg az atomenergiával történő villamosenergia-termelés fokozatos kivezetését Belgiumban, amelyet már háromszor módosítottak annak érdekében, hogy lehetővé tegye a Tihange 1, a Doel 1 és a Doel 2 élettartamának meghosszabbítását.

(221) A Doel 4 és Tihange 3 élettartamának tíz évvel történő meghosszabbításához az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvény újabb módosítása szükséges. A módosításokat a parlament 2024. április 18-i plenáris ülésén jóváhagyott, a király által 2024. április 26-án aláírt és a belga hivatalos közlönyben 2024. június 5-én közzétett, az atomenergia fokozatos kivezetéséről szóló törvényt módosító törvény hajtotta végre.

(222) A 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([104]), a 92/43/EGK tanácsi irányelvvel ([105]) és a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([106]) összhangban Belgium azt állítja, hogy határokon átnyúló konzultációkkal kiegészített környezeti hatásvizsgálatra ([107]) van szükség, és azt el is végezték.

3.5.2. *A „Phoenix-törvény”*

(223) Az LTO-projekt különböző elemeit az energiaágazat ellátásbiztonságának garantálásáról és az atomenergia-ágazat reformjáról szóló külön törvény, más néven a „Phoenix-törvény” révén hajtják végre. A Phoenix-törvény különböző fejezeteinek részletes leírását az eljárás megindításáról szóló határozat (191) preambulumbekezdése tartalmazza. A Phoenix-törvényt a parlament a 2024. április 18-i plenáris ülésén hagyta jóvá, és a király 2024. április 26-án írta alá. 2024. június 5-én jelent meg a belga hivatalos közlönyben.

3.5.3. *A belga kormányzati struktúráról szóló törvények*

(224) Az eljárás megindításáról szóló határozat (193) preambulumbekezdésében említettek szerint a belga állam a következő két új állami szervet hozta létre, amelyek bizonyos feladatokat fognak ellátni az LTO-projekttel kapcsolatban:

a) a „BE-WATT”: a „BE-WATT törvény” által létrehozott, számviteli függetlenséggel bíró önálló szolgálat, amely a belga kormány részvényese a BE-NUC-ban és a díjazási megállapodásban részes fél; valamint

b) a „Hedera”: új, jogi személyiséggel rendelkező *sui generis* közintézmény, amelyet a „Hedera-törvény” hozott létre, és amely átveszi az átadott nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségekkel kapcsolatos pénzügyi felelősséget, és kezeli a maximált összegeket.

(225) A BE-WATT törvényt és a Hedera-törvényt a parlament a 2024. április 18-i plenáris ülésén hagyta jóvá, a király pedig 2024. április 26-án írta alá. 2024. június 5-én jelentek meg a belga hivatalos közlönyben.

3.5.4. *Királyi rendeletek*

(226) Először is, az engedélyekről szóló királyi rendelet a nukleáris hulladékot kondicionáló létesítmények engedélyezését szabályozza. Ezt a királyi rendeletet módosították, hogy lehetővé tegyék a nukleáris hulladékot a szerződéses átruházási kritériumokkal összhangban kondicionáló létesítmények engedélyezését. Külön kategória kerül bevezetésre az olyan kondicionáló létesítményekre vonatkozó engedélyek esetében, amelyek a kondicionálást a szerződéses átruházási kritériumoknak megfelelően végzik. 2024. július 11-én fogadták el, és 2024. július 15-én jelent meg a belga hivatalos közlönyben.

(227) Másodszor, a szerződéses átruházási kritériumokról szóló királyi rendelet meghatározza a szerződés szerinti átruházás kritériumait és a hulladékcsomag kategorizálását, valamint a mennyiségi jóváírás felhasználásának módját. 2024. július 11-én fogadták el, és 2024. július 15-én jelent meg a belga hivatalos közlönyben.

3.6. **Költségvetés és finanszírozás**

(228) Belgium az LTO-projekt teljes finanszírozási szükségleteit az általános állami költségvetésből fogja finanszírozni, beleértve a kétoldalú különbözeti szerződésből eredő esetleges visszafizetéseket is.

([104]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

([105]) A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([106]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

([107]) A KHV-irányelv 7. cikkével összhangban más uniós tagállamoknak címzett, országhatárokon átterjedő hatásokra vonatkozó értesítésekről (beleértve az összes beérkezett visszajelzést is) további információk találhatók az FPS Économie külön weboldalán.

(229) Az eljárás megindításáról szóló határozat (200) preambulumbekezdésében foglaltak szerint Belgium becslése szerint az LTO-projekt CAPEX-költségei [2–2,5] milliárd EUR-t tesznek ki, az élettartam alatti teljes működési költség pedig [7 000–8 000] millió EUR.

(230) A belga állami költségvetésre gyakorolt nettó hatás kettős: egyfelől a közös vállalkozásnak nyújtott 24,7 millió EUR összegű tőke-hozzájárulással, másfelől pedig az intézkedéseknek a díjazási megállapodásban részes fél által fizetendő nettó költségével. Belgium azt állítja, hogy a várható költségvetési kiadások nemcsak a költség-előrejelzésektől függnek, hanem az energiapiaci árakra/bevételekre vonatkozó előrejelzésektől is, mivel az LTO-projektet a piaci bevételek, a különbözeti szerződés szerinti különbözeti kifizetések, a minimális OPEX és tőkekifizetések, valamint az SDC-kölcsönök kombinációjából fogják finanszírozni.

(231) Az aláírási pénzügyi modell alapeseti előrejelzése szerint a projekt időtartama alatt a díjazási megállapodásban részes fél [0–500] millió EUR teljes nettó nominális összeget kap.

(232) Ha azonban a villamosenergia-árak az alacsonyabb előrejelzés szerint alakulnának, az intézkedés belga kormányra háruló költsége a különbözeti szerződés szerinti magasabb kifizetések miatt [4 000–4 500] millió EUR-val növekedne. Olyan váratlan esemény esetén, amikor a két atomerőmű közül egyik sem elérhető, a díjazási megállapodásban részes fél minden évnyi üzemszünet után [500–1 000] millió EUR összegű kiegészítő támogatás nyújtásának is ki lenne téve. Az alacsony villamosenergia-árak negatív forgatókönyve és egy 12 hónapos üzemszünet esetén a díjazási megállapodásban részes félnek a projekt időtartama alatt összesen [4 000–4 500] millió EUR nettó (névleges) összeget kellene biztosítania, azaz az intézkedés költségvetése megközelítené a teljes tőke- és működési költség [40–50] %-át.

3.7. Támogatáshalmozás

(233) Belgium megerősíti, hogy az intézkedés nem halmozható az LTO-projekt keretében felmerülő azonos költségek fedezésére kapott egyéb támogatással. Belgium azt állítja, hogy a tervek szerint az állami költségvetésen kívül semmilyen más forrást nem vonnak be az LTO-projekt finanszírozásába, és megerősíti, hogy nem fognak uniós forrásokat bevonni.

3.8. A hivatalos vizsgálati eljárás megindításának indokai

(234) A Bizottság 2024. július 22-én fogadta el az eljárás megindításáról szóló határozatot. A Bizottság arra az előzetes álláspontra jutott, hogy az intézkedés állami támogatásnak minősül, és az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján kétségeket fogalmazott meg az intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kétségeit fejezte ki a támogatás szükségességét, megfelelőségét és arányosságát, az uniós jog megsértésének mellőzését, valamint a verseny és a kereskedelem esetleges indokolatlan torzulását illetően.

(235) Először is, ami a támogatás szükségességét illeti, a Bizottság kétségeit fejezte ki az 1. komponenshez tartozó pénzügyi támogatási intézkedéseket illetően. Bár a Bizottság elismeri, hogy a jövőbeli villamosenergia-piaci árakkal kapcsolatos bizonytalanságok miatt szükség lehet arra, hogy az atomerőmű-üzemeltető és az atomreaktorok tulajdonosai stabil bevételi forrással rendelkezzenek, a Bizottság megkérdőjelezte, hogy szükség van-e a kétirányú különbözeti szerződésen felül kiegészítő pénzügyi támogatási intézkedésekre. A Bizottságnak különösen a következőkkel kapcsolatban merültek fel kétségei: egy olyan közös vállalkozás létrehozása, amelyben a belga kormány részvényes lesz, minimális OPEX és tőkekifizetés, valamint az SDC-kölcsönök.

(236) Másodszor, ami a támogatás megfelelőségét illeti, a Bizottság ismételten kétségeit fejezte ki az 1. komponenshez tartozó pénzügyi támogatási intézkedéseket illetően. A Bizottság tovább akarta vizsgálni a kétirányú különbözeti szerződés Belgium által javasolt kialakítását, mivel úgy tűnt, hogy az nem tartalmazott megfelelő ösztönzőket ahhoz, hogy reagáljon a piaci körülményekre és a karbantartást a leghatékonyabb módon ütemezze be (beleértve a másnapi piaci árnak piaci referenciaárként való használatát a különbözeti szerződésben). Ezenkívül a Bizottság megkérdőjelezte, hogy a díjazási intézkedések kombinációja nem mentesíti-e a kedvezményezetteket a piaci és működési kockázatokból vállalt túl nagy részesedés alól.

(237) Harmadszor, ami a támogatás arányosságát illeti, a Bizottság kétségeit fejezte ki több pénzügyi díjazási intézkedés (többek között az SDC-kölcsönök és az MOCP) arányosságát illetően. A Bizottság megítélése szerint ezeket az intézkedéseket kétirányú különbözeti szerződéssel kombinálják, és a tervek szerint el kell érniük a 7 %-os megtérülési célértéket, amely csak magukra az intézkedésekre és az általuk nyújtott kockázatcsökkentésre tekintettel értékelhető. A Bizottság ezért úgy ítélte meg, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor nem tudta *in abstracto* értékelni a megtérülési célérték arányosságát, és arra a következtetésre jutott, hogy az arányossági értékelés csak az intézkedések megfelelőségének értékelése után következhet. Ezenkívül a Bizottságnak kétségei merültek fel a nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek átruházásáért fizetendő 15 milliárd EUR átalányösszeg (különösen az alkalmazott diszkontráta és a kockázati prémium nagysága), valamint az LTO-projektből eredő (az eljárás megindításáról szóló határozat időpontjában még nem ismert) további leszerelési kötelezettségek összegének megállapítását illetően.

(238) Végezetül a Bizottság megkérdőjelezte, hogy a különbözeti szerződés nem megfelelő kialakítása és az összes pénzügyi támogatási intézkedés halmozása nem vezethet-e indokolatlan piaci torzulásokhoz. Emellett a Bizottságnak további bizonyosságra volt szüksége az EMSA keretében a piacon az LTO-blokkok teljesítményét értékesítő szervezet kilétével és függetlenségével kapcsolatban.

4. BELGIUM ÁLLÁSPONTJA

(239) Belgium 2024. augusztus 22-én küldte meg az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válaszát. Belgium beadványa további független elemzéseket tartalmazott, amelyeket a Compass Lexecon készített a különbözeti szerződés kialakításáról, az SDC-kölcsönökről és az MOCP-ről (amelyeket augusztus 22-én nyújtottak be), valamint a (2024. augusztus 30-án rendelkezésre bocsátott) hulladékplafonról, válaszul a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban a pénzügyi támogatási intézkedéscsomag (a támogatási intézkedés 1. komponense) szükségességére, megfelelőségére és arányosságára, a hulladékmegállapodás arányosságára (a támogatási intézkedés 2. komponense), a különbözeti szerződés kialakításának az uniós jognak való megfelelésére, valamint a verseny és a kereskedelem esetleges indokolatlan torzulásaira vonatkozó kétségeire.

(240) Belgiumnak az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válasza az eljárás megindításáról szóló határozatban ismertetett eredeti intézkedést (LTO-projekt) tárgyalja. A jelenlegi intézkedés (amelyet a Bizottság által az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségek eloszlatása érdekében vezettek be) az eredeti intézkedéshez képest változtatásokat tartalmaz, amelyeket e határozat 3. szakasza részletesen ismertet.

(241) A Belgium által felhozott érveket az alábbiakban ismertetjük részletesebben.

4.1. Belgium álláspontja a pénzügyi intézkedéscsomaggal kapcsolatban (1. komponens)

4.1.1. *A különbözeti szerződés kialakításának megfelelősége*

(242) Belgium egyetértett a Bizottsággal abban, hogy a piackonform ösztönzők előmozdítása és az esetleges indokolatlan torzulások minimalizálása alapvető fontosságú a támogatási mechanizmusok kialakítása szempontjából.

(243) Belgium a Compass Lexecon által készített független kiegészítő gazdasági elemzésre ([108]) támaszkodva azt állítja, hogy az LTO-blokkok műszaki, szabályozási és gazdasági korlátai (lásd még a 2.1. szakaszt) befolyásolják a különbözeti szerződés kialakításának megvalósíthatóságát és megfelelőségét. Belgium főként azzal érvelt, hogy ha gazdasági ösztönzőkkel mozdítják elő az atomerőmű-üzemeltető piaci körülményekre való reagálását olyan helyzetekben, amikor annak korlátozott a reagálási képessége, az az optimálistól elmaradó módon oszthatja fel a kockázatokat, és a mérséklés lehetősége nélkül növelheti a jövőbeli bevételek bizonytalanságát. Ezért ha a kedvezményezett a működési díjak révén nem kezelhető magasabb kockázatokkal szembesül, az a program beruházási és gazdasági kiegyensúlyozatlanságának romlását eredményezheti (pl. magasabb belső megtérülési rátát tehet szükségessé). Az ebből eredő, a támogatási költségekre gyakorolt várható hatást ezért egyensúlyba kell hozni azokkal a költségekkel, amelyek a díjazási megállapodásban részes fél számára a közvetlen kockázatviseléssel járnak.

([108]) Compass Lexecon, Memo CfD Design, 2024. augusztus 22.

(244) Belgium továbbá azzal érvel, hogy az LTO-blokkok kereskedői üzemeltetése és a kapcsolódó ajánlattételi döntések képezik a különbözeti szerződés kialakításának gazdasági referenciaértékét, amely garantálja a piackonform magatartást.

(245) A szóban forgó ügyben Belgium emlékeztet arra, hogy a különböző műszaki és működési korlátok erősen korlátozzák a karbantartási ütemterv módosítására és a modulációra rendelkezésre álló mozgásteret, és ezáltal a megnövekedett gazdasági ösztönzőkhöz kapcsolódó értékteremtési potenciált:

a) Az LTO-blokkok üzemeltetési korlátokkal szembesülnek az ellátásbiztonság téli időszakokban történő biztosítása terén, továbbá műszaki és jogi követelményeknek kell megfelelniük a leállások (át)ütemezését illetően.

b) Az LTO-blokkok műszaki kialakítását úgy optimalizálták, hogy alapterhelést biztosító erőműként működhessenek, ami jelentős következményekkel jár a biztonsági szabályozásra nézve, és korlátozza a modulációs képességeket (pl. üzemanyagciklusonként legfeljebb 30 moduláció, az automatikus leállás potenciális kockázatával).

c) Az üzemeltetési és modulációs korlátok, valamint a kapcsolódó kockázatok alternatív költségeket jelentenek az atomerőmű-üzemeltető számára (pl. annak kockázata, hogy automatikus leállás esetén elmaradnak a bevételek, a modulációs felső határnak a ciklus vége előtti elérése miatt elszalasztott modulációs lehetőségek).

(246) Belgium azzal érvelt, hogy tekintettel az LTO-blokkok működési és biztonsági korlátaira, az alábbiakban részletezett egyes alternatív különbözetiszerződés-kialakítások nem osztanák fel a kockázatokat és nem ösztönöznék hatékonyabban a piackonform magatartást, mint a javasolt kialakítás. Belgium különösen azt állította, hogy egyes esetekben a hosszú távú referenciaárak és a referenciamennyiség használata segítheti elő a hatékony teherelosztási/üzemeltetési döntéseket, mivel a különbözeti szerződés szerinti kifizetéseket leválasztja a rögzített piaci árról. Ez azonban a szóban forgó esetben nem feltétlenül megfelelő, tekintettel az LTO-blokkok üzemeltetési korlátaira és az LTO-munkálatok időszakában jellemző sajátos elérhetőségi mintára, az alábbiak szerint:

a) Először is, a hosszú távú termékek árának alternatív piaci referenciaárként (pl. határidős ügyletek, éves DA-átlagok) a másnapi piaci ár helyett történő alkalmazása nem veszi figyelembe az LTO-munkálatok időszakának sajátos elérhetőségi mintáit, mivel a referenciaár és a rögzített árak közötti eltérés tekintetében jelentős kockázattal járhat, amelyet a BE-NUC működési díjak révén nem tudna hatékonyan fedezni vagy kezelni (lásd a (98) preambulumbekezdést). Az eltérő körülmények és az üzemeltetési korlátok azonban indokolhatják az alternatív piaci referenciaárat.

b) Másodszor, a díjazás összegének a referenciamennyiség, nem pedig a tényleges teljesítmény alapján történő kiszámítása további piaci kockázatokat eredményezhet, amelyeket a BE-NUC nem fedezne vagy kezelne hatékonyan. A referenciamennyiségek használata itt is megfelelő lehet a különböző körülmények, továbbá az eltérő technológiai és üzemeltetési korlátok esetében.

c) Ugyanakkor, amint azt a (11) és (12) preambulumbekezdés már kifejtette, az LTO-blokkokra vonatkozó szigorú üzemeltetési és modulációs korlátok miatt a különbözeti szerződés alternatív kialakításából eredő fokozott piaci ösztönzőkhöz kapcsolódó többletérték-teremtési potenciál korlátozott lenne a különbözeti szerződés kiválasztott kialakításához képest (lásd alább).

(247) Belgium szerint a különbözeti szerződés kiválasztott kialakítása az egyedi megállapodásaival (az MPRA-val és a modulációs rendszerrel) együtt arra irányult, hogy egyensúlyt teremtsen a piaci kockázatnak való kitettség és a működési ösztönzők között mind a beruházások, mind a rövid távú piaci hatékonyság támogatása érdekében. Ösztönzi a piaci jelzésekre időben történő reagálást anélkül, hogy szükségtelen komplexitást váltana ki, és összhangban van az LTO-blokkok műszaki és szabályozási korlátaival. Belgium e tekintetben a következőkre hivatkozott:

a) az MPRA, amely megfelelő ösztönzést nyújt a termelésre magas piaci árak idején, tekintettel a karbantartási ütemtervek kiigazítására rendelkezésre álló (korlátozott) mozgástérre; valamint

b) a modulációs rendszer, amelyet úgy alakítottak ki, hogy gyakorlatilag megfeleljen az LTO-blokkok műszaki és szabályozási korlátainak, valamint a piaci alapú műveleteknek. A rögzített modulációs küszöbérték célja az volt, hogy egyensúlyt teremtsen a modulációból származó potenciális haszon és a kapcsolódó, egyszerű mechanizmuson alapuló alternatív költségek között.

(248) A fent ismertetett okok miatt Belgium arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban a különbözeti szerződés kialakításának megfelelőségével kapcsolatban megfogalmazott aggályai megalapozatlanok.

(249) A hivatalos vizsgálat során azonban Belgium úgy határozott, hogy a piackonform ösztönzők megerősítése és a piaci fejlemények figyelembevétele érdekében módosítja a különbözeti szerződés kialakítását és az MPRA-mechanizmust.

a) Először is, Belgium úgy döntött, hogy módosítja a különbözeti szerződés kialakítását oly módon, hogy a gazdasági modulációt illetően döntéshozatali hatáskört biztosít az EMSA-partnernek (ezáltal törölte az eredeti kialakításban szereplő modulációs rendszert), és az EMSA-partner rögzített díjazását a rögzített és a változó díjak kombinációjával váltotta fel, ezáltal ösztönözve a piaci fejlemények figyelembevételével történő dinamikus modulációt, figyelembe véve ugyanakkor az LTO-blokkok műszaki korlátait (és az esetleges automatikus leállási kockázatokat). A módosított díjazási képlet részletes leírását lásd a 3.3.1.5.2. szakaszban.

b) Másodszor, Belgium megerősítette az MPRA-mechanizmust, hogy a várható és a realizált belső megtérülési ráta szorosabban kövesse a változó piaci feltételeket. E módosítás részletes leírását lásd a 3.3.1.3.2. szakaszban.

4.1.2. *A közös vállalkozás struktúrája*

(250) Az Electrabel és a belga állam egy 50–50 %-os közös vállalkozás létrehozását tervezi, amely rendelkezik az LTO-blokkok folyamatos működését lehetővé tevő megfelelő eszközökkel.

(251) Belgium azt állította, hogy ez a megközelítés lehetővé teszi a belga állam számára, hogy közös irányítást gyakoroljon a projektvállalat felett, mivel a két részvényes egyenlő feltételek mellett, részvényesként pedig azonos szintű (a szokásos részvényesi kockázatnak és finanszírozásnak megfelelő) kockázat és díjazás (főként osztalékfizetés) mellett lép be a közös vállalkozásba. Lehetővé teszi továbbá a belga állam számára, hogy bizonyos mértékű tulajdonjogot tartson fenn a kritikus infrastruktúrákban.

4.1.3. *MOCP és SDC-kölcsönök*

(252) Belgium kifejtette, hogy ha a BE-NUC bevételei nem elegendőek az LTO-blokkok üzemeltetéséhez szükséges költségek (az üzemeltetési és karbantartási megállapodás költségei, valamint egyéb üzemeltetési, üzemanyag- és karbantartási CAPEX költségek) fedezésére, akkor a belga állam mint a díjazási megállapodásban részes fél köteles a különbözetet kifizetni a BE-NUC (és a Luminus) részére. A BE-NUC-nak e tekintetben éves adategyeztetési jelentést kell benyújtania. A minimális Opex-kifizetés célja, hogy a BE-NUC hosszú távú életképességének és fizetőképességének megőrzése érdekében elegendő pénzeszközt biztosítson e költségek fedezéséhez. Emellett a díjazási megállapodásban részes fél tőkekifizetést fog nyújtani, amely az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítása során felmerülő amortizált tőkeköltségekkel összefüggésben a befektetett tőke 50 %-os költségvédelméből áll. Mind a minimális Opex, mind a tőkekifizetés MOCP-nek minősül, és az LTO újraindításának időpontjától alkalmazandó.

(253) Belgium kifejtette, hogy 2025. július 1-jei hatállyal a BE-NUC és a Luminus számára is lehívható eszközöket bocsát rendelkezésre annak érdekében, hogy finanszírozza a díjazási megállapodás 3.2. pontjának A. alpontja („SDC-kölcsönök beszerzése") szerinti, bizonyos leállási időszakokban felmerülő üzemeltetési és karbantartási költségeket. Konkrétan, a belga állam a BE-NUC-nak és a Luminusnak nyújtandó kiegészítő tőke helyett maximált kamatlábú és meghatározott törlesztési ütemterv szerint visszafizetendő SDC-kölcsönöket nyújt két részletben történő finanszírozáshoz:

a) az atomerőművek leállítása (a Doel 4 esetében 2025. július 1., a Tihange 3 esetében 2025. szeptember 1.) során és az LTO újraindításának időpontjáig felmerülő költségek; valamint

b) a tervezett LTO-munkálatok során felmerülő költségek az LTO újraindításának időpontjától 2028. december 31-ig tartó időszakban (a kétségek elkerülése érdekében a nem tervezett leállások által okozott további veszteségeket az MOCP-nek kell fedeznie).

(254) Belgium kifejtette, hogy az MOCP olyan, nagy hatású kockázatokat kezel, amelyek az üzemeltetési szakaszban okoznak veszteségeket. Az SDC-kölcsönökkel együtt az újraindítást megelőző szakaszban ezek az intézkedések elengedhetetlenek annak biztosításához, hogy a projekt elegendő pénzforgalmat generáljon az atomerőmű-üzemeltető kifizetéséhez és a hosszú távú működési életképesség fenntartásához. Belgium azzal érvel, hogy ezen intézkedések nélkül az atomerőmű csődbe kerülhet olyan, hosszan tartó leállások vagy szabályozási (politikai) változások bekövetkezése esetén, amelyek üzemszünetet eredményeznek.

(255) Ezen állítások további alátámasztása érdekében Belgium a következő észrevételeket nyújtotta be, amelyeket a Compass Lexecon által készített független elemzés ([109]) támasztott alá:

a) A nukleáris eszközökbe történő kereskedelmi beruházások a szabályozással/politikával és a technológiával összefüggő, szabályozhatatlan és nagy hatású kockázatoknak vannak kitéve, amelyek befolyásolhatják az erőművek elérhetőségét. A nukleáris projektek túlnyomórészt állandó költségszerkezettel rendelkeznek, így pénzügyi teljesítményük különösen érzékeny az üzemszünet időszakaira. A RAB-modellel ellentétben a különbözeti szerződés rendszere önmagában nem elegendő e nagy hatású üzemszüneti kockázatok kezelésére, ami további kockázatkezelési mechanizmust tesz szükségessé.

b) Az MOCP-re azért van szükség, hogy részben fedezze azokat a jelentős veszteségeket tartalmazó forgatókönyveket, amelyek veszélyeztethetik az LTO-blokkok gazdasági és pénzügyi életképességét (és fizetőképességét). Az SDC-kölcsönökre az LTO-blokkok újraindítás előtti és a tervezett LTO-bővítési munkálatok során elvégzendő karbantartásához szükséges állandó működési költségek finanszírozásához van szükség.

c) Figyelembe véve a belga és a külföldi atomerőművek múltbeli teljesítményét, nem valószínűtlen, hogy az év jelentős részében mindkét atomerőműben jelentős üzemszünet következik be. Ami a jövőt illeti, ezek a rendszerszintű kockázatok várhatóan fokozódni fognak, mivel Belgium nukleáris állománya 2025-től kezdődően csökken. Emellett gyakoribb, kevésbé súlyos események is előfordulhatnak, amelyek még így is veszteséget jelenthetnek az LTO-projekt számára, ami tovább indokolja az MOCP-mechanizmus szükségességét.

(256) Belgium ezért arra a következtetésre jutott, hogy az MOCP és az SDC-kölcsönök megfelelőek és arányosak:

a) Az MOCP nem védi meg az LTO-projektet minden működési kockázattal szemben, emiatt megfelelőnek tekintendő, mivel az intézkedésnek csupán a jelentős üzemszünetek kezelését és a BE-NUC csődjének megelőzését kell biztosítania. Az egyéb működési kockázatokat továbbra is a részvényeseknek kell viselniük, ami számos olyan forgatókönyvhöz vezet, ahol a jövedelmezőség korlátozott, és a projekt 7 %-os belső megtérülési rátája még a támogatási intézkedés mellett sem érhető el.

b) Az MOCP arányos, mivel csak a veszteségek elkerüléséhez szükséges különbözet-kifizetésekre korlátozódik (minimális OPEX-komponens), és a befektetési veszteségek (azaz a projekt negatív belső megtérülési rátája) esetében csak a sajáttőke-hozzájárulások 50 %-át fedezi (tőkefizetési komponens). Más szóval még az MOCP esetében is előfordulhat, hogy a részvényesek befektetésük akár 50 %-át is elveszítik.

c) Az SDC-kölcsön olyan finanszírozási formában nyújt likviditást, amely a bevételkiesésre korlátozódik, így a támogatás megfelelő.

d) Az SDC-kölcsön arányos, mivel a veszteségek mérséklésére korlátozódik, és költséggel jár, kamattal együtt kell visszafizetni.

(257) A hivatalos vizsgálati eljárást követően Belgium úgy határozott, hogy legfeljebb 2 milliárd EUR összegű felső határt vezet be az MOCP-kifizetésekre vonatkozóan, élve a díjazási megállapodás szerinti felmondási jogával (jogaival), kivéve, ha a belga állam elemzése azt mutatja, hogy az ilyen felmondás hátrányosan érintheti Belgium ellátásbiztonságát és/vagy a felmondás pénzügyi szempontból nem lenne megfelelő. További részletekért lásd a 3.3.1.3.3. szakaszt.

4.1.4. *Részvényesi kölcsönök és WCF*

(258) Belgium szerint a belga állam és az Electrabel mint részvényesek megállapodnak abban, hogy a BE-NUC finanszírozási szükségletéből rájuk eső arányos részt vagy a váratlan finanszírozási hiányokat finanszírozzák (amennyiben ezek olyan költségeket és kiadásokat érintenek, amelyeket nem finanszíroznak más mechanizmusok, mint például a BE-NUC-bevételek, a díjazási megállapodás keretében a BE-NUC-nak fizetett különbözeti kifizetések, az SDC-kölcsön stb., biztosítva, hogy a költségeket ne fedezzék kétszer).

([109]) Compass Lexecon, Memo – Supplemental note on SDC Loan and MOCP, 2024. augusztus 22.

(259) Belgium kifejtette, hogy az Electrabel és a belga állam egyéni és azonos megállapodásokat kötött a BE-NUC-kal a részvényesi kölcsönökre vonatkozóan. A kamatlábakat nem rögzítették, de a részvényesi kölcsönről szóló megállapodások úgy rendelkeznek, hogy minden egyes részvényesi kölcsönt piaci kamatlábak mellett nyújtják, amelyeket a BE-NUC igazgatótanácsa határoz meg a részvényesi megállapodással összhangban, figyelembe véve az aktuális piaci kamatlábakat és bármely hasonló, harmadik fél által nyújtott, az adott időpontban elérhető hitelfinanszírozást. Az összegek törlesztési feltételei és a kamatlábak azonosak.

(260) Belgium kifejtette, hogy a WCF az LTO-blokkok működéséből eredő működőtőke-szükséglet finanszírozását szolgálja. A BE-NUC akkor hívhatja le a WCF-et, ha a pénzbeáramlásai és -kiáramlásai közötti különbözet kisebb, mint a következő kiadási időszakra vonatkozóan a díjazási megállapodásban meghatározott becsült operatív kiadások. A WCF összege legalább a három hónapos időszakra becsült átlagos összesített operatív kiadások összege. Belgium tisztázta, hogy a WCF valójában évközi áthidaló eszközként szolgál az éves MOCP felé, amely rulírozó hitelkeretként működik, amelyet lehívás esetén a belga állam által biztosított MOCP fog évente törleszteni.

(261) Belgium egyértelművé tette, hogy az Electrabel javaslatot fog tenni az Electrabel részvényesi kölcsönének módszertanára, amelyet a BE-NUC igazgatótanácsával közölni kell, majd a belga állami kölcsönre, valamint a WCF-re is alkalmazni kell. Az összegek törlesztési feltételei és a kamatlábak azonosak. Belgium azt állította, hogy a módszertanról még folynak a megbeszélések, és azt egy későbbi szakaszban fogják közölni.

4.2. **Belgium álláspontja az EMSA-val kapcsolatban**

4.2.1. *Az EMSA versenyeztetéses közbeszerzési eljárás keretében történő odaítélése*

(262) Ami az energiagazdálkodási szolgáltatások EMSA keretében történő megvásárlását illeti, Belgium azt állította, hogy e szolgáltatások beszerzésére versenyeztetéses, átlátható, megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli közbeszerzési eljárás keretében kerül sor. Az EMSA-szerződést különösen hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás (a közbeszerzésről szóló 2016. június 17-i belga törvény 120. cikke) keretében ítélik oda, amely a közüzemi ágazatban szokásos eljárás. Belgium ezért arra a következtetésre jut, hogy az EMSA nem biztosít előnyt az energiagazdálkodó (EMSA-partner) számára, és hogy az EMSA-partner nem részesül állami támogatásban.

(263) Belgium azt állította, hogy bár a közbeszerzési irányelvek alkalmazása már eleve számos garanciát nyújt, a közbeszerzés tárgyát képező szolgáltatások fontosságára és a verseny szempontjából fennálló érzékenységére tekintettel további rendelkezéseket és biztosítékokat vezettek be annak biztosítására, hogy a közbeszerzési eljárás során megfelelő verseny alakuljon ki.

(264) Konkrétabban Belgium kifejtette, hogy a közbeszerzési dokumentumok kidolgozása előtt az EMSA-ra vonatkozó információkérést indítottak, hogy összegyűjtsék a piaci véleményeket, beleértve számos, az EMSA-szerződés tartalmával kapcsolatos témát is. Ezen túlmenően a közbeszerzési eljárás konkrét kiválasztási szempontokat határoz meg, amelyek biztosítják, hogy az alkalmas/kiválasztott résztvevők a közbeszerzési eljárás tárgyát képező szolgáltatás fontosságára és érzékenységére tekintettel megfeleljenek a célnak. A közbeszerzési eljárásra és a kiválasztási szempontokra vonatkozó további információk a 3.3.1.5.1. szakaszban találhatók.

(265) A 3.3.1.5.2. szakaszban említettek szerint a hivatalos vizsgálati eljárást követően Belgium úgy döntött, hogy a gazdasági modulációt illetően döntéshozatali hatáskört biztosít az EMSA-partnernek, és az EMSA-partner rögzített díjazását a rögzített és változó díjak kombinációjával váltotta fel, így jobban ösztönzi a piaci fejlemények figyelembevételével történő modulációt, figyelembe véve ugyanakkor az LTO-blokkok műszaki korlátait (és az esetleges automatikus leállási kockázatokat).

4.2.2. *Az energiagazdálkodóra vonatkozó további biztosítékok*

(266) Belgium előadta, hogy a GEMS, az Engie kereskedési egysége (az Engie-csoportnak a nukleáris üzletágától irányítási szempontból független üzletága) közbeszerzési eljárásban való esetleges részvételére vonatkozóan külön intézkedéseket irányoz elő.

(267) Belgium egyértelművé tette továbbá, hogy az esetleges összeférhetetlenségek hatékony azonosítása és megelőzése érdekében megfelelő intézkedéseket hoznak, fognak hozni és végrehajtani. Ezek az intézkedések a következőkben foglalhatók össze:

a) Az információkérés lehetővé tette a piaci vizsgálatot, és ebben az összefüggésben bármely érdekelt fél javasolhatott különböző, az információkérésben megjelenítendő feltételeket és javaslatokat, biztosítva, hogy a közbeszerzési eljárás ne tartalmazzon olyan akadályokat, amelyek a GEMS-szel (vagy az Engie-csoport bármely vállalatával) szemben hátrányos helyzetbe hozzák az érdekelt feleket. Az Electrabel (vagy az Engie csoport bármely vállalata) nem vesz részt és nem is fog részt venni a közbeszerzési dokumentumoknak az információkérést (illetve annak eredményeit) követő elkészítésében.

b) A közbeszerzési eljárás során, ha a GEMS abban akár alvállalkozóként vagy bármely más minőségben részt vesz, az Electrabel (vagy az Engie-csoport bármely vállalata) és annak igazgatói vagy ügynökei nem vehetnek részt a BE-NUC közbeszerzési eljárással kapcsolatos döntéseiben és/vagy tanácskozásban (pl. a kiválasztásról és az odaítélésről szóló döntésben).

c) Az Electrabel szervezetén belül jelenleg és a jövőben is szigorú információs akadályokkal és etikai korlátokkal választják el a GEMS-en belül az ajánlatok benyújtásáért felelős személyeket és a BE-NUC irányításában részt vevő személyeket. Ezek a biztosítékok akkor is érvényben maradnak, ha a GEMS-t végül sikeres közbeszerzési eljárás keretében energiagazdálkodónak választják ki.

(268) Belgium azt is egyértelművé tette, hogy végső pótmegoldásként, amennyiben az EMSA-t nem kötik meg kellő időben, a folytonosság biztosítása érdekében a GEMS fogja ideiglenesen ellátni az EMSA szolgáltatásait. Belgium azzal érvelt, hogy ez a megoldás szükséges és megfelelő a közszolgáltatás (az LTO-blokkok által termelt villamos energia értékesítése) folytonosságának biztosításához, de ez a megoldás időben és a szükséges minimumra egyaránt szigorúan korlátozva van.

4.2.3. *Belgium következtetései az EMSA-val kapcsolatban*

(269) Belgium arra a következtetésre jutott, hogy az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárás kizár minden lehetséges állami támogatást, mivel: i. a belga állam biztosítani fogja, hogy a BE-NUC szigorúan kövesse a közbeszerzési jogszabályokat és elveket, és ii. a közbeszerzési eljárás tényleges meghirdetése előtt széles körben lefolytatott konzultációs folyamat további biztosítékokat nyújt annak biztosítására, hogy a szolgáltatások beszerzésére versenyalapú, átlátható, megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli közbeszerzési eljárás keretében kerüljön sor.

(270) Belgium továbbá arra a következtetésre jutott, hogy elkerülhető a piaclezárás és az Engie által folytatott egyéb lehetséges versenyellenes gyakorlatok kockázata, és hogy minden intézkedést és biztosítékot elfogadtak annak biztosítása érdekében, hogy független EMSA-partnert jelöljenek ki. A GEMS csak pótmegoldásként, ideiglenesen nyújtaná ezeket a szolgáltatásokat, ami a közszolgáltatás folytonosságának biztosításához szükséges és megfelelő.

4.3. **Belgium álláspontja a hulladékmegállapodással kapcsolatban**

4.3.1. *Leszerelési kötelezettségek*

(271) Belgium egyértelművé tette, hogy az LTO-projektből eredő leszerelési és bontási kötelezettségeket („diszszinergiák") – amennyiben azokat az Electrabel igazolja – a belga állam az ügylet zárónapján egyszeri (teljes és végső) egyösszegű kifizetéssel viseli. Belgium kifejtette, hogy a végrehajtási megállapodás előírja, hogy a belga államnak és az Electrabelnek meghatározott határidőn belül meg kell állapodniuk az összegről, és amennyiben ezt elmulasztják, az ügyet döntéshozatal céljából a CPN/CNV elé terjesztik.

(272) Belgium emlékeztetett arra, hogy mivel ez az ügy az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor a CPN/CNV szintjén függőben volt, arányosságát az eljárás megindításáról szóló határozat nem értékelte.

(273) Belgium kifejtette, hogy a belga állam és az Electrabel a meghatározott határidőn belül nem állapodott meg az összegről, ezért az ügyet döntéshozatal céljából a CPN/CNV elé terjesztették. Pontosabban Belgium tisztázta, hogy:

a) 2023. december 12-én az Electrabel megküldte a belga államnak módosítási javaslatát: Az Electrabel azzal érvelt, hogy az LTO-leszerelési és -bontási kötelezettségek 689,9 millió EUR-t (2021-es értéken) és 580 millió EUR-t (2023-as értéken) tennének ki.

b) 2024. január 25-én a belga állam válaszolt a módosítási javaslatra. Válaszában a belga állam úgy vélte, hogy az Electrabel nem szolgáltatott elegendő bizonyítékot e hatások mindegyikére vonatkozóan, és hogy az Electrabel által benyújtott költségeket nem a kellő pontossággal számították ki, és ezért az LTO-leszerelési és -bontási kötelezettségek össze nulla.

c) Mivel az Electrabel és a belga állam közötti további megbeszélések nem vezettek kölcsönös megállapodáshoz az LTO-leszerelési és -bontási kötelezettségek összegéről, az ügyet a CNV/CPN elé terjesztették.

d) A CNV/CPN kikérte az ONDRAF/NIRAS és a FANC/AFCN szakvéleményét, amely 2024. március 25-én, illetve 2024. március 27-én került benyújtásra. Az ONDRAF/NIRAS 2024. június 6-án újabb írásbeli észrevételeket nyújtott be.

e) 2024. június 24-én a CPN/CNV szakvéleményt adott ki az LTO-leszerelési és -bontási kötelezettségekről, és megállapította, hogy az LTO-projekt leszerelési költségekre gyakorolt hatása a leszerelési költségek (egynapos költségek) [100–500] millió EUR-val (2021-es értéken) történő emelkedésének felel meg. A kiszámított egynapos költségeket a 2022. évi hároméves felülvizsgálat idején meghatározott diszkont- és inflációs rátával kell diszkontálni. Ennek alapján a leszerelési és bontási költségek emelkedése [100–500] millió EUR (2023-as értéken).

(274) Belgium ezért arra a következtetésre jutott, hogy az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek átruházására vonatkozó, a CPN/CNV 2024. június 24-i szakvéleményében meghatározott összeg arányos.

4.3.2. *Belgium álláspontja a hulladékplafon arányosságával kapcsolatban*

(275) Emellett Belgium 2024. augusztus 30-án benyújtotta a Compass Lexecon által készített további független elemzést, amely gazdasági elemzést tartalmazott a hulladékplafon kialakításáról, beleértve a 3 %-os diszkontráta elemzését, valamint további magyarázatokat arra vonatkozóan, hogy a CPN/CNV által azonosított további kockázatokat hogyan fedezi már eleve a belga állam által kiszámított kockázati prémium, vagy hogy azok milyen korlátozott valószínűséggel/hatással bírnak.

4.3.2.1. A diszkonttényezővel kapcsolatos aggályok

(276) Belgium előadta, hogy a Bizottság diszkontrátával kapcsolatos aggályai a CPN/CNV energiaügyi miniszternek adott 2023. március 7-i szakvéleményében szereplő elemzéséből ([110]) erednek, amelyben a CPN/CNV úgy véli, hogy a kiégett fűtőelemek költségeire alkalmazandó diszkontrátának fokozatosan a hosszú távú kockázatmentes megtérülési rátához kell közelítenie (2,17 %), és kétlépcsős diszkontráta alkalmazását javasolja (az első 30 évben 3,17 %, az első 30 év után pedig 2,17 %).

([110]) CPN/CNV, *„Advice to the Minister of Energy concerning the transfer of financial responsibility from ENGIE to the Belgian State of the management of radioactive waste and spent fuel from Belgium's seven nuclear power plants,* 2023. március 7.

(277) Belgium a Compass Lexecon által készített független elemzésre ([111]) hivatkozott, amely kimutatta, hogy a belga állam által kiválasztott 3 %-os diszkontráta arányos, a következők alapján: i. a CPN/CNV által ajánlott megközelítés gazdasági elemzése, ii. egyéb releváns megközelítések és iii. a német precedens az SA.45296. számú ügyben.

a) Először is, a diszkontráta független elemzése kimutatta, hogy a CPN/CNV által a diszkontráta meghatározásához javasolt kétlépcsős megközelítés egyenértékű a kifizetések egyszeri 2,9 %-os ([112]) diszkontrátával történő diszkontálásával. Emellett az elemzés azt is kimutatta, hogy a CPN/CNV által javasolt rátákat egy meghatározott, tartósan alacsony kamatlábakkal jellemzett időszakra számították ki, és hogy a számításnak az eljárás megindításáról szóló 2024. július 22-i határozat időpontjában rendelkezésre álló OLO-kamatlábadatok alapján történő aktualizálásakor a kétlépcsős megközelítés 3,2 %-os ([113]) egyenértékű diszkontrátát eredményezett, amely 24 bázisponttal magasabb, mint a belga állam által kiválasztott diszkontráta.

b) Másodszor, a független elemzés azt sugallta, hogy a CPN/CNV által javasolt kétlépcsős megközelítés nem az egyetlen megoldás egy olyan diszkontráta meghatározására, amely fokozatosan közelítene a hosszú távú kockázatmentes megtérülési rátához. A diszkontrátának valóban azt a megtérülést kell képviselnie, amelyet a Hedera az átalányösszeg kockázatmentes eszközökbe való befektetésével érhet el. Ez az elemzés megerősíti, hogy bizonyos rögzített kamatozású értékpapírok – köztük a különböző lejáratú belga államkötvények – portfóliójába történő befektetéssel a belga állam 3 %-ot meghaladó rátát tudott biztosítani ([114]).

c) Végezetül a független elemzés kimutatta, hogy a nukleárishulladék-kötelezettségeknek a német államra történő átruházásával kapcsolatos német precedensben (SA.45296 sz. ügy) a diszkontráta 4,58 % volt, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) várható 30 éves megtérülési rátája alapján, amely a Bizottság 2017. júniusi határozata idején 1,994 % volt. A Bizottság a német radioaktív hulladékokra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek tekintetében elfogadhatónak ítélte a 4,58 %-os diszkonttényezőt. A jelentősen megemelt EIOPA-ráta fényében a belga állam által javasolt, jóval alacsonyabb, 3 %-os diszkontráta összhangban van a jelenlegi kamatlábszinttel.

4.3.2.2. A hulladékplafon-megállapodásban figyelembe vett kockázatokkal kapcsolatos aggályok

(278) Belgium azt állította, hogy a Bizottságnak a hulladékplafon-megállapodásban figyelembe vett kockázatokkal kapcsolatos aggályai szintén a CPN/CNV energiaügyi miniszternek adott szakvéleményéből erednek (lásd a 113. lábjegyzetet), amely szerint három kockázatot kell figyelembe venni:

a) Költségtúllépés: annak kockázata, hogy a várható egynapos költségeket alábecsülik, és ezért a vésztartalék elégtelen lehet.

b) Az építésiköltség-infláció alábecslése: annak kockázata, hogy a tényleges építésiköltség-infláció magasabb, mint az Európai Központi Bank által kitűzött, a CPN/CNV diszkontrátában feltételezett 2 %-os inflációs cél.

c) Beruházási kockázat: annak kockázata, hogy a kamatlábak változásait követően a Hedera nem tudja elérni a várt megtérülési rátát. Ez a CPN/CNV szerint csekély valószínűségű forgatókönyv.

([111]) Compass Lexecon, Memo – Analysis of the concerns of the EU Commission relating to the nuclear waste cap design, 2024. augusztus 30.

([112]) Ezt az értéket felváltotta a Compass Lexecon elemzése, amelyet a 2024. november 30-án benyújtott, „CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124” című dokumentum részletesebb adatai alapján végeztek, és amely 2,8 %-os egyenértékű kamatlábat számított ki.

([113]) Ezt az értéket felváltotta a Compass Lexecon elemzése, amelyet a 2024. november 30-án benyújtott, „CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124” című dokumentum részletesebb adatai alapján végeztek, és amely 3,1 %-os egyenértékű kamatlábat számított ki.

([114]) Ezt az információkérés 5.4. kérdésére adott október 1-jei válasz egészítette ki. A gyakorlatban a Hedera az inflációs kockázat fedezéséhez a dinamikus eszköz-forrás gazdálkodásra fog összpontosítani, amely olyan eszközöket tartalmazó, diverzifikált portfólión alapul, amelyek lehetővé teszik az alap számára az infláció fedezését. A Hedera portfóliója alapulhat például (de nem kizárólag) kötvényeken és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokon, részvényeken, ingatlanokon és származtatott pénzügyi eszközökön, azzal a hosszú távú céllal, hogy a volatilitási kockázat minimalizálása mellett reálértéken 1 %-os megtérülést érjen el.

(279) A Compass Lexecon független elemzése kimutatta, hogy ezeket a kockázatokat figyelembe vették, és igazolta, hogy a belga állam által alkalmazott megközelítés prudens, és elegendő vésztartalékot foglal magában e kockázatok fedezésére.

a) Ami a költségtúllépés kockázatát illeti, az elemzés megállapította, hogy a nukleáris hulladék kezelésének költségeit Belgiumban gyakran ellenőrzik és aktualizálják, és hogy a hulladékplafon a rendelkezésre álló legfrissebb adatokon alapult. A hulladékplafon ráadásul már önmagában is egy alapösszegből és egy kockázati prémiumból áll. Az alapösszeg a hulladékleltáron és az ONDRAF/NIRAS által készített ipari referencia-forgatókönyvön alapul, amely az „inkább valószínű" helyzetet képviseli (azaz egy 50. percentilis kockázati forgatókönyvet), ami azt jelenti, hogy az alkalmazott vésztartalék elegendő lesz az 50 %-os valószínűségű költségtúllépések fedezésére. Az alapösszegen felüli kockázati prémium az ONDRAF/NIRAS feljegyzésén alapul, amely alulról felfelé építkező megközelítést alkalmaz néhány további kockázat azonosítására és számszerűsítésére, és kiterjed a következőkre: i. a geológiai végleges elhelyezésre szolgáló létesítménnyel kapcsolatos, az alapösszegben foglalt vésztartalékkal nem fedezett további költségtúllépés kockázata, ii. annak kockázata, hogy a 400 m mélységű geológiai elhelyezésre szolgáló létesítmény helyett más műszaki megoldást választanak, iii. a Belgoprocess telephely tároló létesítményeinek üzemeltetésével és karbantartásával, a kiégett fűtőelemek tároló létesítményeinek 2050 utáni üzemeltetésével és további létesítmények építésével kapcsolatos, az alapösszegben foglalt vésztartalékkal nem fedezett további költségtúllépés kockázata, valamint iv. az a szabályozási kockázat, hogy egyes hulladékok esetleg nem alkalmasak felszíni tárolásra. Az elemzés megállapította továbbá, hogy a kockázati prémium 5 185 millió EUR, azaz az alapösszeg (9 815 millió EUR) 53 %-a, ami lényegesen meghaladja a hasonló SA.45296. számú ügyben a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségek német államra történő átruházására kidolgozott módszertanban szereplő 35 %-os kockázati prémiumot. A német precedensben használt módszertan hasonló volt, de a belga ügy referencia-forgatókönyve frissebb adatokból származik, beleértve a svájci és finnországi projektekből származó visszajelzéseket is, ezért naprakészebb adatkészleten alapul.

b) Ami az építésiköltség-infláció alábecslésének kockázatát illeti, az elemzés kimutatta, hogy az Association Belge des Experts (ABEX) által mért építési költségek alakulása nem tér el lényegesen a CPI által mért inflációtól. Az elemzés szerint a CPN/CNV aggályát az építési költségek 2022. évi, a szokásosnál magasabb inflációja indokolta, és az infláció e megugrását a kockázati prémiumban is figyelembe veszik. Az elemzés azt is megállapította, hogy a Németországban a hasonló SA.45296 ügyben alkalmazott hosszú távú infláció 1,60 % volt, ugyanakkor a hosszú távú infláció 2 %-ban van meghatározva, ami a szóban forgó esetben az EKB szerinti célérték.

c) Ami a befektetési kockázatot és a CPN/CNV azon aggályát illeti, hogy a céltartalékokért felelős Hedera alap ki lehet téve a költségek fedezéséhez elégtelen megtérülés kockázatának, az elemzés kimutatta, hogy ha ma különböző lejáratú kötvények portfóliójába fektetnek be, és azokat a lejárat napjáig megtartják, az alap nem változó kamatlábú szelvényekhez jut, így nem lenne kitéve kamatlábváltozásnak (eszköz-forrás gazdálkodási technikák alkalmazásával, hogy az eszközöket az esedékességkor a forrásokkal párosítsák). Az elemzés azonban két reziduális kockázatot említett, amelyeknek az alap e megközelítéssel ki lenne téve:

— Először is, a kamatszelvények kifizetésekor kapott kamatok kamatoztatásához az alapnak gyakran újra be kell fektetnie újonnan kibocsátott kötvényekbe. Ez a kockázat fedezhető, mivel az alap a hulladékgazdálkodásból befolyó, viszonylag biztos pénzforrássokkal rendelkezik, így a kiadások feltételeinek megfelelő, rögzített hozamú értékpapírokból álló portfólió alakítható ki.

— Másodszor, a belga kötvények leghosszabb futamideje 50 év, míg a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kiadások 2135-ig terjednek. Az 50 év után felmerülő kiadások azonban korlátozottak, mivel ezek az összes diszkontálatlan kiadásnak csak 13 %-át teszik ki, és rendelkezésre áll néhány hosszabb futamidejű fix hozamú értékpapír, például a 100 éves ausztriai kötvények.

(280) Ezt az elemzést az információkérés 5.4. kérdésére adott 2024. október 1-jei válasz egészítette ki. Belgium előadta, hogy a gyakorlatban a Hedera portfólióját úgy kell kialakítani, hogy megfeleljen az adott időszakra vonatkozó valamennyi valószínűsíthető gazdasági forgatókönyvnek, különösen az inflációs szint tekintetében. A Hedera célja, hogy reálértéken 1 %-os megtérülést érjen el (azaz megtérülése 1 %-kal meghaladja az inflációt). E célból a Hedera olyan stratégiát fog kidolgozni, amely figyelembe veszi annak kockázatát, hogy bizonyos gazdasági helyzetekben (például tartósan magas infláció esetén) kizárólag kötvényekből álló portfólióval nem érhető el ezt a megtérülés. A Hedera ezért olyan dinamikus eszköz-forrás gazdálkodást kíván végezni, amely az eszközportfólió diverzifikálásával lehetővé teszi számára az infláció fedezését. A Hedera portfóliója alapulhat például (de nem kizárólag) kötvényeken és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokon, részvényeken, ingatlanokon és származtatott pénzügyi eszközökön, azzal a hosszú távú céllal, hogy a volatilitási kockázat minimalizálása mellett reálértéken 1 %-os megtérülést érjen el. Végezetül meg kell jegyezni, hogy a Hedera korlátozni fogja a belga részvényeknek, kötvényeknek és ingatlanoknak való kitettségét. Ennek célja a diverzifikáció biztosítása és az alapnak a belga gazdaságtól való megfelelő függetlenítése.

4.4. Belgium álláspontja az alintézkedések kumulatív hatásairól

(281) Belgium előadta, hogy az LTO-projekt különböző komponensei és alintézkedései az Engie által az élettartam meghosszabbításáról történő megállapodás érdekében megfogalmazott kérések részét képezték, és mind szerepeltek a 2023. december 13-án aláírt globális ügyleti dokumentumokban. Belgium azonban azt is megjegyezte, hogy az LTO-projekt komponensei számos elemben eltérnek, és kiegészítik egymást, ami korlátozza az esetleges kumulatív hatásokat.

(282) Belgium az ítélkezési gyakorlatra hivatkozott, amely többek között a következő témákat vizsgálja az egymást követő intézkedések értékelése során:

— a szóban forgó beavatkozások tárgya, jellege és kontextusa,

— ezek időrendje,

— célja,

— a vállalkozás e beavatkozások időpontjában fennálló körülményei,

— a támogatást nyújtók vagy a kedvezményezettek kiléte (beleértve jogi természetüket és pénzügyi/gazdasági helyzetüket), valamint

— az a kérdés, hogy a szóban forgó különböző beavatkozások az első beavatkozás időpontjában tervezettek vagy előre láthatók voltak-e.

4.4.1. *Az 1., 2. és 3. komponens tárgya és jellege*

(283) Belgium előadta, hogy az LTO-projekt három komponensének tárgya és jellege eredendően eltérő, és megjegyezte, hogy a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában nem vette kifejezetten figyelembe az 1., 2. és 3. komponensének tárgya és jellege közötti különbségeket vagy hasonlóságokat. E tekintetben Belgium a következőket állította:

a) Az 1. komponens a BE-NUC hosszú távú életképes működését támogató pénzügyi és strukturális intézkedésekből áll, többek között egy bevételtámogatást nyújtó és a piaci árkockázatnak való kitettséget csökkentő különbözeti szerződésen keresztül, valamint számos díjazási mechanizmusból, amelyek a bizonyos mennyiségi/működési teljesítménykockázatnak való kitettségből eredő hosszú távú gazdasági életképesség megőrzését célzó egyéb pénzügyi hiányokat fedezik.

b) A 2. komponens a nukleáris hulladékkal, a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átruházásából áll Belgium teljes nukleáris parkja tekintetében, ezért igen hosszú időszakra szól, amely jóval meghaladja az 1. és 3. komponens alkalmazását.

c) A 3. komponens a jövőbeli jogszabályi változásokkal szembeni védelmet szolgáló jogi biztosítékokból áll, ezért tárgya nagyon eltér az 1. és 2. komponenstől.

4.4.2. *Az 1.2. és 3. komponens célja*

(284) Belgium megjegyezte, hogy a három komponens általános célja az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbításához kapcsolódik. Belgium azonban azt állította, hogy az egyes komponensek egyedi célja az értékelés egyik releváns eleme:

a) Az 1. komponens fő célja a bevételi bizonytalanság csökkentése és az LTO-projekt hosszú távú életképességének biztosítása a BE-NUC fizetésképtelenségének és csődjének megelőzése révén. Célja ugyanakkor az is, hogy elkerülje a részvényesek túlzott díjazását, és korlátozza a belga államtól mint a díjazási megállapodásban részes féltől érkező támogatást. Különösen az 1. komponens alapjául szolgáló pénzügyi intézkedések mindegyike arányos módon kezeli a különböző kockázatokat: a különbözeti szerződés csökkenti a nagykereskedelmi piaci árakkal kapcsolatos kockázatot, az MOCP kezeli az üzemeltetési szakaszban veszteségeket okozó, hirtelen üzemszünetből adódó nagy hatású kockázatokat, az SDC-kölcsönök pedig elegendő pénzforgalmat biztosítanak a leállás és a tervezett LTO-munkálatok során. Belgium előadta, hogy ezt a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (208) preambulumbekezdésében is elismerte.

b) A 2. komponens a belga nukleáris parkra vonatkozó hosszú távú környezetvédelmi és leszerelési kötelezettségek kezelésével foglalkozik, amelyek elkülönülnek a BE-NUC 1. komponensben tárgyalt működési és pénzügyi nehézségeitől. Ennek a komponensnek az elsődleges célja a nukleáris hulladékkal kapcsolatos, érintett jövőbeli kötelezettségek átruházása, ami a működési finanszírozás biztosításától eltérő célkitűzés. Belgium előadta, hogy úgy tűnik, a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (208) preambulumbekezdésében megerősítette a 2. komponens ezen külön célját.

c) A 3. komponens jogi biztosítékokat nyújt bizonyos jövőbeli jogszabályi változásokkal szembeni védelemre. Ez a komponens a belga állam egyes politikáinak és szabályozásainak esetleges változásából eredő szabályozási kockázattal foglalkozik, és nem függ össze közvetlenül a többi komponens körébe tartozó pénzügyi, működési vagy felelősségvállalási szempontokkal.

4.4.3. *Az 1., 2. és 3. komponens közvetlen kedvezményezettjei*

(285) Belgium azt is előadta, hogy az 1., 2. és 3. komponens közvetlen kedvezményezettjei eltérnek egymástól. Belgium elismerte, hogy az egyes intézkedések kedvezményezettjeinek azonosítása fontos pont a kumulatív hatások fennállásának értékelése során. E tekintetben a belga állam a következő észrevételeket tette:

a) Az 1. komponens olyan finanszírozási mechanizmusokra vonatkozik, amelyekben intézkedésenként más-más kedvezményezettek vesznek részt. Belgium megjegyezte, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat (182) preambulumbekezdésében foglaltakkal ellentétben a BE-NUC és a Luminus a különbözeti szerződés, az SDC-kölcsönök, az MOCP és a WCF közvetlen kedvezményezettjei, nem pedig az Electrabel és a Luminus (az Electrabel számára nyújtott előnyök közvetve a részvényesi minőségéből származnának).

b) Ami a 2. komponenst illeti, a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségek átruházása és a hosszú távú üzemeltetésből következő további leszerelési kötelezettségekről szóló megállapodás az Electrabel mint atomerőmű-üzemeltető, valamint a Luminus és az EDF Belgium mint vállalatok javát szolgálja. Belgium ezért arra a következtetésre jutott, hogy a 2. komponens nem nyújt előnyt a BE-NUC számára.

c) A 3. komponens előírja, hogy a belga (szövetségi) állam által elfogadott egyes egyoldalú intézkedések az Electrabel és közvetve a Luminus számára is kártalanításhoz való jogot keletkeztetnek.

4.4.4. Az 1., 2. és 3. komponens kumulatív hatásai

(286) Az 1., 2. és 3. komponens jelentősen eltér egymástól a tárgy, a jelleg, a cél és a kedvezményezettek tekintetében, egyidejű bevezetésük ugyanakkor az LTO-blokkok élettartam-hosszabbításának általános célját szolgálja. Amint azt a fentiekben bemutattuk, minden egyes komponens valamely konkrét célnak felel meg, ezért kiegészítik egymást, ami korlátozza az esetlegesen felmerülő kumulatív hatásokat.

(287) Ami az Electrabel 2. és 3. komponensből adódóan potenciálisan megváltozott kockázati profilját illeti, ezek az intézkedések valóban előnyösek lehetnek az Electrabel mint atomerőmű-üzemeltető számára, következésképpen összességében javíthatják az Electrabel kockázati profilját. A 2. és 3. komponens nem változtatja meg az 1. komponens fő kedvezményezettje, a BE-NUC kockázati profilját. A Compass Lexecon által végzett független elemzés szerint az 1. komponens arányosságának értékeléséhez a BE-NUC kockázati profilja – tekintettel a projektet érintő sajátos kockázatokra –, valamint a BEGOV és a BE-NUC közötti kockázatmegosztás a releváns tényező.

5. AZ ENGIE ÁLLÁSPONTJA

(288) Az Engie az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit 2024. szeptember 9-én küldte meg. Beadványában az Engie bizonyítékokkal és elemzéssel támasztja alá azon érvét, amely szerint a Bizottság által az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségek nem megalapozottak. Az Engie-nek az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válasza az eljárás megindításáról szóló határozatban ismertetett eredeti intézkedést tárgyalja. A jelenlegi intézkedés (amelyet a Bizottság által az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségek eloszlatása érdekében vezettek be) az eredeti intézkedéshez képest változtatásokat tartalmaz, amelyeket e határozat 3. szakasza részletesen ismertet. Az Engie álláspontja összhangban van a belga hatóságok álláspontjával.

(289) Az Engie azzal érvelt, hogy az LTO-projekt átfogó megállapodás, a belga kormánnyal folytatott részletes és kitartó tárgyalások eredménye, amelynek vezérelve továbbra is a Belgium melletti elköteleződés, valamint az ország ellátásbiztonságához való hozzájárulás azáltal, hogy az Engie elfogadja Belgium azon kérését, hogy hosszabbítsa meg két atomreaktor élettartamát, amivel Belgium felülbírálja a belgiumi nukleáris műveletek 2025 utáni leállítására irányuló nyilvános stratégiáját (lásd a (23) preambulumbekezdést). Ezenkívül az Engie előadta, hogy az LTO-projekt pozitív hatást gyakorol a belső piacra a következő okok miatt:

a) Először is, az LTO-projekt elengedhetetlen a belga villamosenergia-ellátás biztonságának biztosításához az elkövetkező években, miközben potenciálisan csökkenti a belga kapacitásmechanizmus finanszírozási költségeit. Ez a pozitív hatás közvetve a Belgiummal összeköttetésben álló, villamos energiát importálni képes szomszédos tagállamok számára is előnyös lesz (megjegyzendő, hogy ezek az exportok nem közvetlen értékesítésnek, hanem az átvitelirendszer-üzemeltetők által irányított kiegyenlítő műveleteknek felelnek meg).

b) Másodszor, az LTO-projekt hozzájárul a zöld megállapodás dekarbonizációs célkitűzéseinek eléréséhez.

(290) Az Engie azzal is érvelt, hogy számos különbség van az LTO-projekt (a Doel 4 és a Tihange 3 élettartamának meghosszabbítása), valamint a Doel 1, a Doel 2 és a Tihange 1 élettartamának 2015-ös meghosszabbítása („meglévő LTO") között:

a) Először is, az LTO-projektet a belga állam 2022-ben kezdeményezte, miután az Engie úgy határozott, hogy (2020-tól) kivonul a nukleáris tevékenységekből, és tevékenységeit a megújuló energiákra és energetikai infrastruktúrákra összpontosítja. Ezért arra kötelezte az Engie-t, hogy teljesen változtassa meg stratégiáját, ami már önmagában is növelte az LTO-projekt költségeit, különösen mivel az Electrabel nem készített előzetes biztonsági tanulmányokat és nem képezett az élettartam esetleges új meghosszabbításához vagy a meglévő LTO élettartamának meghosszabbításához céltartalékokat. Ezzel szemben a meglévő LTO idejében az Electrabel még végzett előzetes tanulmányokat a belga atomreaktorok működésének meghosszabbításáról, mivel akkoriban ez a forgatókönyv valószínűnek tűnt.

b) Másodszor, számos költség az LTO-projekt szoros ütemtervéből eredt. A belga kormány kérésére az LTO-blokkok újraindítását 2025. november 1-jére hozták előre (az eredetileg tervezett 2026. november 1-jei időpont helyett).

c) Harmadszor, a szabályozási bizonytalanságon túl a BE-NUC várhatóan nagyobb piaci áringadozásnak lesz kitéve (a 2015. évi helyzethez képest), mivel az energiaszerkezetben egyre nő a megújuló energiaforrások részaránya. Emellett a piaci feltételek is jelentősen eltértek 2015-ben, amikor a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló és stabilabb energiaforrások az energiaszerkezet nagyobb részét tették ki, és ritkán fordult elő alacsony/negatív ár.

d) Negyedszer, a meglévő LTO pénzügyi eredményeit negatívan befolyásolták a vártnál nagyobb számú üzemszünetek, a CAPEX és az alacsonyabb rögzített villamosenergia-ár. 2016 óta az Engie elszámolásaiban számos értékvesztést könyveltek el a nukleáris tevékenységeivel kapcsolatban, ami jelentős pénzügyi veszteségeket eredményezett az Engie csoport számára (ezért az a következtetés vonható le, hogy ezeket a tevékenységeket egy magánpiaci szereplő nem tudja egyedül, kiegyensúlyozott kockázatmegosztási mechanizmus nélkül viselni).

e) Végezetül maga az AFCN/FANC egy 2021. évi állásfoglalásban ([115]) egyértelműen rámutatott a meglévő LTO és a jelenlegi LTO-projekt közötti számos különbségre. Annak érdekében, hogy az újraindításra 2025. november 1-jén, az eredetileg tervezettnél egy évvel korábban sor kerülhessen, az AFCN/FANC engedélyezte az újraindítást követő hároméves időszakban (2028. december 31-ig) elvégzendő szükséges biztonsági fejlesztéseket, ugyanakkor a meglévő LTO esetében az AFCN/FANC az újraindítást követően ötéves időszakot engedélyezett a szükséges munkálatok elvégzésére.

(291) Az Engie előadta, hogy mindezek a tényezők arra késztették az Engie-t és a belga államot, hogy átfogó megállapodást kössenek mind az élettartam kért meghosszabbításáról (az Engie kockázati kitettségének csökkentése mellett), mind pedig az átadott kiégett fűtőelemek és nukleáris hulladékok kezeléséről, és úgy vélte, hogy a meglévő LTO nem tekinthető releváns referenciának a jelenlegi LTO-projekt részét képező különböző intézkedések szükségességének és megfelelőségének értékeléséhez.

(292) Az Engie által az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségekre válaszul felhozott főbb érveket az alábbiakban ismertetjük.

5.1. Az Engie álláspontja az LTO-projekt „egyetlen beavatkozás” formájában nyújtott állami támogatásként való minősítéséről és az ösztönző hatásról

5.1.1. *Egyetlen beavatkozás*

(293) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés három komponense a belga állam egyetlen beavatkozásának részeként értékelhető, mivel mindegyik ugyanahhoz az eseményhez, azaz az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbításához kapcsolódik.

(294) Az Engie előadta, hogy nincs ellenvetése az egyetlen beavatkozásnak való minősítéssel szemben, amennyiben az megfelel az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában meghatározott kritériumoknak ([116]). Az Engie különösen egyetértett a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozat (208) preambulumbekezdésében kifejtett álláspontjával, amely szerint az intézkedés három komponense kölcsönösen függ egymástól, és együttesen járulnak hozzá az élettartam meghosszabbításáról szóló megállapodás teljesítéséhez, ami lehetővé teszi, hogy egyetlen beavatkozásnak tekintsék őket. Az Engie elismerte, hogy voltak a kockázati kitettségével, valamint a kiégett fűtőelemek és a nukleáris hulladék kezelésével kapcsolatban előfeltételei, ami olyan általános és átfogó megállapodást eredményezett, amely túlmutat a nukleáris blokkok meghosszabbított üzemeltetésére vonatkozó díjazási mechanizmus puszta bevezetésén. Az Engie azonban – anélkül, hogy megkérdőjelezte volna a javasolt „egyetlen beavatkozás” minősítést – rámutatott arra, hogy az LTO-projekt egyes alintézkedései nem minősülnek állami támogatásnak, mivel nem biztosítanak szelektív előnyt az Electrabel számára, különös tekintettel a következőkre:

a) adminisztratív szolgáltatási megállapodás (ASA), amelynek értelmében az Electrabel back-office szolgáltatásokat (többek között titkársági, számviteli és adóügyi szolgáltatásokat) nyújthat a BE-NUC számára; ez egy piaci szabványnak megfelelő megállapodás, amelyet a szokásos piaci feltételek mellett kötnek meg;

([115]) AFCN/FANC, 2021. november 28., *„Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3”*, 5. o., (nyers fordítás), elérhető a következő internetcímen: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf. *„A Doel 4 és a Tihange 3 helyzete nem hasonlítható össze a Doel 1 és 2 blokkok helyzetével (amelyek esetében 2014-ben csak az utolsó pillanatban született meg az LTO engedélyezésére irányuló döntés). A Doel 1 és 2 blokkokat viszonylag gyorsan újra lehetett indítani 2015 telén, mivel: i. e reaktorok LTO-dokumentációját már 2012-ben kidolgozták és jóváhagyták, így az újraindításhoz szükséges (a berendezések minősítésével és az elavulás kezelésével kapcsolatos) módosítások tökéletesen ismertek voltak, és ii. a PSIN királyi rendelet 30. cikke még nem lépett hatályba, ennek következtében a biztonsági kialakítás módosításait a 2015 és 2020 között tervezett különböző leállások között lehetett elosztani. […] A Doel 4 és a Tihange 3 atomreaktorok biztonságos üzemeltetésének meghosszabbításához részletes cselekvési tervre van szükség, amely elsősorban a nukleáris biztonság garantálásáért felelős elemekre vonatkozik. Ez a cselekvési terv potenciálisan nagyszámú alkatrész tervezésére, ellenőrzésére és építésére/gyártására/beszerelésére terjed ki. Az új biztonsági követelmények teljesítéséhez szükséges módosítások előkészítése és végrehajtása ezért éveket vesz igénybe.”*

([116]) Az Engie itt a Törvényszék T-11/95. sz., BP Chemicals kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletére hivatkozott: *„Ha az egymást követő beavatkozások – többek között az időbeli sorrendjükre, a céljukra és a vállalkozás ezen beavatkozások időpontjában fennálló helyzetére tekintettel – olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy azokat nem lehet egymástól elválasztani, „egyetlen beavatkozásnak” minősíthetők*”.

b) az LTO-blokkok által termelt villamos energia értékesítésének az energiagazdálkodási szolgáltatásokról szóló megállapodás (EMSA) keretében történő kiszervezése, amelyet versenyalapú, átlátható, megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli közbeszerzési eljárás keretében ítélnek oda, ezáltal biztosítva a piaci feltételeknek való megfelelést; valamint

c) az ügylet lezárásának elmaradása esetén a költségfedezeti veszteségek belga állam általi kártalanítása, amely nem lépi túl a hasonló ügyletekben a szokásos piaci körülmények között fennálló kötelezettségeket, és amelynek során mindegyik fél felelős a megállapodással (vagy annak előkészítésével) kapcsolatban felmerült költségekért, amennyiben bármelyik fél miatt nem kerül sor az ügylet lezárására. Az Engie továbbra is 100 %-os felelősséggel tartozik az ilyen költségekért, ha miatta hiúsul meg az ügylet lezárása, és amennyiben nincs olyan fél, amely felelős lenne a lezárás meghiúsulásáért, akkor a költségek megoszlanak.

5.1.2. *Ösztönző hatás*

(295) Az Engie hangsúlyozta, hogy az ösztönző hatás, amelyet a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (229) és (239) preambulumbekezdésében foglalt értékelésében megalapozottnak ítélt, nem hipotetikus, de nem kétséges, hogy az Electrabel az LTO-projekt – és így a három komponens – hiányában nem folytatta volna az LTO-blokkok üzemeltetését. Az Engie e tekintetben előadta, hogy:

a) Az Electrabel már megkezdte a nukleáris tevékenységekből való teljes kivonulásra irányuló stratégiájának végrehajtását, és nem volt lehetősége arra, hogy az akkor érvényes jogi keretben ezt a döntést (amelyet az Engie nyilvános pénzügyi kommunikációjában tettek közzé ([117])) módosítsa.

b) Az Engie álláspontját egyértelműen tükrözték az AFCN/FANC állásfoglalásai és jelentései a Doel 4 és Tihange 3 hosszú távú üzemeltetésű projekt megvalósíthatóságáról ([118]).

c) Az Engie a belga kormánnyal az LTO-projektről folytatott tárgyalásokról szóló kommunikációjában egyértelművé tette, hogy kockázatmegosztási mechanizmus és a hét belga atomerőmű üzemeltetéséből származó kiégett fűtőelemek és nukleáris hulladékok költségeinek rendezése nélkül az Electrabel nem foglalkozik az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbításával ([119]). Ezt az álláspontot az LTO-projekttel kapcsolatos megbeszélések kezdetétől egyértelművé tették, amint azt az AFCN/FANC jelentése és az Engie vezérigazgatójának közleménye is tartalmazta (az eljárás megindításáról szóló határozat (6) preambulumbekezdésében említettek szerint).

(296) Az Engie hangsúlyozta továbbá, hogy az Electrabel arra való ösztönzése, hogy folytassa az LTO-blokkok üzemeltetését, az LTO-projekt által biztosított teljes támogatási intézkedéscsomagból ered, amelyet e célból megfelelően kalibráltak. A külön meghozott alintézkedések egyike sem nyújthatott volna elegendő ösztönzést. Hasonlóképpen, az intézkedéscsomag bármely elemének eltávolítása esetén az Engie kénytelen lett volna megtagadni az LTO-projekt folytatását. Az Engie ezért arra a következtetésre jut, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat (235) preambulumbekezdésében említett intézkedések nem tekinthetők egyedi (vagy további) ösztönzést nyújtó intézkedéseknek, hanem azokat összességében kell vizsgálni.

([117]) Ennek eredményeként 2020-ban az Engie értékvesztést számolt el a nukleáris eszközeire. Engie, 2020. évi egyetemes regisztrációs okmány, 1.4.1. szakasz, 13. o. Elérhető a következő internetcímen: www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-03/ENGIE_URD_2020_0.pdf.

([118]) Lásd például: AFCN/FANC, 2021. november 28., „*Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3*", 5. o., (nyers fordítás), elérhető a következő internetcímen: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf. „*[A]z Electrabel mint üzemeltető 2020 novemberében bejelentette, hogy a belga kormány kormányzati megállapodásában egyértelműen az atomenergia 2025-ig történő teljes kivezetése mellett döntött. Mivel ezen időpontig kevesebb mint öt év volt hátra, a Doel és a Tihange atomerőmű üzemeltetője úgy döntött, hogy már nem lehet felkészülni a Doel 4 és Tihange 3 blokkok üzemeltetésének esetleges meghosszabbítására. Az Electrabel ezért úgy határozott, hogy minden erőforrását a Doel és a Tihange erőművekben található mind a 7 atomreaktor végleges leállításának és leszerelésének előkészítésére fordítja. Az »LTO G2 Előkészítés« projektet ezért az üzemeltető ekkor leállította.*"

([119]) Lásd például: AFCN/FANC, 2022. január 17., „*Résumé et analyse des actions nécessaires pour l'activation du plan B - Long Term Operation Doel 4 & Tihange 3*", 9. o., (nyersfordítás), elérhető a következő internetcímen: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=20220118-note-afcn-liste-analyse-actions-late-lto-vf.pdf. „*[…] Az Electrabel bizonyosságot szeretne kapni, mielőtt bármilyen lépéseket tenne. Ha a kormány aktiválni kívánja a B-tervet* [a Doel 4 és a Tihange 3 hosszú távú üzemeltetése], *a B-terv kidolgozásának folytatása előtt elsőbbséget kell adnia az Electrabellel a szükséges feltételekről és bizonyosságokról folytatandó megbeszéléseknek (1. feladat). Az AFCN ismételten felhívja a kormány figyelmét arra, hogy a B-terv szinte valamennyi, az AFCN hatáskörébe tartozó intézkedése (az LTO-fájl létrehozása) megkívánja az Electrabel együttműködését. Az Electrabel szerint az esetleges LTO-projektről folytatott megbeszélések feltétele a nukleáris biztonságra vonatkozó egyértelmű, stabil és koherens szabályozási keret megléte. Az AFCN megérti ezt a nézetet, és ezért 2022 első negyedévében folytatni tervezi a nukleáris biztonsággal kapcsolatos szabályozási keret pontosítására irányuló munkát.*"

5.2. **Az Engie álláspontja az 1. komponens több alintézkedésének szükségességéről, megfelelőségéről és arányosságáról**

5.2.1. *Közös vállalkozás létrehozása*

(297) Az Engie úgy vélte, hogy az LTO-projekt célkitűzéseinek eléréséhez, azaz az LTO-blokkok időben, 2025 novemberéig történő újraindításához szükség van egy olyan közös struktúra létrehozására, amelyben a belga állam 50 %-os részesedéssel rendelkezik. Az Engie azt állította, hogy az LTO-projektről szóló megállapodás elfogadása előtt 50–50 %-os kockázatmegosztási mechanizmust kért a belga államtól.

(298) Az Engie szerint a díjazási mechanizmus önmagában több okból is alkalmatlan erre a célra: i. a díjazási megállapodás reziduális kockázatokat teremt az Engie számára, ii. a közös vállalkozás nélkül az Engie-nek átmenetileg, a megállapodások által egyébként előírt kártalanításig/kompenzációig 100 %-ban kellett volna viselnie a veszteségeket, továbbá iii. az Engie korlátozni kívánta az atomenergiának való kitettségét, és nem akarta egyedül befektetni az LTO-projektre előírt, [2–2,5] milliárd EUR-t meghaladó CAPEX-et, és egyedül viselni minden olyan potenciális veszteséget, amely a váratlan üzemszünetek és költségtúllépések miatt következett volna be.

(299) Ezenkívül az Engie azzal érvelt, hogy a belga államnak az LTO-blokkokból származó nyereségekbe és veszteségekbe (különösen az osztalékokba) való pénzügyi bevonása révén az Engie arra számított, hogy a belga állam további ösztönzést kap arra, hogy jövőbeli politikai döntéseiben tekintettel legyen az LTO-blokkokra. Az Engie ezért arra a következtetésre jutott, hogy a közös struktúra létrehozása igazodik a belga állam és az Engie érdekeihez.

(300) Az Engie azt is előadta, hogy a közös vállalkozás megfelelő és arányos, mivel az Engie mint magánpiaci szereplő a BE-NUC-ra vonatkozó stratégiai döntések felett gyakorolt közös ellenőrzés révén képes lesz ellensúlyozni annak kockázatát, hogy a belga állam részrehajlóan járjon el, továbbá hogy a belga állam és az Engie egyenlő feltételek mellett fogja gyakorolni a BE-NUC irányításával kapcsolatos jogait.

5.2.2. *Az Engie álláspontja a különbözeti szerződéssel kapcsolatban*

(301) A különbözeti szerződés szükségességét illetően az Engie kifejtette, hogy tekintettel a nukleáris iparhoz kapcsolódó piaci hiányosságokra és a villamosenergia-piac következő években várható nagy fokú volatilitására, az LTO-projekt ki van téve a finanszírozási hiány komoly kockázatának, ennek következtében a különbözeti szerződés szükséges eszközt jelent a közös érdeket szolgáló célkitűzés eléréséhez. Az Engie utalt továbbá az élettartam meghosszabbításának a nukleáris ágazat átlagos beruházásaihoz képest rövid időtartamára (10 év), a jelentős költségekre, valamint arra a tényre, hogy az LTO-blokkok az első három évben nem fognak 100 %-os kapacitáson üzemelni, mivel ezzel egyidejűleg fognak befejeződni az LTO-bővítési munkálatok.

(302) Az Engie előadta, hogy a különbözeti szerződés kialakítása és az MPRA megfelelő és arányos ahhoz, hogy megmaradjanak az LTO-blokkok piaci jelzésekre való hatékony reagálására irányuló ösztönzők. E tekintetben az Engie a belga államnak az LTO-blokkok műszaki, szabályozási és gazdasági korlátaival kapcsolatos érveire hivatkozik (lásd a 2.1. szakaszt). Az Engie azzal érvelt, hogy a különbözeti szerződés hiányában és a diverzifikációs stratégiát lehetővé tevő öt reaktorból álló állománnyal az Engie még ma is nagyon korlátozott rugalmassággal rendelkezik ahhoz, hogy a rövid és középtávú piaci jelzésekre reagálva kiigazítsa a nukleáris villamosenergia-termelést. Az Engie szerint e korlátozott mozgástéren belül a különbözeti szerződést úgy alakították ki, hogy a műszakilag megvalósítható mértékben ösztönözze a BE-NUC-ot az árjelzésekre való reagálásra.

a) Először is az Engie hangsúlyozta, hogy a rugalmas villamosenergia-termelési forrásokkal és az újabb termelőegységekkel és/vagy más típusú atomreaktorokkal ellentétben az LTO-blokkokat alapterhelést biztosító termelésre tervezték, és nagyon korlátozott modulációs képességekkel rendelkeznek, így az észszerű magatartás az, hogy ne moduláljanak minden egyes alkalommal, amikor az árak negatívak, vagy alacsonyabbak a rövid távú határköltségeknél (SRMC). Az Engie tisztázta, hogy az AFCN/FANC csak 2015 óta engedélyezi a belgiumi atomerőmű-blokkok gazdasági energiamodulációját, az e határozat (13)–(15) preambulumbekezdésében kifejtett szigorú műszaki korlátok mellett. Ezért tekintettel ezekre a korlátokra (az egyes modulációk esetében az automatikus leállás kockázatával, az ilyen leállással járó egyensúlyhiány kockázatával, valamint a moduláció során az üzemanyag-megtakarítás elmaradásával együtt) az Engie kifejtette, hogy az atomerőmű-üzemeltető a negatív árakra reagálva nem tudja önállóan kiigazítani a blokkok villamosenergia-termelését, és hogy a korlátozott modulációs képességeket a lehető legjobban ki kell használni.

b) Másodszor, az MPRA és az üzemanyagciklus időtartamának változása biztosítja, hogy a tervezett leállásokat a nyári időszakra időzítsék, amikor az árak hagyományosan a legalacsonyabbak és várhatóan a legalacsonyabbak is maradnak. Ez biztosítani fogja, hogy az LTO-blokkok elérhetőek legyenek akkor, amikor a villamos energia iránti kereslet (és az ár is) várhatóan a legmagasabb lesz. Az Engie azt is hozzátette, hogy egy nukleáris blokk tervezett leállásának előkészítése körülbelül 12 hónapot vesz igénybe, amelyet előzetesen közölni kell a piaccal, és számos érdekelt felet érint. A beütemezést követően az atomerőmű-üzemeltető a hálózatüzemeltető előzetes jóváhagyása nélkül nem változtathatja meg a leállás időpontját. Ezért a gyakorlatban bár a leállások a hosszú távú piaci feltételek fényében tervezhetők, az atomerőmű karbantartási műveleteinek ütemezése nem tud reagálni a rövid távú piaci jelzésekre.

c) Harmadszor, az Engie előadta, hogy az MPRA elegendő ösztönzést nyújt a BE-NUC számára, hogy maximalizálja és rögzítse a legmagasabb piaci árat azáltal, hogy azokra az időszakokra időzíti az leállásokat, amikor az árak várhatóan a legalacsonyabbak lesznek, és határozottan nem ért egyet a Bizottság előzetes álláspontjával, amely szerint az MPRA hatásai „*a gyakorlatban csekélyek*” (az eljárás megindításáról szóló határozat (290) preambulumbekezdésében említettek szerint).

(303) Végül a különbözeti szerződés kialakításának paramétereit illetően az Engie előadta, hogy a másnapi piaci ár a megfelelő piaci referenciaár.

a) Először is az Engie azzal érvelt, hogy a hosszú távú termékek nincsenek hatással egy olyan atomerőmű teherelosztási döntéseire, amelynek rövid távú határköltsége (SRMC) eredendően nagyon alacsony. A határidős villamosenergia-árak soha nem lettek negatívak egyetlen európai piacon sem, és ez az esemény a jövőben is nagyon valószínűtlennek tekinthető. Ennek eredményeként az Engie azt állította, hogy a hosszú távú termékek nem adják meg a szükséges piaci jelzéseket a teherelosztási döntések megválasztásához, de – a választott piaci referenciaártól függetlenül – a teherelosztást mindig egyrészt az SRMC és az alternatív költségek, másrészt a másnapi piaci ár összehasonlítása fogja vezérelni (figyelembe véve az erőmű rugalmassági képességeit).

b) Másodszor, az Engie előadta, hogy a határidős termékek piaci referenciaárként való alkalmazása jelentős és kezelhetetlen kockázatoknak tenné ki a BE-NUC-ot, amelyek abból erednek, hogy a belga piacon nem állnak rendelkezésre megfelelő hosszú távú termékek, mivel:

— A belga határidős piacot alacsony és csökkenő likviditás jellemzi. A következő évi piacon forgalmazott mennyiségek lényegesen alacsonyabbak, mint az LTO-blokkok várható éves termelése ([120]). Ez az eltérés rávilágít arra, hogy a hosszú távú piaci termékeket nem lehet a különbözeti szerződés referenciaáraként használni.

— A határidős piac az illikviditása miatt nemcsak gyenge viszonyítási alapként szolgál a kötési árfolyamhoz viszonyított különbözet kiszámításához, hanem jelentős kockázatokkal is jár az árképzéssel, a piaci torzulásokkal és a végrehajtási költségekkel kapcsolatban. Ezzel szemben a másnapi piaci ár biztosítja a legnagyobb likviditást és átláthatóságot az árképzésben, ezáltal elkerülhetőek az átláthatatlan likviditással, a replikációs költségekkel, a helyettesítő fedezeti költségekkel és a fedezetképzési követelményekkel kapcsolatos problémák.

— A belga határidős piac nem rendelkezik kellő adatrészletességgel ahhoz, hogy megfelelő piaci referenciaár legyen ([121]).

([120]) 2024-ben például várhatóan csak 9 TWh villamos energiával kereskednek a következő évi piacon, míg az LTO-blokkok a becslések szerint évente 14 TWh-t fognak termelni.

([121]) A határidős termékeket többnyire a következő negyedévvel és a következő hónappal együtt időzítik. Tekintettel azonban az LTO-blokkok ingadozó és bizonytalan termelési szerkezetére a tervezett (a 2029-ig tartó LTO-munkálatok során a munkálatokkal és a tervezéssel kapcsolatos bizonytalanságok miatt még súlyosabbá váló) leállások és a nem tervezett üzemszünet miatt, egy hosszú távú termék piaci referenciaárként való használata lényeges mennyiségi kockázatot és jelentős költséget jelentene a határidős fedezeti ügyletek pozíciózárása szempontjából a termelés elmaradása esetén, ami tovább veszélyeztetné a cash flow-termelést és a BE-NUC pénzügyi életképességét.

c) Az Engie előadta, hogy a további kockázatok abból erednek, hogy atomreaktor-állománya 2025-től jelentősen csökkenni fog, mivel a hét atomreaktorból ötöt leszerelnek. Ez a csökkenés növeli az üzemszünet kockázatát, mivel az LTO-blokkok leállási vagy működési problémáit más eszközökkel nem lehet ellensúlyozni. Következésképpen a BE-NUC termelési szerkezete bizonytalanabbá válik, ami növeli annak kockázatát, hogy a hosszú távú szerződések keretében nem szolgáltatnak villamos energiát. Ilyen forgatókönyvek esetén a BE-NUC arra kényszerülne, hogy potenciálisan magasabb áron visszavásárolja a villamos energiát, ami a csökkentett termelésből származó bevételkiesésen felül jelentős pénzügyi veszteségeket okozna. Ezeket a veszteségeket súlyosbítaná a hosszú távú piacok illikviditása, ahol a vételi és eladási ár közötti jelentős különbözetek és a korlátozott kereskedési volumenek tovább növelhetik a szerződéses kötelezettségek teljesítésének költségeit ([122]).

5.2.3. *Az Engie álláspontja az MOCP-vel és az SDC-kölcsönnel kapcsolatban*

(304) Az Engie hangsúlyozta, hogy az MOCP és az SDC-kölcsönök szükségessége elsősorban az LTO-projekt sajátos kontextusával függ össze, ami az alábbiakból következik: i. a Doel 4 és a Tihange 3 élettartamának meghosszabbítására vonatkozó, későn meghozott döntés, valamint a szükséges LTO-munkálatok előkészítésére és megvalósítására rendelkezésre álló korlátozott idő, ii. az elavuló eszközök és az ugyanazon technológiával működő két blokk miatt fokozott rendszerszintű kockázat, iii. az LTO-blokkok egyidejű újraindítása és üzemeltetése az első három évben, valamint iv. a nukleáris bővítés fajlagos villamosenergia-költsége, amelynek üzemeltetési és karbantartási igényei nagyobbak, mint egy nukleáris zöldmezős eszköz esetében.

(305) Az Engie előadta továbbá, hogy mind az MOCP-re, mind az SDC-kölcsönökre feltétlenül szükség van, mivel: i. a belga állam által a díjazási megállapodás keretében teljesítendő kifizetések nem fedezik a műszaki problémák, illetve nemzetközi szabályozással összefüggő rendkívüli helyzetek vagy nukleáris veszélyhelyzetek által okozott jelentős üzemszüneteket, ii. az eljárás megindításáról szóló határozat (269) preambulumbekezdésének b) pontjában foglalt állítással ellentétben az ilyen váratlan események nem „szélsőséges, csekély valószínűségű" forgatókönyvek, hanem a következő tíz évben valószínűleg bekövetkeznek, és iii. csak egy bizonyos küszöbérték feletti eseményekre terjednek ki.

a) A díjazási megállapodás lehetővé teszi a különbözeti szerződés kötési árának a BE-NUC javára történő kiigazítását bizonyos „újranyitó események" révén, amelyek azonban korlátozásokkal és kizárásokkal járnak. A díjazási megállapodás például nem terjedne ki az egyik vagy mindkét LTO-blokk veszélyhelyzetet követő vagy a nemzetközi szabályozás változása miatt szükségessé váló biztonsági intézkedések miatti leállítására. Ezenkívül a díjazási megállapodás nem terjedne ki a bizonyos műszaki problémákból eredő üzemszünetekre, mint például a következőkre: a rendszeres hatósági ellenőrzések során, biztonsági okokból elrendelt leállások, amelyek a várható műveletek részét képezik, az olyan meglévő vagy széles körben elfogadott nemzetközi szabályozások által előírt kötelező fejlesztések, mint például a Fukusima utáni 2014/87/Euratom tanácsi irányelvet ([123]) követők, nemzetközi biztonsági események miatt elrendelt elővigyázatossági leállítások, amelyek előre látható szabályozási válaszlépések, a regionális hatóságok által előírt szigorúbb környezetvédelmi előírások, amelyek gyakran több ágazatot érintenek, az ellátási lánc zavarai, amelyek akadályozzák a szükséges karbantartást vagy javításokat, és a kritikus berendezések előre nem látható állapotromlása).

b) Az ilyen technikai/szabályozási/veszélyhelyzeti események bekövetkezésének valószínűsége nem olyan alacsony, mint amit az eljárás megindításáról szóló határozat állít, és hatással lehet mind az LTO-blokkok üzemeltetésének költségeire, mind a blokkok elérhetőségére. Az Engie e tekintetben megemlítette, hogy:

— A csernobili vagy fukusimai balesethez hasonló baleset a jelenlegi nukleáris biztonsági előírások szigorúsága ellenére sem zárható ki.

— Az MOCP-nek a megállapodásba való felvétele a belga nukleáris állomány Electrabel általi üzemeltetésének tapasztalatán és előzményein alapult: a 2012–2022-es időszakban 11 jelentős váratlan üzemszünet következett be a hét belgiumi atomerőművet érintő műszaki okok miatt.

— A közelmúltban többször is előfordult, hogy a világ más nukleáris létesítményei hosszabb idejű üzemszünettel szembesültek (pl. a Ringhals 4 Svédországban 2022-ben, a Civaux 1 Franciaországban 2021-ben, a Taishan 1 Kínában 2021-ben).

([122]) Az Engie 2018-ban már került ilyen helyzetbe, amikor egyszerre több blokk vált elérhetetlenné, így a vállalat az átlagos névleges teljesítményének csupán 52 %-ával rendelkezett. Az Engie-nek vissza kellett vásárolnia határidős fedezeti ügyleteit egy olyan környezetben, ahol a belgiumi árak jelentősen emelkedtek, és a rendszerösszekötő kapacitások telítettek voltak, így az évet a nukleáris tevékenységek szempontjából [0–0,5] milliárd EUR EBITDA-veszteséggel zárta (szemben az előző évi [0–0,5] milliárd EUR nyereséggel).

([123]) A Tanács 2014/87/Euratom irányelve (2014. július 8.) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv módosításáról (HL L 219., 2014.7.25., 42. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/87/oj).

c) Az 5 millió EUR-s küszöbérték alatti költségeket eredményező események nem minősülnek „újranyitó eseménynek”, ezért azokat a díjazási megállapodásban részes fél nem kompenzálja.

(306) Az Engie azt állította, hogy az MOCP nem korlátlan támogatás (ellentétben azzal, amit a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában sugallt), tekintettel a díjazási megállapodásban részes fél díjazási megállapodásban meghatározott felmondási jogaira, amelyek lehetővé teszik kitettségének korlátozását.

(307) Az Engie előadta, hogy az SDC-kölcsönöknek az újraindítás időpontján túl felmerülő költségrész fedezése céljából történő meghosszabbításának elvét a belga állam az LTO újraindítási időpontjának (2026-ról 2025-re történő) előrehozásának eredményeként adta meg, ami azt jelenti, hogy az LTO-munkálatokat a blokkok működése alatt kell elvégezni, ami a működés első három évében kevesebb bevétel termeléséhez fog vezetni. Az Engie és a belga állam által elfogadott azon alapelvet követte, hogy a részvényesek ki vannak téve az LTO meghosszabbításából eredő bármely költségnek, míg a BE-NUC saját bevételeiből finanszírozza az üzemeltetési és karbantartási költségeket.

(308) Ami az LTO-projekt által biztosított pénzügyi mechanizmusok arányosságát illeti, az Engie azzal érvelt, hogy azok nem védik a BE-NUC-ot semmilyen működési kockázattól, amint azt a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban is sugallta. A BE-NUC részben ki van téve többek között az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítása során az elérhetőségi kockázatnak, és a true-up időpontot követően a működésiköltség-túllépéseknek, ami megakadályozhatja a pénzeszköz-termelést, és negatívan befolyásolhatja a BE-NUC megtérülési rátáját. Ezek a költségek többek között a személyzeti költségek (munkaerő-megtartási programok és a folyamatos működéshez kapcsolódó további munkaerő-felvételi/képzési költségek), üzemeltetési és karbantartási költségek (az anyagok árának emelkedése, az alapvető alkatrészek és alkotóelemek ellátási láncának hiánya, az ANFC/FANC követelményei [a jóváhagyás előtt minden projektmódosítást az AFCN/FANC széles körben felülvizsgál és vitat], a berendezések nem tervezett jelentős meghibásodása újraindítás előtt stb.) és az üzemanyagköltségek (a szerződések részben a piaci fejleményekhez kapcsolódnak) emelkedésével függnek össze.

(309) Ezenkívül az Engie azzal érvelt, hogy az Electrabel mint az LTO-blokkok üzemeltetője erős ösztönzőkkel rendelkezik arra, hogy rendes üzemi feltételek mellett maximalizálja az LTO-blokkok elérhetőségét annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a kötbér fizetése, ha az elérhetőség bármely szerződéses évben [90–100] % alá csökken.

(310) Az Engie szimulációt nyújtott be, amely bemutatja az MOCP hatálya alá nem tartozó eseményeknek az LTO jövedelmezőségére gyakorolt hatását: i. szemléltetés céljából a csökkent elérhetőségi események az üzemeltetési szakaszban (megnövekedett kényszerkiesési arány, azaz FOR) és ii. egyes működési költségeknek az előre nem látható költségek, valamint a két esemény kombinációja miatt a true-up időpontot követő emelkedése. A 16. táblázat azt mutatja, hogy ezek az események jelentős negatív hatást gyakorolhatnak a BE-NUC belső megtérülési rátájára.

16. táblázat

Az MOCP hatálya alá nem tartozó eseményeknek az LTO jövedelmezőségére gyakorolt hatása (100 %)

	Alapeset (nincs korlátozott elérhetőség)	FOR: +5 %	FOR: +10 %
Alapeset (nincs működésiköltség-túllépés)		IRR=[5–10] % NPV=mínusz [100–300] millió EUR	IRR=[0–5] % NPV=mínusz [200–400] millió EUR
OPEX: +5 %	IRR=[5–10] % NPV=mínusz [0–200] millió EUR	IRR=[5–10] % NPV=mínusz [100–300] millió EUR	IRR=[0–5] % NPV=mínusz [200–400] millió EUR
OPEX: +10 %	IRR=[5–10] % NPV=mínusz [0–200] millió EUR	IRR=[0–5] % NPV=mínusz [100–300] millió EUR	IRR=[0–5] % NPV=mínusz [200–400] millió EUR

Forrás: Az Engie válasza az eljárás megindításáról szóló határozatra.

(311) Az Engie azt is állította, hogy az SDC-kölcsönök kamatlába arányos és megfelelő, amint azt egy független elemzés ([124]) is mutatja. Az Engie hozzátette, hogy az SDC-kölcsönöket az LTO-időszak végén, kamatokkal együtt tervezik visszafizetni, feltéve, hogy a BE-NUC elegendő pénzforgalmat generál.

5.2.4. *Az Engie álláspontja az WCF és a részvényesi kölcsönök feltételeivel kapcsolatban*

(312) Az Engie pontosította, hogy a részvényesi kölcsönök és a WCF után fizetendő kamatlábak a BE-NUC igazgatótanácsa által meghatározott piaci kamatlábak, amelynél hivatkoznak az aktuális piaci kamatlábakra és bármely hasonló, harmadik fél által nyújtott, az adott időpontban elérhető hitelfinanszírozásra.

(313) Az Engie azt is pontosította, hogy elkészítette a kamatlábak megállapításának módszertanát leíró feltételjegyzéket. Az Engie kifejtette, hogy ez a módszertan összhangban van az Engie transzferárazási hitelpolitikájával, továbbá az OECD BEPS elvével, ami biztosítja, hogy az általa meghatározott kamatláb a szokásos piaci ár szintjén legyen (lásd a (63) preambulumbekezdést).

(314) Az Engie ezért arra a következtetésre jutott, hogy a WCF és a részvényesi kölcsönök után fizetendő kamatlábak arányosak.

5.2.5. *Az Engie álláspontja az EMSA-val kapcsolatban*

(315) Először is az Engie hangsúlyozta, hogy az Engie csoport azon szervezete (a GEMS), amelyet a közbeszerzési eljárás eredményeként vagy ideiglenes pótmegoldásként EMSA-partnerként választhatnak ki, teljes mértékben független lesz az atomenergia-üzletágtól. Az Engie kifejtette, hogy 2024 januárja óta egyrészt a megfelelő közbeszerzési eljárásokat, másrészt az Engie-csoporton belül tűzfalakat vezettek be annak elkerülése érdekében, hogy az Electrabel bármilyen módon részt vegyen az EMSA-partner kiválasztásában.

(316) Másodszor, az Engie azt állította, hogy a GEMS-nek az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárásban való esetleges kiválasztásából eredő piaclezárás kockázata nem áll fenn. Az Engie azzal érvelt, hogy a GEMS a BIS-stratégiát meghatározó pontos megbízás alapján fog eljárni (amelytől nem térhet el), díjazás ellenében, és a villamos energia tulajdonjoga az értékesítésig a BE-NUC-nál marad. Ezért, mivel a BE-NUC megfelelő értékesítései nem lennének a GEMS-nek/az Engie csoportnak betudhatók, nem erősödne meg az Electrabel pozíciója a belga piacon, amennyiben a GEMS-et neveznék ki EMSA-partnernek.

(317) Harmadszor, az EMSA-partner kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás megfelel a Bizottság gyakorlatában a versenyképességre, az átláthatóságra, valamint a megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli jellegre vonatkozóan meghatározott követelményeknek. A közbeszerzési eljárást uniós szinten tették közzé, és tartalmazni fogja a minősítési szempontokat (különösen a pályázó pénzügyi stabilitását és üzemeltetési tapasztalatát illetően). Ezért ha a GEMS-t közbeszerzési eljárás keretében választanák ki, a GEMS EMSA-partnerként való kinevezése arányosnak tekinthető. Az Engie azzal is érvelt, hogy amennyiben a közbeszerzési eljárás nem jár sikerrel, és pótmegoldásként a GEMS-t nevezik ki EMSA-partnernek, az arányossági kritérium így is teljesül: A GEMS díjazása piaci feltételek mellett történik, a felek közötti nézeteltérés esetén független szakértő által meghatározott áron, így ez a díjazás nem lépi túl az EMSA céljának eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket. Ezenkívül az Engie kifejtette, hogy ez a pótmegoldás csak ideiglenes lenne, és a belga állam haladéktalanul megkezdené egy új versenyeztetéses közbeszerzési eljárás megszervezését.

([124]) A Compass Lexecon 2024. augusztus 22-i feljegyzése, „*Supplementary note on MOCP and SDC Loan*”, 1.12. bekezdés.

5.3. Az Engie álláspontja a hulladékmegállapodással kapcsolatban

(318) Az Engie azt állította, hogy a hulladékplafon összesített mennyisége elegendő minden olyan további kockázat fedezésére, amelyet az alapösszeg kiszámításakor nem vettek volna figyelembe. Az Engie megjegyzi továbbá, hogy a hulladékplafon várhatóan lényegesen kevesebb kockázatot jelent az államnak, mint a Bizottság által jóváhagyott német precedens esetében. Az Engie különösen a következőkkel érvelt:

a) A hulladék nem kerül automatikusan a Hederához a hulladékplafon megfizetésével. Csak a nagyon szigorú szerződéses átruházási kritériumoknak megfelelő hulladék kerül átadásra, máskülönben az Electrabel marad felelős a hulladékért. A szerződéses átadási kritériumokról szakértők állapodtak meg, és e kritériumok a jelenlegi bevált gyakorlatokon alapulnak. Ezenkívül abban az esetben, ha az Electrabelnek további mennyiségeket kell átadnia, egy kiegészítő összeget kell fizetnie a Hedera részére (a továbbiakban: mennyiség-kiigazítási díjak).

b) A német ügyben továbbra is bizonytalanságok maradtak a hulladékártalmatlanító létesítmények elhelyezkedésével kapcsolatban, míg a szóban forgó esetben már ismert az A kategóriájú hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény, ami jelentősen csökkenti a bizonytalanságokat.

c) A német üggyel ellentétben az LTO-projekt alapösszege már eleve magas szintű vésztartalékot tartalmaz.

d) A német ügyben 4,58 %-os nominális diszkontrátát alkalmaztak (amelyet az EIOPA-kamatlábakhoz viszonyítva határoztak meg). A jelentősen (+56 bázisponttal) megemelt EIOPA-ráta fényében az LTO-projektben alkalmazott jóval (–158 bázisponttal) alacsonyabb, 3 %-os (nominális) diszkontráta láthatóan összhangban van a jelenlegi kamatlábszinttel. Emellett az LTO-projektben alkalmazott 1 %-os reálráta konzervatív más európai országokhoz képest.

e) A Hedera képes lesz olyan befektetési hozamot termelni, amely elegendő a fizetési kötelezettségei fedezésére. A(z) […] által a CPN 2022. évi felülvizsgálatához készített eszköz-forrás gazdálkodási tanulmány alátámasztja ezt a nézetet.

(319) Az Engie ezért megállapította, hogy az Electrabel által a hulladékmegállapodás keretében folyósított összeg megfelelően lefedi a BEGOV által átvállalt bizonytalanságokat, és ezért arányos lesz.

(320) Ami a leszerelési kötelezettségeket illeti, az Engie azt állította, hogy az Electrabel mint a hét belga nukleáris blokk üzemeltetője továbbra is felelős lesz a saját leszerelési kötelezettségeiért. Az Engie azonban elismerte, hogy Belgium az Electrabel részére történő egyszeri (teljes és végleges) átalányösszeg-kifizetéssel fogja fedezni a közvetlenül az LTO-projektből eredő leszerelési költségeket (illetve ezek növekedését).

(321) Az Engie hivatkozott a CPN/CNV által kiadott, az LTO-leszerelési és -bontási kötelezettségekről szóló szakvéleményre, amelyben megállapították, hogy az LTO-leszerelési költségekre (egynapos költségek) gyakorolt hatása a leszerelési költségek [100–500] millió EUR-val (2021-es értéken) vagy aktualizáltan [100–500] millió EUR-val (2023-as értéken) történő emelkedésének (diszszinergia) felel meg. Az Engie ezért arra a következtetésre jutott, hogy az LTO-ból eredő további leszerelési kötelezettségek átruházására vonatkozó, a CPN/CNV szakvéleményében meghatározott összeg arányos.

6. HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEI

(322) Az Engie beadványa mellett a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozathoz kapcsolódó, 2024. szeptember 9-ig tartó nyilvános konzultáció során hét harmadik fél válaszadótól kapott beadványt.

(323) Tagállamoktól, vállalkozásoktól, szövetségektől és nem kormányzati szervezetektől érkeztek észrevételek. A harmadik felek észrevételeivel az értékelés vonatkozó részeiben is foglalkozunk anélkül, hogy kifejezetten említenénk a konkrét észrevételt.

(324) Az alábbiakban ismertetjük az állami támogatás értékelése szempontjából releváns harmadik felek észrevételeit és megjegyzéseit, témák szerint csoportosítva.

6.1. A támogatás meglétével kapcsolatos észrevételek

(325) A támogatás meglétével kapcsolatban nem érkezett észrevétel.

6.2. **A támogatás összeegyeztethetőségével kapcsolatos észrevételek**

6.2.1. *Az intézkedés megfelelőségével és szükségességével kapcsolatos észrevételek*

(326) A harmadik felek többsége kijelentette, hogy támogatja a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban az intézkedés megfelelőségével és szükségességével kapcsolatban felvetett aggályait.

6.2.1.1. Általános megjegyzések

(327) Egy harmadik fél nem értett egyet a Bizottsággal a belga állam által hivatkozott piaci hiányosságok létezését és relevanciáját illetően, és azzal érvelt, hogy a nukleáris technológia egyszerűen nem költséghatékony, és azt nem szabad állami finanszírozással támogatni. Ez a fél emlékeztetett arra, hogy az uniós állami támogatási szabályok értelmében a működési támogatás általában csak kivételes körülmények között engedélyezett, és azt olyan technológiákra kell korlátozni, amelyek még nem piacképesek vagy még nem elég érettek, feltéve, hogy teljesülnek bizonyos feltételek. Ez a harmadik fél nem értett egyet az atomenergia támogatásának megfelelőségével és szükségességével, amelyet érett és nem jövedelmező technológiának minősített.

(328) Hét harmadik félből három azt állította, hogy az atomenergia az ellátásbiztonsági problémák kezelésére nem megfelelő technológia az atomerőművek alacsony rugalmassága miatt, amelyeknek folyamatosan kell termelniük, mivel kerülendő a sok moduláció.

6.2.1.2. A különbözeti szerződés kialakításának megfelelősége

(329) Hét válaszadóból öt osztotta a Bizottság aggályait a különbözeti szerződés kialakításának megfelelőségével kapcsolatban. A legfontosabb aggályok a következők voltak: i. az uniós jogszabályoknak való megfelelés, ii. a kötési ár meghatározása versenyeztetéses eljárás hiányában (mint például a tengeri szélerőműparkok esetében), iii. a termelés piaci feltételekhez való igazítására irányuló korlátozott ösztönzők, mivel (a különbözeti szerződés eredeti kialakítása szerint) a teljesítménycsökkentési küszöbértéket csak határányi negatív villamosenergia-piaci árak után határozzák meg, iv. a referenciaár megválasztása.

(330) Egy harmadik fél azonban elismerte, hogy az atomerőművek korlátozott modulációs kapacitásai miatt az atomerőművek üzemeltetői nehezen tudnak reagálni a piaci jelzésekre. Emellett egy harmadik fél azt állította, hogy a különbözeti szerződés kialakítása tekintetében nem szabad egyenmegoldást alkalmazni, és a tagállamok számára rugalmasságot kell biztosítani ahhoz, hogy a különbözeti szerződés kialakítását a konkrét körülményekhez igazítsák. Például a különbözeti szerződés kialakításának elveit az időszakos energiaforrásokhoz képest eltérően kell alkalmazni a nukleáris technológiákra, és el kell ismerni, hogy az atomerőművek alapterhelési kapacitásként szolgálnak.

(331) A Bizottság megjegyzi, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor egyik harmadik fél sem tett konkrét észrevételeket arra vonatkozóan, hogy miként lehetne javítani a belga állam által javasolt különbözeti szerződés kialakítását.

6.2.2. *Az intézkedés arányosságával kapcsolatos észrevételek*

(332) A hétből hat válaszadó támogatta a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban az intézkedés arányosságával kapcsolatban felvetett aggályait.

6.2.2.1. A pénzügyi intézkedéscsomaggal kapcsolatos észrevételek

(333) Általánosságban hét válaszadóból öt úgy vélte, hogy a pénzügyi díjazási intézkedések csomagja (beleértve a különbözeti szerződést, az MOCP-t, a különböző kölcsönöket) nem arányos. Ezek a harmadik felek egyetértettek a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő előzetes értékelésével, amely szerint a pénzügyi díjazási intézkedéscsomag lehetővé teszi az Engie teljes körű kockázatmentesítését.

(334) Az egyik fél azt állította, hogy ebben az ügyletben a belga kormány van a legkedvezőtlenebb helyzetben, mivel halmozódó pénzügyi kötelezettségvállalásokat kellett tennie, hogy az ügyletben való részvételre ösztönözzék az Engie-t, hiszen a kockázatokat végső soron a belga adófizetők viselik.

(335) Az egyik fél – a Bizottsághoz hasonlóan – összehasonlította a megállapodást a Doel 1, a Doel 2 és a Tihange 1 élettartamának 2015-ös korábbi meghosszabbításával, és emlékeztetett arra, hogy az élettartam meghosszabbítására abban az esetben állami támogatás nélkül került sor.

(336) A díjazást és a belső megtérülési ráta (IRR) kiszámítását illetően egy harmadik fél megjegyezte, hogy bár ez a megtérülési szint jellemző lehet az atomiparra, a belső megtérülési ráta jelenlegi szintje figyelmen kívül hagyná a javasolt megállapodásban szereplő számos kockázatmentesítési elemet. Bár nem pontosították, hogy mit jelentene egy arányos belső megtérülési ráta, véleményük szerint lefelé történő kiigazításra lenne szükség.

(337) A Bizottság megállapítja, hogy a harmadik felek között általános az egyetértés azzal kapcsolatban, hogy alaposan meg kell vizsgálni a pénzügyi díjazási intézkedések csomagját.

6.2.2.2. A hulladékmegállapodással kapcsolatos észrevételek

(338) Általános észrevételként egy harmadik fél emlékeztetett arra, hogy az atomerőművek üzemeltetésekor rendkívül hosszú élettartamú veszélyes anyagok keletkeznek, amelyek természetes formában nem fordulnak elő a Földön. Ez a fél azt állította, hogy a villamosenergia-termelés teljes költségének tartalmaznia kell egy megbízható tervet ezen anyagok energiatermelésre való felhasználását követő kezelésére.

(339) A nukleárishulladék-gazdálkodást illetően ugyanez a fél azzal érvelt, hogy a mélységi geológiai tárolók nem jelenthetnek határozatlan idejű biztonságos tárolást, mivel a Föld története során hosszú ideig stabil geológiai képződmények az éghajlatváltozás vagy maga a sugárzás miatt hosszú távon instabillá válhatnak. Ezért az elővigyázatosság elve miatt javasolt a föld feletti vagy könnyen hozzáférhető helyen történő tárolás és az 50–100 évente történő újraburkolás.

(340) A hulladékmegállapodás gazdasági vonatkozásait illetően több harmadik fél úgy vélte, hogy a megállapodás túl kedvező az Engie számára, mivel alábecsüli a nukleáris hulladék kezelésének költségeit.

(341) A Bizottság megjegyzi, hogy a legtöbb harmadik fél nem nyújtott konkrét információt arra vonatkozóan, hogy a hulladékmegállapodás mely része problematikus, mely paramétereket kellene megváltoztatni, és mi lenne észszerű és arányos érték a hulladékmegállapodás szempontjából. Csak egyetlen fél állította, hogy Belgiumnak figyelembe kellene vennie a nukleárishulladék-lerakó azonosításának költségeit is, de további részleteket nem közölt.

6.2.3. *A tagállamok közötti verseny és kereskedelem lehetséges indokolatlan torzulásával kapcsolatban kapott észrevétel*

6.2.3.1. A megújuló energiaforrásokra és a dekarbonizációra gyakorolt hatás

(342) Hét harmadik félből hat azzal érvel, hogy az atomenergia támogatása annak ellenére sem éghajlatbarát, hogy hozzájárul a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséhez. Ezek a harmadik felek rámutattak arra, hogy az atomenergia támogatása lassítja a megújuló energiaforrások fejlesztését, és nem segíti elő az éghajlat-politikai célkitűzések elérését. E tekintetben különösen a következő érveket hozták fel:

a) Egy harmadik fél aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a Doelben és Tihange-ban található atomerőműveknek nyújtott állami támogatások mértéke és formája csökkentheti a megújuló energia bővítésére irányuló ösztönzőket, és ezáltal késleltetheti az európai energiarendszer dekarbonizációját és a gazdaság villamosítását. Egy másik harmadik fél rámutatott, hogy mivel a nap- és szélenergia-termelésnek alkalmazkodnia kell a rugalmatlan nukleáris energiatermeléshez, ezen energiafajták termelése hátrányos helyzetbe kerül. Különös tekintettel arra, hogy a megújuló energiaforrások ki vannak téve a versenynek, miközben az atomerőmű-üzemeltetők kockázatait a tagállamok viselik.

b) Egyes harmadik felek azzal érveltek, hogy az atomenergia nem jelenthet legitim stratégiát az uniós gazdaságok dekarbonizációjára, mivel az atomenergia nem költséghatékony, túl sok szűkös erőforrást köt le (nem csak pénzügyi, hanem emberi és anyagi erőforrásokat is), és rendszeresen kerül késedelembe.

c) Egy harmadik fél azt állította, hogy még ha a nukleáris technológia más technológiákhoz képest nagyobb mértékben is járul hozzá a dekarbonizációhoz, az általános környezeti mérleg negatív (pl. a nukleáris hulladék ártalmatlanítása miatt).

d) Egy harmadik fél megjegyezte, hogy az Engie-nek nyújtott állami támogatás a jövőbeli decentralizált energiarendszer számos kisebb szereplőjét hozhatja hátrányos helyzetbe. Ez a fél arra biztatta a Bizottságot, hogy mielőtt jelentős összegű állami támogatást köt le az atomerőművek részére, vizsgálja meg a belgiumi nap- és szélerőművek, azaz az egyéb költséghatékonyabb technológiák beruházási környezetét, amelyek esetleg nem igényelnek állami támogatást. Ez a fél az alapterhelési villamos energia iránti jövőbeli igények felmérését is kérte.

(343) Ezzel szemben egy harmadik fél nem értett egyet a fenti érvekkel, és azt állította, hogy az atomenergia fontos szerepet játszik az EU éghajlat-politikai célkitűzéseinek elérésében és az ellátásbiztonságban. Ez a fél felszólította a Bizottságot, hogy tartsa szem előtt a nukleáris beruházások összetettségét, és biztosítson bizonyos fokú mérlegelési jogkört a tagállamok számára a nukleáris beruházások támogatásához szükséges megfelelő támogatási intézkedések megválasztásában.

6.2.3.2. A közbeszerzési eljárás hiánya és az atomenergiából előállított villamos energia értékesítése

(344) Egy harmadik fél sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a belga állam, az Engie és az Electrabel között a Doel 4 és a Tihange 3 élettartamának meghosszabbítására vonatkozóan javasolt szerződést közbeszerzési eljárás szervezése nélkül tárgyalták meg. E válaszadó szerint a nagy volumenű megújuló energiaforrásokból álló portfólió és az akkumulátortárolás kombinációja hasonló villamosenergia-termelési profilt biztosíthatott volna, mint az atomenergia.

(345) A jelenlegi megállapodásban szereplő atomenergia-értékesítést illetően egy másik válaszadó azt állította, hogy az energiagazdálkodási szolgáltatásokat független félnek kell nyújtania abban az esetben, ha közbeszerzési eljárás keretében nem lehet sikeres ajánlattevővel szerződést kötni.

6.2.4. *Harmadik felek egyéb észrevételei*

(346) Egy harmadik fél azt állította, hogy az atomenergia villamosenergia-termelésre történő felhasználása sérti „a szennyező fizet” elvet és az EUMSZ 191. cikkében foglalt elővigyázatosság elvét.

(347) Több harmadik fél is aggodalmát fejezte ki a nukleáris technológia üzemeltetésével összefüggő biztonsági kérdésekkel kapcsolatban.

a) Az egyik fél úgy vélte, hogy az atomerőművekben bekövetkező súlyos balesetek nem zárhatók ki, amelyek más tagállamokra is hatással lennének.

b) Általánosabban fogalmazva, ugyanez a fél úgy vélte, hogy az atomerőművek fegyveres konfliktusokban való érintettségének veszélye a közelmúltban nyilvánvalóvá vált, mivel a polgári célú nukleáris infrastruktúrát főszabály szerint nem úgy tervezik, hogy ellen tudjon állni a háborús események közvetlen és közvetett hatásainak. Így az atomerőművek potenciális célpontokká válhatnak, amelyek megsemmisítése radioaktív szennyeződéssel járhat, ez pedig nemcsak hatalmas biztonsági kockázatot jelent, hanem destabilizálhatja egy ország energiaellátását is.

c) Egy másik fél azzal érvelt, hogy az atomerőmű élettartamának meghosszabbítása bármilyen korszerűsítés és biztonsági fejlesztés ellenére is az ilyen atomreaktorok részelemeinek minőségével és megbízhatóságával kapcsolatos negatív hatások fokozott kockázatával jár, amelyek idővel csökkennek. E fél szerint az elavulás eredményeként egy olyan tendencia alakul ki, amely szerint a reaktor erősen szennyezett alkatrészei meghibásodnak, és a működési zavarok fokozódnak.

d) Az egyik fél emlékeztetett arra, hogy az urán és a tórium rendelkezésre állása továbbra is korlátozott, és hogy az EU tagállamainak az uránérc behozatalától való függősége megközelíti a 100 %-ot. Ez a fél cáfolja az „üzemanyagciklus” elképzelését, és azzal érvel, hogy a kiégett fűtőelemek újrafeldolgozását nem szabad a lehető leggyakrabban megismételni, továbbá kijelenti, hogy az újrafeldolgozás jelentős biztonsági, egészségügyi, környezeti és proliferációs kockázatot jelent.

(348) Egy harmadik fél azt állította, hogy aggályai vannak a környezeti hatásvizsgálat végrehajtásával kapcsolatban. Különösen azt emelte ki, hogy a szükséges biztonsági fejlesztésekre és az elavulás kezelésére vonatkozó kulcsfontosságú kérdéseket nem vették figyelembe a nyilvános konzultáció során. Ez a fél kijelentette, hogy a témával kapcsolatban részletes álláspontot nyújtott be, amelyet nem vettek figyelembe.

(349) Végezetül egy harmadik fél emlékeztetett arra, hogy bár a Belgium által az LTO-projekt végrehajtása mellett felhozott egyik érv az orosz földgáztól való függőség csökkentése, az európai atomenergia-ipar továbbra is erősen függ Oroszországtól a nukleáris üzemanyag tekintetében, mivel Oroszország az urán előállításában és újrafeldolgozásában egyaránt kulcsszerepet játszik. E válaszadó szerint könnyebb lenne alternatív földgázforrásokat találni, mint kivonni Oroszországot az európai nukleáris iparban betöltött jelenlegi szerepéből.

7. **BELGIUM VÁLASZA HARMADIK FELEK VÁLASZÁRA**

(350) 2024. október 30-án a belga hatóságok megküldték válaszukat a harmadik felek által benyújtott észrevételekre.

(351) A belga állam általánosságban üdvözölte a kifejtett nézeteket, de úgy vélte, hogy több felvetett kérdés tisztán politikai jellegű, nem egyértelmű, vagy az LTO-projekt téves értelmezésén alapul.

(352) Belgium kifejtette továbbá, hogy a felvetett kérdések többségére már reagált a korábbi beadványaiban és az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válaszában. Az alábbiakban kiemeljük a Belgium válaszában a harmadik felek aggályaival kapcsolatban előadott fontosabb érveket. Főként az állami támogatás értékeléséhez közvetlenül kapcsolódó észrevételekre adott válaszokat emeljük ki.

(353) Ami egyes harmadik felek azon kritikáját illeti, hogy más finanszírozási mechanizmusokat vagy más termelési technológiákat is figyelembe kellett volna venni (például a más energiatermelők számára elérhető villamosenergia-termelési profilra vonatkozó közbeszerzési eljárást, a belga kapacitásmechanizmus [CM] használatát, a nagy volumenű megújuló energiaforrásokba és az akkumulátoros tárolásba való beruházást), Belgium a következő válaszokat adta:

a) Belgium hivatkozott a nukleáris projektek jelentős beruházási költségeire, valamint arra, hogy más technológiákhoz képest további piaci hiányosságok állnak fenn (lásd a (39) preambulumbekezdést), ami ellehetetleníti az LTO-projekt belga kapacitásmechanizmuson keresztül történő finanszírozását. Belgium továbbá azt állította, hogy egy olyan aukciós mechanizmus, mint a belga kapacitásmechanizmus szerinti aukciók, nem megfelelő eszköz az atomenergia-termelés finanszírozására, így az LTO-blokkok egyedi támogatási csomagot igényelnek.

b) Belgium emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok önállóan alakíthatják energiapolitikájukat, beleértve annak lehetőségét is, hogy energiaszerkezetükbe az atomenergiát is beépítsék, és hogy az energiatermelési módszerek változatos kombinációja elengedhetetlen a megbízható és kiegyensúlyozott villamosenergia-hálózat fenntartásához. Belgium 2022-ben úgy határozott, hogy az érintett nukleáris kapacitásoknak további tíz évig kell a belga energiaszerkezet részét képezniük, és ez az energiaszerkezetre vonatkozó döntés nem függhet valamely aukció eredményétől.

c) Belgium hangsúlyozta továbbá, hogy az LTO-blokkok jelenlegi (többségi) tulajdonosaként és belgiumi atomerőművek egyedüli üzemeltetőjeként észszerűen csak az Electrabel tudja üzemeltetni az LTO-blokkokat. Belgium emlékeztetett arra, hogy az atomenergia-termelési kapacitáshoz való hozzáférés különleges – többek között országspecifikus – know-how-t igényel, amely nem áll minden piaci szereplő rendelkezésére, és hogy ebben az esetben egy közbeszerzési eljárás nem hozott volna érdemi eredményt, mivel az Electrabelen kívül egyetlen más üzemeltetőt sem tudtak volna kiválasztani.

(354) Ami a harmadik feleknek az LTO-projekt támogatására irányuló különböző intézkedésekből (pénzügyi támogatás, hulladékmegállapodás) álló csomaggal kapcsolatos észrevételeit illeti, amelyek szerint az intézkedések túlzottak, nincsenek összhangban a piaci ösztönzőkkel és nem arányosak, Belgium azzal érvel, hogy a megállapodások különböző mechanizmusokat tartalmaznak, amelyek arra ösztönzik a BE-NUC-ot, hogy az erőművek műszaki korlátain belül a lehető legnagyobb mértékben reagáljon a piaci jelzésekre. Konkrétan:

a) A különbözeti szerződést illetően Belgium megismételte, hogy a különbözeti szerződés kialakítását az LTO-blokkok műszaki, szabályozási és gazdasági korlátai határozzák meg. Veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmust tartalmaz, 6 % és 8 % közötti belső megtérülési rátával, amely arra ösztönzi a BE-NUC-t, hogy: i. optimalizálja költségstruktúráját a kötési ár meghatározása és felülvizsgálata előtt, ii. maximalizálja az erőművek teljesítményét, amikor magas árak várhatók, és a villamosenergia-rendszer a szűkösséghez közelít (pl. téli időszakban), iii. mérsékelje a potenciális extraprofitot, iv. modulációt kezdeményezzen a negatív árak hosszabb időszakai esetén, és v. biztosítsa, hogy a hosszú távú üzemeltetésre, karbantartásra és üzemanyag-feltöltésre tervezett leállásokat nyárra ütemezzék be, amikor az árak általában a legalacsonyabbak.

b) Ami a különbözeti szerződéstől eltérő egyéb pénzügyi alintézkedések kombinációját illeti, Belgium azt állította, hogy ezek az intézkedések a szükséges minimumra korlátozódnak, és mindegyik az LTO-projekttel kapcsolatos konkrét kockázatokat fedi le (és így kiegészítik egymást). Belgium emlékeztetett arra, hogy: i. az MOCP és az SDC-kölcsönök alapvető fontosságúak annak biztosításához, hogy a BE-NUC elegendő cash flowt generáljon az üzemeltető kifizetéséhez és a hosszú távú üzemeltetés életképességének fenntartásához, továbbá ii. a közös vállalkozás struktúrája, a részvényesi kölcsönök és a működőtőke-keret úgy vannak kialakítva, hogy a belga államra és az Electrabelre mint részvényesre azonos feltételek vonatkozzanak, és azokat piaci feltételek mellett fogják megkötni.

c) Belgium azt állította, hogy az LTO-projekt nem ellentétes a „szennyező fizet” elvvel és az elővigyázatosság elvével, és emlékeztetett arra, hogy a hasonló németországi és egyesült királyságbeli nukleáris projektekről – mind a finanszírozási mechanizmusok, mind a hulladékplafon-rendszer tekintetében – már megállapítást nyert, hogy tiszteletben tartják a „szennyező fizet” és az elővigyázatosság elvét, és azokat a Bizottság ennek megfelelően hagyta jóvá.

d) A hulladékmegállapodást illetően Belgium azt állította, hogy az érintett nukleáris hulladékokkal kapcsolatos kötelezettségeket 15 milliárd EUR értékű átalányösszeg révén adják át a belga államnak, amelynek összegét megbízható módszertan és szakértői hozzájárulás alapján határozták meg. Belgium arra is rámutatott, hogy a kiégett fűtőelemek és a keletkező radioaktív hulladékok biztonságos kezelésével kapcsolatban a végső felelősség a tagállamokat terheli, és ez a 2011/70/Euratom tanácsi irányelv ([125]) 4. cikkének (1) bekezdésében rögzített alapelv.

(355) Ami a harmadik feleknek a megújuló energia fejlesztésének akadályozásával kapcsolatos észrevételeit illeti, Belgium azzal érvelt, hogy a villamosenergia-kereslet tovább fog nőni, ami a villamosenergia-termelés valamennyi típusa számára teremt lehetőségeket. Belgium azt is hangsúlyozta, hogy szándékában áll fejleszteni és támogatni a megújulóenergia-ágazat továbbfejlesztését.

(356) A harmadik fél környezeti hatásvizsgálattal kapcsolatos észrevételét illetően Belgium azzal érvelt, hogy az FPS Economie kezdeményezésére elvégezték az LTO-projekt környezeti hatásvizsgálatát, és hogy azt a belga jogszabályokkal és az Aarhusi Egyezménnyel ([126]) teljes összhangban szervezték meg. Belgium hangsúlyozta továbbá, hogy a belga hatóságok és az Engie valamennyi közbeszerzési szabályt betartott.

(357) A harmadik feleknek az atomenergia-termelésből származó villamos energia értékesítésével kapcsolatos aggályait illetően Belgium hangsúlyozta, hogy külön biztosítékokat vezettek be az EMSA-partnerre vonatkozó további biztosítékok garantálása érdekében. Belgium hangsúlyozta, hogy az Engie-t kizárják a kiválasztási és döntéshozatali eljárásból, és hogy megfelelő intézkedéseket fognak hozni az összeférhetetlenség elkerülésére, amikor a GEMS részt vesz az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárásban.

(358) Az Oroszországtól való folyamatos függőségre vonatkozó észrevétellel kapcsolatban Belgium azzal érvelt, hogy a Synatomnak az Euratom Ellátási Ügynökség felügyelete keretében megtárgyalt vagy tárgyalás alatt álló szállítási szerződései kifejezetten kizárják az Oroszországból származó természetes urán és átalakítási szolgáltatások beszállítóit.

8. AZ INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

8.1. Állami támogatás fennállása

(359) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(360) Valamely intézkedés akkor minősül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, ha teljesít négy halmozott feltételt. Először is az intézkedést az államnak kell finanszíroznia vagy állami forrásból kell nyújtani. Másodszor, az intézkedésnek előnyt kell nyújtania a kedvezményezett részére. Harmadszor, az intézkedésnek bizonyos vállalkozásokat vagy gazdasági tevékenységeket előnyben kell részesítenie (azaz bizonyos mértékben szelektívnek kell lennie). Negyedszer, az intézkedésnek alkalmasnak kell lennie arra, hogy befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzítsa a versenyt a belső piacon.

([125]) A Tanács 2011/70/Euratom irányelve (2011. július 19.) a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról (HL L 199., 2011.8.2., 48. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj).

([126]) UNECE egyezmény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról (Aarhusi Egyezmény). Az Aarhusi Egyezmény multilaterális környezetvédelmi megállapodás, amelynek révén bővülnek és átláthatóvá válnak a polgárok környezeti információkhoz való hozzáférésének lehetőségei, és biztosított a megbízható szabályozási eljárás.

(361) Az eljárás megindításáról szóló határozat 4.1.1. szakaszában a Bizottság kifejtette, hogy a bejelentett intézkedés három komponensét együtt tervezték, és azok elválaszthatatlanok egymástól. Az állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény 81. pontja szerint a különböző intézkedések „egyetlen beavatkozásnak" tekinthetők. Ez lehet a helyzet különösen akkor, ha az egymást követő beavatkozások – többek között az időbeli sorrendjükre, a céljukra és a vállalkozás ezen beavatkozások időpontjában fennálló helyzetére tekintettel – olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy azokat nem lehet egymástól elválasztani ([127]). Például az ugyanazon vállalkozást érintő, meglehetősen rövid időn belül végzett állami beavatkozások sorozata, illetve azon beavatkozások, amelyek összefüggnek egymással, vagy amelyeket az első beavatkozás időpontjában már terveztek, illetve amelyek ekkor már előreláthatóak voltak, egyetlen beavatkozásként értékelhetők ([128]).

(362) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (204) és (208) preambulumbekezdésében kifejtette, hogy az intézkedés három komponense – beleértve azok valamennyi alkomponensét is –, amelyek együttesen irányultak az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítására, hiszen azokat együtt tervezték, ugyanazzal a céllal és ugyanazon megállapodás – nevezetesen a 2023. december 13-i végrehajtási megállapodás (lásd a (24) preambulumbekezdést) –, ugyanazon jogalkotási aktus – nevezetesen az energiaellátás biztonságáról és az atomenergia-ágazat reformjáról szóló Phoenix-törvény (lásd a 3.5.2. szakaszt) – alapján jöttek létre, és azokat ugyanaz az engedélyező hatóság, nevezetesen a belga állam nyújtja. Ezenkívül a két atomreaktor – és így az LTO-projekt – élettartamának meghosszabbítását a belga kormány kezdeményezte, továbbá az Engie és az Electrabel megállapodásban való részvételének feltétele az volt, hogy megfelelő szintű díjazásban részesüljenek, garanciát kapjanak a nukleáris forrásokból történő villamosenergia-termeléssel kapcsolatos jogi változásokkal szemben, és a hulladékköltségek tekintetében kiegészítő kockázatmentesítésben részesüljenek (lásd a (23) preambulumbekezdést). Ezért a bejelentett intézkedés mindhárom komponense – beleértve azok alkomponenseit is – szorosan kapcsolódik egymáshoz, és lehetetlen lett volna ezeket szétválasztani, mivel együttesen az Engie és az Electrabel LTO-projektben való részvételének szükséges feltételét képezik.

(363) A fentiek fényében a Bizottság megállapította, hogy a három komponenst együtt, egyetlen beavatkozásként kell megvizsgálni. A három komponens kölcsönösen függ egymástól, és kölcsönösen erősítik az LTO-projekt teljesítményét. A Bizottság továbbá az intézkedés három együttesen vizsgált komponensére vonatkozóan előzetesen megállapította, hogy a beavatkozás állami támogatással jár, mivel azt a belga államnak betudható állami forrásokból nyújtják, az intézkedés szelektív gazdasági előnyt biztosít, valamint alkalmas lehet arra, hogy befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet és torzítsa a versenyt a belső piacon.

(364) A Bizottság nem talált okot arra, hogy a hivatalos vizsgálat során megváltoztassa az ezekkel kapcsolatos értékelését. Mivel az intézkedés három komponensét együtt tervezték meg, céljuk azonos, ugyanazon megállapodás és törvény hozta létre, ugyanaz az engedélyező hatóság engedélyezte, és mindhárom szükséges volt ahhoz, hogy meggyőzzék az Engie-t és az Electrabelt az LTO-projektben való részvételről, a Bizottság úgy véli, hogy ezek egyetlen beavatkozás részét képezik, és egyetlen beavatkozásként, együtt kell vizsgálni őket.

8.1.1. *Betudhatóság és az állami források megléte*

(365) Ahhoz, hogy az intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak minősüljenek, azokat közvetlenül vagy közvetve állami forrásból kell nyújtani.

(366) Az eljárás megindításáról szóló határozat (213) preambulumbekezdésében kifejtettek szerint az LTO-projekt e határozat 3. szakaszában ismertetett alintézkedéseinek kombinációjáról a belga állam (az Engie-vel egyetértésben) a végrehajtási megállapodás 2023. december 13-i aláírásakor határozott. Emellett az LTO-projekt egy, részben állami tulajdonban lévő jogalany (BE-NUC) létrehozását is magában foglalja, az engedélyező hatóság pedig a belga állam.

([127]) A Bíróság 2013. március 19-i ítélete, Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai, C-399/10 P. és C-401/10 P. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2013:175, 104. pont; a Törvényszék 2010. szeptember 13-i ítélete, Görögország és társai kontra Bizottság, T-415/05., T-416/05. és T-423/05. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:T:2010:386, 177. pont; a Törvényszék 1998. szeptember 15-i ítélete, BP Chemicals kontra Bizottság, T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, 170. és 171. pont.

([128]) A Törvényszék 2021. december 15-i ítélete, Oltchim SA kontra Bizottság, T-565/19, ECLI:EU:T:2021:904, 93–197. pont.

(367) Az eljárás megindításáról szóló határozat (214) preambulumbekezdésében kifejtettek szerint az LTO-projekt számos olyan alintézkedésből áll, amelyek állami forrásoknak a BE-NUC, azaz a belga állam és az Electrabel tulajdonában lévő újonnan alapított közös vállalkozás javára történő átruházását foglalják magukban. Különösen az államilag támogatott különbözeti szerződés – amely lehetővé teszi a közös vállalkozás számára, hogy kiegészítő díjazásban részesüljön abban az esetben, ha a piaci árak miatt csökkennének a működésből származó bevételek – teszi ki az államot annak, hogy forrásait a közös vállalkozásra kelljen átruháznia.

(368) A fenti indokok alapján a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedést állami forrásokból nyújtják, és az az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében az államnak tudható be.

8.1.2. *Szelektív gazdasági előny*

(369) Egy intézkedés akkor minősül szelektívnek, ha csak bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését részesíti előnyben. A Bizottság megismétli, hogy ez az intézkedés – beleértve annak különböző alkomponenseit is – együttesen és külön-külön értékelve az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében szelektív előnyt biztosít.

(370) Az eljárás megindításáról szóló határozat (217) preambulumbekezdésében kifejtettek szerint az LTO-projekt – beleértve a bejelentett intézkedés három komponensét is – két atomreaktor élettartamának meghosszabbítására irányul azzal a céllal, hogy villamos energiát kínáljon az energiapiacon, és ezáltal hozzájáruljon az ellátás biztonságához. Az intézkedés olyan különleges előnyt biztosít a fő kedvezményezetteknek, az Electrabelnek és a Luminus-nak, valamint a BE-NUC-nak: i. amely nem áll más, hasonló jogi és ténybeli helyzetben lévő energiaszolgáltatók rendelkezésére, tekintettel az intézkedés céljára és hatásaira (a két atomreaktor élettartamának meghosszabbításához szükséges finanszírozás és stabil bevételek biztosítása, valamint a belgiumi villamosenergia-ellátás biztonságának garantálása), és ii. amelyeket rendes piaci feltételek mellett és az intézkedés különböző komponenseire vonatkozó külön megállapodás nélkül nem szereztek volna meg. Ez az előny szelektív, mivel az LTO-blokkok tulajdonosainak és üzemeltetőjének kedvez, akik hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak, mint más olyan termelésikapacitás-szolgáltatók, amelyeknek nincs lehetőségük atomerőművek működtetésére Belgiumban, de amelyek szintén hozzájárulhatnak az ellátás biztonságához (például gázerőművek, keresletoldali válaszok üzemeltetői, tárolásszolgáltatók).

(371) Emellett, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (218) preambulumbekezdése kifejti, az LTO-projekt részét képező számos egyedi alintézkedés biztosít szelektív gazdasági előnyt az Electrabel és/vagy a Luminus (és adott esetben a közreműködő vállalatok) számára. Például az 1. komponenshez tartozó díjazási megállapodás tartalmaz egy kétirányú különbözeti szerződést, amely a nukleáris forrásokból történő villamosenergia-termeléshez rögzített bevételi forrást hoz létre, ezáltal megvédi az erőművek tulajdonosait a piaci kockázatoktól. A belga állam részvényesi kölcsönt, SDC-kölcsönöket, valamint minimum OPEX- és tőkekifizetést is biztosít az LTO-blokkok indulási költségeinek és jövedelmezőségük esetleges elmaradásának fedezésére. Ezek a kölcsönök és megállapodások nem állnak más versenytársak rendelkezésére, így szelektív gazdasági előnyhöz juttatják – a BE-NUC részeként – az Electrabelt és a Luminust. A 3. komponens költségmegtérülési védelmet biztosít az Engie és a Luminus számára jogszabályi vagy szakpolitikai változás esetén, ezáltal csökkenti és az államra hárítja a befektetési kockázatot, továbbá olyan gazdasági előnyt biztosít, amelyre rendes piaci feltételek mellett nem lehetett volna szert tenni, és amely más piaci szereplők számára nem elérhető.

(372) Belgium azt állítja, hogy az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárásra a közbeszerzésről szóló 2016. június 17-i belga törvénnyel és a közüzemi ágazatok közbeszerzéseiről szóló, 2017. június 18-i királyi rendelettel összhangban kerül sor. Az EMSA-partner kiválasztása nyílt, átlátható, megkülönböztetésmentes és feltétel nélküli közbeszerzési eljárás útján történik. Az EMSA-ra irányuló versenyeztetéses közbeszerzési eljárás, amely a közbeszerzési irányelvekben előírt eljárásokat alkalmazza és megfelel azoknak, biztosítja, hogy az ügylet – ebben az esetben az energiagazdálkodási szolgáltatások vásárlása – megfeleljen a piaci feltételeknek, és kizárja az energiagazdálkodó részére nyújtott előnyöket. Az LTO-projekt tehát az EMSA-partner számára nem biztosít szelektív előnyt.

(373) A fenti indokok alapján a Bizottság megállapítja, hogy az LTO-projekt szelektív gazdasági előnyhöz juttatja az intézkedés kedvezményezettjeit.

8.1.3. *A verseny indokolatlan torzulásának veszélye és a kereskedelemre gyakorolt hatás*

(374) Amint arra a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (221) preambulumbekezdésében rámutatott, a villamosenergia-piac liberalizált, és a villamosenergia-termelők részt vesznek a tagállamok közötti kereskedelemben, így az atomenergia-termelőknek nyújtott előny valószínűleg torzítja a versenyt és befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet. A nukleáris forrásokból származó villamos energiát általában akkor értékesítik a villamos energia belső piacán, ha az valamennyi villamosenergia-forrással versenyben áll, beleértve a más tagállamokban találhatókat is. A belga villamosenergia-piac ráadásul a központi kapacitásszámítási régión belül erősen összefonódott.

(375) A Bizottság ezért megismétli azon álláspontját, hogy az LTO-projekten keresztül a kedvezményezetteknek nyújtott előny a verseny torzításával és a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolásával fenyeget.

8.1.4. *A támogatás meglétére vonatkozó következtetés*

(376) A Bizottság megállapítja, hogy a bejelentett intézkedés 1., 2. és 3. komponense (együttesen az LTO-projekt) mint egyetlen állami beavatkozáshoz kapcsolódó különböző intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek.

8.2. **A támogatás jogszerűsége**

(377) Amint arra a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (224) preambulumbekezdésében rámutatott, az intézkedésről 2024. június 21-én értesítették a Bizottságot, és eddig nem hajtották végre. Belgium megerősítette, hogy az ügylet lezárása előtt a JDA++ fejlesztési tevékenységeinek részét képező előkészítő munkálatokon kívül semmilyen tényleges építési beruházásra nem kerül sor. Az ügylet lezárása és az intézkedés végrehajtása az intézkedés Bizottság általi jóváhagyásától függ, mivel az állami támogatás jóváhagyása a végrehajtási megállapodás alkalmazásának előfeltétele.

(378) Ezért a belga hatóságok teljesítették az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési és felfüggesztési kötelezettségeket.

8.3. **Az intézkedés összeegyeztethetősége a belső piaccal**

(379) Mivel megállapítást nyert, hogy az intézkedés állami támogatást foglal magában, a Bizottság tovább vizsgálta annak kérdését, hogy az intézkedés összeegyeztethető-e a belső piaccal.

8.3.1. *Az értékelés jogalapja*

(380) A Bizottság a bejelentett intézkedést az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján értékelte, amely kimondja, hogy a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatja azt a támogatást, amely „*egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben*”.

8.3.2. *Pozitív feltétel: gazdasági tevékenység fejlődése*

8.3.2.1. *Valamely gazdasági tevékenység fejlődésének előmozdítása*

(381) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatja azt a támogatást, amely „egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben”. Ezért ahhoz, hogy a támogatás a Szerződés e rendelkezése szerint összeegyeztethetőnek minősüljön, hozzá kell járulnia egyes gazdasági tevékenységek fejlődéséhez ([129]).

(382) Állami beavatkozásra lehet szükség egyes olyan gazdasági tevékenységek fejlődésének előmozdítása vagy ösztönzése érdekében, amelyek a támogatás hiányában nem, vagy nem ugyanolyan ütemben vagy feltételek mellett fejlődnének.

([129]) A Bíróság 2022. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 20. és 24. pont.

(383) Belgium azt állítja, hogy az intézkedés mindhárom komponense csökkenti az atomenergia-termelő eszközökbe történő beruházások során felmerülő fő kockázati tényezőket. Amint azt e határozat 3.1. szakasza és az eljárás megindításáról szóló határozat 2.3. szakasza kifejti, a bejelentett intézkedés célja, hogy lehetővé tegyen két meglévő atomreaktorba történő beruházást annak érdekében, hogy további tízéves időtartamra biztosítsa működésüket (különösen az intézkedés 1. komponensén keresztül, lásd a 3.3.1. szakaszt), amivel hozzájárul a belgiumi ellátásbiztonsághoz, és hosszú távon biztosítja a nukleáris hulladék és a kiégett fűtőelemek finanszírozását (különösen a 2. komponense révén, lásd a 3.3.2. szakaszt). Belgium továbbá azt állítja, hogy a jogvédelemnek (az intézkedés 3. komponensén keresztül, lásd a 3.3.3. szakaszt) elő kell mozdítania az LTO-projektet bizonyos, a befektető befolyásán kívül eső kockázatok csökkentése révén.

(384) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a Bíróság az új nukleáris kapacitások fejlesztését az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett gazdasági tevékenységként ismerte el ([130]), és megállapította, hogy az EUMSZ 107. cikke alkalmazható az atomenergia-termelésbe történő beruházásokra ([131]). Mivel az LTO projekt hozzájárul a belgiumi nukleáris energiaforrásokból történő villamosenergia-termelés fejlesztéséhez, hozzájárul egy Belgiumban folytatott gazdasági tevékenység fejlődéséhez.

(385) A Bizottság ezért úgy véli, hogy az intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírtak szerint elősegíti egyes gazdasági tevékenységek fejlődését.

8.3.2.2. Ösztönző hatás

(386) Az állami támogatás csak akkor minősül gazdasági tevékenységet előmozdítónak, ha ösztönző hatása van. Ösztönző hatás akkor áll fenn, ha a támogatás arra ösztönzi a kedvezményezettet, hogy magatartását a támogatás által megcélzott gazdasági tevékenység fejlődése érdekében megváltoztassa, és ha a magatartás ilyen megváltoztatása a támogatás hiányában egyébként nem következne be.

(387) Az eljárás megindításáról szóló határozat (5) és (6) preambulumbekezdésében, valamint e határozat (19) és (23) preambulumbekezdésében kifejtetteknek megfelelően Belgium egyértelművé tette, hogy támogatás hiányában az Engie nem rendelkezne a nukleáris villamosenergia-termelési kapacitás fejlesztésébe való beruházás folytatásához szükséges ösztönzőkkel, különösen mivel a belga kormánynak az LTO-projektre vonatkozó 2022. márciusi határozata előtt Belgium az atomenergia teljes körű kivezetését tervezte (lásd a 2.2. szakaszt). Belgium kifejtette továbbá, hogy jelentős piaci hiányosságok tapasztalhatók általában az energiatermelési erőforrásokba és különösen az atomenergia-termelésbe történő beruházásokkal kapcsolatban (lásd a 3.1. szakaszt). Az atomenergia-beruházások állami támogatás nélkül valószínűleg nem lesznek nyereségesek a villamosenergia-piaci fejlemények bizonytalansága miatt, különösen az élettartam 10 évben korlátozott időtartamra történő meghosszabbítása esetén.

(388) Amint azt e határozat (19) preambulumbekezdése és az eljárás megindításáról szóló határozat (5) preambulumbekezdése kifejti, az Engie már bejelentette a belgiumi atomenergia-ágazatból való kilépésre irányuló terveit, és ehhez igazította kommunikációját és stratégiáját. Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos nyilvános konzultációra válaszul az Engie megerősítette, hogy nem kétséges, hogy az Electrabel az LTO-projekt – a három komponenst is beleértve – hiányában nem folytatta volna az LTO-blokkok üzemeltetését (lásd az 5.1.2. szakaszt).

(389) Belgium azt is állítja, hogy a JDA++ megállapodás megkötésének eredményeként, az ügylet lezárása előtt végzett fejlesztési tevékenységek csupán előkészítő munkálatok és megvalósíthatósági tanulmányok, és hogy az ügylet hivatalos lezárása előtt nem kerül sor tényleges építési beruházásra (lásd a 3.3.1.1. szakaszt).

(390) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés valamennyi komponense ugyanazt a konkrét célkitűzést szolgálja, és az LTO-projekt megvalósításához mindegyikre szükség van.

a) A bejelentett intézkedés 1. komponense szerinti pénzügyi támogatási mechanizmusok szükségesek az LTO-projekt kockázatmentesítéséhez és beruházási költségeinek fedezéséhez, beleértve az észszerű nyereséget is, különösen mivel – a jelenlegi jogalap szerint – az atomerőmű-üzemeltetőnek a tízéves élettartam-hosszabbítást követően újra be kell szüntetnie nukleáris tevékenységeit, ami még nagyobb fokú bizonytalanságot teremt az atomenergia-termelésből származó bevételek tekintetében.

([130]) Uo., 63. pont.
([131]) Uo., 32. pont.

b) Az Engie és az Electrabel egyaránt megkövetelte az intézkedés 2. komponense szerinti hulladékmegállapodást, valamint az atomenergia-termelésre vonatkozó jogszabályok változása esetén biztosítandó jogvédelemről szóló megállapodást (3. komponens), mielőtt mérlegelte volna az LTO-projektben való részvételét és a belgiumi nukleáris üzletágba való újbóli belépést.

(391) A fentiek fényében a Bizottság úgy véli, hogy az intézkedésnek ösztönző hatása van, mivel arra készteti a kedvezményezetteket, hogy olyan gazdasági tevékenységet folytassanak, amelyet az intézkedés nélkül nem végeznének el.

8.3.2.3. Az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek tiszteletben tartása

(392) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat kifejti, a Bíróság a Hinkley Point C ügyben ([132]) kimondta, hogy „*az uniós jog rendelkezéseit vagy általános elveit sértő állami támogatás nem nyilvánítható a belső piaccal összeegyeztethetőnek*". Konkrétan az atomenergia tekintetében a Bíróság egyértelművé tette, hogy „*az Euratom-Szerződés hatálya alá tartozó, az atomenergia-ágazatban nyújtott állami támogatásokra, az ezen ágazathoz tartozó gazdasági tevékenység javára nyújtott olyan állami támogatás, amelynek vizsgálata azt tárná fel, hogy sérti az uniós jog környezetvédelmi szabályait, nem nyilvánítható e rendelkezés alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek*".

(393) A Bíróság hangsúlyozta továbbá, hogy az atomerőművekre és más atomreaktorokra olyan másodlagos jogszabályok alkalmazandók, mint például a 2011/92/EU irányelv, amelynek értelmében bizonyos projekteket környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni.

(394) A Bíróság azt is egyértelművé tette, hogy az EUMSZ-nek az Unió energiapolitikájáról szóló 194. cikke nem zárja ki az atomenergiába történő beruházásokat ([133]). Az ítélkezési gyakorlat ([134]) szerint mivel a tagállamok az EUMSZ értelmében szabadon dönthetnek arról, hogy az atomenergiát felveszik az energiaszerkezetükbe, úgy tűnik, hogy az uniós környezetvédelmi jog célkitűzései és elvei, valamint az Euratom-Szerződés célkitűzései nem ütköznek egymással, így a környezetvédelem elve, az elővigyázatosság elve, „a szennyező fizet" elve és a fenntarthatóság elve nem tekinthető úgy, mint amely minden körülmények között kizárja az atomerőmű építéséhez vagy üzemeltetéséhez nyújtott állami támogatást.

(395) Így az a tény, hogy az intézkedés az atomenergiára vonatkozik, nem teszi azt összeegyeztethetetlenné a belső piaccal. Belgium az ellátásbiztonsági aggályok kezeléséhez és az energiaszerkezetének dekarbonizációjához való hozzájárulásként az atomenergiát választotta (lásd a 2.3. és 2.4. szakaszt).

(396) Az eljárás megindításáról szóló határozat (240) preambulumbekezdésében és e határozat (222) preambulumbekezdésében említettek szerint Belgium kifejtette, hogy az LTO-projekt fejlesztését az uniós másodlagos jog követelményeinek megfelelően végzett, kiterjedt és nyílt környezeti hatásvizsgálat előzte meg ([135]). Egy ezzel kapcsolatos, harmadik féltől származó észrevételt (lásd a (348) preambulumbekezdést) illetően Belgium megismételte, hogy a belga FPS Economie kezdeményezésére elvégezték az LTO-projekt környezeti hatásvizsgálatát, és hogy azt a belga jogszabályokkal és az Aarhusi Egyezménnyel teljes összhangban szervezték meg (lásd a (356) preambulumbekezdést). Ezért a Bizottság nem tapasztalt arra utaló jelet, hogy az LTO-projekt sértené az uniós környezetvédelmi jog bármely rendelkezését.

(397) Az LTO-projektről értesítették a Bizottságot, és azt a belga hatóságok az Euratom-Szerződés 41. cikkének megfelelően bejelentették.

(398) Nem kizárt, hogy az Electrabelnek építési munkálatokat kell elvégeznie annak érdekében, hogy az LTO-blokkokat összehangolja a biztonsági hatóság által előírt követelményekkel. Az ítélkezési gyakorlat szerint „*amennyiben a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó eljárást alkalmazza, a Szerződés általános rendszere alapján köteles tiszteletben*

([132]) A Bíróság 2022. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 44. és 45. pont.
([133]) A Bíróság 2022. szeptember 22-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 48. és 49. pont.
([134]) Uo., 49. pont.
([135]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

tartani az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések és az egyéb, nem az állami támogatásokra vonatkozó konkrét rendelkezések közötti koherenciát, és ekképpen értékelnie kell a szóban forgó támogatás e konkrét rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét. Ugyanakkor ilyen kötelezettség csak a támogatás azon feltételei tekintetében terheli a Bizottságot, amelyek olyan elválaszthatatlanul összefüggenek a támogatás céljával, hogy nem lenne lehetséges azokat külön-külön vizsgálni. […] Ezzel szemben, ha a szóban forgó feltétel elválasztható a támogatás céljától, a Bizottság az EUMSZ 108. cikk által előírt eljárásban nem köteles értékelni annak az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezésektől eltérő rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét" ([136]). A Törvényszék a Paks II atomerőműnek nyújtott állami támogatásról szóló ítéletében megerősítette, hogy a Bizottság nem köteles ellenőrizni, hogy a támogatási intézkedés bármely eleme vagy a támogatással kapcsolatos bármely elem – elválaszthatatlan kapcsolat hiányában – megfelel-e az uniós jognak ([137]). Az adott ügyben a Törvényszék megállapította továbbá, hogy *„[a]z, ha közbeszerzési eljárást folytatnának le, adott esetben pedig másik vállalkozást vennének igénybe a reaktorok megépítése érdekében, nem változtatná meg sem a támogatás célját, […] sem pedig a támogatás kedvezményezettjét […]"* ([138]).

(399) Az eljárás megindításáról szóló határozat (243) preambulumbekezdésében említettek szerint a Bizottság úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés összeegyeztethetőségének értékelését befolyásolhatja a 2014/25/EU irányelvnek való esetleges meg nem felelés, amennyiben az a villamosenergia-piacon (a kedvezményezettek tevékenysége szerinti piacon) a verseny és a kereskedelem további indokolatlan torzulását eredményezi. A Bizottság megjegyzi, hogy az LTO-blokkok (potenciális) építési munkálatainak konkrét vállalkozások részére történő közvetlen odaítélése tekintetében a 2014/25/EU irányelv a releváns.

(400) A jelen ügyben, még ha az Electrabel alvállalkozásba is adná az LTO-projekthez kapcsolódó olyan (potenciális) építési munkálatok egészét vagy egy részét, amelyek a közbeszerzési szabályozás hatálya alá tartozhatnak, a Bizottság úgy véli, hogy nem áll fenn „elválaszthatatlan kapcsolat" a támogatási és a közbeszerzési szempontok között, mivel azok külön-külön is értékelhetők. A bejelentett intézkedés a két atomreaktor élettartamának meghosszabbítását támogatja, függetlenül attól, hogy hogyan választják ki a jövőbeli vállalkozó(ka)t. A bejelentett támogatás végrehajtása nem függ a közbeszerzési szabályok pontos alkalmazásától sem. Az LTO-blokkok üzemeltetése és a villamos energia forgalmazásának feltételei tehát elválaszthatók az atomreaktorok felújítási munkálataira vonatkozó közbeszerzési szempontoktól. Ezért a Bizottság a felújítási munkálatok közbeszerzési szempontjainak értékelése nélkül is értékelheti az intézkedést, mivel ezek a szempontok nem kapcsolódnak elválaszthatatlanul sem a támogatással előmozdított gazdasági tevékenységhez, sem annak módozataihoz.

(401) Az EMSA-t illetően Belgium azt állítja, hogy az EMSA-partner kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás folyamatban van, és hogy a közbeszerzési eljárás tiszteletben tartja a belga közbeszerzési jog szabályait (lásd a 3.3.1.5.1. szakaszt). A belga kormány közszolgáltató ajánlatkérőként jár el a BE-NUC nevében és javára (mivel a BE-NUC még nem teljes mértékben jogképes), de az EMSA-szerződést a BE-NUC fogja megkötni. A BE-NUC tevékenységére tekintettel az a döntés született, hogy a közüzemi ágazatokra vonatkozó szabályokat alkalmazzák. A közszolgáltató ajánlatkérő kiválasztja a részvételre jogosult feleket, és felkéri őket ajánlat benyújtására a közszolgáltató ajánlatkérő által javasolt EMSA-szerződéstervezet, valamint az ezt követő tárgyalások és ajánlatok alapján. A Bizottság ezért meg tudja állapítani, hogy az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárás tiszteletben tartja a vonatkozó belga és uniós közbeszerzési szabályokat.

(402) Belgium megerősítette, hogy a belga hatóságok és az Engie az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárásra (lásd a (143) preambulumbekezdést) vonatkozó közbeszerzési szabályokat és általában véve a közbeszerzési szabályokat (lásd a (356) preambulumbekezdést) tiszteletben tartották. A (398)–(401) preambulumbekezdésben említett indokok alapján a Bizottság nem tapasztalt arra utaló jelet, hogy az LTO-projekt sértené az uniós közbeszerzési jog bármely rendelkezését.

([136]) Lásd: a Törvényszék 2014. december 3-i ítélete, Castelnou Energía, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, 181–184. pont; a Törvényszék 2022. november 30-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 30. pont.

([137]) A Törvényszék 2022. november 30-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 32. pont.

([138]) A Törvényszék 2022. november 30-i ítélete, Ausztria kontra Bizottság, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 37. pont. A Braesch-ügyben hozott ítéletben a Bíróság megerősítette az arra vonatkozó érvelést, hogy a Bizottságnak bizonyos támogatási módozatok uniós joggal való összeegyeztethetőségének értékelésekor figyelembe kell vennie az „elválaszthatatlan kapcsolatot". Lásd: a Bíróság 2023. január 31-i ítélete, Bizottság kontra Braesch és társai, C-284/21 P, ECLI:EU:C:2023:58, 96–99. pont.

(403) Az eljárás megindításáról szóló határozat (245) preambulumbekezdésében és e határozat 3.3.2.1. szakaszában említettek szerint a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átadása tekintetében a megállapodás összhangban van a 2011/70/Euratom irányelv rendelkezéseivel. Az Euratom-Szerződés és a vonatkozó másodlagos jogszabályok a 2011/70/Euratom irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt elvvel összhangban a nukleáris létesítmények üzemeltetőire hárítják a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésének és e kezelés finanszírozásának elsődleges felelősségét. Végső soron azonban az állam felel a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek felelősségteljes és biztonságos kezeléséért, valamint annak biztosításáért, hogy e kezeléshez megfelelő pénzügyi források álljanak rendelkezésre. A belga hatóságok bizonyították, hogy az intézkedés célja a kiégett fűtőelemek és a nukleáris hulladékok kezelése finanszírozásának biztosítása, ami előfeltétele ezen anyagok felelősségteljes és biztonságos kezelésének. Ezért a Bizottságnak nem tapasztalt arra utaló jelet, hogy az LTO-projekt hulladékmegállapodásra vonatkozó része sértené a 2011/70/Euratom irányelv rendelkezéseit.

(404) Mivel az LTO-projekt kétirányú különbözeti szerződés formájában kap támogatást, a Bizottság úgy véli, hogy az (EU) 2024/1747 rendelettel módosított (EU) 2019/943 rendelet ([139]) (a továbbiakban: villamosenergia-rendelet) 19d. cikkének (2) bekezdésében meghatározott elvek az említett rendelet 2024. július 16-i hatálybalépésétől valamennyi kétirányú különbözeti szerződésre alkalmazandók. Ez azokra az esetekre is kiterjed, amikor egy tagállam a villamosenergia-rendelet szerinti kötelezettség nélkül dönt úgy, hogy kétirányú különbözeti szerződést vezet be a meglévő létesítmények élettartamának meghosszabbítását célzó beruházások tekintetében, ahogyan az az LTO-projekt esetében történt. Ezzel összefüggésben a belga hatóságok bizonyos módosításokat hajtottak végre a különbözeti szerződés kialakításán annak érdekében, hogy javítsák a modulációs döntéseket azáltal, hogy a gazdasági modulációk tekintetében a döntéshozatali jogkört átruházták az EMSA-partnerre, amint azt a 3.3.1.5.2. szakasz kifejti. Emellett Belgium fokozta a veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmust (aktualizált MPRA), hogy a pénzügyi támogatást jobban összehangolja a piaci árak változásaival (lásd a (107) preambulumbekezdést). A Bizottság elismeri, hogy az erőművek mérete viszonylag nagy a belgiumi napon belüli és kiegyenlítő piac likviditásához képest, a szóban forgó erőművek korlátozott rugalmasságú régi nukleáris technológiára támaszkodnak, az erőművekre különösen szigorú biztonsági követelmények vonatkoznak, valamint hogy a meghosszabbítás és a gazdasági modulációk bevezetése növeli a leállások kockázatát (lásd a 2.1. szakaszt). A Bizottság ugyanakkor elismeri, hogy bár a belga napon belüli és kiegyenlítő piacok egyre inkább integrálódnak a szomszédos piacokkal, a két erőmű méretéhez képest továbbra is meglehetősen kicsik. Mindezek alapján a Bizottság elismeri, hogy a belga hatóságok bizonyos módosításokat hajtottak végre a különbözeti szerződés kialakításán annak érdekében, hogy az jobban igazodjon a villamosenergia-rendelet 19d. cikke (2) bekezdésének célkitűzéseihez, biztosítva, hogy az LTO-blokkok modulációja a piaci jelzésekre reagálva történjen, különösen azáltal, hogy – amennyire technikailag lehetséges – hatékony termelési és karbantartási ütemtervet biztosítanak.

(405) Az eljárás megindításáról szóló határozat (247) preambulumbekezdésében és e határozat (110) preambulumbekezdésében említettek szerint Belgium azt állítja, hogy a kétirányú különbözeti szerződésből származó bevételek az általános állami költségvetésbe fognak befolyni (elkülönített elszámolás mellett), és azokat elsősorban a díjazási megállapodásban részes fél részére az LTO-blokkokra vonatkozó különbözeti szerződés keretében teljesített kifizetések finanszírozására fogják felhasználni. Amennyiben a különbözeti szerződés bevételei meghaladják az LTO-blokkokra vonatkozó különbözeti szerződés költségeinek finanszírozásához szükséges összegeket, azok felhasználhatók egy másik különbözeti szerződés költségeinek finanszírozására. Belgium kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a különbözeti szerződésből származó fennmaradó bevételeket kiosztják a vállalkozásoknak, erre a villamosenergia-rendelet 19d. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontjával összhangban kerüljön sor. Belgium előzetesen tájékoztatni fogja a Bizottságot arról, ha a különbözeti szerződésből származó bevételeket kiosztják a vállalkozásoknak, és szükség esetén bejelenti az ilyen intézkedést (lásd a (110) preambulumbekezdést). E kötelezettségvállalás alapján a Bizottság úgy véli, hogy Belgium kellő bizonyosságot nyújtott a villamosenergia-rendelet 19d. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontjában meghatározott elveknek való megfelelésről. Belgium azt is megerősítette, hogy a különbözeti szerződés kialakítása a villamosenergia-rendelet 19d. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összhangban kötbérkikötést tartalmaz a szerződés egyoldalú idő előtti indokolatlan felmondásának esetére (lásd a (110) preambulumbekezdést).

([139]) Az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendeletnek az uniós villamosenergia-piac szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1747 európai parlament és tanácsi rendelettel (HL L, 2024/1747, 2024.6.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj) módosított, a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. július 5-i (EU) 2019/943 európa parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 158., 14.6.2019.6.14., 54. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj).

(406) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (248) preambulumbekezdése is említi, a közös vállalkozás 139/2004/EK tanácsi rendeletnek ([140]) való megfelelése tekintetében a belga állam és az Engie beadványaiból úgy tűnik, hogy a tervezett közös vállalkozás nem tekinthető az említett rendelet 3. cikke értelmében teljesen működőképesnek. Ebből következik, hogy az intézkedést az említett rendeletnek való megfelelése tekintetében nem kell bejelenteni az Európai Bizottságnak.

(407) Az eljárás megindításáról szóló határozat (249) preambulumbekezdésében és e határozat 3.6. szakaszában foglaltak szerint az intézkedés finanszírozását illetően a belga hatóságok kifejtették, hogy az LTO-projekttel kapcsolatos költségeket szükség esetén az állami költségvetés fedezi. A projektből származó haszon szintén az állami költségvetésbe folyik be. Az intézkedéshez nem tartozik elzálogosított forrás, ezért az intézkedés nem sérti az EUMSZ 30. vagy 110. cikkét.

(408) A fent kifejtett okok miatt a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a javasolt intézkedés önmagában nem sérti az uniós jog vonatkozó rendelkezéseit.

8.3.2.4. Következtetés

(409) A fentiek fényében a Bizottság megállapítja, hogy az LTO-projekt megfelel az összeegyeztethetőségi értékelés első (pozitív) feltételének (azaz hogy a támogatás elősegíti egy gazdasági tevékenység fejlődését).

8.3.3. *Negatív feltétel: a támogatás indokolatlanul nem érintheti a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben*

8.3.3.1. A támogatás által érintett piac azonosítása

(410) Amint arra az eljárás megindításáról szóló határozat rámutatott, az LTO-projektet azzal a céllal hozták létre, hogy hozzájáruljon a belga piac villamosenergia-ellátásának biztonságához, miközben csökkenti Belgium fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét (ezáltal Belgium energiarendszerének dekarbonizációjához is hozzájárul). Ugyanakkor megállapítást nyert, hogy a belga piac a központi kapacitásszámítási régión belül erősen összefonódott (lásd a (374) preambulumbekezdést).

(411) A fentiek fényében a szóban forgó intézkedések értékelésével érintett piacok a belga villamosenergia-piacok és a központi kapacitásszámítási régió villamosenergia-piaca.

8.3.3.2. A támogatási intézkedés pozitív hatásainak azonosítása

(412) Az eljárás megindításáról szóló határozat (254) preambulumbekezdésében és e határozat 2. táblázatában említettek szerint a két atomreaktor élettartamának meghosszabbítása várhatóan a belgiumi villamosenergia-termelés 12–16 %-át teszi ki, ami lehetővé teszi a nukleáris alapú villamosenergia-termelés folytatását, és ezáltal a szükséges villamosenergia-termelés fenntartását az ellátási oldalon, összhangban a Belgium által választott sajátos energiaszer-kezettel. A kapacitásmechanizmus révén beszerzett kapacitással együtt a két legfiatalabb atomreaktort további 10 évig a piacon kell tartani a Belgiumban folyamatosan növekvő villamosenergia-kereslet kielégítése érdekében, amint azt a belga átvitelirendszer-üzemeltető által készített, az erőforrások megfelelőségének legutóbbi értékelés is mutatja (lásd a 2.4. szakaszt). Az LTO-projekt ezért pozitív hatást gyakorol a piacra, mivel segíteni fog az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos aggályok kezelésében, és hozzá fog járulni az ellátás biztonságához Belgiumban.

(413) Emellett a nukleáris energiaforrásokba történő beruházások megbízható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiatermelő eszközöket biztosítanak. A legszennyezőbb üzemanyagok fokozatos kivezetésekor a biztonságos ellátás garantálásával és a földgázfüggőség csökkentésével az előállított villamos energia egy MWh-jára jutó alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó atomenergia-termelés (a megújuló energiaforrások fejlesztésével együtt) hozzájárul a nemzeti és európai dekarbonizációs célkitűzések eléréséhez.

(414) Az LTO-projekt közvetlenül hozzá fog járulni a REPowerEU célkitűzéseihez is, mivel csökkenteni fogja az áringadozásoknak és a geopolitikai kockázatoknak kitett, importált fosszilis üzemanyagoktól (főként a földgáztól) való függőséget, és ezáltal erősíteni fogja az energiabiztonságot (lásd a (21) preambulumbekezdést).

([140]) A Tanács 139/2004/EK rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (HL L 24., 2004.1.29., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

(415) A fenti szempontok ismeretében a Bizottság megállapítja, hogy az LTO-projekt pozitív hatást gyakorol a piacra, mivel növelni fogja az ellátás biztonságát és hozzá fog járulni Belgium energiaszerkezetének dekarbonizációjához. Mivel a központi kapacitásszámítási régió erősen összefonódott, ezek a pozitív hatások valószínűleg a Belgiumból villamos energiát importáló szomszédos tagállamok számára is előnyösek lesznek.

8.3.3.3. Az állami beavatkozás szükségessége

(416) Annak megállapítása érdekében, hogy szükség van-e támogatási intézkedésre, a Bizottságnak értékelnie kell, hogy az intézkedés olyan helyzetre irányul-e, amelyben az intézkedés olyan lényeges javulást eredményezhet, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani. Nem tekinthető ugyanis a belső piaccal összeegyeztethetőnek az olyan támogatás, amely a kedvezményezett vállalkozás pénzügyi helyzetét anélkül javítja, hogy a kitűzött célok eléréséhez szükséges lenne.

(417) A szóban forgó ügyben Belgium meg kívánja hosszabbítani két legfiatalabb atomreaktorának élettartamát annak érdekében, hogy kezelje az ellátásbiztonsági problémákat, ugyanakkor csökkentse a fosszilis tüzelőanyagok használatát, és ezáltal hozzájáruljon a dekarbonizációhoz. A Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy e célkitűzések eléréséhez szükség van-e az atomenergia piacon tartásához nyújtott állami támogatásra.

(418) Az eljárás megindításáról szóló határozat 2.3.2. szakaszában és e határozat 3.1. szakaszában a Bizottság kifejtette, hogy a piaci hiányosságok megléte releváns tényező a támogatás szükségességének értékelése szempontjából, és elismerte azokat a piaci hiányosságokat, amelyek az atomenergia fejlesztése tekintetében állami beavatkozást tesznek szükségessé ([141]). Különösen az atomenergia-beruházások esetében a piaci hiányosság elsősorban számos, a kereskedelmi befektetők számára nehezen kezelhető kockázatnak tudható be ([142]), mint például:

a) a nukleáris technológia összetettsége, amely műszaki és projektirányítási kockázatoknak való kitettséghez, valamint piaci és beruházási kockázatokhoz vezet (a beruházások tőkeintenzitása és az energiapiacok volatilitása miatt), amelyekkel az intézkedés 1. komponense foglalkozik;

b) a nukleáris hulladék kezelésével, valamint az atomerőművek leszerelésével és bontásával kapcsolatos hosszú távú kockázatok, amelyekkel az intézkedés 2. komponense foglalkozik; valamint

c) a szabályozási és politikai döntésekhez kapcsolódó kockázatoknak való kitettség, amelyekkel az intézkedés 3. komponense foglalkozik.

(419) Belgium szerint az LTO-projekt mindhárom komponense a (418) preambulumbekezdésben említett kockázatok és piaci hiányosságok valamelyikére irányul.

(420) Belgium továbbá azzal érvel, hogy a belga kapacitásmechanizmus nem a megfelelő finanszírozási mechanizmus a belgiumi atomenergia-kapacitás számára, különös tekintettel az élettartam meghosszabbítására vonatkozó döntés rövid határidejére, az atomenergia-beruházásokkal kapcsolatos, más technológiákhoz képest fennálló további bizonytalanságokra és piaci hiányosságokra, a kapacitásmechanizmus sajátos jellemzőire, amelynek éves aukciói bizonytalan kimenetűek, továbbá olyan az időzítésük, amely összeegyeztethetetlen az LTO-projekt időzítésével (lásd a 3.3.4. szakaszt és a (353) preambulumbekezdést). Belgium továbbá azt állítja, hogy a bejelentett intézkedésre – beleértve az alintézkedések csomagját is – azért volt szükség, hogy meggyőzzék az Engie-t arról, hogy kezdjen tárgyalásokat az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbításáról, mivel az Engie már döntött arról, hogy valamennyi belgiumi nukleáris tevékenységét beszünteti (lásd a (19) preambulumbekezdést).

([141]) A Bizottság 2015. január 13-i határozata, SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/N), Egyesült Királyság, A Hinkley Point C atomerőműnek nyújtott támogatás (HL L/2015/109, 2015.4.28., 44. o.), (382)–(385) preambulumbekezdés.

([142]) Lásd például: A Bizottság 2015. január 13-i határozata, SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/N), Egyesült Királyság, A Hinkley Point C atomerőműnek nyújtott támogatás (HL L/2015/109, 2015.4.28., 44. o.); A Bizottság 2017. július 24-i SA.38454 (2017/C) (korábbi 2015/N) határozata, Magyarország, Két atomreaktor fejlesztése a Paks II. atomerőműben (HL L/2017/317, 2017.12.1., 45. o.); A Bizottság 2017. március 17-i határozata, SA.39487 (2016/NN), Belgium, A Tihange 1, a Doel 1 és a Doel 2 atomerőművek élettartamának meghosszabbítása (HL C/2017/142, 2017.5.5., 1. o.); A Bizottság 2017. június 16-i SA.45296 (2017/N) határozata, Németország, Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany (HL C/2017/254, 2017.8.4., 1. o.).

(421) Belgium ezért azzal érvel, hogy nem valószínű, hogy a két atomreaktor élettartamának meghosszabbítására állami támogatás hiányában sor kerülne, beleértve a megfelelő díjazási modellt (1. komponens), a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átadására vonatkozó megállapodást (2. komponens), valamint a jogvédelmi rendelkezéseket (3. komponens), amelyek mindegyike a fent említett piaci hiányosságok valamelyikére irányul.

(422) Az intézkedés mindhárom komponensének szükségességét (külön-külön) a 8.3.3.3.1., 8.3.3.3.2. és 8.3.3.3.3. szakasz értékeli. Az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens együttes szükségességének, valamint e komponensek lehetséges kumulatív hatásainak értékelését a 8.3.3.6. szakasz tartalmazza.

8.3.3.3.1. Az 1. komponens szükségessége

(423) Ami a Belgium által említett műszaki, projektirányítási, piaci és beruházási kockázatokat illeti, a Bizottság korábbi határozataiban elismerte, hogy az új atomenergia-projektekbe történő beruházások jelentős kockázatnak vannak kitéve, tekintettel a magas kezdeti beruházási költségek, a hosszú építési idő és a beruházási költségek megtérüléséhez szükséges hosszú üzemeltetési idő kombinációjára. A Bizottság elismerte továbbá, hogy az ilyen jelentős kockázatok fedezésére szolgáló piaci alapú pénzeszközök és egyéb szerződéstípusok hiánya olyan piaci hiányosságot jelent, amely csak néhány technológiára jellemző, köztük az atomenergiára ([143]). Ez azonban az új atomerőművekbe történő beruházásokra vonatkozott. Ezzel szemben a jelen ügy két meglévő atomreaktor élettartamának meghosszabbítására irányuló beruházásokra vonatkozik. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a két atomreaktor élettartamának meghosszabbításába való beruházás kérdése támogatás hiányában nem merült volna fel.

(424) Először is, ami a Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozat (295) preambulumbekezdésében foglalt észrevételét illeti, amely szerint a Doel 1, a Doel 2 és a Tihange 1 élettartamának tízéves meghosszabbítására 2015-ben pénzügyi támogatási intézkedéscsomag nélkül került sor ([144]), az Engie a nyilvános konzultációra adott válaszában (lásd a (290) preambulumbekezdést) azt állította, hogy a két projekt körülményei nem hasonlíthatók össze, mivel a jelen ügyben: i. a belga kormány azt követően döntött az LTO-projektről, hogy az Engie megkezdte az atomenergia-üzletágból való kilépésének előkészítését, ii. a jelenlegi LTO-projekt szoros ütemezéséhez kapcsolódóan további költségek merülnek fel, amelyeket a Nukleáris Biztonsági Hatóság (AFCN/FANC) is elismert, valamint iii. a megújuló energiaforrások energiarendszeren belüli megnövekedett részaránya a 2015. évi helyzethez és várakozásokhoz képest nagyobb piaci áringadozáshoz vezetett.

(425) Másodszor, a Bizottság azzal kapcsolatos kételyét illetően, hogy szükség van-e a díjazási intézkedések teljes csomagjára, Belgium és az Engie előadta, hogy az 1. komponens minden egyes része valamely konkrét célkitűzést szolgál, és hogy az alkomponensek kiegészítik egymást. Belgium a pénzügyi intézkedések kialakítását részletesebben is kifejtette (lásd még a (68) preambulumbekezdést).

a) Az LTO-projekt üzemeltetési és fenntartási költségeit az LTO működési bevételeiből finanszírozzák, ahol a működési bevételek stabil forrását a különbözeti szerződés biztosítja. Amint azt Belgium és az Engie kifejtette, tekintettel a nukleáris iparhoz kapcsolódó piaci hiányosságokra és a villamosenergia-piac következő években várható nagy fokú volatilitására, az LTO-projekt ki van téve a finanszírozási hiány komoly kockázatának, ennek következtében a különbözeti szerződés szükséges eszközt jelent a stabil működési bevételek eléréséhez. A Bizottság úgy véli, hogy a megfelelően kialakított különbözeti szerződés szükséges eszköz ahhoz, hogy bizonytalan piaci környezetben stabil bevételi forrást lehessen biztosítani. A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban már elismerte, hogy a különbözeti szerződés hiányában nagy a kockázata annak, hogy az LTO-projekt nettó jelenértéke negatív lesz. A Bizottság továbbá egyetért azzal is, hogy az LTO-blokkok élettartamának (10 éves) meghosszabbítása a nukleáris ágazatba történő beruházások átlagos időtartamához képest rövid időszakot fed le (annál is inkább, mivel az LTO-blokkok az első három évben nem fognak 100 %-os kapacitáson üzemelni, hiszen még tartani fognak az LTO időtartam-hosszabbításával összefüggő munkálatok), miközben jelentős költségekkel fog járni, hogy az LTO-blokkok megfeleljenek a biztonsági előírásoknak.

([143]) A Bizottság 2015. január 13-i határozata, SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/N), Egyesült Királyság, A Hinkley Point C atomerőmű támogatása (HL L/2015/109, 2015.4.28., 44. o.), (382) és (383) preambulumbekezdés.

([144]) Ebben az esetben csak a politikai kirablás kockázatával szembeni jogvédelem biztosított (hasonlóan a jelenlegi intézkedés 3. komponense által biztosított jogi védelemhez).

b) A hosszú távú pénzügyi stabilitás biztosítása érdekében a különbözeti szerződést MOCP és SDC-kölcsönök egészítik ki, mivel nem zárható ki, hogy a 10 éves időszak alatt jelentős nem tervezett üzemszünetekre kerül sor. Az Electrabel által szolgáltatott adatok valóban azt mutatják, hogy – a belga atomreaktorokkal kapcsolatban a 2012–2022-es időszakban szerzett tapasztalatai alapján (lásd: 10. táblázat) – egy ilyen esemény valószínűsége nem kicsi, hanem valószínűleg be fog következni. Az SDC-kölcsönök célja, hogy elegendő készpénzt biztosítsanak az LTO-projekt újraindítási szakaszában, amikor még fontos munkálatokat kell végezni, és az LTO-blokkok nem tudnak teljes kapacitással működni, és a tervek szerint e kölcsönöket a 10 éves időszak végéig visszafizetik. Ezzel szemben az MOCP a teljes 10 éves időszak alatt elérhető, de csak a jelentős nem tervezett üzemszünet eseteire terjed ki. Egy működőtőke-keret (working capital facility, WCF) szolgál évközi áthidaló eszközként az éves MOCP felé. Belgium három forgatókönyvet nyújtott be, amelyek bemutatják a jelentős nem tervezett üzemszünetek bekövetkeztének hatását. Amint a 11. táblázatból kiderül, az MOCP és az SDC-kölcsönök nélkül a közös vállalkozás csődbe mehet ezekben a helyzetekben, amelyek bekövetkezése a tízéves időszak alatt valószínűsíthető.

c) A Bizottság ezért elismeri, hogy a különbözeti szerződés, az SDC-kölcsönök, az MOCP és a WCF kiegészítő intézkedések, amelyek mind szükségesek annak biztosításához, hogy a BE-NUC mindenkor elegendő likviditással rendelkezzen az üzemeltetési, karbantartási és üzemanyag-költségek fedezéséhez, hogy lehetővé tegye az LTO-blokkok biztonságos és megbízható üzemeltetését.

d) Mivel az Engie épp azon volt, hogy korlátozza nukleáris kitettségét (lásd a (19) preambulumbekezdést), és nem akarta egyedül beruházni a szükséges [2–2,5] milliárd EUR-t meghaladó tőkekiadásokat az LTO-projektbe és egyedül támogatni a váratlan üzemszünetek és költségtúllépések miatti összes potenciális veszteséget, a fennmaradó finanszírozási és fizetőképességi kockázatok fedezése érdekében 50–50 %-os kockázatmegosztási mechanizmust kért a belga államtól, mielőtt aláírta volna az LTO-projektről szóló megállapodást (lásd a (23) preambulumbekezdést), és ragaszkodott a közös vállalkozás struktúrájához (BE-NUC létrehozása), a díjazási megállapodásban foglalt díjazási mechanizmusokon felül. Az LTO-projekt CAPEX-követelményeit a közös vállalkozás részvényesei azonos feltételek mellett, saját tőkén vagy részvényesi kölcsönökön keresztül finanszírozzák.

— Még a díjazási megállapodás pénzügyi díjazási mechanizmusai mellett is jelentős kockázatok maradtak fenn, amelyeket az Engie nem akart magára vállalni. Az Engie szimulációt nyújtott be, amely bemutatta a csökkentett rendelkezésreállási események és/vagy az MOCP által nem fedezett megnövekedett működési költségek hatását az üzemeltetési szakaszban, ami jelentős negatív hatással lehet a BE-NUC jövedelmezőségére, amint azt a 16. táblázat is mutatja.

— A közös vállalkozás struktúráján keresztül a CAPEX-finanszírozás hitelfelvételnek való kitettség nélkül is megvalósulhat, ami ebben az esetben rendkívül drága vagy nehezen hozzáférhető lenne, mivel a kereskedelmi bankok nem hajlandóak a nukleáris eszközöknek való kitettségre.

— A tőkeinjekción felüli részvényesi kölcsönök szükségessége pénzügyi megfontolásokból következik, mivel e kölcsönök nagyobb rugalmasságot biztosítanak a lehívás és visszafizetés ütemezésének kialakításában, és az adóköteles jövedelem tekintetében optimalizálják a pénzügyi struktúrát.

e) A Bizottság ezért megállapítja, hogy szükségesnek tekinthető egy olyan közös vállalkozás létrehozása, amelyben a más pénzügyi eszközök által nem fedezett költségtúllépésekhez és kényszerkiesésekhez kapcsolódó kockázatokat meg lehet osztani a belga állammal.

f) A JDA++ fedezi a biztonsági hatóság LTO-projekttel kapcsolatos elvárásainak való megfelelés érdekében elvégzendő fejlesztési tevékenységekkel kapcsolatos költségeket. Tekintettel az LTO-projekt szoros ütemezésére, a Bizottság úgy véli, hogy e tevékenységek finanszírozásához szükséges volt egy megállapodás kidolgozása és megkötése.

g) Az 1. komponens fennmaradó alintézkedéseit illetően, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozatban már említettük, a Bizottság úgy véli, hogy:

— az üzemeltetési és karbantartási megállapodás lehetővé teszi valamennyi üzemeltetési és karbantartási költség mindenkori fedezésének biztosítását, tehát szükséges,

— az adminisztratív gyakorlatokról és az energiaértékesítésről szóló megállapodás megkötése szükséges ahhoz, hogy az LTO-projekt a gyakorlatban működőképes legyen, tehát az ASA és az EMSA egyaránt szükséges, valamint

— bevett gyakorlat, hogy a két fél közötti megállapodás részeként az ügylet lezárásának elmaradására vonatkozó feltételekről állapodnak meg, tehát a lezárás elmaradása esetén a költségfedezeti veszteségek kártalanítása szükséges.

(426) Harmadszor, a Bizottság emlékeztet harmadik felek észrevételeire, akik szerint az energiaellátást olcsóbb technológiákkal is garantálni lehetne, és a nukleáris ágazatban nyújtott támogatások lelassítanák a haladást az egyéb, olcsóbb és éghajlatbarát technológiák terén (különös tekintettel a megújuló energiaforrásokra). Belgium arra hivatkozott, hogy a tagállamok önállóan alakíthatják energiapolitikájukat, beleértve annak lehetőségét is, hogy energiaszerkezetükbe az atomenergiát is beépítsék, és hogy az energiatermelési módszerek változatos kombinációja elengedhetetlen a megbízható és kiegyensúlyozott villamosenergia-hálózat fenntartásához. Tekintettel arra, hogy az elmúlt években csökkent a piaci koncentráció, köszönhetően a megújuló energia belga energiaszerkezeten belüli magasabb részarányának (lásd a (34)–(37) preambulumbekezdést), valamint tekintettel a belga államnak az Elisabeth Princess offshore szélerőműparkba irányuló közelmúltbeli beruházásaira ([145]), a Bizottság nem látja indokoltnak azt a következtetést, hogy az LTO-projekt akadályozná a megújuló energia belgiumi kiépítését. A nukleáris és a megújuló energiába való beruházás szükségessége szintén indokolt, mivel a megújuló energiaforrásoknak jelenleg még vannak hátrányai, például a telephelyek rendelkezésre állása és a hálózati csatlakozási kapacitás. A különbözeti szerződés (módosított) kialakításán keresztül nyújtott díjazás több ösztönzőt biztosít a drága órákban zajló termelés maximalizálására (a lehetőségekhez mérten, tekintettel az LTO-blokkokban alkalmazott régi technológiára). Ez csökkenti az intézkedés versenyre gyakorolt hatását a piaci alapú megújulóenergia-beruházások esetében, mivel a megújulóenergia-termelő eszközök várhatóan különösen gyakran fognak az alacsonyabb árú időszakokban üzemelni (hiszen ezekben az időszakokban a megújuló erőforrások rendelkezésre állása magas, ami csökkenti a piaci árakat).

(427) Végezetül, ami Belgium azon érvét illeti, amely szerint az LTO-blokkok finanszírozási hiánya nem oldható meg megfelelően a kapacitásmechanizmusban való részvétel révén (lásd a 3.3.4. szakaszt és a (353) preambulumbekezdést), a Bizottság elismeri, hogy a kapacitáspiaci aukciók bizonytalan kimenetele és az aukciók időzítése nem egyeztethető össze Belgium azon tervével, hogy 2025-ben megvalósuljon az LTO újraindítása. A belga kormány 2022 márciusában bejelentette az LTO-projektet, és 2023. december 13-án kötelező erejű végrehajtási megállapodást írt alá (lásd a 2.3. szakaszt). Addigra már három kapacitásmechanizmus-aukcióra került sor.

(428) A fenti érvelés fényében a Bizottság úgy véli, hogy az 1. komponens valamennyi alintézkedése bizonyítottan kiegészítő jellegű és szükséges.

8.3.3.3.2. A 2. komponens szükségessége

(429) Ami az eljárás megindításáról szóló határozat (276) preambulumbekezdésében említett, a nukleáris hulladék kezelésével és a leszereléssel járó bizonytalan költségekhez kapcsolódó piaci hiányosságokat és kockázatokat illeti, a Bizottság úgy véli, hogy ezeket a radioaktív hulladékokkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átruházása, valamint az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek átruházása révén kezelik. A hulladékmegállapodás célja a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésének biztosítása, mivel az átruházás biztosítja a nukleáris hulladék finanszírozását, és növeli ezen anyagok átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének biztonságosságát. Belgium azt állítja, hogy az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek csak az LTO-projektből eredő többletköltségeket fedezik, nem fedezik a napi irányítással vagy a szokásos tevékenységekkel kapcsolatos működési költségeket, és ezért nem torzító hatásúak.

([145]) Lásd: a Bizottság 2024. szeptember 13-i határozata, SA.107336 (2024/N), Belgium, Support mechanism for lot 1 of the Princess Elisabeth offshore Zone (HL C/2024/5754, 2024.9.25., 1. o.).

(430) Amint arra a Bizottság a nukleáris hulladékokkal kapcsolatos kötelezettségek németországi és egyesült királyságbeli átruházásáról szóló korábbi határozataiban ([146]) rámutatott, a radioaktív hulladékok kezelését hosszú határidők jellemzik, amelyek ezért valamilyen állami beavatkozást igényelhetnek. Ezenkívül a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésével kapcsolatos állami beavatkozás szükségességét a 2011/70/Euratom irányelv 4. cikkének (1) bekezdése rögzíti, amely e tekintetben az állam végső felelősségét írja elő. A radioaktív hulladékok kezelésére és a leszerelésre irányuló kötelezettségek átruházása azt a célt szolgálja, hogy biztosítsa a kiégett fűtőelemek és a nukleáris hulladékok kezelésének finanszírozását, ami előfeltétele ezen anyagok felelősségteljes és biztonságos kezelésének. Az Engie ráadásul nem tervezte a belgiumi nukleáris tevékenységeinek fenntartását (lásd a (19) preambulumbekezdést), és csak akkor vállalta, hogy tárgyalásokat kezd az élettartam meghosszabbításáról, amikor megállapodás született a pénzügyi rendelkezésekről, valamint a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségek átruházásáról is (lásd a (23) preambulumbekezdést).

(431) Ami különösen az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek átruházását illeti, mivel ez az átruházás csak az LTO-projektből eredő többletköltségeket fedezi, míg a szokásos leszerelési és bontási kötelezettségek továbbra is az atomerőmű-üzemeltetőt terhelik, és mivel a belga kormány, nem pedig az Engie vagy az Electrabel kérte az élettartam meghosszabbítását, a Bizottság úgy véli, hogy az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek átruházására is szükség van. Az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő értékeléshez képest a CPN/CNV időközben az LTO-projekthez kapcsolódó további leszerelési költségeket is megerősítette (lásd a (200) preambulumbekezdést).

(432) A Bizottság továbbá nem ellenzi az Electrabel nem európai eszközeinek az Electrabel általi elidegenítését, mivel az Engie biztosítani fogja, hogy legalább 4 milliárd EUR értékű eszköz maradjon az Electrabelben (lásd az (59) és (181) preambulumbekezdést).

(433) A fenti érvelés alapján a Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a bejelentett intézkedés 2. komponense szükséges.

8.3.3.3.3. A 3. komponens szükségessége

(434) Ami a szabályozási és politikai kockázatokkal kapcsolatos piaci hiányosságokat illeti, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (278) preambulumbekezdése is kifejti, a Bizottság úgy véli, hogy bár elviekben minden technológia lehet politikai „kirablás” áldozata, a nukleáris technológia ellentmondásos jellege miatt a nukleáris projektek kitettsége várhatóan magasabb ([147]). Belgium az elmúlt 25 évben már néhány alkalommal megváltoztatta az atomenergiával kapcsolatos politikai irányvonalát (lásd a 2.2. szakaszt), ezért a Bizottság úgy véli, hogy ez a kockázat különösen érvényes Belgium esetében. Ezenkívül a Bizottság az üggyel kapcsolatos nyilvános konzultáció során nem kapott ezzel ellentétes bizonyítékot.

(435) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a szabályozási és politikai kockázatokat hatékonyan kezelik a jogvédelmi intézkedés révén, és hogy az atomenergia esetében jogvédelemre van szükség, amint azt a Bizottság az SA.39487. sz. ügyben hozott határozatában ([148]) is elismerte.

8.3.3.3.4. Az intézkedés szükségességével kapcsolatos következtetés

(436) A fentiek fényében a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés mindhárom komponense (beleértve azok alkomponenseit is) szükséges két belgiumi atomreaktor élettartamának meghosszabbításához. Emellett a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés ösztönző hatást gyakorol a kedvezményezettekre, így biztosítva az LTO-projekt sikeres megvalósítását.

([146]) Lásd: A Bizottság 2017. június 16-i SA.45296 (2017/N) határozata, Németország, Transfer of Radioactive Waste and Spent Nuclear Fuel Liabilities in Germany (HL C/2017/254, 2017.8.4., 1. o.); A Bizottság 2016. április 20-i SA.34962 (2015/N) határozata, Egyesült Királyság, Waste Transfer Contract for New Nuclear Power Plants (HL C/2016/161, 2016.5.4., 1. o.).

([147]) Lásd még az SA.34947. sz. ügyben hozott bizottsági határozat (384)–(385) preambulumbekezdését (lásd a 144. lábjegyzetet).

([148]) Lásd: a Bizottság 2017. március 17-i határozata, SA.39487 (2016/NN), Belgium, A Tihange 1, a Doel 1 és a Doel 2 atomerőművek élettartamának meghosszabbítása (HL C/2017/142, 2017.5.5., 1. o.).

8.3.3.4. Megfelelőség

(437) A 3.1. szakaszban említett piaci hiányosságok, amelyek a következőkből erednek: i. bizonytalan energiapiaci és beruházási környezet, ii. a nukleáris hulladékkal kapcsolatos bizonytalan költségek, valamint iii. a politikai döntéseknek való kitettség megakadályozzák, hogy az atomerőmű-üzemeltető biztos jövedelemhez jusson. A jelen ügyben a Bizottság úgy véli, hogy ez különösen problematikus az LTO-blokkok alapját képező, kevéssé rugalmas régi technológia, valamint az élettartam 10 éves meghosszabbításának korlátozott időtartama miatt. Ezek a jelen ügyben különösen markáns jellemzők tovább bonyolítják az LTO-blokkok nyereséges működését, így a Bizottság megfelelőnek tartja az állami támogatást.

(438) Belgium azt állítja, hogy az azonosított piaci hiányosságok és az atomenergiával kapcsolatos sajátos kockázatok miatt az atomenergia esetében külön támogatási mechanizmusra van szükség. Amint azt a 3.3.4. szakasz említi, Belgium azt állítja, hogy a közvetlen pénzügyi támogatási programok egyéb formáit is fontolóra vették (rögzített betáplálási felár, egyirányú különbözeti szerződés és szabályozott eszközalap-modell), de azokat nem találták az LTO-projekt támogatásához megfelelőnek. Belgium azt állítja, hogy a bejelentett intézkedés három komponense szükséges a piaci hiányosságok és kockázatok kezeléséhez. Belgium szerint: i. az LTO-projekt sajátos felépítése és az 1. komponenshez tartozó pénzügyi támogatási intézkedések megfelelőek ahhoz, hogy jelentős, nem tervezett események esetén is stabil bevételeket biztosítsanak az atomerőmű-üzemeltető számára, és elkerüljék a közös vállalkozás fizetésképtelenségét, ii. a hulladékplafon és a 2. komponens kapcsolódó alintézkedései megfelelőek annak biztosításához, hogy a szükséges források rendelkezésre álljanak a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésére irányuló megoldások finanszírozásához, míg iii. a 3. komponens szerinti jogvédelem megfelelő a közvélemény és a politikai döntéshozók atomenergiával kapcsolatos álláspontjának változásaival szembeni védelem garantálásához.

(439) A Bizottság az alábbi szakaszokban – az egyes komponensek tekintetében külön-külön – értékeli, hogy a bejelentett intézkedés 1., 2. és 3. komponense, beleértve azok több alintézkedését is, megfelelő-e. Az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens együttes megfelelőségének, valamint e komponensek lehetséges kumulatív hatásainak értékelését a 8.3.3.6. szakasz tartalmazza.

8.3.3.4.1. Az 1. komponens megfelelősége

(440) Először is, az eljárás megindításáról szóló határozat (285), (300) illetve (303) preambulumbekezdésében említettek szerint a Bizottság megfelelő intézkedésnek találta a JDA++ programot, az adminisztratív szolgáltatásokról szóló megállapodást és az ügylet lezárásának elmaradása esetén a költségfedezeti veszteségek kártalanítását. Először is, tekintettel az LTO újraindításának időpontja előtti rövid időtartamra, valamint arra, hogy a fejlesztési tevékenységeket a belga kormány által a két atomreaktor élettartamának meghosszabbításáról szóló határozat meghozatalát követően a lehető leghamarabb meg kell kezdeni, a Bizottság úgy véli, hogy a JDA++ megállapodás megkötése az ügylet végleges lezárása előtt megfelelő eszköz annak biztosítására, hogy az atomerőmű-üzemeltető időben elvégezze a szükséges fejlesztési tevékenységeket. Másodszor, a Bizottság úgy véli, hogy az adminisztratív gyakorlatokról szóló megállapodás (ASA) megkötése, valamint az ügylet lezárásának elmaradása esetén alkalmazandó feltételekről való megállapodás bármely két fél közötti megállapodás részeként bevett gyakorlatnak számít. Ezenkívül a Bizottság az üggyel kapcsolatos nyilvános konzultáció során nem kapott ezzel ellentétes bizonyítékot e három alintézkedés tekintetében. Ezért a Bizottság úgy véli, hogy a JDA++, az ASA és az ügylet lezárásának elmaradása esetén a költségfedezeti veszteségek kártalanítása megfelelő intézkedések, amelyeknek az LTO-projekt részét kell képezniük.

(441) Másodszor, ami a különbözeti szerződést illeti, Belgium azt állítja, hogy a kétirányú különbözeti szerződés a legmegfelelőbb megoldás a piaci hiányosságok kezelésére és a bevételek kiszámíthatóságának biztosítására, elkerülve ugyanakkor az atomerőmű-üzemeltető túlzott mértékű díjazását. A belga hatóságok megvizsgálták az alternatív támogatási mechanizmusokat (részvétel a kapacitásmechanizmusban, rögzített betáplálási felár, egyirányú különbözeti szerződés, RAB modell), de azokat kevésbé találták megfelelőnek (lásd a 3.3.4. szakaszt). Az eljárás megindításáról szóló határozat (290)–(293) preambulumbekezdésében említettek szerint a Bizottságnak számos aggálya volt a különbözeti szerződés kialakításával kapcsolatban, és a nyilvános konzultációban részt vevő harmadik felek közül sokan egyetértettek a Bizottság álláspontjával (lásd a 6.2.1.2. szakaszt):

a) A különbözeti szerződés (kezdeti) kialakítása a ténylegesen előállított villamos energia egy MWh-jára vetített rögzített díjazásnak felelt meg, és nem tartalmazott megfelelő ösztönzőket a villamosenergia-termeléshez és a piaci körülményeknek megfelelő karbantartás-ütemezéshez, ami a piaci műveletek indokolatlan torzulásának kockázatával jár.

b) Ezenkívül az (eredeti) előre meghatározott modulációs rendszer csak arra az esetre írt elő szankciókat, amikor az LTO-blokkok termelése nem csökkent volna akkor, ha a villamos energia ára mínusz 20 EUR/MWh vagy annál alacsonyabb hat óránál hosszabb ideig, ami a negatív villamosenergia-árak idején támogatás nyújtásához vezetett volna.

c) A Bizottság akkoriban sem volt meggyőződve arról, hogy a (kezdeti) veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmus a gyakorlatban eredményes lenne.

d) Végezetül felmerült a kérdés, hogy a különbözeti szerződés képletében valóban a másnapi piaci ár-e a legjobb választás piaci referenciaárként, és hogy nem lenne-e megfelelőbb hosszú távú terméket is belefoglalni a piaci referenciaárba.

(442) A Bizottságnak a különbözeti szerződés kialakításával kapcsolatos aggályaira válaszul Belgium néhány módosítást hajtott végre:

a) Belgium először is tisztázta, hogy az LTO-blokkok alapját képező régi nukleáris technológia miatt nem megvalósítható, hogy e blokkok képesek legyenek érzékenyen reagálni a piaci jelzésekre. Amint azt a 2.1. szakaszban említettük, az Engie maga is nyitott volt arra, hogy az intézkedés keretében hasznosítsa az LTO-blokkok rugalmasságát az energiapiacokon, ugyanakkor kiemelte a reaktorok modulációja miatti leállások ebből következő kockázatait. Ugyanakkor a belga nukleáris biztonsági hatóság korlátozta a ciklusonkénti gazdasági modulációk számát. A Bizottság és harmadik felek (441) preambulumbekezdés a) pontjában említett aggályainak megválaszolása érdekében, szem előtt tartva az erőművek műszaki korlátait, Belgium úgy döntött, hogy módosítja a független EMSA-partner díjazását. Belgium változó összetevővel egészítette ki a díjazási képletet annak érdekében, hogy az EMSA-partnert ösztönözze arra, hogy az atomenergiából származó villamos energiát a lehető legnagyobb mértékben a piaci körülményekkel összhangban értékesítse, szem előtt tartva ugyanakkor a modulációs korlátozásokat, amit a 3.3.1.5.2. szakasz fejt ki. Ezen új struktúra keretében a (441) preambulumbekezdés b) pontjában foglalt aggályokra válaszul a modulációs rendszert törölték, mivel az EMSA-partner fogja eldönteni, hogy mikor indokolt gazdasági modulációt indítani. Az EMSA-partner megfelelő ösztönzést kap arra, hogy alacsony vagy negatív piaci árak esetén gazdasági modulációt kérjen, mivel ennek elmaradása esetén szankcióval sújtják.

b) Ami a (441) preambulumbekezdés c) pontjában foglalt aggályt illeti, Belgium fokozta az MPRA-mechanizmust, hogy a különbözeti szerződés szerinti díjazást közelítse a változó piaci körülményekhez (lásd a 3.3.1.3.2. szakaszt).

c) Ami a (441) preambulumbekezdés d) pontjában foglalt aggályt illeti, Belgium a (98) preambulumbekezdésben említett okok miatt a különbözeti szerződésben foglalt képletben a másnapi piaci árat tartotta meg piaci referenciaárként. A hivatalos vizsgálati szakaszban Belgium különösen a nem tervezett leállások magas kockázatát és jelentős hatását hangsúlyozta, főként az LTO-projekt újraindítási szakaszában. Emiatt az LTO-blokkok teljesítménye a termelés első három évében igen bizonytalanná válna, és ezért a hosszú távú referenciaár alkalmazása a különbözeti szerződés kialakításában fokozná az erőműveket érintő kockázatokat.

d) Végezetül Belgium azt is megerősíti, hogy a különbözeti szerződés részes fele (a BE-WATT) a jogszabályban előírányzottaknak megfelelően kockázatkezelési stratégiát fog kidolgozni nyitott pozíciójára vonatkozóan, és hogy annak végrehajtása hozzá fog járulni a határidős villamosenergia-piacok likviditásához (lásd a (99) preambulumbekezdést). A stratégia elfogadása a szabályozó javaslatától függ, amely tartalmazni fogja a stratégia érintett villamosenergia-piacokra gyakorolt hatásának értékelését (lásd a (158) preambulum-bekezdést).

(443) A Bizottság úgy véli, hogy a különbözeti szerződés kialakításával és végrehajtásával kapcsolatos módosítások, valamint a határidős villamosenergia-piacok likviditásához hozzájáruló kockázatkezelési stratégia kidolgozására vonatkozó kötelezettségvállalás elegendő az eljárás megindításáról szóló határozatban felvetett kétségek eloszlatásához. A Bizottság elismeri, hogy az LTO-blokkok egy régi, korlátozottan rugalmas technológián alapulnak, ami korlátozza az atomerőmű-üzemeltető azon képességét, hogy rendszeresen módosítsa az erőművek teljesítményét. Ez ellentétben áll az újabb nukleáris technológiákkal vagy az egyéb kialakítású atomerőművekkel (pl. szürke kontra fekete szabályozó rudak), amelyek lehetővé teszik a terhelés nyomon követését. Tekintettel a korlátozott, tízéves meghosszabbításra, a Bizottság elismeri, hogy a technológiát adottnak kell tekinteni, ami

korlátozza az atomerőmű-üzemeltető azon képességét, hogy jelentősen módosítsa az erőművek magatartását. E tekintetben a Bizottság nagyra értékeli a belga hatóságok és az Electrabel arra irányuló kísérleteit, hogy a lehető legnagyobb mértékben hozzáigazítsák a termelést és a karbantartást a piaci körülményekhez, egyrészt azáltal, hogy a gazdasági modulációkkal kapcsolatos döntéshozatali jogkört átruházták az EMSA-partnerre, és megváltoztatták díjazását, másrészt pedig azáltal, hogy a 18 hónapos üzemanyagciklusról 12 hónapos üzemanyagciklusra tértek át annak érdekében, hogy a karbantartást a lehetőségek szerint a nyári időszakra időzítsék. E tekintetben a veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmus megerősítése is hozzájárul ahhoz a célkitűzéshez, hogy a különbözeti szerződés szerinti díjazás a lehető legnagyobb mértékben megfeleljen a piaci körülményeknek, továbbá hozzájárul a piaci kockázatnak való nagyobb kitettséghez. Bár a negatív árak idején nyújtott támogatás az erőművek korlátozott rugalmassága és a biztonsági aggályok miatt még mindig nem zárható ki teljes mértékben, a különbözeti szerződés módosított kialakítása a módosított EMSA szerinti díjazási képlettel együtt csökkenti a hajlandóságot a negatív árak idején történő termelésre. A Bizottság azt is elismeri, hogy különösen az LTO-projekt újraindítási szakaszában magas a nem tervezett üzemszünetek és leállások kockázata, így a hosszú távú piacoknak való kitettség további kockázatokkal járhat, ezért a másnapi piaci ár az LTO-projekt kezdeti időszakában jobban megfelel piaci referenciaárnak. A Bizottság azt is megjegyzi, hogy a belga hatóságok a projekt első három évét követően szabadon módosíthatják a különbözeti szerződés kialakításában szereplő piaci referenciaárat, valamint az EMSA szerinti díjazás elszámolását. Végezetül a másnapi piac alkalmazásának a határidős piacokra gyakorolt hatását csökkenti a határidős piacok likviditását elősegítő fedezeti stratégia, a napon belüli piacra gyakorolt hatást pedig az EMSA-partner által viselt változó költségek mérsékelik.

(444) Következésképpen és tekintettel a jelen ügy sajátos körülményeire, amely egy régi, korlátozottan rugalmas technológia alapján működő meglévő nukleáris blokkokra vonatkozik, a Bizottság úgy véli, hogy a különbözeti szerződés módosított kialakítása a módosított EMSA szerinti díjazással együtt megfelelő.

(445) Harmadszor, a Bizottság aggályait fejezte ki az SDC-kölcsönök és az MOCP megfelelőségével kapcsolatban is, amelyek a leállítási időszak költségeit illetve a működési cash flow hiányait fedezik, és egy potenciálisan korlátlan, vissza nem térítendő támogatáshoz hasonlóan megvédik a közös vállalkozást a működési kockázatoktól. Emellett az MOCP 50 %-os tőkevédelmet biztosít. Belgium azt állítja, hogy az SDC-kölcsönök, a WCF, valamint a minimális OPEX és tőkekifizetés hiányában további tőke-hozzájárulásokra lenne szükség, mivel a közös vállalkozás részvényesei már egyetlen üzemszünet esetén is fizetésképtelenségi kockázatoknak és finanszírozási hiánynak lennének kitéve, ami miatt a beruházás veszteséges lenne.

(446) A Bizottságnak az SDC-kölcsönökkel és az MOCP-vel kapcsolatos aggályaira válaszul Belgium további pontosításokat adott és kiigazította ezeket az intézkedéseket:

a) Belgium azt állítja, hogy az SDC-kölcsönöket elvben vissza fogják fizetni. Ami annak kockázatát illeti, hogy az SDC-kölcsönöket a pénzeszköz-beáramlások elégtelensége esetén nem fizetik vissza (mivel azok a részvényesi hozzájárulások visszafizetése után következnek), Belgium azzal érvel, hogy ez a forgatókönyv nagyon valószínűtlen, és hogy az SDC-kölcsönöket nem csupán nagyon negatív forgatókönyv esetén – azaz ha több évig jelentős üzemszünet áll fenn, például 2029 és 2035 között minden évben kevesebb mint 60 % – fizetik vissza (lásd a (132) preambulumbekezdést). Bár nem valószínűtlen, ez a kockázat csekély, és csak szélsőséges körülmények között valósul meg, amelyek hosszú időn keresztül jelentős vagy több váratlan eseményt eredményeznének, és végső soron az erőmű bezárását vonnák maga után (lásd a b) pontot). Ez a helyzet hátrányos lenne a részvényesek számára: az SDC-kölcsönöket nem fizetik vissza teljes mértékben akkor és csak akkor, ha a projekt nem termel elegendő nyereséget ahhoz, hogy a részvényesi beruházásból bármilyen hozamot fizessenek, ezért az SDC-kölcsönök nem járnak aránytalan előnyökkel a részvényesek számára.

b) Hasonlóképpen Belgium azt állítja, hogy az MOCP csak nagyon negatív helyzet esetén lép életbe, és az Engie továbbra is azt kockáztatja, hogy tőkeberuházásának 50 %-át elveszíti. Annak érdekében azonban, hogy választ adjon arra az aggályra, hogy az MOCP korlátlan támogatást eredményezhet, Belgium felső határt állapított meg az MOCP-kifizetésekre vonatkozóan. A (121) preambulumbekezdésben kifejtettek szerint a díjazási megállapodásban részes fél (azaz a belga állam) élni fog a díjazási megállapodás szerinti felmondási jogával (jogaival), amennyiben az MOCP eléri a 2 milliárd EUR kifizetett összeget.

c) Végezetül Belgium további információkat nyújtott be annak kockázatáról, hogy az élettartam meghosszabbításának tízéves időtartama alatt jelentős nem tervezett üzemszünet következik be (lásd a (114)–(118) preambulumbekezdést), valamint ennek hatásairól, ami jelentős mértékben befolyásolja az LTO-projekt nyereségességét (lásd: 11. táblázat).

(447) A Bizottság ezért megállapítja, hogy az SDC-kölcsönök és az MOCP szükséges és megfelelő eszközök az LTO-projekt életképességének biztosításához, különös tekintettel a jelen ügy sajátos körülményeire, amelyek a meglévő, régi technológián alapuló és ezért jelentős, nem tervezett leállások kockázatának kitett reaktorokkal függnek össze. E tekintetben, mivel az élettartam meghosszabbítása 10 évre korlátozódik, ami korlátozza a jelentős veszteségek megtérülésének lehetőségét, az MOCP védőhálót nyújt a közös vállalkozás számára a működési kockázattal szembeni védelem révén. Az MOCP és az SDC-kölcsönök formájában nyújtott további garanciák nélkül egy magánbefektető valószínűleg nem vállalná az LTO-projekt végrehajtásának kockázatát. Figyelembe véve az MOCP-kifizetések lehetséges nagyságrendjét abban az esetben, ha a két LTO-blokk valamelyikének hosszú ideig tartó leállítása több évre is elhúzódik, szükségesnek tűnt, hogy ezt a mechanizmust olyan összegben korlátozzák, amely megfelel a piaci gyakorlatnak, és elegendő időt biztosít az LTO-blokk(ok) rendes működésének helyreállítására. A Bizottság üdvözli a (potenciális) MOCP-kifizetések korlátozását, hogy a belga állam kitettsége legalább számszerűsített és előre ismert legyen.

(448) Ami a belga államnak a közös vállalkozásban való részvételét illeti, Belgium azzal érvel, hogy ez lehetővé teszi a belga állam számára a projekttársaság közös irányítását, mivel a két részvényes egyenlő feltételek mellett csatlakozik a közös vállalkozáshoz. Lehetővé teszi továbbá a belga állam számára, hogy bizonyos mértékű tulajdonjogot tartson fenn a kritikus infrastruktúrákban. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a közös vállalkozás megfelelő.

(449) Negyedszer, az EMSA-t illetően a Bizottság helyénvalónak tartja, hogy partnert válasszanak az LTO-blokkok által előállított villamos energia nagykereskedelmi piacon történő értékesítésére, azzal a feltétellel, hogy ez a partner teljes mértékben függetlenül, nem pedig az Electrabel érdekében jár el. A Bizottságnak azonban kétségei voltak az értékesítésnek a másnapi nagykereskedelmi piacra történő korlátozását illetően. Belgium tisztázta, hogy az EMSA-partner bármely piacon szabadon értékesítheti az LTO-blokkok által termelt villamos energiát, és az értékesítés nem korlátozódik a másnapi piacra (lásd a (152) preambulumbekezdést). Belgium azt is megerősítette, hogy az EMSA-partnert versenyeztetéses közbeszerzési eljárás útján választják ki, és biztosítékokat vezetnek be annak biztosítására, hogy az Engie ne befolyásolja a közbeszerzési eljárást vagy annak eredményét (lásd a 3.3.1.5.1. és a 3.3.1.5.3. szakaszt). Emellett abban az esetben, ha a GEMS-t választják ki EMSA-partnernek, Belgium és az Engie kötelezettséget vállal arra, hogy bevezeti a szükséges biztosítékokat annak érdekében, hogy a GEMS ne avatkozzon bele a többi kereskedelmi tevékenységbe (lásd a 3.3.1.5.3. szakaszt). A Bizottság ezért megfelelőnek tartja az EMSA-megállapodás kialakítását és az EMSA-partner kiválasztását.

(450) Végezetül a Bizottságnak aggályai voltak a különbözeti szerződés mellett működő számos díjazási mechanizmus kombinációjának megfelelőségével kapcsolatban, és úgy ítélte meg, hogy az 1. komponens szerinti alintézkedéscsomag csak akkor tekinthető megfelelőnek, ha nem vezet a kereskedelem és a verseny indokolatlan vagy további indokolatlan torzulásához. Mivel a Bizottság nem tapasztalt arra utaló jeleket, hogy az EMSA-partner ne működne függetlenül, sem arra, hogy az Engie ne lenne védve az összes piaci kockázattal szemben (a kiigazított MPRA-mechanizmus, az MOCP felső korlátja és az 50 %-os tőkekockázat révén), a Bizottság arra a következtetésre juthat, hogy az 1. komponenshez tartozó valamennyi alintézkedés külön-külön és együttesen is megfelelőnek tekinthető.

8.3.3.4.2. A 2. komponens megfelelősége

(451) Az eljárás megindításáról szóló határozat (304) preambulumbekezdésében említettek szerint a radioaktív hulladékok kezelését hosszú határidők jellemzik, ezért szükség lehet az állami beavatkozás valamilyen formájára; a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésével kapcsolatban az államot terhelő végső felelősséget a 2011/70/Euratom irányelv 4. cikkének (1) bekezdése határozza meg.

(452) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségeknek egy független állami szervre, a Hederára történő átruházása megfelelő eszköz arra, hogy a belga államot nagyobb felelősség terhelje a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok végleges elhelyezéséért, és hosszú időn keresztül biztosítsa annak finanszírozását. A Bizottság a 3.3.2.2. szakaszban leírtakon kívül nem azonosított olyan alternatív intézkedést vagy struktúrát sem, amely lehetővé tenné Belgium számára e célkitűzések ugyanilyen megvalósítását.

(453) Ami az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségeknek („leszerelési diszszinergiák”) a 3.3.2.4. szakaszban említett átruházását illeti, ez az átruházás csak az LTO-projektből eredő többletköltségeket fedezi, míg a szokásos leszerelési és bontási kötelezettségek az atomerőmű-üzemeltetőt terhelik. A CPN/CNV valóban megerősítette, hogy vannak olyan diszszinergiák, amelyek hatással vannak a leszerelési és bontási költségekre, és számszerűsítette az összeget. Mivel a belga kormány, nem pedig az Engie/Electrabel kérte az élettartam meghosszabbítását, a Bizottság úgy véli, hogy a leszerelési diszszinergiáknak a belga állam általi egyszeri egyösszegű kifizetés révén történő átruházása megfelelő.

(454) Végül a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeknek a Hedera alapra történő átruházása, amely egy független kormányzati szerv (CPN/CNV) ellenőrzése alatt álló, a pénzeszközöket a rendeltetésüknek megfelelően biztosító és az átruházott kötelezettségekkel kapcsolatos költségeket ellenőrző külön állami szerv, indokolja az Electrabel nem európai eszközeinek az Electrabel általi elidegenítését, és biztosítja a radioaktív hulladékokkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átruházásának megfelelőségét.

(455) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a bejelentett intézkedés 2. komponense, beleértve annak alintézkedéseit is, megfelelő a hulladékgazdálkodás és a leszerelés bizonytalan költségeivel összefüggő piaci hiányosság kezelésére.

8.3.3.4.3. A 3. komponens megfelelősége

(456) A Bizottság úgy véli, hogy a nukleáris technológia különösen ki van téve a politikai kirablásnak. Ezért, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (306) preambulumbekezdése már megállapította, a Bizottság úgy véli, hogy a jogvédelmi megállapodás megfelelő a politikai és szabályozási kockázatokkal kapcsolatos piaci hiányosságok kezelésére, amint azt a Bizottság az SA.39487. sz. ügyben hozott határozatában ([149]) is elismerte.

8.3.3.4.4. Az intézkedés megfelelőségével kapcsolatos következtetés

(457) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés módosításai, beleértve a különbözeti szerződés kialakításának módosítását, az MPRA erősítését és az MOCP felső határának bevezetését, valamint az alintézkedések kombinációjára vonatkozó további pontosítások elegendőek ahhoz, hogy a Bizottság megállapítsa az 1. komponens megfelelőségét. A Bizottság figyelembe veszi az ügy sajátos körülményeit is, amely egy régi technológián alapuló, meglévő atomerőművekbe történő, korlátozott ideig tartó beruházásra vonatkozik. A 2. és 3. komponenst illetően a hivatalos vizsgálat nem talált olyan bizonyítékot, amely eltérne a Bizottság korábbi következtetésétől, amely szerint a 2. és 3. komponens megfelelő.

(458) A fentiek ismeretében a Bizottság úgy véli, hogy az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens alintézkedései megfelelő módot jelentenek az LTO-projekt támogatására.

8.3.3.5. Arányosság

(459) Valamely intézkedés arányosságának értékelésekor a Bizottságnak arról kell meggyőződnie, hogy az intézkedés az ahhoz szükséges minimumra korlátozódik-e, ami lehetővé teszi az LTO-projekt sikeres megvalósítását a célkitűzések elérése érdekében.

(460) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kifejtette, hogy az arányossági értékelésnek figyelembe kell vennie a belga hatóságok által javasolt támogatási intézkedések kombinációját, azaz az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens kombinációját, beleértve az egyes komponenseken belüli alintézkedések kombinációját is.

(461) A Bizottság az alábbi szakaszokban először is azt értékeli, hogy arányos-e a bejelentett intézkedés 1., 2. és 3. komponense, beleértve azok több alintézkedését is. Az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens együttes arányosságának, valamint e komponensek lehetséges kumulatív hatásainak értékelését a 8.3.3.6. szakasz tartalmazza.

([149]) Lásd még az SA.39487. sz. ügyben hozott bizottsági határozat (103) preambulumbekezdését (lásd a 25. lábjegyzetet).

8.3.3.5.1. Az 1. komponens arányossága

(462) Az eljárás megindításáról szóló határozat (331) preambulumbekezdésében említettek szerint a JDA++, az üzemeltetési és karbantartási megállapodás, az ASA és az ügylettől való elállásra vonatkozó kártalanítási megállapodás piaci feltételek mellett jött létre, és ezért arányosnak tekinthető. Az eljárás megindításáról szóló határozat (324) preambulumbekezdésében említettek szerint a Bizottság elismerte, hogy az üzemeltetési és karbantartási megállapodás esetében versenyeljárás alkalmazása nem feltétlenül megfelelő, tekintettel az LTO-blokkok érzékenységére és sajátos jellegére, így annak arányosságát az Electrabel által a megállapodás végrehajtása révén elért árrés szintje alapján lehet értékelni, amelyet piaci alapon kell meghatározni. Mivel az üzemeltetési és karbantartási megállapodásban meghatározott árrésszintek összhangban vannak a Luminusszal kötött LTO partnerségi megállapodás alapján alkalmazott szintekkel, amely a releváns referenciamegállapodás, hiszen hasonló szolgáltatásokra vonatkozik, a Bizottság arányosnak találta az üzemeltetési és karbantartási megállapodást. Ezenkívül a Bizottság az ügyről folytatott nyilvános konzultáció során nem kapott ezzel ellentétes bizonyítékot a JDA++ megállapodás, az üzemeltetési és karbantartási megállapodás, az ASA és az ügylet lezárásának elmaradása esetén a költségfedezeti veszteségek kártalanítás arányosságát illetően.

(463) A közös vállalkozást az eljárás megindításáról szóló határozat is arányosnak tekintette, mivel a belga kormány és az Electrabel egyenlő feltételek mellett gyakorolja jogait: a közös vállalkozás irányítása, továbbá a költségek és a bevételek egyenlő arányban oszlanak meg.

(464) Ebben a szakaszban a Bizottság értékeli az LTO-projekt belső megtérülési rátájának (IRR) arányosságát, valamint az 1. komponens fennmaradó pénzügyi alintézkedéseit (MOCP, WCF, SDC-kölcsönök, részvényesi kölcsönök). Az állami támogatási intézkedés arányosságának biztosítása és a túlkompenzáció elkerülése érdekében az állami támogatási intézkedésnek biztosítania kell a kedvezményezett számára a beruházás minimális megtérülési rátáját. Más szóval azt a minimális rátát, amelynél a projekt finanszírozási hiánya megszűnik. A finanszírozási hiány a faktuális forgatókönyv és a kontrafaktuális forgatókönyv nettó jelenértéke (NPV) közötti különbség, ugyanakkor az állami támogatás azon minimális összege, amely szükséges ahhoz, hogy az intézkedés ösztönző hatást gyakoroljon a vállalkozásra, valamint az állami támogatás maximális összege, amely arányos a beruházás ösztönzésével.

(465) A finanszírozási hiány koncepciója mélyen a szokásos üzleti döntéshozatalban gyökerezik. Amikor a profitmaximalizáló vállalatok arról döntenek, hogy végre kívánnak-e hajtani egy projektet, a szóban forgó projekt által generált értéket alternatív intézkedések alapján értékelik, és azt választják ki, amelyik a legnagyobb várható hozamot éri el. Ezért ahhoz, hogy a vállalatok hajlandóak legyenek megvalósítani a nem a legmagasabb várható hozamot kínáló projektet, szükség lehet a finanszírozási hiányt fedező állami támogatás nyújtotta ösztönzőre.

(466) Annak megállapítása érdekében, hogy a különböző fejlesztések mely része tulajdonítható a beavatkozás hatásának – hiszen az ilyen javulás nemcsak az LTO-projektnek, hanem más tényezőknek is betudható –, Belgium kontrafaktuális forgatókönyvet nyújtott be, amely az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor még nem állt a Bizottság rendelkezésére ([150]). Ebben az esetben a kontrafaktuális forgatókönyv olyan forgatókönyv, amelyben nem kerül sor az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítására; ez lenne a helyzet akkor, ha nem kötnek megállapodást a belga kormánnyal. A kontrafaktuális elemzésben összehasonlítják a beavatkozás eredményeit azokkal az eredményekkel, amelyeket akkor értek volna el, ha a beavatkozást nem hajtották volna végre. Ilyen helyzetben az Electrabel: i. továbbra is üzemeltetné az atomreaktorokat azok eredeti, jogszabály szerinti zárónapjáig, és ii. megtartaná a hulladékkal kapcsolatos valamennyi kötelezettséget. A belga kormány rendelkezésre bocsátotta az e ponthoz kapcsolódó pénzügyi adatokat, nevezetesen a belga nukleáris blokkoknak a hátralévő élettartamuk alatt (a 2025-ös jogszabály szerinti zárónapig) végzett műveleteihez kapcsolódó, előre jelzett, diszkontálatlan ([151]) szabad pénzforgalmat. Belgium azt állítja, hogy az LTO-blokkok pénzforgalma a szerződés szerinti élettartam hátralévő időtartama alatt az LTO-projekttel együtt vagy anélkül is változatlan marad.

(467) Az eljárás megindításáról szóló határozatban az 1. komponens arányosságával kapcsolatban három fő aggály merült fel, amelyek a Bizottság értékelése szempontjából relevánsak:

a) az MOCP, valamint a WCF, a részvényesi kölcsönök és az SDC-kölcsönök feltételei (lásd a 8.3.3.5.1.1. szakaszt);

b) a pénzügyi modell alapjául szolgáló 7 %-os IRR-célérték (lásd a 8.3.3.5.1.2. szakaszt); valamint

c) az EMSA-megállapodás (lásd a 8.3.3.5.1.3. szakaszt).

([150]) Az eljárás megindításáról szóló határozatban említett kontrafaktuális elemzés arra a forgatókönyvre vonatkozik, amelyben az Engie anélkül hajtaná végre az LTO-projektet, hogy megállapodásra jutott volna a belga kormánnyal.

([151]) A szabad pénzforgalmat nem diszkontálták, mivel kevesebb mint egy évnyi üzemidő maradt a jogszabály szerinti zárónapig.

8.3.3.5.1.1. Az 1. komponenshez tartozó pénzügyi támogatási intézkedések arányossága

(468) Először is, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat említi, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az MOCP tényleges védőhálót biztosít a közös vállalkozás számára, mivel a villamosenergia-termelésnek a kezdeti időszakban és az üzemeltetési időszakban bekövetkező hiányából eredő bevételkiesést a belga állam fedezi, ezáltal pénzügyileg megóvja a közös vállalkozást a működési kockázatoktól. Az MOCP-vel kapcsolatos fő probléma azzal függött össze, hogy az gyakorlatilag szinte korlátlan támogatást jelenthet a BE-NUC részére az LTO-blokkok hosszú ideig tartó, nem tervezett üzemszünete esetén. Elméletben, ha egy jelentős váratlan esemény vagy jelentős váratlan események sorozata azt eredményezi, hogy az LTO-blokkok az LTO-projekt tízéves időtartama alatt nem termelnek villamos energiát, az MOCP aktiválása akár a [7 000–8 000] millió EUR-t is elérheti. Belgium további pontosításokat nyújtott be az ilyen jelentős, nem tervezett leállási események bekövetkeztének nem elhanyagolható valószínűségével (lásd a (114)–(118) preambulumbekezdést) és annak következményeivel kapcsolatban (lásd: 11. táblázat), továbbá Belgium kötelezettséget vállalt arra, hogy az MOCP-kifizetést 2 milliárd EUR-ban korlátozza (lásd a (121) preambulumbekezdést). Ez az összeg, amely összhangban van az ágazat garanciaszintekkel kapcsolatos gyakorlatával, megfelel azon forgatókönyv felső határának, amikor a két LTO-blokk egyidejűleg két egymást követő évben nem elérhető. Tekintettel az erőmű élettartamának meghosszabbítására (amely 10 évre korlátozódik), két év tekinthető annak a maximális időtartamnak, amelyet a probléma vagy problémák sorozatának azonosítására és megoldására lehetne fordítani – azok jelentőségének megfelelően –, mielőtt felmerülne az erőmű leállításának lehetősége. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az MOCP maximált összege arányos.

(469) Másodszor, ami az SDC-kölcsönöket illeti, Belgium azt állítja, hogy 2028-ig az SDC-kölcsönök fedezik a költségeket abban az időszakban, amikor az LTO-blokkok várhatóan még nem termelnek nettó jövedelmet, és e kölcsönöket vissza kell fizetni a belga kormánynak, ami biztosítja a támogatás minimalizálását. Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat említi, a Bizottságnak aggályai voltak az SDC-kölcsönök visszafizetésével kapcsolatban, mivel a gyakorlatban az SDC-kölcsönök az összes többi kölcsönhöz, valamint a közös vállalkozás saját tőkéjéhez képest kevésbé jelentős finanszírozási keretet képeznek. Eszerint előfordulhat, hogy az LTO-időszak végén nem kerülnek visszafizetésre, amennyiben a villamosenergia-termelés nem elég nagy, ami jelentős kockázatot jelent arra nézve, hogy esetleg nem érvényesül az a kamatláb, amely a belgiumi OLO (ötéves) ([152]) kamatlábak közül az alacsonyabbnak felel meg, plusz 200 bázispont és 6 %. Belgium egyértelművé tette, hogy az SDC-kölcsönök visszafizetésének elmaradása csak nagyon negatív forgatókönyv esetén merülhet fel, így nagyon csekély a kockázata annak, hogy azokat nem térítik vissza a belga állam részére (lásd a (132) preambulumbekezdést). Belgium különösen azt emelte ki, hogy ilyen nagyon negatív forgatókönyv esetén a tőke-hozzájárulás sem fog megtérülni. Az SDC-kölcsönök kockázatai valójában csak a projekt teljesítményének és jövedelmezőségének kockázataival függnek össze, mivel az SDC-kölcsönöket nem a tőkekiadások finanszírozására használják fel. Ami a kamatlábat illeti, a felső határ az a maximális szint, amely nem haladja meg az MPRA szerinti 6–8 %-os IRR-céltartományt. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az SDC-kölcsönök feltételei arányosak. Amennyiben az SDC-kölcsönök végleges feltételei az e határozatban bemutatott, bejelentett intézkedést módosítják, Belgium vállalja, hogy ezekről értesíti a Bizottságot.

(470) Harmadszor, ami a WCF és a részvényesi kölcsönök feltételeit illeti, Belgium a hivatalos vizsgálati eljárás során tisztázta, hogy azokat piaci feltételek és olyan kamatlábak mellett szerzik be, amelyeket még nem határoztak meg, de amelyeket az irányadó piaci kamatlábak és a releváns időpontban rendelkezésre álló hasonló, harmadik fél által nyújtott hitelfinanszírozás alapján határoznak meg. Elkészült a két részvényesi kölcsön feltételeit és a kamatláb megállapításának módszertanát meghatározó feltételjegyzék. Belgium pontosította, hogy ez a módszertan összhangban van az Engie transzferárazási hitelpolitikájával, és az OECD BEPS elvének is megfelel, ami biztosítja, hogy az általa meghatározott kamatláb a szokásos piaci ár szintjén legyen. A feltételjegyzék szerint a kamatláb várhatóan változó kamatláb lesz, amelyet a hat hónapos EURIBOR kamatlábbal és egy körülbelül [0–3] %-os várható kamatfelárral határoznak meg. A Bizottság megjegyzi, hogy a hat hónapos EURIBOR kamatlábhoz hozzáadott felárat a(z) […]-ból/-ből fogják megbecsülni, amely széles körben elismert és használt eszköz a kamatfelárak olyan kritériumok alapján történő becslésére, mint a futamidő, hitelképesség, valamint a kölcsön és a kölcsönt felvevő fél pénzneme. Ami azt a hitelminősítést illeti, amelyet a közös vállalkozás esetében a kamatfelár becslésekor kell figyelembe venni – a BE-NUC-ra vonatkozó, hitelminősítő intézet által adott hivatalos minősítés

([152]) Ez megegyezik az SDC-kölcsönök becsült futamidejével (öt év).

hiányában –, Belgium azt a szervezet részvényeseinek legalacsonyabb hitelminősítését figyelembe véve becsüli meg. E részvényesek a következők: a belga állam (a Moody's Aa3 minősítése ([153]), amint azt a belga kormány honlapján megerősítették ([154]), a S&P AA minősítése és a Fitch AA minősítése – amint azt a belga kormány honlapján megerősítették, és amelyet az Európai Bizottság 2025. január 16-án az S&P Capital IQ Pro portálján is ellenőrzött ([155])) és az Electrabel (a Moody's Baa1 minősítése ([156]) a 2024. július 10-i nyilvánosan elérhető jelentés szerint ([157]), valamint a Fitch BBB+ minősítése a Fitch honlapján nyilvánosan elérhető információk szerint ([158])). Ez a sztenderd módszer, különös tekintettel arra, hogy az LTO-blokkok képezik az Electrabel fő tevékenységét, amelyet az Engie által nyújtott, felső határ nélküli anyavállalati garancia (a Moody's Baa1 minősítése ([159]) és a Fitch BBB+ minősítése ([160])) is támogat, valamint tekintettel a közös vállalkozás sajáttőke-struktúrájára. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a WCF és a részvényesi kölcsönök feltételei arányosak. Amennyiben a WCF és a részvényesi kölcsönök végleges feltételei az e határozatban bemutatott, bejelentett intézkedést módosítják, Belgium vállalja, hogy ezekről értesíti a Bizottságot.

(471) Tekintettel az MOCP felső határának bevezetésére, valamint az SDC-kölcsönökre, továbbá a WCF és a részvényesi kölcsönök feltételeire vonatkozó további pontosításokra, a Bizottság úgy véli, hogy az MOCP, a WCF, az SDC-kölcsönök és a részvényesi kölcsönök arányosak.

8.3.3.5.1.2. A 7 %-os megtérülési cél arányossága (amelyen a különbözeti szerződés alapul)

(472) A díjazási megállapodás részeként a felek között kétirányú különbözeti szerződés lép érvénybe. A Bizottság értékelte a kötési ár megállapításának módszertanát, többek között a kötési árszintet meghatározó pénzügyi modellbe betáplált paraméterek ellenőrzésével. A (71) preambulumbekezdésben említettek szerint a 2023. december 13-án aláírt végrehajtási megállapodás alapjául szolgáló aláírási pénzügyi modell alapforgatókönyvében Belgium azt feltételezi, hogy a két reaktor korszerűsítésének költségei [2–2,5] milliárd EUR tőkekiadást tesznek ki, ami [80–90] EUR/MWh kötési árat eredményezne annak érdekében, hogy az LTO-blokkok élettartama alatt 7 %-os belső megtérülési rátát biztosítson. Más szóval a szabad pénzforgalomnak az adózás utáni 7 %-os rátával történő diszkontálása nulla nettó jelenértéket eredményezne, ami a belső megtérülési ráta arányosságát és a finanszírozási hiány megszüntetését mutatja. Belgium továbbá azt állítja, hogy a díjazási megállapodás tartalmaz egy veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmust (MPRA), amelynek révén az Engie részben megosztja a kockázatokat a belga állammal, ha a piaci árak az alapforgatókönyvben vártnál alacsonyabbnak vagy magasabbnak bizonyulnak. Alacsonyabb áraknál a megtérülési célérték (alacsonyabb kötési ár formájában) 7 %-ról 6 %-ra csökken, míg magasabb árak mellett a megtérülési célérték (magasabb kötési ár formájában) 8 %-ra emelkedik.

(473) A hivatalos vizsgálati eljárás során Belgium további magyarázattal szolgált arra vonatkozóan, hogy a 7 %-os megtérülési célráta és a 6–8 %-os tartomány miért arányos, ami azt mutatja, hogy a támogatási összeg a finanszírozási hiány megszüntetéséhez szükséges minimumra korlátozódik.

(474) Először is, Belgium úgy módosította a különbözeti szerződés kialakítását, hogy az LTO-blokkokból származó villamosenergia-termelés jobban igazodjon a piaci jelzésekhez, és nem ösztönzi az EMSA-partnert arra, hogy negatív áron értékesítse a villamos energiát. A 8.3.3.4.1. szakaszban említettek szerint a Bizottság úgy véli, hogy a különbözeti szerződés módosított kialakítása valóban megfelelő.

([153]) Egyenértékű az AA-val – a S&P és a Fitch hitelminősítési terminológiáját használva.
([154]) Lásd: https://www.debtagency.be/en/datafederalstaterating.
([155]) Az Európai Bizottság által hozzáférhető S&P Capital IQ Pro portálon csak az S&P és a Fitch minősítése jelenik meg, amint elérhetővé válik.
([156]) Egyenértékű az BBB+-szal – a S&P és a Fitch hitelminősítési terminológiáját használva.
([157]) Lásd: https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-Electrabel-SA-Update-to-credit-10Jul2024-PBC_1410170.pdf.
([158]) Lásd: https://www.fitchratings.com/entity/electrabel-sa-96533890.
([159]) A Baa1 egyenértékű S&P és a Fitch hitelminősítési terminológiája szerinti BBB+ minősítéssel. https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-ENGIE-SA-Update-to-credit-03Jul2024-PBC_1409724.pdf.
([160]) Lásd: https://www.fitchratings.com/entity/engie-sa-80361337.

(475) Másodszor, Belgium aktualizálta a benchmarking gyakorlatot, és arra a következtetésre jutott, hogy a 6–8 %-os jövedelmezőségi tartomány összhangban van az ágazati referenciaértékekkel, nevezetesen a 7 %-os belső megtérülési ráta a körülbelül 3 %-os kockázatmentes kamatlábat mintegy 4 %-kal meghaladó prémiumnak felel meg (lásd a 3.3.1.3.1.1. szakaszt). A Belgium által benyújtott nemzetközi benchmarking-elemzés a lehetőségekhez mérten összehasonlítható vállalatokat és projekteket vesz figyelembe. Tekintettel arra, hogy a nukleáris ágazat nagyon specifikus és egyedi, gyakran erős kormányzati részvétellel megvalósuló finanszírozásra támaszkodik, irreálisnak tűnik a pontosan egyenértékű mechanizmusok referenciaértékére javaslatot tenni. Belgium valójában elismerte, hogy a piaci és szabályozási keretek, a kockázati profilok, valamint a vállalati és projektjellemzők sokfélesége akadályozza a vállalatok vagy projektek teljesen összehasonlítható csoportjának összeállítását. A Belgium által javasolt példák azonban relevánsnak tekinthetők, mivel különböző földrajzi területeken nukleáris eszközökkel rendelkező vállalatokra és projektekre támaszkodnak, amelyek a szóban forgó projekthez leginkább hasonló finanszírozási mechanizmusokat mozgósítanak. A 6–8 %-os belső megtérülési rátával kapcsolatban úgy tűnik, hogy a Belgium által megtartott paraméterek a skála alsó határán helyezkednek el, mint a legtöbb, hasonló tartományú és pénzügyi védelmi intézkedéssel rendelkező projekt esetében.

(476) Harmadszor, Belgium úgy módosította az MPRA-mechanizmust, hogy a belső megtérülési ráta kiigazítására a piaci körülményeknek megfelelően, gyorsabban kerüljön sor (lásd a 3.3.1.3.2. szakaszt). Az MPRA fokozatainak 30 %-ról 20 %-ra történő kiigazítása, ami a mechanizmus erősödéséhez vezet, a belső megtérülési ráta gyorsabb lefelé mozgását eredményezi, ha a piaci ár alacsonyabb a kötési árnál, vagy a belső megtérülési ráta gyorsabb emelkedését, ha a piaci ár magasabb a kötési árnál. Minden más tényező változatlansága esetén ez erősebb hatást gyakorolna a közös vállalkozás belső megtérülési rátájára, ha a piaci árak az ártartományon belül változnak.

(477) Negyedszer, az aktualizált MPRA és a jelenlegi piaciár-előrejelzések alapján Belgium kiszámította a BE-NUC jelenleg elérhető tényleges megtérülési rátáját, amely 6,5 % lenne, ami 0,5 bázisponttal alacsonyabb a 7 %-os célrátánál, és a 6–8 %-os tartomány alsó határán helyezkedik el. Ez az értékelés a villamosenergia-piacoknak a megállapodás aláírása (2023) óta bekövetkezett alakulásán, valamint azon alapul, hogy a 2025–2035 közötti időszakra vonatkozó előrejelzések csökkentek. A Bizottság megjegyzi, hogy ezek az értékelések összhangban vannak a jelenlegi EEX-ajánlatokkal. 2025. január 16-tól az átlagár-előrejelzések a következők: 79,72 EUR/MWh 2025-ben, 80,23 EUR/MWh 2026-ban, 75,75 EUR/MWh 2027-ben, 64,99 EUR/MWh 2028-ban ([161]).

(478) Ötödször, Belgium összehasonlította az IRR-célértéket az elméleti tőkeköltséggel, amely két, széles körben elfogadott módszeren, nevezetesen a súlyozott átlagos tőkeköltségen (WACC) és a sajáttőke-költségen (tőkeáttétel nélküli CoE) alapul. Belgium kiszámította a WACC-t, amely a 6,2–7,4 % közötti tartományban van, valamint a tőkeáttétel nélküli CoE-t, amely pedig a 6,2–7,5 % közötti tartományban van. Ezzel összefüggésben annak további megerősítése érdekében, hogy az IRR-célérték arányos-e, a Bizottság összehasonlította Belgium WACC-célértékét egy piaci alapú WACC-tartománnyal ([162]). A tartománynál magasabb IRR-célérték aránytalanul magas hozamot, a tartománynál alacsonyabb IRR-célérték pedig aránytalanul alacsony hozamot jelent (azaz olyan hozamot, amelyet egy piaci befektető nem fogadna el). Az elméleti WACC-tartomány piaci adatok alapján történő becsléséhez a Bizottság a Belgium által is használt és a 3.3.1.3.1.2.1. szakaszban ismertetett standard WACC-képletre támaszkodik.

(479) A sajáttőke-költség esetében a Bizottság a szintén Belgium által használt és a 3.3.1.3.1.2.2. szakaszban ismertetett standard CAPM-képletre támaszkodott, amikor az egyes összetevőit a piaci adatok alapján becsülte meg, az alábbiak szerint.

(480) Ami a kockázatmentes kamatlábat illeti, a belga megközelítéssel összhangban a Bizottság a tízéves futamidejű belga államkötvény (OLO) hozamaira támaszkodik, amelyekkel jól megközelíthető Belgium államadósság-minősítésében az euróban denominált kockázatmentes tényező, és összhangban állnak a projekt tízéves időtartamával. Ami az átlagolási időszakot illeti, a Bizottság 2024 szeptemberétől mind a hat hónapos, mind a 12 hónapos mozgóátlagot

([161]) Lásd: https://www.eex.com/en/market-data.

([162]) Mivel a tőkeáttétel nélküli sajáttőke-költséghez (CoE) és a WACC-hoz használt piaci paraméterek azonosak, a Bizottság ebben a szakaszban a WACC-számításra fog összpontosítani.

3,01 %-nak, illetve 3,03 %-nak tekintette ([163]). A kockázatmentes kamatláb becsült tartománya ezért a Belgium által kiszámított 2,8 %-os, illetve 3,11 %-os alsó és felső becslések közé esik (a 2023 közepére, illetve 2023 végére vonatkozó 12 hónapos mozgóátlag alapján). Ezek a becslések összhangban vannak a Belgiumban használt átlagos kockázatmentes kamatlábakkal is, a Fernandez et al. ([164]) 2024 eleji adatai szerint.

(481) A piaci kockázati prémium tekintetében Belgium a Damodaran-féle és a Kroll-féle adatok alapján 5,27 % és 5,75 % közötti tartományt feltételez (lásd: 8. táblázat). Ezeket az adatbázisokat széles körben elismerik és használják a pénzügyi és üzleti világban. A Bizottság megbízhatónak találja ezeket a forrásokat, és alacsony forgatókönyvében Damodaran adatainak átlagát (5,27 %), magas forgatókönyvében pedig a Belgium 5,75 %-os óvatos adatát feltételezi. Az alapforgatókönyv tekintetében a Bizottság egy harmadik széles körben elismert adatforrást vett figyelembe, nevezetesen a Fernandez és mások ([165]) által közzétett éves felmérési adatokat, amelyek 2024 elején 5,7 %-ra becsülték a piaci kockázati prémiumot. Óvatossági okokból a Bizottság az alapforgatókönyvéhez a három forrás (Damodaran, Kroll és Fernandez) átlagát veszi figyelembe, ami 5,57 %.

(482) A tőkeáttétel nélküli béta esetében a Bizottság értékelte a Belgium által előterjesztett mindkét módszert, amelyek az öt hasonló közüzemi vállalat tőkeáttételének (adósság/sajáttőke) átlagán és mediánján, valamint a 2023 közepére vonatkozó ötéves mozgóátlagként napi gyakorisággal becsült bétákon alapulnak. A Bizottság úgy véli, hogy ez a módszertan és az adatforrás (Bloomberg) összhangban van a széles körben elismert módszerekkel ([166]). Az alapforgatókönyvhöz a Bizottság az alapforgatókönyv alsó ([0,40–1,00]) és felső ([0,40–1,00]) becsléseinek átlagát veszi figyelembe ([0,40–1,00]). A tőkeáttételes és a tőkeáttétel nélküli béta-becslések folyamata tekintetében a Bizottság Belgiummal összhangban szintén a Hamada-megközelítésre (leírást lásd: 6. táblázat) támaszkodik, és óvatossági okokból Belgium 53 %-os megcélzott tőkeáttételre (adósság/saját tőke) vonatkozó becslésének alsó határát alkalmazza.

(483) A tőkeáttételt ([167]) illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a 34,6 % és 35,2 % közötti tartomány (lásd: 6. táblázat) a megcélzott tőkeáttételből származik, amely 53 % és 54,5 % között mozog, a (482) preambulumbekezdésben ismertetett, a béta-becslésekhez használt hasonló vállalatok alapján. Óvatossági okokból a Bizottság az alapforgatókönyvében a becslések alsó határát alkalmazza ([168]).

(484) Az adósságok adózás előtti költségére vonatkozó becslések céljából Belgium széles körben elismert módszertant alkalmaz, amely szerint a kockázatmentes kamatlábhoz vállalati felárat kell hozzáadni (a vállalat működési ágazata alapján). Ezzel a módszertannal összhangban a Bizottság az alapforgatókönyv esetében a 3,03 %-os kockázatmentes kamatlábhoz (alapforgatókönyv) hozzáadja a 2023. eleji és a 2024. eleji vállalati felárak 2,69 %-os, illetve 2,17 %-os átlagát ([169]).

([163]) Az S&P Capital IQ Pro 2024. szeptember 4-én letöltött adatai.

([164]) Széles körben elismert adatforrás. Fernandez professzor és mások évente felmérést tesznek közzé a számos országban alkalmazott piaci kockázati prémiumról és kockázatmentes kamatlábról. A 2024. évi felmérés itt érhető el, amely 3,1 %-os átlagos kockázatmentes kamatlábat mutat. Felmérés: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 96 countries in 2024 by Pablo Fernandez, Diego Garcia de la Garza, Lucía Fernández Acín - https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4754347.

([165]) Széles körben elismert adatforrás. Fernandez professzor és mások évente felmérést tesznek közzé a számos országban alkalmazott piaci kockázati prémiumról és kockázatmentes kamatlábról. A 2024. évi felmérés itt érhető el, 5,7 %-os átlagos piaci kockázati prémiumot mutat. Felmérés: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 96 countries in 2024 by Pablo Fernandez, Diego Garcia de la Garza, Lucía Fernández Acín: SSRN.

([166]) Az ötéves, napi gyakorisággal számított mozgóátlag alkalmazása lehetővé teszi a rövid távú volatilitás kiegyenlítését és a kockázat megbízhatóbb mérését.

([167]) A tőkeáttétel (adósság/teljes tőke) a 3.3.1.3.1.2. szakaszban leírtak szerint a tőkeáttételes és a tőkeáttétel nélküli béta-becslések folyamata során használt megcélzott tőkeáttételből származik. A tőkeáttételt a következőképpen kell kiszámítani (tőkeáttétel célértéke/[1+tőkeáttétel célértéke]).

([168]) A tőkeáttétel nagyjából összhangban van a Damodaran által szolgáltatott ágazati információkkal is, aki a villamosenergia-ágazatban 2023-ban átlagosan 39,25 %-os tőkeáttételt becsül (2024 januárjában közzétett adatok a https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#capstru címen érhetők el).

([169]) Damodaran honlapjáról, az „Archived data” oldalról (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#discrate), 1/24 és 1/23 anyagok Európára vonatkozóan, a „Cost of Capital by Industry” szakasz alatt.

(485) A Bizottság WACC-vel kapcsolatos következtetéseit az alábbi 17. táblázat ismerteti. A táblázat a WACC kapcsán három forgatókönyvet mutat be, amelyek három feltételezésből erednek: „Belgium alacsony”, a Bizottság „Alapforgatókönyve” és „Belgium magas”.

17. táblázat

Három WACC-forgatókönyv bemutatása

Forgatókönyvek (*)	Belgium alacsony	COM alapforgatókönyv	Belgium magas
Kockázatmentes ráta	2,8 %	3,0 %	3,1 %
Piaci kockázati prémium	5,3 %	5,6 %	5,8 %
Tőkeáttételes béta	[0,40–1,00]	[1,00–1,60]	[1,00–1,60]
Adózás előtti hitelköltség	5,5 %	5,5 %	5,3 %
Tőkeáttétel	34,6 %	34,6 %	35,2 %
Adómérték	25 %	25 %	25 %
WACC	6,5 %	7,0 %	7,2 %

(*) Az első tizedesjegyre kerekítve.

(486) A 17. táblázatban bemutatott WACC-paraméterek körülbelül 7,0 %-os WACC-t eredményeznek a Bizottság alapforgatókönyve szerint és a Belgium által az alacsony és magas forgatókönyv szerint becsült tartományon belül. A 7 %-os IRR-célérték ebbe a tartományba esik. Megjegyzendő, hogy:

a) ezek a számadatok nem tartalmaznak semmilyen egyedi nukleáris kockázati prémiumot vagy egyéb prémiumot, például illikviditási prémiumot, amely tükrözné a fenti szakaszokban ismertetett intézkedések általi kockázatcsökkentést ([170]);

b) a belga „alacsony” forgatókönyv szerinti béta- és tőkeáttétel-becslés a kiválasztott hasonló vállalatok számtani átlagán alapul. Különösen a béta tekintetében azonban Belgium a 2024 decemberében benyújtott és a 3.3.1.3.1.2. szakaszban tárgyalt, a tőkeköltség-becslések tartományára vonatkozó kiegészítő magyarázataiban kiemeli, hogy az összehasonlítható béták számtani átlaga alábecsülné egy bizonyos nukleáris energiatermelésnek kitett közüzemi szolgáltatás piaci kockázatait, mivel egyenlő súlyt rendel hozzá a különböző portfólióösszetételű vállalatokhoz ([171]). Ezért Belgium kismértékben felülvizsgált tőkeáttétel nélküli béta-becsléseket nyújtott be, amelyekben – az eszközeiben a legalacsonyabb nukleáris energiatermelési szerkezettel rendelkezők kivételével – az összes versenytárs számtani átlagát vette alapul, ami [0,40–1,00] értéket eredményezett, továbbá a két legnagyobb nukleáris kitettséggel rendelkező vállalat tőkeáttétel nélküli bétái közötti átlagot vette figyelembe, ami [0,40–1,00] értéket eredményezett. A Bizottság elismeri a Belgium által tett észrevételek érvényességét. Amennyiben a Bizottság alapforgatókönyve szerinti két, tőkeáttétel nélküli béta-becslés átlagát ([0,40–1,00]) vennék figyelembe a WACC tekintetében, a becsült WACC valamivel magasabb, 7,12 % lenne;

c) a 3.3.1.3.1.3. szakaszban említett felülvizsgált piaci (villamosenergia-) ár-előrejelzések szerint a becsült realizált IRR valójában 6,5 %.

(487) Végezetül az eljárás megindításáról szóló határozat (318) preambulumbekezdésében említettek szerint az 1. komponens pénzügyi alintézkedéseinek arányossága azok megfelelőségével függ össze. A 8.3.3.4.1. szakaszban említettek szerint a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az 1. komponens pénzügyi alintézkedéseinek csomagja megfelelőnek tekinthető a nukleáris beruházásokkal kapcsolatos piaci hiányosságok és kockázatok kezeléséhez.

([170]) Ez összhangban van a Dukovany-határozattal.

([171]) Lásd: Belgium, 2024. december, „SA.106107 Kiegészítő feljegyzés – Kiegészítő magyarázatok a tőkeköltség-becslések tartományáról”: Például az Iberdrola ([0,00–0,60] tőkeáttétel nélküli béta-értékkel) beépített kapacitásának 5 %-át nukleáris eszközökben tartotta, termelésének 14 %-a pedig nukleáris létesítményekben zajlott. Ugyanakkor a Fortum teljes termelésének 53 %-a atomenergiából származott, béta-értéke pedig [0,40–1,00] volt.

(488) A fent említett okok miatt a Bizottság úgy véli, hogy Belgium kellően bizonyította a különbözeti szerződés kialakításának és az alapul szolgáló belső megtérülési rátának az arányosságát.

8.3.3.5.1.3. Az EMSA-megállapodás arányossága

(489) Végezetül Belgium a hivatalos vizsgálati eljárás során megerősítette, hogy az EMSA-partner kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárást fog szervezni, és részletesebben kifejtette az EMSA-partnerre vonatkozó kiválasztási szempontokat és feltételeket (lásd a 3.3.1.5.1. szakaszt). A Bizottság úgy véli, hogy az ajánlattételi eljárás versenyeztetéses, azaz nyitott, világos, átlátható és megkülönböztetésmentes, ugyanakkor előzetesen, az intézkedés céljával összhangban, előre meghatározott objektív kritériumokon alapul, és minimalizálja a stratégiai ajánlattétel kockázatát. A kiválasztási szempontokat az érintett belga és uniós platformokon is közzétették, a pályázatok benyújtási határideje előtt kellő időben, hogy hatékony verseny alakulhasson ki. Belgium további rendelkezéseket és biztosítékokat vezetett be annak biztosítása érdekében, hogy az EMSA célkitűzései megvalósuljanak, és hogy az elvárt szolgáltatásokat megfelelően nyújtsák (pl. információkérés, a részvételi szándék kifejezése iránti kérelem, a 3.3.1.5.1. szakaszban kifejtettek szerint).

(490) Belgium továbbá intézkedéseket hozott az Engie-vel való esetleges összeférhetetlenségnek a közbeszerzési eljárás kialakítása során történő hatékony azonosítása és megelőzése érdekében.

(491) A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozat (328) preambulumbekezdésében megfogalmazott aggályaira válaszul Belgium módosította a különbözeti szerződés kialakítását is oly módon, hogy a gazdasági modulációt illetően a döntéshozatali hatáskört az EMSA-partnerre ruházta, amely – a módosított díjazási képlet révén – megfelelő ösztönzőkkel rendelkezik ahhoz, hogy a piaci körülményekhez igazodó gazdasági modulációs döntéseket hozzon, biztosítva az LTO-blokkok optimális teherelosztását és karbantartását, valamint csökkentett ösztönzőket a negatív árak idején történő termelésre (lásd a 8.3.3.4.1. szakaszt). Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy az EMSA-partnert nem fogják ösztönözni arra, hogy az LTO-blokkok teljes kapacitását a másnapi piacon a megengedett legalacsonyabb áron kínálja fel.

(492) Az EMSA-partner módosított díjazási képlete megfelelő egyensúlyt teremt a leállások megnövekedett kockázata és az EMSA-partner számára az egyensúlyra való törekvés megfelelő ösztönzőinek fenntartása között. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az EMSA-ra irányuló közbeszerzési eljárás elegendő ajánlattevőt vonz majd.

(493) Emellett Belgium egyértelművé tette, hogy konkrét rendelkezéseket és intézkedéseket irányoz elő arra az esetre, ha a GEMS részt vesz a közbeszerzési eljárásban és kiválasztásra kerül, illetve arra az esetre, ha a GEMS-nek ideiglenesen EMSA-partnerként kell eljárnia sikertelen közbeszerzési eljárás esetén (lásd a 3.3.1.5.3. szakaszt). A Bizottság úgy véli, hogy ezek az intézkedések minden körülmények között elegendőek az EMSA-partner függetlenségének biztosításához.

(494) A fent említett okok miatt a Bizottság úgy véli, hogy Belgium kellően bizonyította az EMSA arányosságát.

8.3.3.5.2. A 2. komponens arányossága

(495) Annak megállapítása érdekében, hogy a nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek átruházása arányos-e, a Bizottság ellenőrizte, hogy a nukleáris hulladékra és a kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek átruházásának feltételeit úgy határozták-e meg, hogy az államot érintő költségtúllépések kockázata és a kapcsolódó bizonytalanság a lehető legnagyobb mértékben csökkenjen. A radioaktív hulladékok kezelésének természetéből, valamint a telephely kiválasztásával és a végleges elhelyezés költségeivel kapcsolatos bizonytalanságból adódóan nem feltétlenül zárható ki teljes mértékben a költségtúllépés lehetősége, amint azt a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek tekintetében korábbi bizottsági határozatok is elismerték (lásd a 149. lábjegyzetet).

(496) A Bizottság a korábbi ügyekben arra is rámutatott, hogy a radioaktív hulladékok kezelését hosszú határidők jellemzik, ami állami beavatkozást tehet szükségessé. Belgium azt is állítja, hogy a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésével kapcsolatos állami beavatkozás szükségességét a 2011/70/Euratom irányelv 4. cikkének (1) bekezdése rögzíti, amely e tekintetben az állam végső felelősségét írja elő, továbbá a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény. Belgium azzal érvel, hogy az állami beavatkozás indokolt lehet annak elkerülése érdekében, hogy intézkedés hiányában a jövőben nagyobb teher háruljon az államra.

(497) Belgium azt is előadta, hogy a 2006/851 Euratom-ajánlásban meghatározott „szennyező fizet” elvvel összhangban a belga atomerőmű-üzemeltető megfelelő pénzügyi forrásokat különített el a kiégett fűtőelemeknek és a radioaktív hulladékoknak a hét atomreaktor termelési élettartama alatti kezelésének költségeire. A CPN/CNV rendszeresen felülvizsgálta e pénzügyi források megfelelőségét. Belgium továbbá azzal érvel, hogy a jelenlegi hulladékmegállapodás továbbra is tiszteletben tartja a „szennyező fizet” elvet, és megfelel a 2011/70/Euratom irányelv 4. cikke (3) bekezdésének e) pontjában, 5. cikke (1) bekezdésének f) pontjában és 9. cikkében említett követelményeknek, a következő okok miatt:

a) Továbbra is az atomerőmű-üzemeltető felel a leszerelési kötelezettségekért, valamint a radioaktív hulladéknak és a kiégett fűtőelemeknek a szerződéses átruházási kritériumoknak való megfelelését célzó tevékenységekért. Belgium továbbá azzal érvel, hogy ezek a szerződéses átadási kritériumok nagyon szigorúnak tekinthetők, ami tovább korlátozza a belga állam által vállalt kockázatot. Az államot nem terheli sem pénzügyi, sem egyéb felelősség az átadást megelőző hulladékgazdálkodási részért, amelyet az atomerőmű-üzemeltető végez.

b) A hulladék mennyiségét előzetesen meghatározták, és a mennyiség-kiigazítási díj révén az atomerőmű-üzemeltető viseli a mennyiségi kockázatot, ha a megállapodás szerintinél több hulladék keletkezik, míg kevesebb hulladék keletkezése esetén nem kerül sor visszatérítésre.

c) Az átalányösszegű kifizetés kockázati prémiumot is tartalmaz azon bizonytalanságok fedezésére, amelyekre az IAS 37 (Nemzetközi Számviteli Standardok) alapján még nem kellett céltartalékot képezni.

d) A 15 milliárd EUR átalányösszeg Electrabel általi kifizetése nem több évtizeden keresztül történik, hanem azonnal, és azt egy független állami szerv (a Hedera) kezeli és fekteti be, ami biztosítja, hogy a pénzeszközöket a rendeltetésüknek megfelelően használják fel, továbbá ellenőrzi az átruházott kötelezettségekkel kapcsolatos költségeket, mindkettőt egy független kormányzati szerv (CPN/CNV) ellenőrzése alatt. Ez biztosítja, hogy a pénzügyi források a radioaktív hulladék végleges elhelyezésének megkezdésekor rendelkezésre álljanak, és csökkenti az Electrabel esetleges fizetésképtelenségével kapcsolatos kockázatokat. A maximált összegek előzetes egyösszegű kifizetése révén a pénzügyi eszközök már a belga állam rendelkezésére fognak állni, így a belga állam a jövőben már nem fog egy magánpiaci atomerőmű-üzemeltető meglététől függni.

(498) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (337)–(340) preambulumbekezdésében elismerte, hogy a Belgium és az Engie között létrejött hulladékmegállapodást számos pozitív tulajdonság jellemzi, mint például: i. azonnali készpénzfizetés a (nemzetközi számviteli szakemberek által igazolt) jelenlegi nukleáris céltartalékok alapján és a kockázati prémiummal együtt, ami biztosítja a belga államot az atomerőmű-üzemeltető esetleges fizetésképtelensége ellen, ii. a mennyiség-kiigazítási díj belefoglalása arra az esetre, ha a nukleáris hulladék mennyisége meghaladná a jelenleg tervezettet, és iii. szigorú szerződéses átruházási kritériumok bevezetése.

(499) A Bizottság úgy véli, hogy a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeknek a Hedera alapra történő átruházása – amely egy független kormányzati szerv (CPN/CNV) ellenőrzése alatt álló, a pénzeszközöket a rendeltetésüknek megfelelően biztosító és az átruházott kötelezettségekkel kapcsolatos költségeket ellenőrző külön állami szerv, – indokolja az Electrabel nem európai eszközeinek az Electrabel általi elidegenítését (és annak CPN/CNV általi nyomon követését), és biztosítja a radioaktív hulladékokkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos átruházott kötelezettségek átruházásának arányosságát, feltéve, hogy az értékelés szerint legalább 4 milliárd EUR értékű eszköz található az Electrabel hatókörében az ügylet lezárásakor. Továbbá, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (334) preambulumbekezdése már említette, az elidegenítés arányosnak tekinthető, mivel az Engie korlátlan és visszavonhatatlan anyavállalati garanciát nyújt, amely a következőkre terjed ki: i. az Electrabel leszerelési kötelezettségei (amely magában foglalja annak kockázatát is, hogy a céltartalékok értéke nem elegendő), ii. a hulladékplafon-megállapodás szerinti mennyiségi kockázat és iii. a Synatommal fennálló kölcsönök visszafizetése.

(500) Végezetül Belgium azt is egyértelművé tette, hogy az aláírási pénzügyi modell figyelembe veszi az LTO hulladék és az LTO kiégett fűtőelemek kezelésének költségeit vagy a back-end költségeket, amelyek csomagonként (2022-es értéken) mintegy 0,9 millió EUR-ra becsülhetők (lásd a (177) preambulumbekezdést), így ezek a hulladékértékek csak az élettartam meghosszabbításának időszakához rendelhetők hozzá, és nem vehetők figyelembe a hulladékmegállapodásban.

(501) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a 2. komponens arányosságával kapcsolatban három fennmaradó probléma szerepelt, amelyek a Bizottság értékelése szempontjából relevánsak:

a) a diszkontráta nagysága az átruházott nukleárishulladék-kötelezettségek jelenértékének kiszámításához, ami potenciálisan nem tükrözi az összes hulladék-kötelezettség belga államra történő teljes átruházásához kapcsolódó, nagyon hosszú távú kockázatokat (amint azt a CPN/CNV a szakvéleményében említette);

b) a kockázati prémium nagysága; valamint

c) az LTO-projektből eredő további leszerelési kötelezettségek átruházásának értéke, amely az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő értékelés időpontjában még nem volt ismert.

(502) Először is, a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek jelenértékének kiszámításához Belgium egy 3 %-os egyedi nominális diszkonttényezőt választott, amely 2 %-os inflációs rátán és 1 %-os reálkamatlábon alapul, szemben a CPN/CNV kétlépcsős megközelítés alkalmazására vonatkozó szakvéleményével, amely szerint az első 30 évben 3,17 %-os diszkontrátát kell alkalmazni (a 30 éves OLO-ráta alapján), az azt követő időszakra pedig 2,17 %-os diszkontrátát (a kockázatmentes ráta alapján). A Bizottság megkérdőjelezte, hogy Belgium miért tért el a CPN/CNV megközelítésétől.

(503) Amint azt a 3.3.2.3.1. szakasz kifejti, Belgium elmagyarázta, hogy a 3 %-os diszkontráta konzervatív hosszú távú ráta, összehasonlítva azt a CPN/CNV (különböző időpontokban számított) kétlépcsős megközelítésével és az EIOPA végső határidős kamatlábával (UFR) egyenértékű szimulált egyedi rátával. Amint azt a 14. táblázat is mutatja, a 3 %-os diszkontrátát összehasonlítva a végrehajtási megállapodás aláírása óta különböző időpontokban alkalmazott egyéb referencia-kamatlábakkal, a 3 %-os ráta a referenciatartomány alsó végén helyezkedik el.

(504) A 3 %-os ráta összhangban van a belga 30 éves OLO-rátával is, és ez lenne a rendelkezésre álló legjobb becslés, összhangban a piaci gyakorlattal, tekintettel a meghosszabbított időszakra és arra, hogy a 3 % már a különböző becslések alsó határán van. Jelentősen alacsonyabb, mint a Németország által hasonló esetben alkalmazott és a Bizottság által az SA.45296. számú ügyben jóváhagyott 4,58 %-os diszkontráta.

(505) Belgium a hulladékplafon kiszámítása során 2 %-os állandó inflációs rátát feltételez, amely az EKB hosszú távú inflációs célja. A CPN/CNV aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az atomerőművek építési költségeinek tényleges inflációja (az ABEX-index alapján) magasabb lehet, mint az EKB 2 %-os inflációs célértéke (lásd a (278) preambulumbekezdést). Belgium azzal érvel, hogy az EKB 2 %-os inflációs célértéke a hulladékplafon kiszámításánál az infláció megfelelő helyettesítője, mivel: i. az ABEX-index csak gyenge helyettesítője az atomerőművek építési költségeinek, hiszen csak a lakóépületekre vonatkozik, és ii. az ABEX-index és a CPI-index mögöttes strukturális tendenciái hasonlóak. A Bizottság egyetért Belgium érvelésével, amely szerint a piaci gyakorlatnak megfelelően releváns inflációs rátaként az EKB 2 %-os célértékét kell figyelembe venni.

(506) A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a 3 %-os diszkontráta konzervatívnak és ezért arányosnak tekinthető.

(507) Másodszor, a kockázati prémium mértékét illetően Belgium pontosította, hogy a 9 815 millió EUR összegű alapösszeghez a fennmaradó bizonytalanságok fedezésére jelentős, 5 185 millió EUR összegű kiegészítő kockázati prémiumot adtak hozzá, az ONDRAF/NIRAS műszaki feljegyzése alapján.

(508) Belgium a hivatalos vizsgálati szakaszban tisztázta, hogy a kockázati prémium kiszámításakor hogyan vették figyelembe a radioaktív hulladékok és kiégett fűtőelemek kezelésével kapcsolatos pénzügyi felelősségnek a hét belga atomerőműről a belga államra történő átruházásával kapcsolatos, az ONDRAF/NIRAS feljegyzésben azonosított bizonytalanságokat és kockázatokat (lásd: 15. táblázat).

(509) A Bizottság elismeri, hogy mindezen kockázatok számszerűsítése és valószínűségük értékelése nem egyértelmű. A Bizottság mindazonáltal úgy véli, hogy a hulladékplafon-megállapodásban szereplő kockázati prémium célja, hogy fedezze az ONDRAF/NIRAS feljegyzésben azonosított valamennyi „inkább kevésbé valószínű” kockázatot, ezért úgy gondolja, hogy az 5 185 millió EUR értékű kockázati prémium arányos.

(510) Harmadszor, ami a leszerelési diszszinergiák összegének kiszámítását illeti, a Bizottság tudomásul veszi a CPN/CNV arra vonatkozó szakvéleményét, hogy az Engie által javasolt összeget (névértéken) [100–500] millió EUR-ra csökkentse (lásd a (200) preambulumbekezdést), és úgy véli, hogy ez az összeg arányos.

(511) A fenti érvelés és a Belgiumtól származó további pontosítások alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a bejelentett intézkedés 2. komponense arányos.

8.3.3.5.3. A 3. komponens arányossága

(512) Az Engie-vel kötött jogvédelmi rendelkezések előírják, hogy a belga állam kártalanítsa az Engie-t az általa ténylegesen elszenvedett közvetlen veszteségekért, amennyiben Belgiumban az atomerőmű-üzemeltetőkre vagy az Electrabel nukleáris tevékenységeire vonatkozóan olyan új szabályokat fogadnak el, amelyek negatív hatással vannak az ügylet feltételeire.

(513) A belga állam egyoldalú intézkedése esetén, amely a Doel 4 és a Tihange 3 atomreaktorok idő előtti leállításához vagy a megállapodásokban meghatározott gazdasági paraméterek módosításához vezet, az atomerőművek tulajdonosai aktiválhatják a megállapodásokban foglalt kompenzációs záradékokat, és kártérítésért bírósághoz vagy választottbírósághoz fordulhatnak. A felperesnek kell bizonyítania a követelését, és a kártérítés összegét nem a belga állam vagy az atomreaktorok tulajdonosai, hanem egy harmadik fél határozza meg.

(514) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat már említette, a megtérítendő kár összegének meghatározására irányuló bírósági vagy választottbírósági eljárásnak biztosítania kell, hogy a támogatás összege a lehető legkisebb és ezáltal arányos maradjon.

8.3.3.5.4. Az intézkedés arányosságával kapcsolatos következtetés

(515) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés módosításai, beleértve a különbözeti szerződés kialakításának módosítását, az MPRA erősítését és az MOCP felső határának bevezetését, valamint az alintézkedések kombinációjára vonatkozó további pontosítások elegendőek ahhoz, hogy a Bizottság megállapítsa az 1. komponens arányosságát. A Bizottság továbbá figyelembe veszi az ügy sajátos körülményeit is, amely egy régi technológián alapuló, meglévő atomerőművekbe történő, korlátozott ideig (10 évig) tartó beruházásra vonatkozik. Emellett a Bizottság úgy véli, hogy a diszkontráta és a kockázati prémium kiszámítására vonatkozó további pontosítások elegendőek ahhoz, hogy következtetést vonhasson le az intézkedés 2. komponensének arányosságáról. Végezetül a 3. komponenst illetően a hivatalos vizsgálat nem talált olyan bizonyítékot, amely eltérne a Bizottság korábbi következtetésétől, amely szerint a 3. komponens arányos.

(516) A fentiek ismeretében a Bizottság úgy véli, hogy az 1. komponens, a 2. komponens és a 3. komponens alintézkedései arányos módot jelentenek az LTO-projekt támogatására.

8.3.3.6. A három komponens kombinációja és lehetséges kumulatív hatások

(517) Belgium az eljárás megindításáról szóló határozatra válaszul (lásd a 4.4.4. szakaszt) előadta, hogy bár az intézkedés 1., 2. és 3. komponense ugyanazt a célt, az LTO-blokkok élettartamának meghosszabbítását szolgálja, és azokat egy időben kötötték meg, eltérnek egymástól a tárgy, a jelleg, a cél és a kedvezményezettek tekintetében, így az intézkedés valamennyi komponense és alkomponense egymást kiegészítőnek tekinthető, ami korlátozza az esetleges kumulatív hatásokat.

(518) Ami Belgium azon állításait illeti (lásd az (517) és (419) preambulumbekezdést), amelyek szerint az LTO-projekt mindhárom komponense a (418) preambulumbekezdésben említett sajátos kockázattal vagy kockázatokkal és sajátos piaci hiányosságokkal foglalkozik, a Bizottság az atomenergiával kapcsolatos korábbi határozataiban elismerte, hogy ezen sajátos kockázatok és piaci hiányosságok kombinációja kizárólag a nukleáris technológiára jellemző ([172]), és az összes uniós piac – köztük a belga villamosenergia-piac – általános jellemzője.

(519) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés mindhárom komponense más-más kockázatra és piaci hiányosságra irányul, és e tekintetben nincs átfedés a három komponens között. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a nukleáris technológiával kapcsolatos valamennyi azonosított kockázat (műszaki és projektirányítási kockázatok, piaci és beruházási kockázatok, a nukleáris hulladék kezelésével, valamint az atomerőművek leszerelésével és bontásával kapcsolatos hosszú távú kockázatok, szabályozási és politikai kockázatok) fedezése érdekében szükséges és megfelelő az intézkedés három komponensének (1. komponens, 2. komponens és 3. komponens) kombinációja.

(520) Ami az intézkedések kombinációjának arányosságát illeti, a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban úgy ítélte meg, hogy Belgium nem bizonyította kellőképpen az intézkedés három komponensének egymásra gyakorolt hatását, különös tekintettel az összes alintézkedés együttesének arányosságára.

(521) Belgium a hivatalos vizsgálat során tisztázta, hogy egyrészt az 1. komponenshez tartozó pénzügyi támogatási intézkedések alapját képező pénzügyi modell magában foglalja az LTO-blokkok által az LTO-időszak alatt termelt üzemi hulladékhoz és kiégett fűtőelemekhez kapcsolódó többletköltségeket, valamint a leszerelési diszszinergiák (belga állam által viselt) összegét, másrészt pedig a hulladékmegállapodás nemcsak az LTO-blokkokra, hanem mind a hét belgiumi atomreaktorra vonatkozik, és figyelembe veszi a hét atomreaktor eredeti, jogszabály szerinti zárónapjáig létrehozandó valamennyi nukleáris céltartalékot (lásd a 3.3.2.5. szakaszt). A Bizottság ezért egyetért azzal, hogy az 1. komponens pénzügyi alintézkedéseinek kalibrálását megalapozó pénzügyi modellben szükség szerint figyelembe vették a nukleáris hulladék és a kiégett fűtőelemek költségeit, miközben a 2. komponensben foglalt hulladékmegállapodás nagy része (a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségeknek a hét atomreaktor eredeti, jogszabály szerinti zárónapjáig történő átruházását figyelembe véve) nincs átfedésben az 1. komponens pénzügyi alintézkedéseivel. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a 2. komponens alintézkedéseinek hatását megfelelően figyelembe vette az 1. komponens arányosságának elemzése során.

(522) Belgium elismeri, hogy az intézkedés 2. és 3. komponense (potenciálisan) megváltoztatja az Electrabel kockázati profilját. Azonban Belgium szerint a 2. és 3. komponens nem változtatja meg az 1. komponens fő kedvezményezettje, a BE-NUC kockázati profilját. Ezért a BE-NUC kockázati profilja a releváns tényező az 1. komponens arányosságának értékeléséhez. A 3.4. szakaszban említettek szerint a Bizottság egyetért azzal, hogy az intézkedés három komponensének kedvezményezettjei minden esetben némileg eltérnek egymástól, és hogy az intézkedés egyes komponenseinek hatását az érintett kedvezményezett szintjén kell értékelni. Ezzel együtt a BE-NUC és az Electrabel az 1. és 3. komponens fő kedvezményezettjei. Az Electrabel és a BE-NUC 3. komponenshez tartozó jogvédelmi intézkedések révén csökkentett kockázati profilját figyelembe vették például az 1. komponens pénzügyi alintézkedéseinek értékelése során, mivel az LTO-projekt IRR-célértéke az aktualizált benchmarking gyakorlat (lásd a 3.3.1.3.1.1. szakaszt) spektrumának alsó határán helyezkedik el, így közelít a csökkentett kockázati profillal rendelkező vállalatok jövedelmezőségéhez.Emellett a csökkentett kockázati profilnak megfelelően nem adtak hozzá további nukleáris kockázati prémiumot (vagy likviditási prémiumot) (lásd a (486) preambulumbekezdés a) pontját). Végezetül, bár az IRR-célérték 7 %, a várt realizált IRR pedig 6,5 %, és még ennél is alacsonyabb lehet, tekintettel arra, hogy a váratlan események nagy valószínűséggel évente bekövetkeznek, ami negatív hatással van a projekt megtérülésére (lásd a 3.3.1.3.1.3. szakaszt).

([172]) Lásd például: A Bizottság 2015. január 13-i határozata, SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/N), Egyesült Királyság, A Hinkley Point C atomerőműnek nyújtott támogatás (HL L/2015/109, 2015.4.28., 44. o.), (385) preambulumbekezdés; A Bizottság 2017. július 24-i SA.38454 (2017/C) (korábbi 2015/N) határozata, Magyarország, Két atomreaktor fejlesztése a Paks II. atomerőműben (HL L/2017/317, 2017.12.1., 45. o.), (322) preambulumbekezdés; 2022. június 30-i, az eljárás megindításáról szóló határozat, SA.58207 (2021/N), Csehország, Az új Dukovany II. atomerőmű részére nyújtott támogatás (HL C/2022/299, 2022.8.5., 5. o.), (182)–(184) preambulumbekezdés.

(523) A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés három komponensének kumulatív hatását szükség szerint figyelembe vette az arányossági értékelés során, és ezért arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés három komponensének kombinációja is arányos.

8.3.3.7. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése, mérlegelési teszt

(524) Ahhoz, hogy az intézkedés összeegyeztethető legyen a belső piaccal, korlátozni kell az intézkedésnek a verseny indokolatlan torzulása és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt negatív hatásait, és azokat a támogatás pozitív hatásainak meg kell haladniuk.

(525) A piaci hatás elemzése érdekében a Bizottság megvizsgálta a versenyre gyakorolt hatást, amelyet az okozott, hogy a két LTO-blokk inkumbens és egyedüli üzemeltetője, az Electrabel, valamint a belga villamosenergia-piacon (piaci részesedés tekintetében) a második vállalat, a Luminus, a bejelentett intézkedés fő kedvezményezettjei. Tekintettel arra, hogy az Electrabel erős pozícióban van az erősen koncentrált belga villamosenergia-piacon (lásd a 2.5. szakaszt), az Electrabelnek a támogatás fő kedvezményezettjeként való kiválasztása kétségeket vetett fel a piaci struktúra esetleges indokolatlan torzulásával kapcsolatban.

(526) Az eljárás megindításáról szóló határozat 4.3.3.1. szakaszában a Bizottság megvizsgálta, hogy az Electrabelt (az LTO-projekt fontos kedvezményezettjeként és az LTO-blokkok egyedüli üzemeltetőjeként) közbeszerzési eljárás, kiválasztási eljárás vagy részvételi szándék kifejezésére való nyilvános felhívás nélkül választották ki. Ezért nem volt egyértelmű, hogy más potenciális üzemeltetőket is figyelembe vettek-e, ami felveti azt a kérdést, hogy az Electrabel lesz-e a leghatékonyabb üzemeltető, továbbá hogy milyen műszaki vagy gazdasági indokok alapján választották ki az Electrabelt.

(527) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban a következő érveket vette figyelembe annak megállapítása érdekében, hogy az Electrabel közbeszerzési eljárás nélküli kiválasztása nem vezet-e a piaci struktúra esetleges indokolatlan torzulásához:

a) Az Electrabel mindig is az egyetlen atomerőmű-üzemeltető volt Belgiumban, ezért rendelkezik a meglévő belgiumi atomerőművek üzemeltetésével, valamint az elvárt engedélyekkel kapcsolatban szükséges tapasztalattal. Ezért nincs egyéb olyan üzemeltető, amely alkalmasabb lenne arra, hogy az atomreaktorok üzemeltetőjeként járjon el (lásd a (22) preambulumbekezdést).

b) Más ügyekben, amelyek új atomreaktorok építésére vonatkoztak (pl. Paks II ([173])), az erőművek üzemeltetésével kapcsolatos támogatás kedvezményezettjét nem közbeszerzési eljárás útján választották ki.

c) A támogatást korlátozott időtartamra (10 évre) nyújtják, és csak a két atomerőmű üzemeltetésének folytatását támogatja, új beruházásokat azonban nem.

(528) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság megemlítette az Engie erős pozícióját a belga villamosenergia-piacon, és aggodalmát fejezte ki a piac szerkezetének a szóban forgó támogatási intézkedés miatti esetleges indokolatlan torzulásaival kapcsolatban. A Bizottságnak aggályai és kérdései voltak e tekintetben, különösen az alábbiakkal kapcsolatban:

a) a különbözeti szerződés kialakítása;

b) a nukleáris villamos energia értékesítésére kijelölt EMSA-partner függetlensége;

c) az alternatív beruházásoknak az intézkedés miatti esetleges kiszorítása.

([173]) Lásd a 145. lábjegyzetet.

(529) Először is, amint azt a 3.3.1.3.2. szakasz részletesebben kifejti, továbbá a 8.3.3.4.1. szakaszban foglalt értékelés szerint Belgium módosította a különbözeti szerződés kialakítását azáltal, hogy döntéshozatali hatáskört biztosított az EMSA-partner számára a modulláshoz, akit – a módosított díjazási képlet révén – arra ösztönöznek, hogy alacsonyabb piaci árak esetén gazdasági modulációt kérjen, magasabb piaci árak esetén viszont ne kérjen gazdasági modulációt (ellentétben a különbözeti szerződés eredeti kialakításával, ahol az atomerőmű-üzemeltetőt arra ösztönözték, hogy folyamatosan termeljen). A Bizottság a másnapi piaci árnak a különbözeti szerződésben piaci referenciaárként való használatát is megkérdőjelezte. Belgium nem változtatta meg a piaci referenciaárat, és azzal érvelt e tekintetben, hogy a hosszú távú termék különbözeti szerződésben való használata kevésbé megfelelő, mivel az LTO-projekt újraindítási szakaszában csökkent a termelés (ezzel egy időben pedig zajlani fognak az LTO-munkálatok), a leállások kockázata az LTO-projekt teljes élettartama alatt fennáll, miközben a nukleáris állományt hétről két atomreaktorra csökkentik (lásd a (98) preambulumbekezdést). Belgiumnak lehetősége van arra, hogy 3,5 év elteltével felülvizsgálja a választott piaci referenciaárat (lásd a (100) preambulumbekezdést). Belgium azt is megerősíti, hogy a különbözeti szerződés részes fele (a BE-WATT) a jogszabályban előirányzottaknak megfelelően kockázatkezelési stratégiát fog kidolgozni nyitott pozíciójára vonatkozóan, és hogy annak végrehajtása hozzá fog járulni a határidős villamosenergia-piacok likviditásához (lásd a (99) preambulumbekezdést).

(530) Másodszor, Belgium megerősítette, hogy az EMSA-megállapodást nyílt, versenytárgyalásos közbeszerzési eljárás keretében ítélik oda annak érdekében, hogy független EMSA-partnert válasszanak ki az LTO-blokkok által termelt villamos energia értékesítésére. A közbeszerzési eljárás megszervezése eloszlatja a Bizottságnak az EMSA-megállapodás odaítélésével kapcsolatos kételyeit. Ami a Bizottságnak az EMSA-partner függetlenségével kapcsolatos aggályait illeti, különösen abban az esetben, ha a közbeszerzési eljárás eredménytelenül zárul, és az első évben a GEMS, az Engie kereskedelmi részlege fedi le a villamosenergia-értékesítéseket, vagy amennyiben a GEMS-et a közbeszerzési eljáráson keresztül EMSA-partnerként választják ki, Belgium részletesebben pontosította az ilyen esetekben alkalmazandó további biztosítékokat (lásd a 3.3.1.5.3. szakaszt).

(531) Végezetül, amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat már említette, a Bizottság aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az LTO-projekt túl kevés teret hagyna más energiaágazati beruházási projekteknek. A harmadik felek egyes észrevételei (lásd a 6.2.3.1. szakaszt) szintén rámutattak arra, hogy az LTO-projekt különösen a megújuló energiába történő beruházásokra gyakorolhat kedvezőtlen hatásokat. A Bizottság úgy véli, hogy a harmadik felek állításai nem voltak kellően megalapozottak, és úgy gondolja, hogy az LTO-projekt a 2025–2035 közötti időszakban nem fogja teljes mértékben felhasználni az elégtelen villamosenergia-termelési kapacitást, a következő okok miatt:

a) Az erőforrások megfelelőségéről szóló legutóbbi tanulmányában (2023 NRAA) az Elia megemlítette, hogy az LTO-blokkok 2 GW többletkapacitása nem lesz elegendő a villamosenergia-kereslet következő 10 évben várható bővülésének kielégítéséhez.

b) A belga kapacitásmechanizmuson keresztül más új és meglévő termelési technológiák (különösen a hőtermelés, a keresletoldali válasz és a tárolás) rövid vagy hosszabb ideig férnek hozzá a finanszírozási eszközökhöz (a kapacitásmechanizmus-szerződéseket egy, három, nyolc vagy 15 évre ítélik oda). Ezért az LTO-projekt nem fogja indokolatlanul befolyásolni más termelési technológiák helyzetét Belgiumban, és nem fogja 2035-ig visszafogni az új hőerőművekbe, a keresletoldali válaszba és a tárolásba történő beruházásokat.

c) Semmi nem utal arra, hogy Belgium ne támogatná a megújuló energiaforrásokból származó új termelési kapacitások fejlesztését. A Bizottság például 2024-ben jóváhagyta Belgiumnak az északi-tengeri szélerőműparkok fejlesztésére vonatkozó terveit a Princess Elisabeth tengeri szélerőműprojekten keresztül (lásd a 148. lábjegyzetet).

(532) A fent említett okok miatt a Bizottság nem tapasztalt arra utaló jeleket, hogy az LTO-projekt megakadályozná, hogy új szereplők lépjenek be a belga villamosenergia-termelési piacra, és/vagy megakadályozna más szereplőket új termelési kapacitások fejlesztésében. Következésképpen az LTO-projekt kiskereskedelmi piacra gyakorolt hatása várhatóan szintén korlátozott marad.

(533) A Bizottság azt is megjegyzi, hogy a belga energiapiac koncentrációja az elmúlt években kismértékben csökkent (lásd a 2.5. szakaszt), és az Engie más belgiumi atomreaktorainak ezzel párhuzamos leszerelése tovább erősítheti ezt a tendenciát.

(534) A 2. komponenst illetően a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat (372) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a nukleáris hulladékkal és a kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek átruházása nem fogja azonnal javítani a kedvezményezettek versenyhelyzetét versenytársaikkal szemben. Először az intézkedés ezen komponense arra kényszeríti az atomerőmű-üzemeltetőt, hogy a mérlegben jelenleg felhalmozottnál nagyobb készpénzösszeget fizessen. Biztosítékul szolgál a mennyiség-kiigazítási díj, amely biztosítja, hogy az atomerőmű-üzemeltető az eredetileg tervezettnél több nukleáris hulladék keletkezése esetén kiegészítő összeget fizessen. Ezenkívül a hivatalos vizsgálatot követően a Bizottság – a Belgium által benyújtott és a 3.3.2.3. szakaszban ismertetett kiegészítő elemek alapján – arra a következtetésre jutott, hogy a 15 milliárd EUR összegű előzetes átalányösszeg-kifizetés megfelelően csökkenteni fogja a belga állam által vállalt kockázatot, amikor átveszi a nukleáris hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeket az Electrabeltől, ezért arányos. Hasonlóképpen a 2. komponens többi alintézkedése is aránysosnak bizonyult (lásd a 8.3.3.5.2. szakaszt). Ezért a 2. komponens alintézkedéseinek nincsenek potenciális negatív hatásai a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

(535) Végezetül, ami az eljárás megindításáról szóló határozat (373) preambulumbekezdésében említett 3. komponenst illeti, a jogvédelmi záradékok – adott esetben – pusztán kompenzációs jellegűek. A Bizottság ezért úgy véli, hogy ezek nem gyakorolnak potenciális negatív hatást a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

(536) Következésképpen, tekintettel a különbözeti szerződés kialakításának módosításaira, az EMSA-megállapodásra vonatkozó közbeszerzési eljárás megszervezésére (és az EMSA-partner díjazásának módosításaira), valamint az EMSA-partner függetlenségére vonatkozó garanciákra, az arra utaló jelek hiányára, hogy az LTO-projekt akadályozza más villamosenergia-termelő technológiák fejlesztését Belgiumban, valamint az átadott nukleáris hulladékkal és kiégett fűtőelemekkel kapcsolatos kötelezettségek arányosságára és a jogvédelemre, a Bizottság úgy véli, hogy a belga piacon az esetleges indokolatlan torzulások továbbra is korlátozottak mértékűek lesznek.

8.3.4. *A támogatás pozitív hatásainak összevetése a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt negatív hatásokkal*

(537) Az e határozat 8.3.2. szakaszában foglalt értékelést követően a Bizottság elismeri, hogy az intézkedés célja az atomenergiába való beruházás előmozdítása, és ezért hozzájárul egy gazdasági tevékenység fejlesztéséhez, azaz a nukleáris energiaforrásokból történő villamosenergia-termeléshez, miközben hozzájárul a villamosenergia-ellátás biztonságához, valamint Belgium fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez (ezáltal Belgium dekarbonizációs célkitűzéseihez is hozzájárul).

(538) A Bizottság elismeri, hogy a támogatás nélkül – beleértve az intézkedést alkotó mindhárom komponenst – nem várható a beruházás végrehajtása. A támogatás ezért szükséges e gazdasági tevékenység fejlesztéséhez, és ösztönző hatást fejt ki.

(539) A Bizottság megállapította, hogy a kétirányú különbözeti szerződés, kiegészítve a közös vállalkozás pénzügyi életképességét támogató egyéb pénzügyi intézkedésekkel, a nukleáris hulladékra és kiégett fűtőelemekre vonatkozó kötelezettségek átruházásáról szóló megállapodás, valamint a jogvédelem megfelelő eszköz. A hivatalos vizsgálat nem szolgáltatott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy más intézkedések kisebb torzító hatások mellett ugyanolyan hatékonyak lettek volna, különös tekintettel az ügy sajátos körülményeire, amely a meglévő eszközök élettartamának korlátozott időtartamra történő meghosszabbítására vonatkozik.

(540) A támogatást arányos módon nyújtják, mivel a kedvezményezettnél nem marad az atomerőmű gazdasági működésének és életképességének biztosításához feltétlenül szükséges mértéken túli többletnyereség. A különbözeti szerződés módosított kialakítása és az EMSA-partner módosított díjazási képlete (amelynek paramétereit három év múlva felül kell vizsgálni), valamint az MOCP felső határa biztosítja, hogy az LTO-blokkok a piaci jelzéseknek megfelelően termeljenek villamos energiát, hogy az atomerőmű-üzemeltető és a közös vállalkozás jobban ki legyen téve a piaci kockázatnak, miközben a belga állam kitettsége csökken.

(541) A pénzügyi modell egyértelműen meghatározott bemeneti értékeinek rendszeres felülvizsgálata, amely lehetővé teszi a felfelé és lefelé történő kiigazítást, biztosítja, hogy a tőke- és működési költségek tekintetében jelenleg fennálló jelentős bizonytalanságok ne eredményezzenek túlkompenzációt a kedvezményezettek számára. A (megerősített) veszteség-/nyereségmegosztási mechanizmus alkalmazása továbbá biztosítja, hogy az LTO-blokkokat a lehető leghatékonyabban üzemeltessék, miközben a terheket a belga állammal is megosztják abban az esetben, ha a piaci árak a vártnál magasabbak vagy alacsonyabbak.

(542) A 6 %-tól 8 %-ig terjedő tőkemegtérülési ráta (7 %-os célrátával) a referenciaprojektekhez képest alacsonyabb szinten van, és összhangban áll a tőkeköltséggel, ezért arányosnak tekinthető. Ez különösen az LTO-projekt körülményeire nézve igaz, amely meglévő, régi technológián alapuló eszközök élettartamának korlátozott ideig (10 évig) történő meghosszabbítását jelenti.

(543) A Bizottság azt is megjegyzi, hogy sem az Electrabel, sem a BE-NUC nem fogja ellenőrizni az LTO-blokkok által termelt villamos energia értékesítését, hanem egy független EMSA-partner fogja értékesíteni az összes villamos energiát a piacon. Ez hozzájárul annak biztosításához, hogy az Engie piaci pozíciója ne erősödjön a belga piacon.

(544) Ezenkívül a Bizottság nem tapasztalt arra utaló jeleket, hogy az LTO-projekt megakadályozná, hogy új szereplők lépjenek be a belgiumi villamosenergia-termelési piacra, és/vagy megakadályozna más szereplőket abban, hogy új termelési kapacitásokat fejlesszenek, és arra a következtetésre jut, hogy a 8.3.3. szakaszban foglalt megfontolások alapján a verseny esetleges indokolatlan torzulásai összességében korlátozottak.

(545) Alapos mérlegelést követően és figyelembe véve a felajánlott kötelezettségvállalásokat, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés miatti indokolatlan versenytorzulásokat a szükséges legalacsonyabb szinten tartják, és azokat az intézkedés pozitív hatásai ellensúlyozzák.

8.3.5. *A támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó következtetés*

(546) Az e határozatban elvégzett értékelés alapján, valamint az ügy sajátos körülményei – nevezetesen meglévő, régi technológián alapuló, korlátozott rugalmassággal rendelkező atomreaktorok élettartamának korlátozott ideig (10 évig) történő meghosszabbítása – fényében a Bizottság megállapítja, hogy a belga hatóságok által bejelentett és később módosított intézkedéscsomag – beleértve a felülvizsgálati lehetőségeket és a nyújtott kötelezettségvállalásokat is – az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

9. **KÖVETKEZTETÉS**

(547) A módosított intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethető a belső piaccal.

(548) A Bizottság megjegyzi, hogy a végrehajtási megállapodást és a kísérő dokumentumokat értékelés céljából – az EMSA és az aláírási pénzügyi modell feltételeivel együtt – rendelkezésére bocsátották. Belgium kötelezettséget vállal arra, hogy azok a megállapodások, amelyek esetében a végleges feltételeket még nem határozták meg (pl. az ASA, a részvényesi kölcsönök, az SDC-kölcsönök és a WCF) olyan általános záradékokat tartalmaznak, amelyeket bármely befektető igényelne hasonló projektek esetében, és hogy a feltételeket a szokásos piaci feltételek szerint fogják meghatározni. Amennyiben az említett dokumentumok végleges feltételei az e határozatban ismertetett, bejelentett intézkedést módosítják, Belgium vállalja, hogy erről értesíti a Bizottságot,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Belgium által két belgiumi atomreaktor – nevezetesen a Doel 4 és a Tihange 3 – élettartamának meghosszabbítása érdekében végrehajtani tervezett intézkedés összeegyeztethető a belső piaccal.

Következésképpen a szóban forgó intézkedés végrehajtása engedélyezett.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Belga Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2025. február 21-én.

a Bizottság részéről
Teresa RIBERA
ügyvezető alelnök